

RİK OSBORN

UŞAQLARA DUA ETMƏYİ
NECƏ ÖYRƏTMƏLİ

RİK OSBORN

UŞAQLARA
DUA ETMƏYİ
NECƏ
ÖYRƏTMƏLİ

*Mənim uşaqlarım — Daniko, Sara və Coşuaya
ithaf olunur.*

*Ata olmağın ən cəlbedici məşğuliyyət olduğunu
öyrəndiyim üçün onlara minnətdaram. Onlar mə-
nim həyatımı sevincə qərq etmişlər.*

TƏŞƏKKÜRNAMƏ

Mən, mənim redaktorum, mənim yazdığım əsər üzərində ciddi çalışmış Kristi Boulərə çox minnətdaram.

Adelina Triffit, Cim Vinsent, Deyv Devit və Edu Van der Maasa mənə göstərdiyi kömək və məsləhətə görə xüsusi təşəkkürümü bildirmək istəyirəm.

Bu kitabın tərtibatında göstərdiyi köməyə görə Terri van Roona, səhifələnməyə görə Endrü Casterə, «Suallar» və «Tapşırıqlar» bölməsinin hazırlanmasına görə Kevin Millerə öz təşəkkürümü bildirirəm.

MÜQƏDDİMƏ

İSA — uşaqları, dünyanın bütün uşaqlarını sevir.

Bu mahnı son dərəcə həqiqətdir.

Bəli, onlar Rəbbin gözündə əsl xəzinədirlər. Təsəvvür etmək çətin deyil ki, bu uşaqlardan hər hansı biri Ona günahsız gözlərlə baxır və Ona dua edir, Rəbbin qəlbi necə böyük sevincə qərq olur.

Rəbb ona dua edən kiçik xristianın səmimi duasını tez qəbul edir, nəinki ona dua edən ilahiyyat din xadiminin duasını, halbuki onun inamı zəifdir.

Və əksinə, Rəbb o vaxt peşman olur ki, uşaqlar aldıkları tərbiyənin gücü altında yaşayır, Onun mövcud olmağına fikir vermir, Onun məhəbbəti haqqında heç nə bilmir, onların həyatında onun iştirakını düşünmür, Onun sonsuz xəzinəsinə baş vurmur, Onun imkan və sonsuz rəğbətindən istifadə etmirlər.

Mən bilirəm ki, duanın böyük əhəmiyyəti var və mən onun gücünü bilirəm. Dua mənim həyatımın əsasını təşkil edir. Və mən dostum Billə 1951-ci ildə «Campus Crusade for Christ» (Ümumdünya Tələbə İncil Təşkilatı) təşkil etməzdən qabaq da belə idi, mən «Women Today International» təşkilatını təşkil edəndən sonra da belə olmuşdur.

Mən, 9 il ərzində də «Women Day of Prayer Task Force» komitəsinin sədri olduğum müddətdə də duanın fəvqəladə gücünü hiss etmişəm.

Allahın mərhəməti sayəsində «Campus Crusade for Christ» təşkilatının ştatı 16 min əməkdaşdan və 200 min öyrədilmiş könüllü-təbliğatçıdan və onların köməkçilərindən ibarətdir. Onlar dünyanın 172-dən çox ölkəsində fəaliyyət göstərirlər.

Biz arasıkəsilmədən dua edirik. Bizim əməkdaşlar ildə 2 dəfə dünyanın hər yerindən yığışıb gəlir və bir yerdə dua edirlər, bu bütün gün ərzində davam edir. Bundan əlavə isə biz Ümumdünya oruc və dua hərəkətində fəal iştirak edirik.

«National Day of Prayer Task Force»-nin gücü vasitəsilə biz bütün ölkədə minlərlə dua edənlərin dualarını əlaqələndiririk.

Tanrı mənə cəmiyyətdə yüksək mənsəb sahibi olan adamların qeyri-adi dualarının çox sayda cavablarının şahidi olmaq səadətinə nəsib etmişdir. Xoşbəxtlikdən, Allah onların dualarını eşitmiş və onlara müvafiq cavablar vermişdir.

Ancaq bunlardan heç biri mənim uşaqlarımın və nəvələrimin duaları qədər ürəyəyatan, təsiredici, əhəmiyyət kəsb edən olmamışdır.

Uşaq ikən, onlar indiki problem və dini mübahisələrdən xəbərsiz idilər. Onları yaşlı nəslin çətinlikləri çox az maraqlandırır. Onlar nəzəriyyə ilə də maraqlanmırdılar. Onları ancaq gərəklilik maraqlandırır. Ancaq onlar bilirdilər ki, Allah var, İsa onları sevir, O, onlara görə həyatını qurban verib. İndi isə O, onlar onunla danışan zaman onlara diqqətlə qulaq asır.

Sadəlik. Gərəklilik. İnam. Nəticə. Əlbəttə, biz yaşlılar, Sofistika ilə maraqlananlar, uşaqlardan çox şey öyrənə bilərdik. Çünki, onların «Göylər hökmdarlığı» vardır.

Uşaqları həqiqət yoluna yönəldərək, onlara Allah haqqında bilik verərək Onun ardınca getməyi tövsiyə edərək, beləliklə, biz dünyadakı ən əhəmiyyətli, məsul vəzifəmizi yerinə yetiririk.

Uşaqları Dua etməyə öyrətmək-tərbiyə prosesinin ən mühüm tapşırıqlarından biridir.

Dindar uşağın duası dünyanı və onun şəxsi həyatını dəyişməyə qadirdir.

«Uşaqlara Dua etməyi necə öyrətməli» kitabında Rik Osborn çox ciddi iş aparmış və mühüm nəzəri prinsipləri çox qiymətli əməli məsləhətləri ustalıqla birləşdirə bilmişdir.

Mən inanıram ki, Allah, oxucuların dualarını eşidərək, bu kitabdən uşaqların mənəvi həyatını dəyişmək üçün istifadə edəcək, onları həqiqət yoluna yönəldəcəkdir.

Çünki, O, öz müqəddəs kəlamında deyir ki, onlar bu yoldan sapmayacaqlar. (Pritç. 22:6-ya bax).

Allah sizin dualarınızı gözləyir.

Vannet Brayt,
«Women Today International»
təşkilatının yaradıcısı

I HİSSƏ

HAZIRLAŞIN!

Biz Duaya əlaltı bir vasitə kimi baxmağa vərmişik. Halbuki, Allah Kəlamına görə, Dua — bizim həyatımızın əsasını təşkil etməlidir.

Hər şeydən əvvəl, biz yaşa dolduqdan sonra Dua etməyə başlayırıq. Bununla da öz həyatımızda nəyisə dəyişməyə can atırıq. Ancaq, Allah istəyir ki, biz uşaqlıqdan dua etməyi öyrənək və bunu lap başlanğıcdan dəqiq yerinə yetirək.

Altı yaşının tamam olmasına lap az qalmış bir balaca oğlan çarpayısında uzanaraq cib bıçağı arzusunda idi. O, ağac üzərində oyma işini öyrənmək istəyirdi. O fikirləşirdi: öz dostu, əlil oğlan üçün ağacdən elə bir əsa düzəltsin ki, həmin oğlan öz yaşadları ilə oyunlarda iştirak edə bilsin.

Bu, ölkənin cənub rayonlarının çətinlik çəkdiyi dövrə təsadüf edir. Balaca komadakı çarpayısında uzanan oğlan fikirləşirdi ki, cəngəllikdə, meşədə onun arzusu yerinə yetən deyil.

Bu haqda fikirləşərkən, o özünün Göylərdəki Atasını xatırladı. Cib bıçağını ona ancaq O bağışlaya bilərdi. Ona görə də O, Allaha dua etməyə başladı və xahiş etdi ki, onun bu arzusunu yerinə yetirsin. Həmin gecə oğlan yuxusunda gördü ki, qarğıdalı tarlasında yarisı yeyilmiş qarpız var. Həmin qarpızın üstündə də ona sancılmış, onun duasına cavab olan qara dəstəli cib bıçağı var.

Günəşin ilk şüaları doğan kimi oğlan hasardan aşılıb tarla ilə həmin o yerə, yuxuda gördüyü yerə qaçdı. Ora çatanda o, qarğıdalı tarlasını, qarpızı və qarpıza sancılmış qara dəstəli bıçağı gördü. Oğlan bunu möcüzə hesab etmədi. O elə hesab etdi ki,

Göylər Atası onun duasını eşidib, bunu ona göndərüb. Bundan sonra Allahla danışmaq və ondan ağıl və kömək diləmək onun təbii öyləncəsinə çevrildi.

Həmin oğlan–bu Corc Vaşinqton Karver idi–böyük və görkəmli kimyaçı (seleksiyaçı) oldu. Onun əsərləri dünyanı dəyişdirdi. (Onun haqqında bu kitabın birinci hissəsinin sonunda daha ətraflı danışılır).

Ancaq Corc öz nailiyyətlərinə uzaq keçmişdə, uşaqlığında–kı qara dəstəli bıçağa baxan kimi baxırdı. Onu, Allahın bəxşişi kimi qəbul edirdi. Bıçaqla olan hadisə ona dərk etməyə imkan verdi ki, Allah dualara cavab verir. Elə həmin vaxtdan da O, Allah ilə danışmağı öyrənmişdi.

Bizim uşaqlar da dua etməyi öyrənəndən sonra, onlar Corc Karver kimi, onların haqqında fikirləşən sədiq Allah haqqında biləcəklər. Bu kitabın birinci hissəsində deyilir ki, biz böyüklər də öz uşaqlarımızı dua etməyə öyrətməyə hazırlaşmalıyıq.

Burada uşaqları dua etməyə niyə öyrətməyə lazım olduğu izah olunur, duanın verdiyi üstünlüklərdən bəhs olunur.

Bu kitabdan daha çox səmərəli istifadə etmək üçün hər fəsilə düşünmək üçün suallar təqdim olunur, konkret tapşırıqlar müzakirə edilir. Bunları biz uşaqlarımızla birgə yerinə yetirə bilərik. Bundan başqa, hər fəslin sonunda dua etmək üçün bəzi mövzular verilib. Güman olunur ki, bütün bunlar sizin üçün maraqlı olacaq və sizin uşaqlar üçün dua nümunələri kimi istifadə edə biləcəksiniz.

I FƏSİL

HƏR ŞEYİN
YAXŞISINI
UŞAQLARA
VERMƏLİ!

Hər gün səhər və axşam yarım saat dua etmək bizim həyat yolumuza bizim davranış və düşüncəmizdən daha güclü təsir edə bilər.

P. T. Forsit

Uşaqlarımızı məktəbə yola salarkən və onlar orada dünya haqqında ilk biliklərini əldə edərkən, biz onların gələcək həyatında ilk addımlarını atmağa kömək edirik. Biz arzu edirik ki, uşaqlarımız xoşbəxt olsunlar. Buna görə də biz əmin olmalıyıq ki, biz onlar üçün lazım olan hər şeyi edirik.

Biz onlara üzməyi, velosiped sürməyi, xizək və konkidə gəzməyi öyrədirik. Biz onları beysbol, futbol, xokkey və ya basketbol üzrə idman bölmələrinə yazdırmağa tələsir, yayda onları düşərgələrə dincəlməyə göndəririk.

Siz öz uşaqlarınıza musiqi təhsili almağı da təklif edə bilərsiniz. Onlar orada oxumağı, fortepianoda çalmağı, skripkada, gitarada musiqi nömrələrini ifa etməyi öyrənə bilərlər.

Sizin uşaqlar rəqs etməklə, baletlə, gimnastika ilə, akrobatika ilə (onların və sizin arzunuzla) məşğul ola bilərlər.

Siz öz uşaqlarınızı teatr studiyalarına, dram dərnəyinə, aktyorluq sinfinə və hətta model olmaq üçün bölmələrə yazdırmağa bilərsiniz. Onlara sonrakı fəaliyyətlərində yardımçı ola bilərsiniz.

Bəzi valideynlər uşaqlar üçün repetitor da tuturlar, uşaqların xarici dil kursuna, fakültativ və axşam məktəblərinə yazdırmağa bilərlər.

Valideynlər bu işləri ona görə görürlər ki, onların uşaqları dərstdən geri qalırlar, sadəcə olaraq onlar kömək etməyə çalışırlar ki, onların uşaqları hər bir işdə birinci olsunlar. Ola bilər

ki, burada sizə misal gətirdiyimiz, valideynlərin gördükləri işlər sizdə təbəssüm doğursun. Ancaq bütün bu sadaladığımız işlərə çox qiymətli vaxt sərf olunur. Biz istəyirik ki, bizim uşaqlar öz bacarıq və istedadlarını tam həcmdə realizə edə bilsinlər. Biz uşaqlara kitablar alırıq. Orada uşaqları həyatda necə davranmağı öyrədən bölmələr var, özlərinə inam hissi aşılır, xeyir və şər haqqında dolğun məlumatlar verilir, yüksək əxlaqi nümunəvi insanlardan misallar çəkilir. Elə kitablar var ki, orada uşaqlara puldan necə istifadə etməyi, təhsildə uğur əldə etməyi, biznesin əsaslarını, siyasətçi olmağın yollarını öyrədirlər.

Nəhayət, biz bunları nəyə görə edirik? Ona görə ki, biz öz uşaqlarımızı sevirik və onlara ancaq yaxşılıq arzulayırıq. Bu belə də olmalıdır.

BİZİM UŞAQLARA VERƏ BİLƏCƏYİMİZ ƏN YAXŞI ŞEY — DUADIR

Öz uşaqlarınıza dua etməyi öyrətməklə siz onları həyata hazırlayırırsınız və onlara elə şey verirsiniz ki, bu onlara gələcəyə inamla baxmağa kömək edəcək.

Bütün bacarıq və qazanılmış təcrübə çox lazımdır, ancaq elə mühüm şeylər də var ki, həyatın əsasını təşkil edir, həqiqətən də uşaqları gələcək sınaqlara hazırladır. Bu — Duadır.

Bir dəfə İsa riyakar (farisey) və kitab əhlini qınayırdı ki, siz səliqə ilə «nanə, sədöv və digər tərəvəzlərdən» ondan birini sədəqə vermək göstərişinə əməl edirsiniz, ancaq Allahın dediyi kimi «Öz yaxınını sev» hökümünə əməl etmirsiniz.

İsa demirdi ki, onlar ondan birini sədəqə verməsinlər. Sadəcə olaraq O deyirdi ki, onlar diqqətlərini lazım olan işlərə yönəltmirlər.

Bu sözləri bizim işlərimizə də aid etmək olar. Bizim uşaqlar üçün gördüyümüz işlər vacibdir. Ancaq bütün bu işlər uşaqları dua etməyə öyrətməyin müqabilində və duanın verdiyi üstünlüklərin qarşılığı olaraq, onların Allahla danışmaq və əlaqə qurmaq müqabilində ədviyyatın ondan birini sədəqə

vermək kimi bir şey, başqa cür desək, dəryadan bir damla götürmək kimi bir şeydir.

Uşaqları dua etməyi öyrədib, həqiqətən də onları həyata hazırlaya bilərik. Onları gələcəkdə gözlənilən hər bir şeyi cəsarətlə qarşılamağı ona hazır olmağı aşılaya bilərik.

Uşaqları dua etməyi öyrədib, biz onları o Kəslə əlaqə qurmağı öyrədə bilərik ki, O Yaradandır, Atadır, Müəllimdir və O, onları bizim düşündüyümüzdən də artıq sevir.

Uşaqları dua etməyi öyrədib, biz onları Göylər Atası ilə tanış edə bilərik. Hansı ki, O onlara ən yaxşı şeyləri arzu edir və bilir ki, onlar üçün hansı şeylər lazımdır. İsa bizim imkanlarımızı Allahın imkanları ilə müqayisə edərək deyirdi ki: «Əgər siz acıqlı halda öz uşaqlarınıza xoşbəxtlik arzu edirsinizsə, sizin Göydəki Atanız daha yaxşı halda edə bilər». (Mf. 7:11)

«Yellap» Sosial Tədqiqatlar İnstitutunun keçirdiyi sorğuya görə, belə nəticə alınıb və bu nəticələr «Parentinq» jurnalında dərc edilib ki, valideynlərin 65 faizi öz uşaqları ilə nahar vaxtı və yatmadan qabaq birgə dua edirlər. Bu onu göstərir ki, biz duanın mahiyyətini başa düşür və onu uşaqlarımıza da aşılamağa çalışırıq.

İlk əvvəl təqdirəlayiq bir faktdır ki, biz naharda və yatmadan qabaq dua edirik. Vacibdir ki, uşaqları da başqa saatlarda dua etməyi öyrədək.

Fikirləşin

1. Dua sizin ailə həyatınızda hansı rolu oynayır? Sizin uşaqlarınızla əlaqənizdə duanın rolu necədir?

2. Öz uşaqlarınıza nəyi arzu edirsiniz? Bu işdə duanı öyrənməyin rolu barədə nə düşünürsünüz?

DUA DƏRSLƏRİNİN XEYRİ

Qızlarımızı musiqi məktəbinin skripka sinfinə yazdırarkən, mən arvadımla birinci növbədə bu məşğələlərin xeyri barədə düşündük. Birinci: Gənc yaşlarında musiqi alətində çalmağı öyrənmək qızlar üçün asan olacaq.

İkinci: Bu məşğələlər onlar üçün maraqlı olar və onlar musiqidən baş çıxara biləcəklər.

Üçüncü: Bu məşğələlər onları özlərini intizamlı aparmağa kömək edəcək.

Hər bir valideyn öz uşağının uğurunu görmək istəyir. Biz hamımız Zoluşka haqqındakı nağılı sevirik. Sadə, kasıb, ancaq gözəl və xeyirxah qız, hansı ki, onu öz doğma evində incidirlər, möcüzə nəticəsində bütün pisliklərdən uzaq olur və kral sarayına düşə bilər.

Belə nağıllar, yəni «Rumpelstiltsxen», «Şahzadə və Dilənçi» və Disney multfilmləri, «Gözəl və Qorxunc», «Rusaloçka» və «Ələddin» kimi nağıllar bu mövzunu gözəl işıqlandırır.

Bu əhvalatlar reallığa çox yaxındır, düşündüyümüzdən də çox yaxındır. Çünki Padşahlar padşahı bizə bizim uşaqlar üçün göylərə səfər etmək üçün dəvətnamə göndərmişdir. O krallığa ki, orada hər şey nağıllarda olan saraylardan daha gözəldir. Burada hər bir kəs Tanrı ailəsinin üzvü ola bilər.

Ancaq Tanrı bizi sadəcə olaraq göylərə səfər etməyə dəvət etmir. O, bizə özü ilə yanaşı oturacağı təklif edir. Hər şeyə qadir olan Allahla. Hansı ki, bütün kainat Onun nəzarəti altındadır. Onunla söhbət etmək və Onu dərk etmək çox xoşdur.

O, bizə özünün ailəsinin tam hüquqlu üzvü olmağı təklif edir və onun ailəsinin malik olduğu imtiyazlardan istifadə etməyə imkan yaradır.

Uşaqlar Tanrı Padşahlığına çox erkən daxil ola bilərlər, onlar hələ göylərə düşməmişdən qabaq. Ona görə ki, hər şey burada yerdən başlanır. İsa deyirdi: «Qoyun uşaqlar Mənim ya-

nıma gəlsinlər, onlara mane olmayın, çünki Tanrı Padşahlığı onlarındır». (Mk. 10:14)

Tanrı bizə Onun Padşahlığına daxil olarkən, bizi Onu dərk etməyə çağırır və Onun varlığına inanmağı tövsiyə edir.

Müqəddəs Yazıdan olan bu sətirlərə diqqət yetirin:

Məni çağırırsınız, yaxın gələrsiniz, Mənə dua edərsiniz və Mən də sizi eşidərəm:

Məni axtararsınız və taparsınız, əgər siz Məni ürəkdən çağırırsınız. Və siz Məni tapacaqsınız. Tanrı belə deyir.

İer. 29:12–14

İsa cavabında deyir: Kim ki, Məni sevir, o Mənim sözlərimi yerinə yetirir. Və Mənim Atam da onu sevəcək və biz Ona doğru qayıdacağıq və orada əbədi məskən tapacağıq. (İn. 14:23; İer 24:7 və İak. 4:8)

Biz uşaqlarımızı dua etməyi öyrətməmişdən qabaq, biz onları hazırlayıyıq ki, onlar duanı özlərinin həyatının əsası hesab etmişlər. Biz onlara yüksək hədiyyələr və imtiyazlar təqdim edirik ki, həyatda bundan yüksək heç nə yoxdur: «Tanrı ilə görüş və Onun dostluğunu».

Duaya da musiqiyə verdiyimiz önəm kimi qiymət verək. Xristian həyatı uşaqlara hansı üstünlükləri verir; hansı ki, onların həyatının çox hissəsini dualar təşkil edir. Çox böyük üstünlük! Bütün bunlar Allahla ünsiyyətin üstünlüyündən irəli gəlir.

Bibliyada, Allah Kəlamında çox parlaq şəkildə bütün bunlar göstərilmişdir. Bunlar daxili kamil həyat, çiçəklənmə və biznesdə uğurlardır.

1. Daha mükəmməl daxili həyat

Uşaqları dua etməyi öyrədəndə, onlar böyük sevinc haqqında xəbər bilir, özləri də onu hiss edirlər.

Tanrının onların qəlbinə saldığı sevinc və sülh, bizim onlara təqdim edə biləcəyimiz hər şeydən üstündür.

Çünki, Allah bizdən fərqli olaraq, həmişə bizim uşaqları eşidir və onlara kömək edir.

***Uşaqları dua etməyi
öyrədəndə onlar böyük
sevinc haqqında xəbər
bilir, özləri də onu
hiss edirlər.***

O, bizi mükəmməl bir aləmdə saxlayacağını vəd etmişdir. (İs. 26:3 bax).

O, vəd etmişdir ki, O bizim yanımızda olanda biz çoxlu sevinc hiss edəcəyik. Bu sevinc hər cür qorxunu

qovmağa qadirdir. (Ps. 20:7-8 bax).

Bizim də sevinməyə əsasımız var. (Ps. 104:3 bax).

Əhdi-Cədidin iki müəllifi dua edən insanın keçirdiyi hissləri belə ifadə etmişlər:

Bu vaxta qədər siz mənim adımla heç nə xahiş etməmişsiniz. Xahiş edin və alacaqsınız. Sizin sevinciniz daha mükəmməl olacaq. (İn: 16:24) Müqəddəs Yazıdan götürülmüş parçalarda kursiv seçilən sözlərin əhəmiyyətini göstərmək üçün istifadə olunmuşdur).

Heç nəyin qayğısını çəkməyin. Duada və xahişlə öz arzunuzu Allahın qarşısında minnətdarlıqla qeyd edin. Hər cür zəkadan üstün olan Allah dünyası sizin İsa Məsihdən xahiş etdiyiniz hər bir xahişə əməl edəcəkdir.

Flp. 4:6-7

2. Şəxsiyyətin inkişafı

Bütün valideynlər arzulayırlar ki, onların uşaqları bir şəxsiyyət kimi inkişaf etsinlər.

Biz istəyirik ki, bizim oğul və qızlarımız Allahı dərk edərək böyüsünlər, müdrik olsunlar və Allahla birgə olsunlar. Bizim uşaqlar buna Dua etməklə nail ola bilərlər!

Əgər biliyə güvənsən və ağılla düşünsən; əgər sən onu gümüşü axtaran tək axtarsan və onu xəzinə kimi qazıb çıxarsan Tanrı qorxusu hiss edərsən və Allah haqqında bilik əldə edərsən. Çünki, Tanrı müdriklik bəxş edir. Onun dili isə-bilik və ağıl.

Pritç. 2:3-6

İsa Məsihə olan məhəbbəti dərk etmək və anlamaq ona görə lazımdır ki, Allahı tamamilə dərk etmək mümkün olsun. (Ef. 3:19, həm də Ps. 118-26, İer 33:3 bax).

3. Güc və qoçaqlıq

Bizim uşaqların qorxu hissi bizə bəzən əsassız görünə bilər, ancaq buna diqqət yetirmək vacibdir. Bizim uşaqlar böyüyür, yeniyetmə olur, sonra da yetkin adam olurlar, qorxu hissi onları tərk edir, ancaq onlar təkcə öz xarici görünüşünü dəyişdirirlər.

Əgər bizim uşaqlar dua etməyi öyrənənlərsə, onda onlar həyatın hər cür çətinliklərinə sinə gərməyə hazır olurlar.

Müqəddəs Yazıda bizim dualarımıza olan cavablardan bəhs olunur.

Mən Allahı axtardım, O da məni eşitdi və məni bütün təhlükələrdən xilas etdi. Kim ki, öz üzünü Ona doğru yönəldir, onlar da maarifləni və üzləri utanmır.

Ps. 33:5-6

O gün ki, mən Səni çağırdım, Sən məni eşitdin, mənim ruhuma gümrahlıq gətirdin. (Ps.137:3, həm də bax: 1 Par 16:11, Plaç 3:57, Deyanie 4:31).

4. Müdafiə və bəladan xilasolma

Bizim dünyamızda çoxlu problemlər mövcuddur və onlar bizim uşaqlar üçün təhlükə təşkil edir.

Bunlar cinayətkarlığın yüksək səviyyəsi və narkotiklərdir. Uşaqların kiminsə pis təsiri altına düşməsi təhlükəsi həmişə mövcuddur.

Dua edərkən biz və uşaqlarımız özümüzü bəladan qoruya bilərik:

Dindarlar çağırır və Tanrı onları eşidir, hər cür kədərdən onları xilas edir. (Ps 33:18, həm də bax: Ps 21:5 və Mf 6:13).

5. Allahın rəhbərliyi

Allah arzu edir ki, biz və uşaqlarımız Onu çağırınsınlar, Onun rəhbərlik etməsini istəsinlər. Bizim hər birimiz haqqında Allahın öz məqsədi var və O, onları yerinə yetirməyə söz verir, əgər biz xahiş etsək.

Uca Tanrını, Allahı çağırıram ki, məndən xeyirxahlığını əsirgəməsin. (Ps 56:3, həm də bax: Pritç 3:4–6 və İak 1:5).

6. Qayğı

Uşaqlarımız onları sevən Göylər Atasına dua edirlər. Onun həm həvəsi, həm də çoxlu imkanı var ki, onlara (və bizə) ehtiyacımız olan hər şeyi bəxş etsin.

Bizdən isə ancaq o tələb olunur ki, biz Tanrıdan xahiş edək ki, O, bizim qayğımıza qalsın.

İsa öz ardıcılılarına həmişə deyirdi ki, oğul öz atasından çörək və başqa şeylər gözlədiyi halda, bizim Göylər Atamız da ondan xahiş etsən, O da sənə istəyini yerinə yetirər. (Mf. 7:9–11 bax, kursiv mənimdir. — R. O.)

Əhdi –Cədidə (İncildə) biz elə sözlərə rast gəlirik ki, orada deyilir: Bizim Atamız Onu axtaranların həmişə qayğısını çəkir.

«Beləliklə, deməyin ki, «Nə yeyək?», «Nə içək?» və ya «Necə geyinək?». Bütün bu şeyləri büt-pərəstlər deyə bilərlər. Bizim Atamız bizim nəyə ehtiyacımız olduğunu bizdən daha yaxşı bilir və onu bizə yetirir. Hər şeydən əvvəl Allah Dərgahını axtarın, Onun həqiqətini axtarın və O sizə əvəzini verəcək.

Mf. 6:21–33

O kəs ki, öz oğluna rəhm etmədi, Onu bizə qurban verdi, O kəs də bizə lazım olan hər şeyi bizdən əsirgəməz.

Rim. 8:32

7. Arzuların yerinə yetməsi

Duanın bir müsbət nəticəsi də var ki, o da bizim arzularımızın yerinə yetirilməsidir.

Allaha üz tutun və O da arzularınızı yerinə yetirəcək. (Ps. 36:4, Ps.20: 3, həm də bax: Pritç 10:24).

8. Təsəlli və kömək

Dua bizim uşaqlara gündəlik həyatlarında təsəlli və kömək olmaq imkanı verir. Sevən Ata kimi, Tanrı da onlara qulaq asır

və təsəlli verir. Onlar dua edərkən Ona müraciət edəndə O da öz xeyir-duasını onlardan əsirgəmir:

Mərhəmət və kömək üçün Onun taxt-tacına cəsarətlə müraciət edirəm! (Evr. 4:16, Ps 9:38, kursiv mənimdir. — R. O.)

9. Çiçəklənmə və nailiyyət

Nəhayət, Tanrı Onu axtaranları qaldırır, alqışlayır və xeyir-dua verir:

Nə şərqdən, nə qərbdən, nə də səhradan yüksəliş gözləmə. Tanrı ədalətli hakimdir. O istədiyini ucaldar, istəmədiyini alçaldar. (Ps 74:7-8, 1 Çar. 2:7).

Allaha tapının, O da sizi ucaldar. (İak 4:10).

Əgər mən sizə desəm ki, mən elə bir vasitə bilirəm ki, uşaqları necə tərbiyə edəsiniz ki, onlar bir şəxsiyyət kimi inkişaf etsinlər, daxilən zəngin olsunlar, pislikdən uzaq olsunlar, bəlanın nə olduğunu bilməsinlər? Onda siz mənə vasitəmin nə olduğunu öyrənmək istəyirsinizmi?

Əgər bu üsul və vasitə sizə kömək edəcəksə, onu öyrənmək istəyirsinizmi?

Bu üsul çox sadədir — Uşaqlarınıza dua etməyi öyrədin!

DUA ETMƏK ÜÇÜN YARADILMIŞLAR

Bəşəriyyətin başlanğıc tarixinə nəzər salsaq, görərik ki, Dua və Allahla ünsiyyət insan həyatında öncül yerlərdən birini təşkil etmişdir.

İnsan Allaha ibadət etmək üçün yaradılmışdır.

Adəm və Həvvə Allaha dua etməklə onunla danışmış, ünsiyyətə girmişlər. Bizə məlumdur ki, Cənnət bağında Allahla birgə vaxt keçirmək, onlar üçün adi bir məşğuliyyət olmuşdur. Onlar Onu səşindən tanıyır, yanlarında olduğunu görür və burada təəccüblü bir şey görmürdülər ki, O onlarla danışır. (Bıt. 3:8-10). Ancaq, insanlar ilk günah işlədəndən və ancaq özləri haqqında düşündükdən sonra bu əlaqələr qırılmağa baş-

lamışdır. Ancaq Allah bizi özü ilə ünsiyyət yaratmaq üçün xəlq etmişdir. Biz dua etmək üçün yaradılmışıq. Günah üzündən bizim Allahla əlaqəmiz qırılsa da, ürəklərimizdə Duaya çağırış hissi yaşamaqdadır.

Dua elə bir anlayışdır ki, O bütün zamanlarda bütün xalqlara məlum idi. Əsrlərin dərinliklərindən gələn məlumatlara əsasən deyə bilərik ki, adamların Dua haqqında məlumatları olub və onlar dua etmişlər*.

Bu gün Dua-qızgın mübahisələrə səbəb olan bir mövzudur.

«Time» (Taym) jurnalının 1966-cı il iyul ayındakı 24-cü nömrəsində «İnam və sağlamlıq» adlı məqalə çap olunmuşdur və illüstrasiya jurnalın üz qabığında verilmişdir. Məqalənin ön sözündə yazılmışdır: «Dua, inam və mənəviyyat real olaraq bizim səhhətimizi yaxşılaşdırma bilərmə?»

Elmi tədqiqatların heyratəmiz nəticələri göstərir ki, bu mümkündür. Məqalədə belə tədqiqatların bir neçə nəticəsindən danışılır.

Alimlər dinin bizim həyatımızdakı rolu öyrənərək belə nəticəyə gəlmişlər ki, insan əgər Allaha inanırsa, kilsəyə gedib dua edirsə, onun həyatı yaxşılaşır.

Bu gün daha çox insan inanır ki, Dua insan həyatında mühüm rol oynayır.

Qerbet Benson Harvardda duanın insan həyatındakı rolu öyrənərək belə qərara gəlib ki, belə bir səbəb də mövcuddur ki, insanlar duanı öz həyatlarının əsas hissəsi hesab edirlər. Bu da ondan ibarətdir ki, biz inam üçün yaradılmışıq.

«İnsanlar–Allahla əlaqəlidir». Allah kişi və qadını ona görə yaradıb ki, onlar Onunla, O da onlarla ünsiyyətdə olsun. Duanın əsas qayəsi budur.

Bütün canlıların təyinatı–insana xidmət etməkdir. İnsanın təyinatı isə Allahın övladı olub Onun məhəbbətini qazanmaqdır.

Bizim ən böyük xeyir–duamız

İsa demişdir: İki böyük əhkam (hökm) vardır: Allahı və öz yaxınını Sev! (Mf. 22:37–40 bax). Bizə məlumdur ki, Allah məhəbbətdir, sevgidir, deməli, O, hər cür eqoizmdən uzaqdır.

Deməli, O bizdən elə bir şeyi tələb edir ki, Onun özünə lazım deyil, ancaq bizim xeyrimiz üçündür.

Beləliklə də biz, Allahın hökmünü yerinə yetirərək, daha çox xeyir- dua qazanmış oluruq.

Bizim ən böyük xeyir-duamız inamımızın artması, Tanrı ilə, bizim Atamız Yaradanla əlaqələrimizin möhkəmlənməsidir.

İkinci böyük xeyir-dua öz yaxınlarımızla olan yaxşı ünsiyyətə yətdir.

Bunlar bizim yaşayışımızın iki əsas anı, iki əsas açarıdır. Bu cür biz özümüzü təsdiqləyə bilərik. Qalan hər şey ikinci dərəcəlidir.

Bu həqiqətləri qəbul edərək və dünyadakı bütün elementlərin bir-birilə çıx əlaqədə olduğunu bildikdən sonra belə nəticəyə gəlirik ki, Allah bu dünyanı elə yaratmışdır ki, bütün yaradılmışlar bu iki əsas amili əldə edərək ən böyük xeyir-duanı qazansınlar.

Bütün elmi araşdırmalar və tibbi tədqiqatlar bu vəziyyətin həqiqətən də belə olduğunu sübut edir.

Allahın istədiyi kimi hərəkət edərkən, Allaha inanaraq yaşasaq, bir-birimizlə mübahisələrdən çəkinsek, möhkəm cansağlığı, uzun ömür və həyatda daha böyük zövq alaraq yaşayarıq.

Bizi, bizi əhatə edən aləmi və onun əsas elementlərini yaradarkən Allah elə edib ki, bütün hər şey bir vəhdət halındadır, Onun bizim üçün qoyduğu qanunlara tabedir.

Burada avtomobil misal göstərə bilərik. Avtomobil insanların bir yerdən başqa bir yerə sürətlə hərəkət etməsi üçün yaradılıb. Onda hər bir detallı bir-biri ilə həmahəng işləməlidir. Elə bu cür də bizi də əhatə edən ətraf mühit, bizim öz orqanizmimiz yaradılıb və Allahın təyin etdiyi prinsiplərə tam uyğundur. Biz Dua edirik və sakitləşirik. Qəlbimiz əmin-amanlıq içində olur.

Uşaqları dua etməyi öyrədərkən, biz onlara həyatın açarını təqdim edirik. Əgər biz bunu etməsək, onda onlar gözəl avtomobilə malik olduqları halda, ondan istifadə edə bilmirlər, çünki, biz onun açarını onlara verməmişik. Və onlar piyada gəzməyə məcbur olurlar.

Bizim özümüz kimi, uşaqlarımız da ibadət üçün, dua etmək üçün yaradılıblar. İsa bizi dünyadakı ən böyük xeyir-duanı almağa çağırır—Bu da Allahla ünsiyyətdir.

Allahla əlaqəsini kəsməyən adamlar üçün çətin heç bir şey yoxdur.

- Dua — Allahın məqsədini bizə açıqlayır.
- Dua — bizə Allahın sevgisini nümayiş etdirir.
- Dua — həqiqətə və zəkaya yol açır.
- Dua — bizə dolğun həyatla yaşamağa imkan yaradır.
- Dua — sevinc və əmin-amanlıq bəxş edir.
- Duada biz həyatımızı Allaha etibar edir və Onun bizə rəhbərlik etməsini arzulayırıq.
- Dua — bizi tamahdan uzaq olmağa və günahdan qaçmağa yol göstərir.
- Dua — bizi problemlərdən qaçmağa və çətinlikləri dəf etməyə yönəldir.
- Dua bizim həyatımızı dəyişdirir, çünki biz Allahın xeyir-duasını alırız.
- Duanın köməyi ilə bizim gündəlik xahişlərimiz yerinə yetirilir.
- Dua möcüzəsiz möcüzə yaradır.
- Dua bizim arzularımızı həyata keçirmək üçün yol açır.

DUA — MƏQSƏD DEYİL

Mən indi demək istəyirəm, Dua öz-özlüyündə məqsəd və ona bənzər bir şey deyildir ki, onu bəzi şeylər siyahısına daxil edək. Dua bir vərdiş, adət də deyil. Həqiqətdə tam əksinədir. Dua həyata əlavə edilən bir şey də deyildir. Dua həyatın əsasıdır. Bu çox mühümdür və biz uşaqlarımıza bunu başa salmalıyıq.

Uşaqları müəyyən vaxt ərzində diz üstə çöküb ibadət etməyi, Müqəddəs Yazıdan parçaları əzbərləməyi, Allaha gündəlik arzuları ünvanlamağı öyrətməklə onları əsas məqsədlərdən yayındıra bilərik.

Uzun müddət diz üstə çökmək, çoxlu xahiş etmək–hələ Dua etmək demək deyil.

Uşaqları dua etməyi öyrətmək–Allahla onların əlaqəsini asanlaşdırmaqdır. Məhz Dua və Allahla əlaqələrin möhkəmlənməsi həyatı yaxşılaşdırır.

Dua–əsas məqsəd deyil. Bu həm də Yer üzündə olan nemətlərdən istifadə etmək üçün sadəcə yol da deyil.

Dua–Allah sevgisinin qapısıdır.

Sual və tapşırıqlar

1. Elə beş üsul göstərin ki, onları tətbiq etməklə siz, duanı ailənizin özəyi, mərkəzi edə bilərsiniz.

2. Bu səbəblərdən hansı gərgin iş qrafiki, maliyyə problem-ləri və s. sizə mane olur ki, sizin həyatınızın məqsədinə çevril-məyə mane olur?

Dua edərkən bu problemləri Allaha danışın və Ondan xahiş edin ki, O, sizə dua etməyə daha çox vaxt ayırmağa imkan versin və siz də gündəlik və həftəlik həyatınızı ona əsasən qura bilərsiniz.

Dua üçün mövzular

- Onunla ünsiyyətdə olduğunuz zaman aldığınız sevincə görə Allaha təşəkkür edin.
- Uşaqlara ən yaxşı şeyi vermək imkanına görə Allahdan xahiş edin.

- Allahdan xahiş edin ki, O, sizə ailənizin ruhi, mənəvi tərbiyəsi ilə məşğul olmağa daha çox vaxtınız olsun.

Uşağın duası

Sizin uşaqlar üçün dua nümunəsi:

«İlahi, sənə minnətdaram. Ona görə ki, sən mənim Göylər Atası olmaq istəyirsən, mənim qayğıma qalırsan və mənə ağıl verirsən. Səni eşitməyi öyrənmək üçün mənə kömək et, mənə dua etməyi öyrət.

İsa Məsih xatirinə. Amin!»

* Qədim yunan tarixçisi və bioqrafi Plutarx deyirdi: Dünyanı gəzərkən siz divarsız, tarixsiz, kasıb, pulsuz, məktəb və teatrız şəhərlərə rast gələ bilərsiniz. Ancaq heç vaxt, məbədsiz, ibadətsiz, Duasız və s. şəhərə rast gəlməzsiniz.

II FƏSİL

UŞAQLAR DUA
ETMƏK ÜÇÜN
YARADILMIŞLAR

İlahi! Sən mənə cavanlıqdan hamilik etmisən və mən indi də sənin möcüzələrin haqda danışiram. Qocalıb saçlarım ağarana qədər də mənə tər buraxma. Mən sənin gücünü indiki nəsillərə və gələcəkdə bizim yerimizə gələnlərə çatdırana qədər.

Ps. 70:17-18

İsa Yer üzünə ona görə gəldi ki, İlahinin məhəbbətini anlayaq və onu öz gözlərimizlə görək. İsa bizə göstərdi ki, Tanrının qəlbini hansı şeylər sevindirir.

İSA UŞAQLAR HAQQINDA NƏLƏR DEYİRDİ

İsanın qəzəbləndiyi halları yada salanda gözlərimizin önündə belə bir mənzərə canlanır: İsa kəndirdən şallaq düzəldib məbəddən sələmçiləri və tacirləri qovub çıxarır. (İn. 2:14-16). Sonra biz İsanın dönükləri ikiüzlükdə və mənəvi korluqda necə ifşa etməyini xatırlayırıq.

Bibliyada İsanı hirsəndirən daha bir hadisə də danışılır.

Bu dəfə İsanın qəzəbi uşaqlara olan laqeyd münasibət göstərənlərə olmuşdu.

İsanın sözlərini təkrar edərək, biz o məsələyə əsas diqqət yetiririk ki, O bizə deyir: Biz Göylər Hökmdarlığını uşaqlar kimi qəbul edək. Bu fikir qiymətlidir, ancaq əsas məsələ bu deyil:

Uşaqları onun yanına gətirirdilər ki, O onlara əllərini toxundur-sun; Şagirdləri isə Onun yanına heç kimi buraxmırdılar. Bunu görəndə İsa əsəbiləşir və onlara deyir: Qoyun uşaqlar Mənim yanıma gəlsinlər, onlara mane olmayın, çünki Göylər Hökmdarlığı da uşaqlar kimidir.

Həqiqətən sizə deyirəm: Kim Göylər Hökmdarlığını da uşaqları qəbul etdiyi kimi qəbul etməzsə, o ora girə bilməz. O uşaqları qucaqladı, əllərini onların başlarına toxunduraraq onlara xeyir-dua verdi.

Mk. 10: 13-16

İsa və şagirdləri Göylər Hökmdarlığını təbliğ edirdilər. Bu zaman ətrafdakı adamlardan bəziləri çalışırdılar ki, uşaqları Onun yanına gətirsinlər ki, O da onlara xeyir-dua versin. Şagirdləri həmin adamlara mane olmağa çalışıb deyirdilər ki, görmürsünüz Müəllim məşğuldur. O böyükləri öyrədir. Onun uşaqlar üçün vaxtı yoxdur. İsa qarmaqarışıqlığı gördü, səbəbini biləndən sonra əsəbiləşdi.

Onun şagirdlərinə uşaqlara olan laqeyd münasibətlərinə görə bərk açığı tutdu.

Uşaqlara sonsuz məhəbbət

***Allah insanları
yaradarkən lap
uşaqlıqdan Onunla
ünsiyyətdə olmağı
tövsiyə etmişdir.***

Allah uşaqlardan uzaqlaşmır, (Mk. 10:14) gözləmir ki, onlar böyüyüb ağılanaq və ya da cəmiyyətdə yüksək mövqe tutacaqlar.

Allah insanları yaradarkən lap uşaqlıqdan Onunla ünsiyyətdə olmağı tövsiyə etmişdir.

Gellan institutunun müntəzəm olaraq keçirdiyi rəy sorğusunun nəticələri göstərir ki, İsaya inanan insanların 85 faizi bunu 18 yaşa çatmamış etmişlər.

Məşhur psixoloq, «Ailə fokusunda» radioveriliş müəllifi və rəhbəri Doktor Ceyms Dobson yazır ki, «uşaqlıq həyatında qısa bir dövr var ki, onlar dini elmləri öyrənməyə hazır olurlar. Bu zaman onlarda belə bir düşüncə əmələ gəlir ki, onlar nəyin yaxşı, nəyin isə pis olduğunu başa düşürlər və onların Allahla əlaqələri inkişaf etməyə başlayır. Bibliyada deyilir: «Gənclərə yolun başlanğıcında istiqamət vermək lazımdır ki, o istiqamətdən o qocalanda da dönməyəcək». (Pritç 22:6).

İsa bilirdi ki, Allah bizi yaradarkən bizi Onu dərk etməyi və Ondən öyrənməyi tövsiyə etmişdir.

Bu proses bizim doğulduğumuz gündən başlayır. İsa öz şagirdlərinə bunu belə öyrədirdi: «Biz insanları onlar Göylər Hökmdarlığı, Allahın səltənəti haqda danışarkən öyrədirik».

Ancaq ideal şagirdlər gələndə, siz onları qəbul etmirsiniz. Bu düzgün deyil. Və O öz ardıcıllarını buna inandıra bildi. O dedi: «Həqiqətən sizə deyirəm: Kim ki, Allahın Səltənətini uşaq kimi qəbul etmirsə, o adam oraya girə bilməyəcək!».(Mk. 10:15).

Uşaqlar Allah Kəlamını başa düşmək üçün daha ideal formadırlar. Ona görə də böyüklər uşaqlar kimi olmasalar, Allahın Səltənətinə daxil ola bilməyəcəklər.

İsa bilirdi ki, Allah insanları ona görə yaratmışdır ki, onlar hələ uşaqlıqdan Ona doğru gəlsinlər və onu dərk etsinlər. Tez küsən və inciyən uşaqlara Allahın tələb etdiyi kimi yanaşmasalar, onda insanlar özlərinə böyük ziyan yetirmiş olacaqlar. Onun hökmlərini yerinə yetirməyənlər haqda Allah nə düşünür? Baxaq görək ki, Mattanın İncilində yazıldığı kimi İsa Məsih öz hisslərini bu barədə necə izah edir! (Mat. 18:5-6).

Qordon Dalbi özünün «Fight Like a Man» kitabında bu sözləri bu cür maraqlı şərh edir: Şübhəsiz, İsa uşaqların Ona olan inamını qıranlara qarşı çox kəskin sözlər söyləmişdir.

Belə adamları cəmiyyətdən kənar etmək yox, onları suda boğmaq, özü də dayaz bir yerdə yox, dənizin dibində, boynuna adi daş yox, dəyirman daşı asmaqla etmək lazımdır».

Başqa bir yerdə İsa uşaqlar haqqında belə deyir:

Kapernauma gəlir: evə çatanda soruşur ki, yolda nə haqda qızgın mübahisə edirdiniz? Onlar susdular. Çünki, yolda onlar kimin böyük olduğu haqda mübahisə edirdilər. O, oturdu və on iki şagirdini yanına çağıraraq dedi: kim birinci olmaq istəyirsə, o axırıncı olmalı və hamının nökrü olmalıdır. Onlara dedi: Kim bu uşaqları Mənim xatirimə qəbul edərsə, Məni qəbul etmiş olur, Kim ki, Məni qəbul edir, O təkcə Məni yox, Məni göndərəni də qəbul etmiş olur.

Mk. 9:33-37

İsa öz şagirdlərinə izah etdi ki, kim adamlar arasında birinci olmaq istəyirsə, o adamlara xidmət etməlidir. Sonra İsa uşa-

ğı qucağına götürdü və dedi: «Əgər kim Mənim Səltənətimdə birinci olmaq istəyirsə, o, uşaqları sevməlidir. (onlara xidmət edin, onları öyrədin və onları sevin, vaxtınızın çoxunu onlarla birgə keçirin)».

İsanın uşaqlara xidmət etməsi asan qavranılan bir işdir. O, uşaqlara xeyir-dua verir və onlar üçün dua edirdi.

O öz şagirdlərini də uşaqlara xidmət etməyə çağırırdı. Ancaq tək birçə dəfə İsa uşaqlara ona kömək etməyə icazə verdi.

Bu da o vaxt olmuşdu ki, İsa səhrada qadın və uşaqları nəzərə almasaq, dörd min adamı yedizdirmişdi. Bibliyada deyilir ki, İsanın ardınca gedənlərin sırasında uşaqlar da var idi və onlar da Onun məsləhətlərinə qulaq asırdılar.

İsa onları sağaldır, ölüləri dirildir, uşaqları qucağına götürür və onları öz Səltənətinə dəvət edirdi.

O bizi də onun kimi etməyə çağırırdı. O heç nəyin qarşısında geri çəkilmirdi. Və bunu öz şagirdlərinə aşılayırdı.

Fikirləşin

Vtor: 6:6–9–ayəsini oxuyun. Burda deyiləndən siz öz ailəniz üçün necə istifadə edəcəksiniz? Hər uşağa münasibətdə?

Siz öz uşaqlarınıza mağazaya gedərkən, imtahana hazırlaşarkən hansı dərsləri öyrədərdiniz?

İSA MƏSİHİN UŞAQLIQ ÇAĞINDAN GÖTÜRÜLƏN DƏRSLƏR

İnsanın bilavasitə Allahla ünsiyyət ifadəsi onu bildirir ki, insan Məsihdən xilasolma bacarığını əxz edib və xristian olub. Həqiqətdə isə, insan Məsihdən xilasolma bacarığını əxz edərkən, O, ancaq Allahla ünsiyyət üçün rəsmi dəvət alır.

Tanrı ilə bilavasitə ünsiyyətdə olmaq-onun həyatının məqsədidir. Buna nail olmaq üçün əsas vasitə-əlbəttə ki, duadır.

İsanın bizim üçün nümunə olaraq göstərdiyi şeyləri və Onun uşaqlığı haqqında bildiklərimizə istinad etsək, Onun uşaqlarımızla özümüzü necə aparmalı olduğumuzu başa düşə bilərik.

Uşağın müdrikliyi

İsanın 12 yaşı tamam olanda onun dünyəvi valideynləri hər il olduğu kimi onu da özləri ilə Yerusəlim (Qüds) şəhərinə Pasxa bayramına apardılar. Bayram qurtarandan sonra onlar evə qayıtdılar, ancaq yeniyetmə İsa Yerusəlimdə qaldı. Məryəm və Yusif bunu sezmədilər. (Lk. 2:43). Məryəm və Yusif görəndə ki, oğulları onlarla gəlməyib, onu axtarmaq üçün Yerusəlimə qayıtdılar. Üç gün axtarandan sonra onu məbəddə tapdılar. O, din müəllimlərinin arasında oturmuş, qulaq asır və onlara suallar verirdi. Orada olanların hamısı Onun ağılına və cavablarına mat qalmışdı. (Lk. 2:46:47).

İsanın valideynləri Onu üç gündən sonra tapmışdılar. Bu üç gün ərzində nə baş vermişdi? Yerusəlimdəki məbəddə, Pasxa bayramında Roma imperiyasının hər yerindən gələn zəvvarlarla dolu olurdu. Bir çox adam Mükəddəs Yazını daha dərinlən öyrənməyə çalışırdı. Müəllimlər də Məbədə yığışib onlara minnətdarlıqla qulaq asanlara İnam və Allah Kəlamı haqqında bildiklərini izah edirdilər. Onlar ancaq on iki yaşlı uşağın suallarına cavab vermək və onu dinləmək üçün orada deyildilər.

Tam yəqinliklə demək olar ki, İsanın valideynlərinin orada gördükləri bütöv bir tarixin kulminasiya nöqtəsi idi.

İsanın cavabları onları o dərəcədə mat qoymuşdu ki, bu üç gün ərzində o özünə böyük diqqət cəlb etmişdi və İsa ilə bütün müəllimlər və ona qulaq asanlar da maraqlanmağa başlamışdılar.

Əgər uşaq Allaha dua edir və Ondən öyrənir, öz cavabları ilə ağıllı və savadlı adamları da heyran edə bilər.

Bibliyada deyilir: «Allah bütün ağıllı insanlardan ağıllı, bütün güclülərdən güclüdür». (1 Kor. 1:25).

***Bizim uşaqlar
Allahla ünsiyyətə
başladıqdan sonra
biz onlarda böyük
dəyişikliklərin olduğunu
hiss edirik.***

Bizim uşaqlar Allahla ünsiyyətə başladıqdan sonra biz onlarda böyük dəyişikliklərin olduğunu hiss edirik.

İsa böyüyəndən sonra (görəsən O məbəddə, uşaqlıq çağında keçirdiyi o üç günü xatırlayıbmı) belə söyləmişdir:

Mən Səni ey Ata, Yerin və göyün hökmdarı, mədh edirəm ki, Sən böyükərdən gizlətdiyin sirləri körpələrə açıb söylədin. Çünki, buna Sən belə hökm vermişdin. (Lk. 10:21)

Uşaqlar kimi öyrənməli

Məsəllər kitabında (Knıqa Pritçey) deyilir ki, Allah Qorxusu müdrikliyin başlanğıcıdır. Uşaqlar öz ağıllarına müdriklik mənbəyi kimi baxmırlar.

Ancaq biz böyüyəndən sonra hər şeyi özümüz həll etməyə çalışırıq. Nəyin düz, nəyin səhv olduğunu özümüz təyin edirik və beləliklə də özümüzü ədalət mücəssəməsi (simvolu) hesab edirik.

Ancaq Allah bizə hələ uşaqlıqdan Ondan öyrənməyi tövsiyə etmişdir. Böyüyüb yeni biliklərə yiyələndikdən sonra da biz, Allahdan bizə doğru yol göstərməyi xahiş edirik.

Ancaq Allah bizə hələ uşaqlıqdan Ondan öyrənməyi tövsiyə etmişdir. Böyüyüb yeni biliklərə yiyələndikdən sonra da biz, Allahdan bizə doğru yol göstərməyi xahiş edirik.

Əgər bizə uşaqlıqdan Allahdan ağıl istəməyi öyrətməyiblərsə, biz elə bildiklərimizdə batıb qalırıq və mənəvi yüksəlişimiz yerində sayar, irəliyə getməz.

Nə gözəldir bizə imkan verilib ki, biz öz uşaqlarımızı Allaha doğru yönəldək və onlar Ondan öyrənsinlər.

Belə bir gözəl imkan bizə verilib ki, biz öz uşaqlarımızı Allahdan ömürləri boyu öyrənməyə hazırlamalıyıq.

İsanın uşaqlıq həyatının məbəddə getməmişdən qabaq və sonrakı həyatına nəzər salaq.

Baxmayaraq ki, İsa Allah oğludur, Allah Ona da başqa uşaqlar kimi Allahdan bilik öyrənməyi və Onunla əlaqəsini möhkəmlətməyi tövsiyə etmişdir.

İsa Allahdan öyrənir və Onun haqqında bilik əldə edirdi. Müqəddəs Üçlüyə daxil olan şəxs kimi yox, adicə bir uşaq, Allahın hüzuruna gətirilmiş körpə kimi.

«Uşaq böyüyüb yaşa dolur, ruhən bərkiiyir, ağilla dolur və Allahın nəzəri onun üzərindədir».

İsa isə həm yaşca, həm Allah sevgisi ilə, həm insanları sevməklə müdrikləşdi. (Lk. 2:40, 52)

Bununla da biz İsanın uşaqlığı və ruhi inkişafı haqqında belə nəticəyə gəlirik:

- İsa müdrikləşirdi. O valideynlərinin məsləhətlərinə qulaq asır, Allahın əmr etdiyi kimi Tövrəti öyrənirdi.
- İsa yaşa dolurdu. Təbii amillər və düzgün qidalanma nəticəsində fiziki cəhətdən inkişaf edirdi.
- İsa Allahın sevgisini qazanırdı, ruhən inkişaf edir, Allaha dua edir və Onun iradəsinə tabe olur.
- İsa insanların sevgisini qazanırdı. İnsanların arasında yaşayır, onlarla əlaqə qurur, Sinaqoqa gedir, onlara qulluq etməyi və onları sevməyi öyrənirdi.

İsa bu dünyaya təkcə ona görə gəlməmişdi ki, Müqəddəs Yazını şərh etsin və Allahla xüsusi icazəsi, hüququ olan şəxslər kimi danışsın. O hər şeydə bizim kimi idi. Bizə oxşayırdı, biz də ona oxşayırdıq. Məsih də bizim kimi sınağa çəkilir və bizim kimi əzab çəkirdi. (Yevr. 2:17–18, 5:8–9).

İsa da başqa uşaqlar kimi, mükəmməl Allah qanunlarına uyğun olaraq böyüyür, oxuyur və öz valideynlərinə hörmət edirdi.

Biz bilirik ki, «Məsihçi» deyəndə, özünü Məsihə bənzədənləri nəzərdə tuturuq.

Ona görə də biz Məsihin dinini (Xristianlığı) qəbul ediriksə, Allaha xidmət etməkdə, onun qarşısındakı vəzifələrimizi yerinə yetirməkdə İsa Məsihdən nümunə götürməliyik.

Bəs xristian uşaqlar kimə oxşamalıdır? Lukanın İncil kitabında, Uşaqlığı haqda 2-ci fəsildə yazılan İsayamı? O da adi uşaq idi və onlara bənzəyirdi.

İsa da adi, bizim olduğumuz kimi bir uşaq idi. O öz Atası kimi Allahla da əlaqə yaradırdı, Onu öz Müəllimi və Dostu hesab edirdi. O da Allahın adi uşaqlar üçün təyin etdiyi kimi böyüyürdü. Öz atası və Yaradana qarşı ehtiramlı əlaqə saxlayırdı.

İsa Müqəddəs Yazını öyrənərək, mənəvi cəhətdən inkişaf edir, Allahın İradəsini yerinə yetirir və ən başlıca bu idi ki, o bütün bunlara Dua etməklə nail olurdu.

Bunu elə bizim uşaqlar da etməlidir.

İsa, Yer üzündə Allahın insanlar üçün təyin etdiyi qanunlar əsasında tərbiyə alan ilk uşaq idi.

Habil və Qabil də belə tərbiyə ala bilərdilər, əgər onların atası Tanrının buyruğuna əməl etsəydi.

İsa kim idi və kim oldu? Bütün bunlar onu tərbiyə edən Məryəm və Yusifdən çox asılı idi.

İsa ancaq onu öyrənirdi ki, Allahın fikrinə uyğun olaraq bizi xilas edə bilsin.

Elə buna görə də İsanın doğumundan xeyli əvvəl Allah İbrahimi seçir, onu elə öyrədir, hazırlayır ki, O öz uşaqlarını Allahın qoyduğu yolla getməyi öyrətsin. (Bıt. 18:19)

Allahın fikrinin mühüm hissəsi bundan ibarət idi ki, İsa həyata, Yer üzünə gəlməmişdən qabaq, Onun valideynləri bilirdilər ki, Allahın Oğlunu necə böyüdü, tərbiyə etsinlər.

İSANIN VALİDEYNLƏRİNİN HƏYAT TƏRZİNDƏN ÖYRƏNMƏLİ OLDUĞUMUZ DƏRSLƏR

Çoxlarımız Məryəm və Yusifin valideynlik istedadı və fədakarlığı haqda az düşünürük. Hərdən biz düşünürük ki, İsa kimi bir oğlu böyütmək sadədən də sadədir. Onlar onu ancaq yedizdiriblər, ancaq O böyüyüb və Müəllim olub və insanları həyəcana gətirib.

Səhv edirsiniz! Əgər Allah istəsəydi, bu belə də olardı. Ancaq bizim xilasımız naminə O başqa cür düşünmüşdür.

Məryəm və Yusif böyük şərəfə nail olmuşlar və onların çiyninə böyük bir məsuliyyət qoyulmuşdur—Allahın oğlunu keçməli olduğu yola yönəltmək.

Tanrı Məryəm və Yusifi seçib və onları hazırlayıb (necə ki, o vaxtilə İbrahim və Saranı hazırlamışdı) ki, onlar Allahın Oğlunu Onun tövsiyələri əsasında tərbiyə etsinlər.

Məryəmin yanına mələk gəlib və ona bildirib ki, o hələ ərə getməmişdən qabaq hamilə olacaq. O zamanlar qadınları bu işə görə daş-qalaq edərtilər. Ancaq Məryəm cavab verir ki, «Mən Allahın Quluyam, mən Onun dediyi hər işə hazıram». (Lk. 1:38).

Sonralar isə Məryəm Yelizavetanın yanına gələrkən o Əhdi-Ətiqdən gələn mahnını oxumuşdur. Bundan belə nəticəyə gəlmək olur ki, O Müqəddəs Yazıdan yaxşı xəbəri varmış. (Lk. 1:46-55).

Yusif Allahın iradəsinə tabe olur və ondan hamilə olmayan Məryəmi qəbul etməyə razılıq verir.

Yusif Allahın Oğlunu oğulluğa götürməkdən qorxmur və Onu öz oğlu kimi qəbul edir.

Məryəm və Yusif Allahın iradəsinə tabe olaraq, yaşadıkları yeri tez-tez dəyişdirildilər. Onların həyatını öyrənərkən görürük ki, onlar hər vəchlə Allahın xoşuna gəlməyə çalışırdılar. Onlar Allahın sədaqətli bəndələri idilər. Və Allah da onları seçmişdi ki, onlar Allahın oğlunu Allahla əlaqəli şəkildə tərbiyə etsinlər. Məryəm və Yuçif də məhz bu cür etmişdilər.

Uşaqların həyatında Duanın olması, onların həyatında Allahın və Onun gücünün olması deməkdir.

Bibliya, İsanı duanın ən yaxşı daşıyıcısı kimi təsvir edir. İsa deyirdi ki, Onun hər bir sözü və hərəkəti Allahın sözü və hərəkətidir və Allah dua vasitəsilə onu ifadə edir.

İsa dua etmək üçün müntəzəm olaraq səhraya gedirdi. O hər şeydən öncə Özünün Allahla əlaqələrinə üstünlük verirdi. Baxmayaraq ki, İsa, Müqəddəs Üçlüyün biri kimi Allahla həmişə əlaqə saxlayırdı, bununla belə O, insan kimi bizim xilasımız üçün gənc yaşlarından Səməvi Atamız ilə əlaqələrini inkişaf etdirirdi.

Biz də öz uşaqlarımızı elə dua etməyi öyrədə bilərik ki, onlar da İsa kimi Allahla öz əlaqələrini qursunlar.

Bax, beləcə, biz öz uşaqlarımızı hazırlaya bilərik ki, onların Allahın onlar üçün təyin etdiyi kimi olsunlar, hər şeydən xəbərdar olsunlar, hər şeyi öyrənsinlər və bütün xeyir-duanı qəbul etsinlər və Allahın onlar üçün hazırladığı şeyləri mənim-səsinlər.

Əgər biz öz uşaqlarımızı Dua etməyi öyrətsək, Allah və Onun gücü onları ömürləri boyu müşayiət edəcəkdir.

Əgər sizin arzunuz uşaqlarınızı dizi üstə çökmüş halda dua etməkdirsə, onda yadınıza salın ki, İsa adi uşaqlardan biri idi. O da cəmiyyətdə yaşayırdı. Yuxarıda deyildiyi kimi, İsa Allahın və insanların hüsn-rəğbətini qazanmışdı.

O, xarrat atası ilə birlikdə çalışırdı. İsa çalışır, yeyir və ya-tırdı. O adi bir ailənin üzvü idi və bütün başqa uşaqlar kimi inkişaf edirdi.

Məryəm və Yusif Allahın oğlunu tərbiyə etmək üçün razılıq verəndə, onlar Allahın İradəsinə uyğun olaraq onun tərbiyəsi üçün Allahın təyin etdiyi dəyişikliklər üçün xüsusi zəmin, əsas hazırlamışdılar.

Tanrı İsa vasitəsilə bizi uşaqlarımızı tərbiyə etmək üçün kömək edir və istəyir ki, bizim uşaqlarımız Adəm və Həvvanın günaha batmamışdan qabaq tərbiyə olunduqları kimi tərbiyə alsınlar.

Məryəm və Yusif Allaha tapınaraq və Onun Oğlunu Onun istədiyi kimi tərbiyə edərək bütün valideynlər və uşaqlar İsaya inam, Allaha çatmaq üçün yol göstərmiş oldular.

Allah elə bu gün istəyir və hazırır ki, bizim evlərimizə qə-dəm bassın, bizim uşaqlarımızı qucağına alsın, onları öyrətsin, onların qayğısına qalsın və onları özünə yaxınlaşdırsın.

O həm də bizi dəyişdirməyə hazırır. Bizə ağıl bəxş etmək, sevgi, güc və öz gündəlik öhdəliklərimizi yerinə yetirməyə kömək etmək istəyir.

Və onda biz öz hərəkətlərimizdə öz inam və gücümüzə ar-xalanmayaq, ancaq Allahın sevgisinə, xeyir-duasına və səda-qətinə bel bağlayacağıq. Biz uşaqlar kimi tabe olub, Allahdan bizi öyrətməyi və dəyişdirməyi xahiş edə bilərik və O da bizə ədalətlə davranmaqda kömək edə bilər.

Biz Onun gündəlik zəkasını, sevgi və qayğısını görə bilərik.

Biz valideynlərimiz kimi taleyin ixtiyarına buraxılmış olmaırıq.

Allah bizim uşaqlarımızı sevir. O bəşəriyyət yaranan tarixdən insanın ruhunun düşməni ilə mübarizə aparmış və bu böyük döyüşdə qalib gəlmişdir.

Allah hər uşağa elə yolu təklif edir ki, bu yolu seçməklə onlar Allahın sevgi və məhəbbətini dərk edə bilərlər.

Dua etməyi öyrənən və Allahla əlaqələrini möhkəmləndirən hər bir uşaq dolğun həyatla yaşamağı və bu həyatın incəliklərini öyrənə biləcək.

O elə həyatla yaşayacaq ki, o həyatı Allah onun üçün seçmişdir- Dolğun və firavan bir həyatla.

İsa demişkən, «Mən ona görə gəlmişəm ki, sizə əbədi həyat və firavanlıq bəxş edim». (İn. 10:10).

ALLAHA TƏVƏKKÜL ETMƏYİ ÖYRƏNİN!

Taleyn ucundan bizim dualarımızın çoxu ona görə cavabsız qalır ki, bizim inamımız zəifdir və biz kömək üçün Allaha müraciət etmirik.

«Həvari Yaqub belə demişdir: «Xahiş etmirsiniz və ona görə də yoxunuzdur». (İak. 4:2)

Həvari bunun səbəbini belə izah edir ki, istədiyinizi ala bilməməyinizin səbəbi, dua etməyi bacarmadığımızdır.

Xahiş edəndə də almırıq ona görə ki, ruhi qida yox, gündəlik tələbatımızı ödəməyi xahiş edirik». (İak. 4:3). Başqa sözlə desək, biz elə bilirik ki, bizim üçün hansı şey yaxşıdır. Mahiyyət etibarilə də, biz onun üçün, öz istəyimizin yerinə yetməsi üçün dua edirik. «Mən bunu istəyirəm, mən belə istəyirəm və bu belə də olmalıdır».

O deyir ki, həqiqi dua Allaha tam bel bağlamağı tövsiyə edir.

Dua — bir vasitədir. Onunla biz Allahla əlaqə saxlayırıq, onunla əlaqəni inkişaf etdiririk və ona təvəkkül etməyi öyrənirik.

Allah istəyir ki, biz Ona bel bağlayaq, Onu axtaraq, Ondən öyrənək, Onun fikirlərini başa düşək və Onun xeyir-duasını qəbul edək.

Allahın sevgisinə inanaq

Allah-sevgidir. Sevgi qərəzsiz hissdır. Ona görə də Allah bizdən tələb edir və bizim üçün hazırlayır ki, o da bizim xeyrimiz üçündür.

Əgər biz öz dediyimizdə israr etsək, mümkündür ki, biz o imkanlardan istifadə etmirik. O imkan ki, Dua etməklə və Allaha inanmaqla əldə etmək olar.

Bunu onunla müqayisə etmək olar ki, biz istedadlı bir brokerin yanına gəlirik, pullarımızı ona veririk, o pullardan necə istifadə etməyi söyləyirik və onun rəyini soruşmadan çıxıb gedirik.

Yaqub öz məktubunda yazır: «Allaha təbə olun, o da sizi ucaldar». (İak. 4:10).

«Təbə olun, bərişin» sözləri ilə Həvari demək istəyir ki, firkirləşməyin ki, siz yaxşı bilirsiniz sizin üçün nə yaxşıdır, hansı şey pisdir.

Dua edərkən siz Allahın iradəsini öyrənməyə çalışırsınız və ona təbə olursunuz. Bununla da siz bilirsiniz ki, Allahın sizin haqqınızda olan məqsədi sizin xeyriniz üçündür.

Öz tələbinizdən əl çəkin. Allahın iradəsinə təbə olun, Ona inanın, qoy O sizin qayğınıza qalsın, sizi inkişaf etdirdsin, sizə ağıl və bilik versin, çünki, siz bilirsiniz ki, Allah sizi sevir.

O da sizi ucaldacaq. Sizə xeyir-dua verəcək, sizin qayğınıza qalacaq, nəyə ehtiyacınız varsa, onu ödəyəcək, sizi özünün yaratdığı kimi bir adama çevirəcəkdir.

Dua edərkən siz Allahın iradəsini öyrənməyə çalışırsınız və Ona təbə olursunuz. Bununla da siz bilirsiniz ki, Allahın sizin haqqınızda olan məqsədi sizin xeyriniz üçündür.

Bibliyada çox heyrətamiz şeylərdən danışılır. Orada deyilir ki, Allah bizi və uşaqlarımızı mükafatlandırmaq istəyir. O nəinki bacarır, həm də etmək istəyir. Onu bizdən istəyir ki, biz

ona dua edək, həyatımızı ona etibar edək və uşaqlarımızı da bu cür hərəkət etməyi öyrədək.

Allah belə elan edir:

Sizin haqqınızda olan məqsədimin nədən ibarət olduğunu yalnız Mən bilirəm. Sizin üçün nəyin yaxşı, nəyin pis olduğunu Mən bilirəm. Sizə ümid və gələcək bəxş edən Mənəm.

Məni çağırın, Mənə yaxın gəlin, Mənə dua edin, Mən də sizi eşidəcəyəm. Məni axtarın və tapacaqsınız, əgər Məni səmimi-qəlb-dən axtarsanız.

İer. 29:11-13

(Oxuyun Ps.39:5,85:5 və Ef.3:20) Orada Allahın sizin haqqınızda olan xeyirxah məqsədi və qüdrəti haqqında söylədiklərini tapa bilərsiniz).

Duaya cavab almaq-artan inamın bir elementidir

Allah özünün uşaqlarımızın həyatına dair verdiyi vədlərini yerinə yetirmək istəyir. O vaxt ki, onlar təkcə fiziki cəhətdən deyil, mənəvi cəhətdən də inkişaf etmiş olsunlar.

O bizə aydın surətdə başa salır ki, əgər biz Onun iradəsinə tabe olsaq, ümid edə bilərik ki, O da bizim konkret xahişimizə əməl edəcək və bizə öz sevgisini izhar edəcəkdir.

Ancaq, burada diqqətli olmaq lazımdır–bu haqda o vaxt çox danışılır ki, biz Allahla olan əlaqələrimizi genişləndirək və ancaq Ona ümid bəsləyək.

Əgər siz Mənimlə, Mənim də sözüm sizdə olacaqsa, onda nəyi xahiş etsəniz sizə veriləcəkdir. (İn. 14:13-14, 15:7, 15:16, 16:23-24).

İstəklilər! Əgər bizim qəlbimiz təmizdirsə, onda biz Allaha cürətlə müraciət edə bilərik və nə istəsək Ondən ala bilərik. Çünki, biz Onun hökmlərinə riayət edirik və Onun bəyəndiyi işlərlə məşğul oluruq. Bu hökm də ondan ibarətdir ki, biz Onun Oğlu İsa Məsihə inanaq və onun istədiyi kimi bir-birimizi sevək.

1 İn. 3:21-23

Onun iradəsinə tabe olaraq ondan bir şey istəməyə cürət edə bilərik. O da bizi eşidir. Biz biləndə ki, O bizə hər vaxt qulaq asır, hansı şeyi istədiyimizi bilir və biz də arzuladığımızı Ondan ala bilərik.

1 İn. 5:14-15

Bu göstərdiyimiz axırıncı parçalardan məlum olur ki, Yəhya (İoanı) da Yaqub peyğəmbərin (İakov) dediyini deyir. Allah bizim dualarımıza o vaxt cavab verir ki, bizim arzumuz bizim iradəmizə yox, Onun iradəsinə uyğun gəlsin. Bəs biz necə dua etməliyik ki, Allahın iradəsinə uyğun olsun?

Biz burada iki prinsipə riayət etməliyik.

Birinci: Allahın iradəsi Bibliyada bizə çatdırılır. Ona görə də biz bilirik ki, Bibliyanın ehkamlarına uyğun olmayan və Allahın iradəsinə qarşı yönəlmiş şeyləri xahiş etsək, Allahın iradəsinə zidd hərəkət etmiş olarıq.

Məsələn, Bibliyada deyilir: «Allah Sevgidir». Və Allah da tələb edir ki, öz yaxınlarımızı sevak. Ona görə bizim xoşumuza gəlməyən adamı cəzalandırmağı Allahdan xahiş etməyin xeyri yoxdur.

Bundan əlavə, Allahın iradəsinə uyğun olaraq dua edərkən biz daha çox Ona şükürlər etməliyik, nəinki ona arzularımızı bildirmək.

İki duaya nəzər salaq. Hər iki duada adamlar Allahdan eyni şeyi arzu edirlər. Onların hansında daha çox Allahın iradəsindən danışılır?

1. «Allahım, mən məşinımı əzmışəm, mənə təzə məşin lazımdır. Səndən mənim xahişimi yerinə yetirməyi rica edirəm».

2. «Allahım, Sən bilirsən ki, mən bu gün məşinımı əzmışəm. Səndən xahiş edirəm ki, mənə ağıl verəsən və mənə başa düşməyə kömək göstərəsən ki, indi mən nə etməliyəm».

İkinci: Allah həmişə xeyirxahdır. Allahla əlaqə quranda müxtəlif növ formalı dualar ünsiyyət elementi rolunu oynayır.

Biz dualarımızda öz həyatımızı, fikirlərimizi, iş və qayğılarımızı–mərhəmətli Allaha tapşırıq. Biz Ona ümid edirik, O

da bizi öyrədir, bizi tərbiyə edir, bizim qayğımıza qalır və bizi qoruyur.

Biz Ondan xahiş edirik ki, bizə yol göstərsin ki, biz nə edək. Ondan bizə rəhbərlik etməsini xahiş edirik, Ona tapınıırıq. Xahiş edirik ki, bizə xeyirxah işlər görməkdə yardımçı olsun və bizi sevən, sədaqətli və Atamız olan Allahla möhkəm əlaqələr yaratmaqda kömək etsin.

Ən güclü Bibliya nəğmələrinin çoxunu, hansılarında ki, deyilir: «Allah bizə istədiyimizi verir: Həvari Yəhya tərəfindən yazılmışdır ki, o da özünü İsanın sevimli şagirdi adlandırır. (İn. 21:7, 20 bax). Ancaq mən əmin deyiləm ki, Yəhya belə düşünürdü ki, guya İsa qalan on bir şagirdini ondan az sevsin. Əksinə İsanın sevgisini duyan Yəhya görürdü ki, Allah onu və bizim hamımızı necə sevir.

Yəhya bilirdi ki, İsa onu sevir və inanırdı ki, Allah da onun dualarını cavabsız qoymayacaq.

Biz istəyirik ki, uşaqlarımız da bilsinlər: Allah onları sevir.

Biz uşaqlarımızı dua etməyi öyrətməyə başlayan kimi, onlar elə o andan «İnamlı nəhəngə» çevriləcəklər. Allahla əlaqəni inkişaf etdirmək lazımdır. Biz bu prosesi qabaqlayıb sürətləndirə bilmərik. Biz ancaq onlara istiqamət verib, öyrədər və ruhlandıra bilərik.

Uşaqları dua etməyin ən düzgün yolu–Onlara Allahın Kim olduğunu başa salmaqdır. Onların diqqətini ona cəlb etmək lazımdır ki, Allah dualara cavab verir, onlar görsünlər ki, Allah onları sevir.

Əgər uşaqlar başa düşsələr ki, Allah onların qayğısına qalır, onda biz onları öz həyatlarını Allaha etibar etməyi təlqin edə bilərik.

Uşaqlarımız Allah haqqında nə qədər çox bilsələr, onun sevgisini duysalar, onların Allaha inamları bir o qədər artar. Allahın onları necə güclü sevdiyini bilsələr, onda onlar da Yəhya kimi, Onun güc, qayğı və sevgisini öz üzərlərində hər gün hiss edəcəklər.

Ancaq səmimi qəlbdən edilən dualar vasitəsilə Allahla əlaqəni inkişaf etdirmək olar.

Fikirləşin

1. Həyatınızın hansı tərəfini Allaha etibar etməkdə çətinlik çəkirsiniz? İş? Nikah? Bu haqda yazın.

2. Bu sahələrdə Allaha inamı artırmaq üçün hansı addımları ata bilərsiniz?

3. Bu çətinliklərdən qaçmaq üçün, uşaqları duaya öyrətmək prosesində özünüzün təcrübənizdən necə istifadə edə bilərsiniz? Bir neçə variant təklif edin.

4. Sizə nə kömək edə bilər ki, öyrənəsiniz ki, sizin Allaha çətinliklə etibar edə bildiyiniz sahələr haqqında Allah nələr düşünür? Siz öz uşaqlarınızı Allahın iradəsini bilməyi necə başa sala bilərsiniz!

5. Yazın görün ki, siz uşaqlarınızı necə inandıra bilərsiniz ki, Allah onları sevir.

UŞAĞIN İNAMI

Ciddi söylə edilən duanın sayəsində Allahla əlaqələrin necə qurulmasına ən gözəl nümunə olaraq, birinci hissədə haqqında söhbət açdığımız o uşağın Corc Vaşinqton Karverin (1864–1943) həyatını misal göstərə bilərik.

O qul idi və valideynlərinin ölümündən sonra ağasının yanında tərbiyə alırdı. Qulların Azadlıq Bəyannaməsinin nizamlanmasından bir neçə il sonra, on iki yaşında ikən o məktəbə getdi. Onun ibadət həyatının əsasını duanın gücünə inam təşkil edirdi.

1885-ci ilə Corc ali məktəbi bitirir. 1894-cü ildə kənd təsərrüfatı elmləri bakalavr dərəcəsini və 1896-cı ildə isə Ayova ştatının kənd təsərrüfatı kollecinin magistri dərəcəsini alır. O, elmi dərəcə almış və ali tədris müəssisəsində çalışan birinci afroamerikalı idi. Sonralar Corc Karver Alabama ştatındakı Taskiri institutunun kənd təsərrüfatı fakültəsinə başçılıq etmək üçün dəvət olunur. Cənubun çox illər ərzində ancaq pambıq əkilməsi nəticəsində gücdən düşmüş kənd təsərrüfatı üçün ayrılmış torpaqlarda Karver yerfindiği (araxis) və şirin kartof əkdirir. Bu da məhsuldarlığın artmasına və torpaqların bərpa olunmasına gətirib çıxarır. Fermerlər o qədər çox yerfindiği və şirin kartof yetişdirmişdilər ki, öz məhsullarını satmaq üçün bazar tapa bilmirdilər. Karver adəti üzrə bu problemin həlli ilə bağlı Allaha müraciət edir. O, Allahdan yerfindiğindən necə istifadə etməyi başa salmağı xahiş edir. Çox illik laboratoriya tədqiqatlarından sonra eyni üsuldən istifadə edərək Corc yerfindiğindən üç yüz növə qədər, şirin kartofdan yüz on səkkizə qədər məhsul, o cümlədən tibbi yağ, mürəkkəb, boyalar, tez həll olan qəhvə içkisi, un, yağ, rezin, sirkə, qara şəkərləşməmiş nişasta (patoka), poçt markaları üçün yapışqan, kübrə və s. alır.

Corc Vaşinqton Karver söyləyirdi ki, hər dəfə təcrübəsindən əvvəl Allaha müraciət edir və Ondan soruşur ki, o nə etməlidir. O deyirdi: «Mənim kəşflərim mənə Allahdan vəhy şəklində gəlirdi. İdeyanın özü və onun icra üsulu eyni vaxtda baş verirdi».

Karverin fəaliyyətinin nəticəsi olaraq kənd təsərrüfatı, o cümlədən də Cənubun iqtisadiyyatı inkişaf edirdi. Ona qədər heç kim yerfındığına kənd təsərrüfatı bitkisi kimi baxmırdı. 1940-cı ildə yerfındığı Cənubda kənd təsərrüfatı bitkiləri sırasında ikinci yeri tuturdu.

Karverin uğurlarının siyahısını çox uzatmaq olar. O bütün dünyada məşhur olmuşdu. Xarici hökumətlər onunla məsləhətləşirdilər. Henri Ford onunla əməkdaşlıq edirdi. Prezidentlər Kalvin Külüç və Franklin Ruzvelt onunla görüşürdülər. O çoxlu orden və medal almışdı. Tomas Edison da, başqaları kimi ona illik gəliri 100 000 dollar olan iş təklif etmişdi.

Karver bu təklifdən imtina etmişdi və Taskiri institutunun doğma divarlarını tərk etmək istəmirdi, çünki, hiss edirdi ki, Allah istəyir ki, o öz yerində qalıb işləsin.

1944-cü ildə ABŞ Konqresi 5 yanvar gününü Corc Vaşinqton Karver günü elan edən qanun layihəsi qəbul etmişdi.

1953-cü ildə Konqres onun böyüdüüyü və ilk dəfə belə sadəcə və inanaraq Allaha müraciət etdiyi fermanın yerində milli monumental abidənin qoyulmasına sanksiya vermişdir.

Corc Vaşinqton Karver deyirdi: «Bütün Aləmlərin Yaradıcısı ilə şəxsi əlaqələr qurmaq, dolğun, zəngin həyatın yeganə əsasıdır». Allahla danışın, onunla əlaqə qurun, Ona sizin həyatınızı idarə etməyə icazə verin.

Bəzi insanlar heç vaxt əsil həyatın nə olduğunu bilməmişlər, çünki, onlar özlərinə qapılıb qalmışdılar. Əgər siz həyatın xırdalıqlarından yuxarıda olmaq istəyirsinizsə, Yaradanla əlaqə yaratmağa başlayın.

«İnam kitabı»nın tapşırığı

1. Öz uşaqlarınızla birgə «İnam kitabı» və ya «Dua jurnalı» yaradın. Bunu iki cür etmək olar:

Birinci üsul: Xətləri olan dəftər alıb, onun üz qabığını jurnallardan kəsilmiş şəkillərlə və ya uşaq rəsmləri ilə bəzəyin.

Sonra hər səhifəni bir neçə yerə böyün, orada uşaqlar tarix yaxsınlar, duanın qısa məzmununu qeyd etsinlər və ona verilmiş cavabı və tarixi qeyd etsinlər.

Bunu belə etmək olar:

Tarix: _____ Mənim duam: _____

Tarix: _____ Allahın cavabı: _____

İkinci üsul: Siz kitabçanı rəngli kağız və ya ornamentlə bəzədilmiş kağızdan özünüzdə düzəldə bilərsiniz. Vərəqləri kitabın ölçüsünə görə seçin. Vərəqləri sapla kitabçaya tiki, qırıqlarını qayçı ilə kəsib düzəldin. Sonra hər səhifəni yuxarıda göstəriləyi kimi tərtib edin.

2. «İnam kitabı» hazır olan kimi, ora qızınızın və ya oğlunuzun ilk duasını yazın. Hər axşam, uşaqlar yatmadan qabaq siz oraya yeni duanı əlavə edə bilərsiniz və yaxud da yazdığınızı təkrar edə bilərsiniz. Allah sizə cavab verəndə cavabı ora qeyd edin. Tezliklə sizin uşaqlar yazılara malik olacaqlar, hansı ki, orada Allahın sədaqəti tərənnüm olunan qeydlər olacaq ki, onları da uzun illər ərzində qoruyub saxlamaq olar. Bu sizin üçün Allah sevgisi və qayğısına layiqli nümunə kimi yaddaşıınızda qalacaq.

Sual və tapşırıqlar:

1. Öz duanıza cavabı axırıncı dəfə nə vaxt almısınız.

Allahın sizin dualarınıza verdiyi cavabların siyahısını tərtib edin və bu siyahını uşaqlarınıza da göstərin. Bu, onlarda inam yaradacaq ki, Allah onların dualarına cavab verir. Qoy uşaqlar da Allaha ünvanladıkları xahişlərin siyahısını yazsınlar.

2. Uşaqlar və dualar haqqında bu fəsildə nəyi öyrəndiniz?

3. Sizin uşaqlara və duaya qarşı olan münasibətiniz sizin uşaqları duaya öyrətmə metodunuza necə təsir göstərir?

4. Məryəm və Yusifin həyatının hansı anları uşaqları tərbiyə etməkdə nümunə ola bilər? Və necə?

5. Yeniyetmə İsanın məbədi ziyarət etməsi haqqındakı hekayə uşaqlara aydın olar və onlar öz həyəcanları vasitəsilə bunu dərk edərlər.

Bibliyadan götürülmüş aşağıdakı parçadan sonra verilən suallar sizə o epizodları müzakirə etməyə kömək edər. Onun köməkliyi ilə uşaqlar öz həyatları ilə onu müqayisə edə bilərlər.

«Hər il İsanın dünyəvi valideynləri Yerusəlimə (Qüdsə), Pasxa bayramına gedirdilər. İsanın on iki yaşı olanda onu da özləri ilə apardılar.

Bayram qurtarandan sonra onlar evə qayıdırdılar. Yeniyetmə İsa isə Yerusəlimdə qaldı. Məryəm və Yusif bunu sezmədilər. Elə düşünürdülər ki, İsa onların digər qohumları ilə bərabər yol gedir. Lakin bir müddətdən sonra onlar İsanı Yerusəlimdən qayıdan qohum və tanışlarının arasında axtarmağa başladılar. Onu tapmayıb Yerusəlimə qayıtdılar. Üç gündən sonra Onu Məbəddə tapdılar. O, din müəllimlərinin arasında oturmuş, qulaq asır, onlara suallar verirdi. Orada olanların hamısı Onun ağılına və cavablarına mat qalmışdı.

İsanın anası təəccübləndi ki, onun sözə baxan Oğlu onu xəbərdar etmədən məbəddə qalıbdır. O Ona dedi: «Oğlum! Nə üçün bizimlə belə davrandın? Budur, Sənin atan və mən, böyük kəndlərlə Səni axtarırdıq».

İsa onlara cavab verdi: «Məni nə üçün axtarırdınız? Bil-mirdinizmi ki, Mən Atamın evində olmalıyam?» O, bununla demək istəyirdi ki, Onun Səməvi Atası Ona yer üzündə böyük bir iş görməyi tapşırıbdır. Lakin, valideynləri Onun sözlərini başa düşmədilər. Məryəm isə bu sözləri ürəyində saxlayırdı.

İsa valideynləri ilə birlikdə Nazaretə qayıtdı və onların təbəliyində qaldı. O, hikmətdə və boy buxunda, Allah və insanlar qarşısında lütfə təvəqqü edirdi. (Luka. 2:40-51)

- İsa səyahətə gedərkən, hansı hissləri keçirirdi?
- Sizin arzu etmədiyiniz halda valideynlərinizlə birlikdə haraya isə getmək halları olubmu?
- Siz necə düşünürsünüz, İsanı itirəndə onun valideynləri özlərini necə hiss edirdilər?
- Siz özünüz haçansa itmisiniz? Bu halda siz hansı hissləri keçirmisiniz?
- Məbəddə olan müəllimlər və digər adamlar İsa barədə nə fikirləşirdilər?
- Siz elə hesab etmirsiniz ki, İsa Allahı dərk etmək üçün hələ çox gənc idi. Öz nöqteyi-nəzərinizi şərh edin.
- İsa Məryəmə nəyə görə elə cavab verdi ki, O öz Atasının evindədir?

- İsanın valideynləri o vaxt Onu başa düşmədilər. Siz o vaxtı yadınıza sala bilərsinizmi ki, siz hesab edirdiniz ki, valideynləriniz sizi başa düşmürlər? Bu vaxt siz nə hiss edirsiniz?
- Siz necə hesab edirsiniz, nəyə görə İsa ağıllı və insanların və Allahın lütfünü qazanaraq böyüyüdü?
- Siz nə edə bilərsiniz ki, siz də ağıllı olasınız, elə həyat tərzini keçirəsiniz ki, Allahın və insanların xoşuna gəlsin?

Dua etmək üçün mövzular

- Uşaqlara Onun haqqında danışmaq imkanı verdiyinə görə Allaha təşəkkür edin.
- Həyatda və dua edəndə sizə səmimi olmağa kömək etməsini xahiş edin.
- Öz uşaqlarınıza yaxşı nümunə olmaqda kömək etməsini xahiş edin.
- Sizin dualarınızı eşitdiyi üçün Allaha təşəkkür edin.
- Uşaqlar hansı problemlərini Allaha etibar etməkdən çəkinirlər. Allahdan xahiş edin ki, onların inamını artırsın.
- Siz hansı probleminizi Allaha etibar etməkdən çəkinirsiniz. Bu haqda yazın və dua edərkən bu problem haqqında Allaha danışın. Deyin ki, siz Ona tapınırsınız və Onun qayğısına görə Ona minnətdarsınız.

Uşağın duası

Uşaqların istifadə edə biləcəyi Dua nümunələri:

«Ey Səməvi Atam, mənim Səninlə danışmağımı istədiyim üçün Sənə minnətdaram. Səndən həmişə kömək istəmək üçün izn verdiyinə görə Sənə təşəkkür edirəm. Səndən xahiş edirəm ki, bunu yadımdan çıxartmamaq üçün mənə kömək edəsən.

Ata, məni narahat edir _____

Bu haqda xahiş edirəm ki, qayğı göstər.

Sənə həmişə kömək etmək üçün müraciət etmək imkanını verdiyin üçün Sənə təşəkkür edirəm. İsa Məsih xatirinə. Amin.

«Atam mənim, mən çox şadam ki, Sən mənimlə danışmaq istəyirsən. Bu çox xoşdur ki, mən Sənə hər şey haqqında danışa bilirəm. Öz qayğı və hisslərimi Səninlə bölüşə bilirəm.

Səndən xahiş edirəm ki, mənə də İsanın uşaqlıqda dua etdiyi kimi dua etməyi öyrədəsən.

İsa Məsih xatirinə. Amin.

II HİSSƏ

DİQQƏT!

Altı fut və dörd düyməlik boyuna müvafiq olaraq oğlan böyük adama bənzəyirdi. O arıq və bir az da ləng tərپənişli idi. Oğlanlar bu keçid dövründə ancaq belə görünürlər. Ancaq o enlikürək və güclü idi, əlində bir alət tuta bildiyi dövrdən o ağır fiziki işlə məşğul olurdu. O gözəl də deyildi, onun sərt üzünü qara rəngli ipə sapa yatmayan gur saçlar bəzəyirdi.

Onun cəlbədici olmayan xarici görkəminə baxmayaraq, o xoş təsir bağışlayırdı, çünki o ağıllı və ünsiyyət yaratmağı bacaran idi.

O az oxuyur, çox işləyirdi, buna baxmayaraq o ilk ibtidai təhsil ala bilmişdi. Onun əlinin altında bəzi kitablar var idi, onların arasında «Zəvvarın səyahəti» və «Bibliya» kitabı əsas yerdə idi.

Kitabın baş qəhrəmanı olan Zəvvar kimi, onu da həyat Ümidsizlik Nəhəngi ilə üzbəüz qoymuşdu, onu Şübhələr Qəsrinə gətirib çıxarmışdı, Qüssə Bataqlığından keçirmişdi. Bu gəncin həyatda kədərli günləri sevincli günlərdən çox olmuşdu. Onun bütün şüurlu həyatında dua elə bir vasitəyə çevrilmişdi ki, başqa bir əlac tapmayanda O, duadan istifadə edirdi. Bu gəncin inamı, onun çalışqanlığı, namuslu olmağı, mətinliyi və əlbəttə ki, duaları, hansı ki, o həyatının çətin anlarında onun vasitəsilə Allaha müraciət edirdi, onu böyük tarixi hadisələrə hazırlamışdı və həmin hadisələrin baş verməsinə zəmin hazırlamışdı. Bu gənc o işləri başa çatdırmamışdan qabaq, nəsillərin yazdığı kimi, ən çətin, məsuliyyətli işlərin ağırlığını öz çiyinlərinə götürməsi və başqa əzab çəkən adamları öz ardınca

aparmaq bacarığı, o yerə çatdırmışdı ki, o başa düşürdü ki, dua etmədən heç nəyə nail olmaq mümkün deyil.

Amerikanın on altıncı prezidenti Avraam Linkoln vətəndaş müharibəsi dövründə baş komandan olduğu dövrdə duanı öz həyatının əsası hesab edirdi. Linkolnun həyatının enişli-yoxuşlu həyatını öyrənərkən belə düşünmək olur ki, biz bir cəmiyyəti təşkil edirik, ancaq bunu duanın, insan həyatındakı rolu nöqteyi-nəzərdən keçirmək pis olmazdı. İkinci hissənin sonunda Duanın Linkolnun həyatındakı rolu barədə danışacağıq.

İndi baxaq görək nədən başlayaq ki, duanı necə etməyi öyrənək.

Bu kitabın ikinci hissəsində uşaqları dua etməyi öyrənmək üsulundan danışacağıq.

Üçüncü hissədə isə duanın xüsusiyyətlərindən ətraflı danışacağıq.

Kitabın ikinci hissəsi isə uşaqları dua etməyi öyrətmək cəhətindən ən mühümdür və bu dərslərin verdiyi nəticələrin nə qədər uğurlu olduğuna dəlalət edir.

III FƏSİL

DUA ETMƏLİ
VƏ YAXUD
DUA OXUMALI?

Dua və duanın oxunması arasında çox böyük fərq vardır.

Naməlum müəllif

Bütün valideynlər — müəllimdir. Uşaqlarımız bizə göz qoyur, bizə oxşamağa çalışır, bizdən öyrənirlər. Bizim öyrətməyə münasibətimiz nəticələrə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edir. Bizim öyrətməyə münasibətimiz nə ilə bağlıdır? O, bizim əsas konsepsiyaya münasibətimizlə bağlıdır ki, tədris prosesinə əsaslanır.

TƏDRİSƏ MÜNASİBƏTDƏ DÜNYAGÖRÜŞÜ NƏ KİMİ ROL OYNAYIR?

Bunu qısaca şərh etsək görərik ki, bizim əsas həyat prinsipi belədir: biz nəyə inanırıq, həyata necə münasibət bəsləyirik. Bütün bunlar da bizim tədris (öyrətmə) prosesinə hər şeydən öncə təsir göstərəcək və bizim münasibətimiz də bu prosesin nəticəsini təyin edəcək.

Bizim uşaqlığa münasibətimiz

Bizim dünyagörüşümüzün tədris prosesinə necə təsir etdiyinə misal olaraq, uşaq oyunlarını götürək.

Valideynlərin çoxu əmindir ki, uşaqların həyatında oyunlar və getdikcə artan vəzifələri ağıllı, bərabər surətdə paylanmalıdır.

Beləliklə də biz onlara bu və ya digərini təqdim edirik. Ancaq, bəzən biz uşaqlarımıza deyirik: «Uşaqlıq çağından zövq

alın, nə qədər ki, o qurtarmayıb». Bunu deyəndə düşünürük ki, uşaqlıq çağı qayğılarla çox yüklənməməlidir.

Eyni zamanda bununla da biz uşaqlara başa salırıq ki, böyüklərin həyatı çətinliklər və problemlərlə doludur.

Biz bütün bunları bir fakt kimi götürsək, desək ki, həyat məhz bu cür qurulub və uşaqları tərbiyə edirik, bu əsasdan istifadə edirik, onda biz belə nəticə alırıq: bizim uşaqlarımız böyümək istəməirlər, onlar məsuliyyətdən qorxurlar və ancaq əyləncələri sevirlər.

Mən inanıram ki, Allah insanlar üçün nəzərdə tutmuşdur ki, onlar həm uşaqlıqda, həm də yetkinlik çağında sevinc dadsınlar.

O istəyir ki, insan məsuliyyəti öz üzərinə götürməyi uşaqlıqdan öyrənsin və tədricən də öz inkişafı prosesində daha çox vəzifələrin öhdəsindən gələ bilsin.

Uşaqlıq — təkcə oyun və əyləncədən ibarət deyil. O həm də təkcə iş, təhsil və məşq də deyil. O, tədricən hazırlıq və öyrənmə dövrü olmalıdır.

İnsan öz həyatını hələ uşaqlıqdan elə qurmağı bacarmalıdır ki, həyatı harmonik olsun, orada həm vəzifələrə, həm də sevincə yer qalsın. Bu proses sonsuzdur. O bütün ömür boyu davam edir.

Bizim uşaqlığa münasibətimiz uşaqları dua etməyə öyrətmək prosesinə necə təsir edir

Əgər biz yuxarıda ifadə etdiyimiz prinsiplə razılaşsaq, görürük ki, uşaqları öyrətməyə yanaşma tərzimiz tarazlaşmış olacaqdır.

Biz deməyəcəyik ki: «Qoy bizim uşaqlar uşaqlıq çağından daha çox həzz alsınlar. Dua etməyi böyüyəndə də öyrənə bilsinlər».

Biz öz uşaqlarımızı dua etməyi bacaran robotlara da çevirməyə cəhd etməyəcəyik. Nə onlar, nə də başqa bir şey Allahın bizim üçün arzu etdiyi harmoniyanı verə bilməyəcəkdir.

Elə ola bilər ki, valideynləri uşaqları böyüyənə qədər dua etməyi təxirə salan uşaqların Allaha inamı və Onun sonsuz mərhəmətli olmasına inandırmaq çətin olacaq.

Uşaqlıqda sərt və ciddi intizama riayət edən uşaqlar hansı ki, onların həyatı «bu belə olmalıdır» prinsipi ilə qurulmuşdur, onlar dua etməyə olan həvəslərini itirə bilirlər.

Dua uşağın həyatına təbii surətdə daxil olur. Yenə də təkrar edirəm ki, uşaqlar dua etmək üçün yaranmışlar. Onların inamı artdıqca, onların duaları da yaşlanır, böyük duaya çevrilir. Allahla qarşılıqlı əlaqə də bu cür, tədricən inkişaf edir.

Bunu başa düşərək dua etməyə uşaqları öyrətmə prosesinə yanaşma tərzində tarazlaşma və tədricən inkişaf prinsipinə riayət etməyə çalışacağıq.

BİZİM ALLAHLA ƏLAQƏLƏRİMİZƏ TOXUNAN HƏQİQƏTİN DƏRK EDİLMƏSİ!

Uşaqları dua etməyi öyrətməyin yanaşma tərzindən danışarkən biz bir çətin məsələni həll etməliyik, o da aşağıdakı məsələdən ibarətdir: Biz öz uşaqlarımızı Allahla yaxın münasibət qurmağı öyrədə bilərikmi?

Hər şeydən əvvəl bu sual hisslər dairəsinə aid olan sualdır ki, onu da yalnız qaydalar və düsturların köməyi ilə həll etmək olmaz.

Bundan əlavə, bu əlaqələrin də o başında bir tərəf var. O da, Allahdır.

Onun da Özünün iradəsi, Öz «qarfiki» və Öz işləri var.

Biz uşaqlarımızı Allahı sevməyə məcbur edə bilərikmi? Biz Allahı bizim arzu etdiyimiz kimi, uşaqlarımızın hiss və həyəcanına cavab verməyə məcbur edə bilərikmi?

Əgər bizim qəlbimizdə buna şübhə varsa, bu da özünü uşaqları duaya öyrətmə tərzimizdə büruzə verəcəkdir və bizim söylərimizi boşa çıxaracaqdır.

Beləliklə də, biz son nəticə olaraq öz uşaqlarımızın arzu və qərarlarına təsir göstərə bilmərik. Və Allaha da göstəriş verə bilmərik ki, O, bu və ya başqa işi hər vaxt və necə yerinə yetirsin.

Ancaq, Allah bizi inandırır ki, O bizim uşaqlarla yaxın münasibətlərə girməyi arzu edir və istəyir ki, biz bu əlaqələri yaratmaq və inkişaf etdirməkdə yardımçı olaq.

***Əgər bizim qəlbimizdə
buna şübhə varsa, bu
da özünü uşaqları du-
aya öyrətmə tərzimizdə
bürüzə verəcəkdir və
bizim söylərimiz boşa
çıxacaqdır.***

İnsanın Allahla əlaqəsinə toxunan dörd ünsür, həqiqət var:

1. İnsanın Allahla əlaqəsi onun ömrü boyu davam edir.

Kitabın birinci hissəsində qeyd etdiyimiz kimi uşaqlarımızın həyatı mərkəzində Allahla daim inkişaf edən əla-

qələr durur. Bu cür əlaqələr Allahın niyyətidir və Onun arzularına uyğundur.

2. Valideynlər uşaqların Allahla əlaqə qurmasında iştirak edirlər.

Valideynlər Allahın niyyətinə uyğun olaraq öz uşaqlarının fiziki, intellektual və ruhi cəhətdən inkişafına kömək etməlidirlər.

Bu vəzifəni bizim üzərimizə qoymaqla, Allah onu nəzərdə tutur ki, biz bu vəzifəni öz aqlımızın köməyinə arxalanaraq yox, Allahla əməkdaşlıq etməklə yerinə yetirməliyik. Buradan belə nəticəyə gəlirik ki, bu əsaslı vəzifəni yerinə yetirməkdə Allah bizi dəstəkləyir və hər zaman kömək etməyə hazırdır.

3. Biz mənəvi cəhətdən kamil olmalıyıq.

Allahın niyyətinə görə tədrisən inkişaf edərək inamını artırmaq uşaqları güclü edir. Tədrisən inkişaf edərək onlar nə üçün yaradıldıklarını daha yaxşı qavrayır və son nəticədə elə insana çevrilirlər ki, Allah onları elə o cür də yaratmışdır.

Məsəllər kitabında deyilir: «Gənci yolun əvvəlində istiqamətləndir: sonradan o qocalsa da bu yoldan sapmayacaqdır. (Pritç. 22:6). Ona görə də biz sakitləşə bilərik. Çünki, bu prosesin hər mərhələsində Allah uşaqlarla işləyir və onları Özünə yaxınlaşdırır. O, onlara bilik qazanmaq və mənəvi cəhətdən inkişaf etmək xüsusiyyətini bəxş etmişdir.

4. Müqəddəs Yazıda Allahın iradəsi bizə aydınlaşır.

Biz bilirik: Allah Öz kəlamında bizə məsləhətlər verir, uşaqları dua etməyi necə öyrətməyin yolunu başa salır.

Göstərir ki, biz başqa adamlarla əlaqəni (məsələn, ailə əlaqələri) necə qururuqsa, Allahla da o cür əlaqələr yaratmalıyıq.

Allah bizimlə oyuncaq oynamır. Əgər o bizə instruksiya və qaydalar verir ki, biz öz uşaqlarımızı Onu dərk etməyi öyrədək. Bunu ona görə edir ki, O sədaqətlidir, etibarlıdır. Allah bizimlə tərəfdaş kimi işləmək, çalışmaq istəyir.

Əgər biz bu dörd həqiqəti ağılla və qəlbimizlə dərk etsək, bunlar bizim öyrətmə üsulumuzda da özünü göstərəcək.

***Bizim bütün
həyatımız duaya
həsr olunacaqdır.***

Biz biləndə ki, bizim dərs üsulumuz və onun nəticələri Allahın iradəsinə uyğun olaraq baş tutur; Allah bu nəticəni almaq üçün bizimlə çalışır, onda bizim inamımız möhkəmlənir və qəlbimizdə sülh bərqərar olur.

Biz valideynləri dünya miqyasında məşhur olan məşqçilərə bənzətmək olar. Çünki, onlar bilirlər ki, onların yetişdirmələri yüksək nəticələr göstərməyə qadirlər, çünki onların buna potensial imkanları var. Məşqçilərin işə lazımı ehtiyatları tükənməzdir. İnamlı deyə bilərik ki, Allahın niyyət və iradəsinə uyğun olaraq dərs prosesi baş tutursa, biz öhdəmizə düşən vəzifəni səbrlə, sevinc və inamlı yerinə yetiririk.

Belə münasibət yaxşı nəticə verir: Bizim uşaqlar Allahı sevecəklər, Onu dərk edəcək və Onunla əlaqələrini öz həyatlarının məqsədinə çevirəcəklər.

Başqa sözlə desək, biz dua etməyi bacaran uşaq tərbiyə edirik.

DUANIN ÜNSİYYƏT VASİTƏSİ OLDUĞUNU YADDA SAXLAMALI

Tədris üsuluna və nəticələrə bizim duanın mahiyyətinin nə olduğunu düşünmək bacarığımız da təsir edir.

Yadda saxlayın ki, birinci: Dua — Allahla ünsiyyət vasitəsidir, Onunla yaxın əlaqələr qurmağa imkan verir, ikincisi: Allahla əlaqə həyatımızın əsasıdır.

Əgər biz bu iki vəziyyətin danılmaz həqiqət olduğunu qəbul etsək, bu bizim uşaqlarla əlaqəmizdə özünü göstərəcək.

Onda bizim bütün həyatımız, təkcə yuxu, qida qəbulu, çətinlik saatlarında deyil, tamamilə Duaya həsr olunacaqdır. Duanın məqsədi təkcə Allahdan nəyi isə arzu etmək, yardım diləmək deyil, Onunla yaxın əlaqələr qurmaq həvəsi olacaqdır. Onda biz uşaqlarımızı səmimi dua etməyi və Allahla ürəkdən bağlılıq prinsipini öyrədə biləcəyik. O cür dua etməyə yox ki, dua etmək xatirinə hər axşam dua edək ki, özümüzə təsəlli verək: hə, biz dua etdik.

Bundan başqa, biz Məsihdə inkişaf edəcəyik. Çünki, Allahla əlaqə yaradarkən biz Ondan ağıl öyrənirik, Ondan bizim həyatımızı idarə etməyi xahiş edirik, bizi öyrətməyini və dəyişdirməyini istəyirik.

Nəhayət, biz Dua etməyi öyrətmə prosesində bizim vəzi-fələrimizə və uşaqların bu prosesdən sevinc duymasına həsr edəcəyik.

Suallar

1. Tədris üsuluna və nəticələrə dünyagörüşümüzün nə kimi təsiri vardır?

2. Sizə görə nəyi dəyişmək çətinidir? Dünyagörüşünü və ya tədris üsuluna münasibəti? Nə üçün?

Siz bu vəziyyəti necə dəyişdirə bilərsiniz?

3. Duanın mahiyyətini lazımi qədər başa düşməməyiniz tədris prosesinə nə kimi təsir göstərə bilər?

Dua üçün mövzular

- Sizə hər şeyi öyrətdiyinə görə Allaha şükür edin.
- Allahdan uşaqları tərbiyə etmək üçün yeni ideyalar üçün İlham arzulayın.

Uşağın duası

«Ey Ata! Məni eşitdiyin üçün Sənə təşəkkür edirəm. Səni daha yaxşı tanımaq üçün mənə kömək et!

Sənə məni sevdiyin üçün və dostum olduğun üçün təşəkkür edirəm.

İsa Məsih naminə. Amin!»

IV FƏSİL

QOY DUA
SADƏ VƏ SƏMİMİ
OLSUN

İnsan dua edirdi. Əvvəlcə düşünürdü ki, dua etmək–danışmaq deməkdir. Ancaq, sonralar o daha çox susmağa üstünlük verdi və nəhayət başa düşdü ki, dua etmək–qulaq asmaq deməkdir.

Sören Kyerkeqor

Mənim on səkkiz yaşımda mən Məsihi özümün Xilaskarım hesab etdim. Mən Rəbbdən xahiş etdim ki, günahlarımı bağışlasın və həyatıma rəhbərlik etsin. Bu qərar mənim həyatımı kökündən dəyişdirdi. Mən indi ancaq «Müqəddəs Yazını» öyrənməyə can atırdım, Allahı daha dərinəndən dərk etmək, Onun haqqında nə varsa öyrənmək istəyirdim.

Mən bütün ibadətlərə, Bibliyanı öyrədən məşğələlərə, dini yığıncaqlara gedirdim. Mən yığıncaqlara həftədə beş, hətta altı dəfə gedirdim. Hələ mən iki bazar günü ibadətini nəzərə almıram.

O vaxtdan dua etməyi xoşladım. Mən dua etməyə uşaqlıqdan vərdiş etmişdim. Yadımdadır ki, mən Allahla öz sözlərimlə dua edirdim, həyəcanlananda və qəmgin olanda ağlayırdım. Ancaq, indi isə mən başqa cür dua edirəm. Başqa adamların dualarına diqqətlə qulaq asırdım, suallar verir və çoxlu kitab oxuyurdum. Müəyyən bir müddət keçəndən sonra, mənə elə gəlirdi ki, duaya aid məsələlərdə ekspertə çevrilmişəm.

Mən yığıncaqlarda dua edərkən başqa adamların dualarından eşitdiyim ifadələri təkrar edirdim. Bütün hallar üçün mənə uyğun fraza (ibarə) var idi.

Təkliddə olanda bir–iki saat ərzində dua edirdim. Mən elə hesab edirdim ki, mən «düzgün» dualar bilirəm, ibadətə lazım olan, Bibliyadan şerlər bilirəm. Bir sözlə, insanın həyatında

olan hər bir vəziyyətə aid məlumatım var. Mən səhər və axşam dua edirdim.

Mən əmin olmaq istəyirdim, Allahın mələkləri İblisi və pis ruhları qovmaqla öz işlərini başa vururlar.

Mən «pastor» və siyasətçilərin əvəzinə də Bibliyadan lazım bildiyim şərlərdən sitat gətirərək dua edirdim və bununla da bəzi dəyişikliklərin baş verəcəyinə inanırdım.

Mən cürbəcür şeylər haqqında dua edirdim. Bir şeyi bitirib, o birinə keçirdim. Hər bir duanın sonunda «düzgün» olaraq tövbə edirdim. Axırda başa düşdüm ki, mən yalnız dua etməyi bacaran bir robota çevrilmişəm.

ŞABLON, ƏZBƏRLƏNMİŞ NİTQLƏR VƏ «SEHRLİ» SÖZLƏR

*Həqiqi duada
biz tələb etmirik,
etibar edirik.*

Bir dəfə, bir neçə ildən sonra bir ibadət vaxtı moizəçiyə qulaq asırdım. O, əsas mövzudan qırağa çıxdı və belə bir fikir söylədi və o fikir məni o qədər cəlb etdi ki, mən daha başqa sözləri eşitmirdim.

Moizəçi söylədi ki, bəzi dindarlar üçün dua frazalar yığıncağına çevrilmişdir, əslində onlar «qaranlıqda ov edirlər». O bir neçə şablon duanı misal gətirdi və soruşdu: «Nəyə görə biz dua edərkən bu frazaları işlədirik? Məgər bu sözlər «sehrlidir», məgər onlar nəyi isə dəyişməyə qadirdir? Sonra o xahiş etdi ki, belə bir halı gözüümüz önündə canlandırmaq:

«Qonaqlar gecəni sizdə qalıblar. Gecənin bir aləmində siz bərk hay-küydən oyanırsınız. Şamdanlar, mebellər dağılıb, adamlar bərk təpik döyürlər. Siz yataq otağından çıxıb görürsünüz ki, sizin qonaqlar əllərində zibil yığmaq üçün olan kisələrlə ora-bura qaçır və qabaqlarına çıxan hər şeyi dağıdır. Əgər onlar sizə desəydilər ki, onlar qaranlığı tutmaq istəyirlər, siz onlara nə deyərdiniz? Yəqin ki, siz onlara işığı yandırmağı məsləhət görərdiniz».

O gün mən başa düşdüm ki, mən özüm də bilmədən inanırdım ki, dua edərkən lazım olan vaxtda «düzgün» sözlər seçib

dua etsəm, lazımı səma mexanizmlərini hərəkətə gətirərəm və öz dualarıma cavab verən qapını açaram.

Mənim dualarım Allahı tanımağa mənə imkan vermirdi. Mən Allaha öz problemlərimdən danışa bilmirdim, öz həyatımı Ona etibar edə bilmirdim, başqa adamların hiss və həyəcanlarını başa düşmürdüm, çünki mənim dualarım istədiyim nəticəni almaq üçün əzbərlədiyim sözlərin yığımından ibarətdir.

Dua etmək — Allahla söhbət etmək, Onun iradəsinə tabe olmaq, ona öz arzu və problemlərindən söz açmaq deməkdir. Həqiqi duada biz tələb etmirik, etibar edirik. Biz Allahı cürbəcür sözlərlə yormuruq. Biz Onun yanına gəlirik ki, Onun sevgi və mərhəmətini qazanaq.

Biz «sehrli» sözlərin köməyiylə divarda dəşik açmağa çalışmırıq ki, Allah bizim arzularımızı yerinə yetirəcək.

Həqiqətdə isə biz Allahla söhbət edirik, ona qulaq asırıq, Ona hər şeyi açıq danışırıq, öz sözlərimizlə bizi narahat edən məsələdən söhbət açırıq. Həm danışır, həm də qulaq asırıq.

Mən o moizəçini eşidəndən bir neçə ay sonra səhərlər dua etməyə durarkən, mən susurdum, çünki, bilirdim ki, necə dua etmək lazımdır. Sonra mən Allaha məni narahat edən məsələlərdən danışmağa və bu barədə ondan soruşmağa başladım. Sonra yenə susurdum, Allah haqqında və düşdüyüm vəziyyət barəsində fikirləşirdim. Belə dualardan sonra qəlbimdə bir rahatlıq hiss edirdim. Bir neçə vaxtdan sonra mən daha da ağıllandım, çünki, mən Allah haqqında düşüncələrə dalanda, başımda düzgün qərar verməyə imkan verən fikirlər yaranırdı.

Əvvəllər mən «düzgün» dua oxumağı bacarırdım. İndi isə dua etməyi öyrənmişdim.

HƏQİQİ, ƏSL DUA SADƏDİR VƏ ÜRƏKDƏN GƏLİR

Bu, uşaqları dua etməyə öyrətməkdə çox mühüm prinsipdir. Uşaqlar cürbəcür formul və frazaları daha tez öyrənə bilirlər. Biz duanın onlara daha uzun müddət və səylə öyrədə bilərik. Elə gözəl sözlər seçə bilərik ki, onu eşidən hər bir adama xoş

təsir bağışlasın. Eyni zamanda da biz onları həqiqi dua etmədən çəkindirə bilərik. Onların başı öz oyunlarına elə qatılacaq ki, onlar Allahla əlaqə qurmağın mahiyyətini, məğzini gözdən qaçıracaq. Biz uşaqları ürəkdən danışmağa öyrətməliyik. Dualarında öz sözlərindən istifadə etsinlər, onları narahat edən və maraqlandıran şeylərdən Allaha söz açsınlar.

Biz uşaqları təkcə ona öyrətməliyik ki, onlar Allah tərəfindən arzularının yerinə yetirilməsini tələb etsinlər.

Uşaqlara sadəcə olaraq onu başa salmaq lazımdır ki, dua vaxtı susmaq və fikirləşməyin özü də fayda verir.

Dua sadə olmalıdır. Uşağın duası və onun orada işlətdiyi sözlər və onun mənası ona aydın olmalıdır. Yaxşı olar ki, uşaqlar onlara aydın olan sözlərlə bir-iki xahiş edib, gedib yatsınlar. Bunun faydası çox olar, nəinki mənası aydın olmayan frazalarla xahiş etsək.

Bibliyada deyilir ki, biz bəzi ehtiyaclarımızı ödəmək üçün dua etməliyik və bunu da müntəzəm olaraq etmək lazımdır.

Ona görə də biz uşaqlara Bibliyada olan duaları öyrətməliyik.

Ancaq, biz uşaqları Allahla əlaqə qurmaqda səmimi olmağı, ona etibar etməyi təqdir etməliyik. Və lazım olan bu duaları onlar düşünərək, mənasını bilərək etməlidirlər.

Əgər biz paravozun qabağında qaçsaq, yəni uşaqları başa düşmədikləri bir şeyi dua etməyi öyrətsək, onları dua oxumağı bacaran robotla çevirərik.

Mənə gəldikdə isə, mən axırda normal dua həyatına qayıtdım.

Mən ehtiyac haqqında, tanıdığım adamlar haqqında Allaha dua edirəm, ancaq mənim ürəyim bu halda Allahın qarşısında açıq olur.

Mən Ona qulaq asıram, öz problemlərimdən Ona söz açıram, bəzi vəziyyətlər haqqında Allahla öz dostumla danışdığım kimi danışırım. Açıq və aydın.

Mən öz sözlərimlə dua edirəm və mənim hər duam əvvəlkindən fərqlənir. Dua hər dəfə fərqlənməlidir. Çünki Allahla hər görüş həyəcanlıdır. Biz hələ danışacağıq ki, uşaqlara onlar

çox balaca olan vaxt Bibliyadan dualar və şerlər əzbərlətmək pis olmaz.

Müqəddəs Yazıdan götürülmüş dualar onların dua həyatını hərtərəfli və zəngin edə bilər.

Ancaq əsas odur ki, sevən və qadir Allahla birbaşa əlaqə yaradasan ki, O səni eşitsin, sən qayğına qalsın və bizimlə danışmağı istəsin.

Əzbərlənmiş dualar köməkçi rolunu oynaya bilər. Əgər biz paravozun qabağında qaçsaq, yəni uşaqlara başa düşmədukləri bir şeyi dua etməyi öyrətsək, onları dua oxumağı bacaran robotla çevirərik.

İsanın dediyi kimi, uşaqlar Allahla ünsiyyət üçün yaradılmışlar.

Biz onlara duanı müəyyən bir formaya salmağı öyrədə bilərik. Və ümid etməməliyik ki, onlar böyüyüb özləri Allahla əlaqə yaradacaqlar.

Onlara əvvəlcə Allahla danışmağı öyrətmək lazımdır.

Fikirləşin

1. Hansı şablon, əzbərlədiyiniz fraza və sehrli söz sizin Allahla bilavasitə əlaqə qurmağınıza mane olur? Onları sayın.

Onlardan qaçmaq üçün hansı addımları atacaqsınız?

2. Hansı şablon, əzbərlədiyiniz fraza və sehrli söz Allahla bilavasitə əlaqə qurmaqda uşaqlarınıza mane olur?

Onlardan qaçmaq üçün uşaqlara necə kömək edə bilərsiniz?

UŞAQLARINIZLA BİR SIRADA ADDIMLAYIN

Mənim oğlumun iki yaşı olanda, mən adətim üzrə onunla birlikdə kreslo-yelləncəkdə oturdum ki, dua edim. Kombinezon geymiş və adyala bürünmüş halda o, tüklü yumru bir şeyə oxşayırdı.

Mən kreslo-yelləncəkdə yerimi rahatladım və oğlumu dizlərimin üstündə oturdum. Mən duaya hazır idim. Onun gələcəyi haqqında, onun Allahla əlaqəsi haqda, onun xasiyyəti haqda dua etməyə başladım.

Mənim nəvazişlərimə məhəl qoymayan oğlum yaş dəsmala bürünmüş pişik kimi büzüşüb qalmışdı.

Mən dayandım və ona izah etməyə çalışdım ki, o sakit oturmağı və qulaq asmalıdır mən necə dua edirəm. Mən ona deyəndə ki, mən sənə adından dua edirəm, beynimdən bir fikir keçdi. Mən onun adından dua edirdim. Ancaq mən onun başa düşdüyü kimi dua oxumurdum, mən onun üçün öz duamı oxuyurdum.

Mən yenidən yerimi rahatladım, yenidən onun başa düşcəyi dildə dua etməyə başladım. «Ya Allah! Coşuya kömək et ki, o böyük oğlan olsun və bardaqdan istifadə edə bilsin. İsa Məsih naminə, Amin!»

Mən elə şeylər haqqında dua edirdim ki, mənim oğlum onunla maraqlanır, onu narahat edirdi.

Mən sadə, astadan dua edirdim və duanı da onun diqqəti başqa yerə yönəlməmiş vaxtından tez bitirdim. O gündən dua etmək, mənim oğlum üçün yellənməkdən daha maraqlı idi.

Sizin uşağınızın neçə yaşı olmasının fərqi yoxdur, əsas odur ki, onun üçün dua başa düşülən olsun.

Biz sadə və astadan dua etməliyik. Mən özümü oğlumun yerinə qoyub duanı onun başa düşdüyü kimi oxuyana qədər, dua onun üçün lazım deyildi.

Tapşırıq: Uşağın ehtiyaclarının siyahısı

Siz uşaqlarınızın hansı problemlərindən — tualetdən istifadə edə bilməməsindən, yoxsa ki, öz sinif yoldaşları ilə davranma bilməməsindən Allahla danışardınız? Hər uşaqla ayrıca söhbət edin, onun problemlərinin siyahısını tərtib edin.

Sonra bir həftə ərzində bu siyahıdan istifadə edin. Bu imkandan istifadə edərək uşaqlara göstərin ki, onlar bilsinlər: Allah onların ehtiyaclarının ödənilməsinin qayğısına qalır.

ƏSAS MƏSƏLƏDƏN BAŞLAYIN

Uşaqlarla birgə dua etməmişdən qabaq onlara izah edin: siz nə edirsiniz və nə üçün edirsiniz.

Çalışın ki, dualarınız sadə olsun; biz hər şey haqqında, harda lazımdır, nə vaxt oldu və öz sözlərimizlə dua edə bilərik.

Uşaqlara izah etməyin ən asan yolu belədir ki, onlara söyləyəsınız: «Allahla da mənimlə danışdığınız kimi danışın».

Siz bir şey istəyəndə, mənim yanıma gə bilərsiniz. Siz narahat olanda məndən məsləhət alırsınız, mən də sizə kömək edirəm. Mən sizi incitsem, məndən gizlətməyin. Köməyə ehtiyacınız varsa, xahiş edin. Nəyi başa düşmürsünüzsə, soruşun, mən sizə izah edirəm.

Dua da belə sadə olmalıdır.

Allah bizim uşaqları bizdən çox sevir, çünki O, onların əbədi Atasıdır. Bizim dua etməyimizin səbəbi belədir: Allah

Sevgidir, O bizi yaradıb ki, bizi sevsin və qayğımıza qalsın. O bizimlə danışmaq istəyir ki, biz Onu daha yaxşı tanıyaq. O istəyir ki, biz Ona səcdə edək, çünki O bizə ağıl və bilik verir, bizim qayğımıza qalır, ehtiyaclarımızı ödəyir və həyatımızı idarə edir.

***Biz hər şey haqqında,
harda lazımdır, nə vaxt
oldu və öz sözlərimizlə
dua edə bilərik.***

Çalışın ki, dualarımız sadə olsun, biz hər şey haqqında, harda lazımdır, nə vaxt oldu və öz sözlərimizlə dua edə bilərik.

Allah bunu ona görə edir ki, Yerdəki imkanlar çərçivəsində bizim həyatımız gözəl olsun. Öz uşaqlarınıza izah edin ki, duanı nə üçün edirsiniz? Sadə sözlərlə başa salın ki, Allah sizi sevir, O istəyir ki, siz Ona dua edəsiniz və Ona şükür edəsiniz O da öz məhəbbətini sizə izhar etsin və həyatınızı gözəlləşdirsin.

Suallar

1. Siz özünüzün və uşağınızın duasını necə çətinləşdirmək istəyirsiniz?

2. Deyin görək ki, siz duanı necə sadələşdirə bilərsiniz?

Dua etmək üçün mövzular

1. Allaha təşəkkür edin ki, O sizə uşaqların tərbiyəsi üçün lazım olan hər şey verir.

2. Allahdan xahiş edin ki, O sizin ürəyinizdə olanları açıb göstərsin ki, hansı şablon, fraza, dua vəziyyəti, obrazlar, yalançı həyəcanlar Ona yaxınlaşmağınıza mane olur.

3. Allahdan xahiş edin ki, Allah sizin gözlərinizi açsın və siz görəsiniz ki, hansı şeylər sizin uşaqlarınıza Allahla ünsiyyət qurmağa mane olur və siz onlara necə kömək edə bilərsiniz.

Uşaq duası

«Göydəki Atam, mənə kömək et ki, mən yaxşı oğlan (yaxşı qız) olum. Sənə minnətdaram ki, Sən məni öyrədirsən _____

və _____
atama, anama görə və mənə görə etdiyin hər işə görə Sənə minnətdaram. İsa Məsih naminə, Amin».

V FƏSİL

DUA QOY
CƏLBEDİCİ OLSUN
VƏ VƏRDİŞ
HALINI ALSIN

Biz hərdən detallara o qədər məftun oluruq ki, əsas məsələni yaddan çıxarıyıq: Dua — bəyramdır. Uşaq onu sevən Atasının yanına gəlir ki, onunla vaxtını keçirsin. — Duanın mənası da elə budur.

Stiv Braun

Öz dostu Lazarı dirildərkən İsa belə bir dua oxumuşdur: «Ey Ata! Məni eşitdiyən üçün Sənə minnətdaram. Əlbəttə, Məni daim eşidəcəyini bilirdim; amma bunu ətrafımda olan xalq üçün söylədim ki, Məni Sənin göndərdiyinə iman etsinlər». (İn. 11:41–42).

Adi duadır. Nəticəsi gözlənilməzdir. Dua etmək o demək deyil ki, sən özünü namuslu və itaət edən kimi göstərəsən və Allah da səni eşitsin. İsa Məsihin xoşuna gəlməyən cəhətlərdən biri də riyakarlıq, ikiüzlülük olmuşdur.

Allah istəmir ki, biz şou düzəldək və özümüzü elə göstərək ki, biz Allahın görmək istədiyi kimiyik. O, bizi belə görmək istəyir.

Allah bizi sevir və bizi bizdən yaxşı tanıyır. O istəyir ki, biz onun yanına əsl simamızı gizlətmədən gələk. Bəli, O–Allahdır və biz də Ona çox izzətlə yaxınlaşmalıyıq, Onu şərəfləndirməliyik. Ancaq biz bunu elə etməliyik ki, bizim uşaqlarımız bizə o cür münasibət göstərirlər, yəni səmimi, yalandan uzaq, sözdə və işdə də məhəbbətlərini izhar edərək.

Allah onu istəmir ki, biz Ona yaxınlaşanda başqalaşaq (dənizə qayıq tərzimizi və vərdişlərimizi dəyişək), elə bil ki, biz ingilis kraliçasının qəbuluna gəlmişik. Allah bunu istəmir, necə ki, siz istəmirsiniz ki, sizin uşaqlarınız sizə yanaşanda, baş əysinlər, sizi böyük xeyirxah hesab etsinlər və sizinlə

təntənəli tonda danışsınlar və danışanda gözlərini aşağı diksinslər.

Siz istəyirsiniz ki, onların hərəkətlərində məhəbbət və hörmət harmonik surətdə birləşsin.

Siz istəyirsiniz ki, sizin uşaqlarınız göründükləri kimi olsunlar, sizinlə sakit və sərbəst surətdə danışsınlar. Siz həmçinin istəyirsiniz ki, onlar sizə hörmətlə yanaşsınlar və yaddan çıxarmasınlar ki, sizlərdən hansınız böyüksünüz və siz onlar üçün nələr etmişiniz. Allah da bizdən bunu istəyir.

Uşaqları dua etməyə öyrədərkən, biz bu fikri onlara dəqiq surətdə aşılmalıyıq. Əgər biz dua edərkən səsimizin tonunu bir oktava aşağı salır və XIV əsrdə danışdıqları kimi danışırıqsa, uşaqlar sadəcə olaraq bizim hərəkətlərimizi qərribə sayarlar. Bundan əlavə biz onlara düşünmək üçün əsas vermiş olarıq ki, guya Allah onlardan çox uzaqdır və arzu edir ki, onlar Onun yanında özlərini elə aparsınlar ki, Onun xeyir-duasını qazana bilsinslər.

Əgər uşaqlar hesab etsələr ki, onlar özlərini qərribə və qeyri-adi Allahın yanında ikiüzlülük etsinslər, onda onlar Allahla etibar əsasında əlaqə yarada bilməyəcəklər.

Biz öz uşaqlarımıza Allaha hörmətlə yanaşmağı tövsiyə edə bilmərik, əgər biz onlara söyləsək: «Əgər siz Allahdan incimisinizsə və sizə nə isə xoş gəlmirsə, bu barədə ona açıq şəkildə bildirin. Onun üstünə qışqırın, açıqlanın. O sizi başa düşəcək. Biz Allahla açıq olmalıyıq və eyni zamanda da ona hörmətlə yanaşmalıyıq.

İNAM — HÖRMƏT ƏLAMƏTİDİR

Sizin diqqətinizə Allahın elçisi Cəbrayılın sözlərinə Məryəmin, Zəkəriyyənin (Yəhyanın atasının) verdiyi cavabları çatdırırıq.

Zəkəriyyə Mələyə söylədi: «Mən bunu necə biləcəyəm? Axı, mən çox qocayam və arvadım da sonsuzdur. Mələk ona söylədi ki, mən Allahın mələyi Cəbrayılam. Sənə bir oğlunun olacağı müjdəsini vermək üçün göndərilmişəm. Bu hadisə baş verənə

qədər sən danışmayıb lal olacaqsan, çünki sən mənim sözlərimin doğruluğuna şübhə etdin.

Məryəm isə Mələyə demişdi ki, axı mənim uşağım necə ola bilər ki, mən bakirə qızam. Mənə kişi əli dəyməmişdir.

Mələk də cavabında dedi: «Müqəddəs Ruh sənənin üzərinə gələcək və Allahın qüdrəti sənənin üstünə kölgə salacaqdır. Buna görə də səndən Doğulacaq Müqəddəsə Allahın Oğlu deyiləcəkdir.

Luka 1:34:35

İlk baxışda elə görünə bilər ki, *Hörmət, ehtiram əlaməti olaraq sözlər yox, hərəkətlər şəhadət verir.* Məryəm və Zəkəriyyə tamamilə eyni olan bir sual vermişlər. Ancaq, bu belə deyil. Zəkəriyyə mahiyyət etibarlı ilə sual deyil, tələb edib və deyib: «Sən mənə bunu sübut etməlisən». Sənə mənim yaşım məlumdur və vəziyyət sənənin əleyhinədir. Zəkəriyyə yadından çıxarır ki, Mələk Kimin adından danışır. Məryəm isə müticəsinə (itətkar halda) təzə xəbəyə qulaq asır, bunun həqiqət olduğuna şübhə etmir. Məryəm öz sualına cavab alır. Ancaq Zəkəriyyə doqquz ay müddətində lal olur.

Cəbrayılın cavabından bəlli olur ki, Məryəm və Zəkəriyyənin sualları müxtəlifdir. Hörmət, ehtiram əlaməti olaraq sözlər yox, hərəkətlər şəhadət verir. Bu halda Allaha göstərilən ehtiram Onun gücünə və şərəfinə olan inamın gücü ilə ölçülür. Öz sualını verərkən Zəkəriyyə hörmətsizlik göstərir. Məryəm isə hər şeylə maraqlanır və utancaqlıq göstərir.

Mən də istəyirdim ki, mənim də uşaqlarım mənə hörmət etsinlər, mənimlə sevgi və ehtiramla danışsınlar. Mən istəməyirdim ki, onlar mənim hər sözümə «Bəli, ata» deyər cavab verəydilər və bu halda mənim haqqımda yüksək fikirdə olmayalar və arxamca mənim ünvanıma xoşagəlməz sözlər danışalar.

Ehtiram və hörmət tonunda danışaraq, Allahın sevgisinə və Onun arzusuna və kömək etmək bacarığına şübhə ediriksə, biz də Zəkəriyyə kimi hörmətsizlik göstərmiş olarıq.

Ona görə də biz öz uşaqlarımızı dildə deyil, qəlbimizlə Allahı sevməyə öyrətməyə borcluyuq.

Biz onları səmimi olmağı öyrətməliyik və Allahla öz sözləri ilə danışmağı öyrətməliyik.

Allah istəyir ki, uşaqlar onu tanısinlar və başa düşsünlər. Kimdir O və O nəyə qadirdir. O istəyir ki, Ona daha çox inansınlar, onda O da onlara öz Sevgisini bildirəcək.

Fikirləşin

Siz öz uşaqlarınıza Allahı tanımağa xüsusi metod olmadan necə öyrədə bilərsiniz? Öz hərəkətinizləmi? Özünüzü aparmaq bacarığınızla? Bir neçə üsul göstərin.

VƏZİFƏ ÜRƏYƏYATAN OLA BİLƏR

Bir dəfə qızımın otağına girdim ki, ona gecəniz xeyrə qalsın deyim, onu roman oxuyan gördüm.

— Sən dua etmisənmi? — deyə soruşdum.

— Yox, ata. Mən başa düşürəm ki, bunu etmək lazımdır, ancaq Bibliyanı oxumaq və dua etmək roman oxumaq qədər maraqlı deyil.

Bizim uşaqlar başa düşməlidirlər ki, Allahla ünsiyyət yaratmaq, Allahı dərk etməyi heç bir əyləncə və alınan həzz dərəcəsi ilə müqayisə etmək olmaz.

Hər gün məktəbə gedib dərs oxumaq həmişə maraqlı olmur. Lakin bu işi görməsək bizim imkanlarımız məhdudlaşa bilər.

Hərdən mən öz uşaqlarıma deməyə məcburam ki, mən bilirəm düzgün qidalanma həmişə ürəkaçan olmur, necə ki, dondurma və konfet yeməyin yerini vermir. Əgər sizin qidalanmanız balanslaşmış olsa, siz xəstələnə bilərsiniz və həyatdan tam mənada zövq ala bilməzsiniz.

Allahla əlaqədə keçirdiyiniz vaxt ağilla təşkil olunmuş həyatın bir hissəsidir.

Mən də bunları qızıma söylədim. Sonra da əlavə etdim: «Bəzi vəzifələri biz öz xeyrimiz üçün yerinə yetiririk. Sən səhərlər geyinməyə bilərsən–bu sənin üçün cansıxıcı məşğuliyyətdir, buna ciddi yanaşmaq lazım deyil. Ancaq, mən inanıram ki, penjamada məktəbə getmək sənin üçün çətin olacaq».

Biz öz uşaqlarımızla son dərəcə ehtiyatlı davranmalıyıq, ona görə ki, onlarda belə fikir formalaşmasın ki, dua ancaq bir ayındır, o da yuxudan qabaq həyata keçirilir və onu özünü din-dar hesab edən hər bir adam yerinə yetirir.

Biz uşaqlara izah etməliyik ki, dua-həyatın ən əsas və mühüm cəhətlərindən biridir. Biz onlara təlqin etməliyik ki, dua-böyük bir bəxşisdir. Dua edərkən biz Allahı dərk edir və onun dəstəyini qazanmış oluruq. Bizim uşaqlar başa düşməlidir ki, duaya ciddi yanaşmaq–xoşbəxt və dolğun həyatın açarıdır, həm burada, yerdə, həm də axirətdə. Biz Allahı dərk etmək üçün yaradılmışıq, onun məhəbbətini qazanmalıyıq, mənəvi cəhətdən inkişaf etməliyik və Onun iradəsi altında yaşamalıyıq.

Biz bu əsas dua olmadan özümüzü bir şəxsiyyət kimi təsdiq edə, həyatdan tam dolğun surətdə zövq ala və nəyi isə həyata keçirə bilmərik.

Dua–bu adicə daş deyil, bu həyatımızı qurmaq üçün lazım olan künc daşıdır. Kim ki, öz həyatını başqa əsas üzərində qurur, o qum üzərində onu qurur.

Əgər biz öz uşaqlarımıza bunu tez-tez xatırlatsaq və onlara fikirlərini bu yöndə cəmlənməyə kömək etsək, onlar duanın lazım olduğunu başa düşərlər və dua etmək üçün lazım olan səbəbi başa düşə bilərlər. Biz hazır cavablıq və sadəcə olaraq başa düşülən misallara nümunə olaraq izah edə bilərik ki, dua-onların həyatında ən lazımlı və üstün olan bir şeydir.

«Danika, dua–əsasın əsasıdır. Həyatı duasız və Allahla əlaqəsiz qurmaq bütün ömür boyu konfetdən başqa heç bir şey

*Əgər biz brokkoli
yeməli olsaq, bu o de-
mək deyil ki, biz onun
üstünə pendir sousu
tökə bilmərik.*

yeməmək kimi axmaqlıqdır. Bu ona bənzəyir ki, heç vaxt yunmursan, oxumursan, geyinmirsən».

Əgər bizim uşaqlar bunu mənimsəyə biliblərsə, onda tədris prosesini rəngarəng edə bilərik ki, o maraqlı və cəlbedici olsun.

Əgər biz brokkoli yeməli olsaq, bu o demək deyil ki, biz onun üstünə pendir sousu tökə bilmərik. Əgər sizin gözəl paltarınız varsa, onu səhərlər geyinmək daha xoşdur. Əgər müəllimlər dərsləri maraqlı və cəlbedici təşkil edə bilərlərsə, məktəbə gedib orada oxumaq daha da maraqlı olar. Allah istəmir ki, biz duanı cansıxıcı bir məşğələyə çevirək. Bəli, duanın məqsədi çox yüksəkdir, sevinc və həzz bəxş etməkdən də çox yüksəkdir. Ancaq duanın özü və onun öyrədilməsi xoşagələn və sevinc gətirən ola bilər.

Biz öz uşaqlarımızı dua etməyə öyrədərkən, biz öz dərslərimizi daha maraqlı və məzmunlu edə bilərik.

Duanın tədris prosesini maraqlı etmək üçün lazım olan bəzi məsləhətlər:

1. Uşaqları dua etməyə həvəsləndirin

Qoy sizin dua etmək üçün seçdiyiniz mövzu və vaxt cəlbedici və şən məşğələyə çevrilsin. Siz deyəndə ki, «Gəl dua edək!» Və ya «Dua etmək vaxtıdır», qoy sizin səsiniz yumşaq və şirin olsun. Dua–böyük bəxşidir, ağır yük, vəzifə deyildir.

Allahla söhbət–boş laqırtı deyildir. Bu həmişə maraqlı və məftunedici söhbətdir.

Əgər uşaqlar sizə qulaq asmaq istəmir və narazılıq edirlərsə, qaşqabaq tökməyin və onları məcbur etməyin.

Bunun əvəzində onlara gülə–gülə başa salın ki, Allah onları sevir və onlarla danışmaq istəyir. Onları dua etməyə məcbur etməyin, sadəcə deyın ki, bu gün mən dua edəcəyəm.

Qısa və sadə dua edin, sonra onları qucaqlayın və öz işinizlə məşğul olun.

2. Duailə həyatınızı rəngarəng edin

Yəqin ki, siz qrafik əsasında dua edirsiniz. Bu sizi çətinliyə salmamalıdır. Hər bir qayda mənasız təkrarlarla başlayırsa,

cəmsixici olur. Sıxıntıdan uzaq olun, eyni zamanda öyrəşdiyiniz gündəliyi dəyişməyin. Çünki, müəyyən edilmiş rejim uşaqları intizama öyrədir və onlarda özlərinə qarşı inam yaradır. Yaxşı olar ki, qoyduğunuz qaydalara rəngarənglik qatın.

Həmişə yeni bir şey planlaşdırın. Vaxtaşırı özünüz uşaqların duasını söyləyin. Mən arvadımla birgə uşaqlar istirahət günü gec oyananda və yaxud çox yorulanda belə edirik. Uşaqları dua etməyə məcbur etmədən, biz bir çox narazılıqları onların yerinə özümüz dua edərək aradan qalırıq. Bu, onlara sizdən nümunə götürməyə öyrədir.

Daha bir məsləhət. Hər uşaqla ayrıca dua etmək əvəzinə onları bir yerə yığın və dua yığıncağı təşkil edin. Başqa-başqa otaqlarda, cülbəcür vəziyyətdə dua edin. Əgər sizin ailədə mahnı oxumağı sevirlərsə, onda bir neçə himn və tərifedicisi plali oxuyun.

Birgə təşəkkür duaları təşkil edin. Allahın sizə verdiyi xeyir-duaya görə Ona birlikdə təşəkkür edin.

Dualə həyatınızı rəngarəng edin. Onda Allahla əlaqə yaradanda nə siz özünüz, nə də uşaqlarınız darıxmayacaq və narazı qalmayacaq və sizin mənəvi inkişafınız dayanmayacaq.

3. Uşaqlara Allahın Sevgisini xatırladın

Uşaqlara hər vaxt xatırladın ki, Allah onları necə güclü sevir və onlarla danışmaq istəyir. Bir qayda olaraq, dua etməzdən qabaq uşaqlara deyin ki, Allah onları sevir və onlara qulaq asmaq istəyir, onlara kömək etmək və onların qayğısına qalmaq istəyir. Bu haqda hər uşağa belə deyin, Allah səni çox sevir.

Uşağı inandırmaq lazımdır ki, Allah onu sevir, bu sizin onu sevdinizə inandırmaq qədər vacibdir.

Allah sevgisi haqqında bilmək-uşaqları Allahı dərk etməyə bir açardır. Onlar inansınlar ki, Allah onları sevir, bu onların inamını artırır və onlar özlərinin Sevən Ataları ilə danışmaq istəyərlər.

Dualə həyatınızı rəngarəng edin. Onda, Allahla əlaqə yaradanda nə siz özünüz, nə də uşaqlarınız darıxmayacaq və narazı qalmayacaq və sizin mənəvi inkişafınız dayanmayacaq.

4. Uşaqlarınızı ruhlandırın

Vacib deyil ki, uşaqlarınız öyrənmənin hansı mərhələsindədirlər. Sadəcə onları ruhlandırın və uğurlara görə tərifləyin. Duanı bitirəndən sonra onlara deyin ki, onlar çox yaxşı dua etdilər, onları tərifləyin.

Uşaqlar özləri bildikləri kimi dua etməyə başlasalar, öz fikrinizi bu haqda onlara bildirin.

Məsələn, əgər onlar öz dostları üçün dua edəblərsə, deyin ki, dostu üçün dua etmək-xeyirxah işdir və Allah da başqaları üçün dua etməyimizi bəyənir.

Əgər onlar ağıl xahiş edəblərsə, deyin ki, Süleyman peyğəmbər də Allahdan ağıl istəyəndə Allahın ondan xoşu gəlmişdi.

Əgər siz uşaqlara düzəliş vermək istəyirsinizsə, onda yaxşı bir cəhəti götürün və deyin ki, onlar bunu yaxşı edəblər. Sonra isə yumşaq formada öz iradınızı bildirin, başa salın ki, onlar hələ təzə-təzə alışırlar və onlarda hər şey yaxşı alınacaq.

Uşaqları öyrədərkən onların diqqətini ən çox uğurlara cəlb ediriksə, onların səhvlərini gözə soxmuruqsa, onda biz yaxşı nəticələr əldə edə bilərik.

5. Dua — təsəlli mənbəyidir

Duanı xeyir-dua, sevinc və təsəlli mənbəyi kimi qəbul edin.

Allah — qorxunc hakim deyil ki, hər şeyi görür və hərəkətlərimizə görə cəzalandırır. Allahı polis nəfərinə də çevirməyin. Hansı ki, valideynlər uşaqların yanında olmayanda, onlara göz qoyur.

Allah istəmir ki, biz özümüzü ancaq ona görə yaxşı aparaq ki, O bizə nəzarət edir. İsa deyir ki, ürəyində pislik etmək haqqında fikirləşən adam-həqiqətən də pislik etmiş adam kimidir. (Mf. 5:27:28 bax).

Allah istəyir ki, biz onun iradəsini yerinə yetirək, Onu sevək, Ona tapınaq. Çünki O bizi sevir və bizə xeyirxahlıq edir.

Biz heç vaxt Allaha uşaqlara dayəlik edən kimi baxmamalıyıq. Bunun əvəzində biz uşaqları inandırmalıyıq ki, Allah — rifəhdir. Burada dua köməyimizə çatar. Haçan ki, bir yaxşı iş

baş versə, biz həmin dəqiqə Allahın nemətinə görə ona təşəkkür etməliyik.

Bizim uşaqlar həyəcanlı olanda, biz bu hadisədən istifadə edib dua etməliyik.

Beləliklə də, uşaqlar bilirlər ki, hər zaman və hər yerdə dua edə bilirlər (Nəinki yatmadan qabaq və evdə).

Biz birlikdə uşaqlarla dua edərkən yaxşı və xoş hadisələr haqqında danışmalıyıq və deməliyik ki, Allahı da onları düşündürən şeylər narahat edir. Əgər uşaqlar kədərlənib, nədənsə həyəcanlanıbsa, onda onları qucağa götürmək və dua etmək lazımdır ki, Allah onları sakitləşdirsin və onların problemlərini həll etsin. Biz Allaha imkan verməliyik ki, O bizim təsəlli verənimiz olsun. (Uşaqlar başa düşməlidir ki, Allahın təsəllisi daha vacibdir, nəinki biz onları qucaqlayıb deyək: Gəl səni öpüm, hər şey yaxşı olacaq).

Biz heç vaxt Allaha uşaqlara dayəlik edən kimi bəxməməliyiq.

6. Uşaqlara başa salın ki, Dua — böyük bəxşışdir

Hər dəfə əlverişli məqamda biz uşaqların yadına salmalıyıq: nə yaxşı ki, biz dua edirik, dua necə də böyük bəxşışdir. Biz onlara izah etməliyik ki, nə üçün dua edirik. Duanın əhəmiyyətini qeyd etməliyik. Onları dua etməyə həvəsləndirməliyik.

Allah bizim uşaqları sevir və istəyir ki, onlar Onu tanısinlar. O onlara yaşamağı öyrətmək, onlara yol göstərmək və onların qayğısına qalmaq istəyir.

Necə ki, Allah bizim qayğıımıza qalır, O eləcə də bizim uşaqlara öz sonsuz məhəbbətini izhar edir və istəyir ki, onların həyatı gözəl olsun, çünki O, həyatı gözəl yaratmışdır.

Dua uşaq üçün maraqlı söhbət ola bilər. Onun fərdi xüsusiyyətlərini əks etdirir. Dua eyni zamanda ehtiramlı olmalıdır. Biz uşaqlara deməliyik ki, dua-həm borc, həm böyük bəxşış və həm də sevinc deməkdir.

Uşaqlar inamlarını artır-a-artıra Allahın varlığını daha çox hiss edəcəklər. Onun cavablarını başa düşəcəklər, Onunla söh-

bət etməkdən həzz alacaqlar və duanın nəticəsindən razı qalacaqlar.

Onlar dua etməyi sevəcəklər. Ancaq, əvvəlcə biz onları qayğı ilə buna öyrətməliyik, öyrədərək də, onların Allah haqqında təsəvvürlərini formalaşdırırıq.

Suallar

1. Siz uşaqların yatmaqdan qabaq nə etdiklərini sayın. Məsələn, dişini təmizləyir, pejama geyinir və dua edir. Siz necə bu sıranı təzədən dəyişdirərsiniz və ya təzə qayda fikirləşə bilərsiniz.

2. Allahın onları sevməsini uşaqlara necə göstərə bilərsiniz? Siyahı tərtib edin və hər həftə bir gün bunlardan birini həyata keçirin.

3. Gözlərinizi yumun və Allahı fikrinizdə canlandırın. Sizin təsəvvürünüzdə hansı obraz canlanır? Xeyirxah qoca? Qorxunc hakim? Sevən Ata? Hansı cizgiləri daha aydın nəzərə çarpır?

4. Sizin Allah haqqındakı düşüncəniz sizin duanızda necə təzahür edir.

Tapşırıq: Siz Allahı necə təsəvvür edirsiniz?

Bu suala uşaqlarla birlikdə cavab verin. Onlar Allahı necə görürlər?

Qoy hər kəs Allahı necə görürsə, təsvir etsin. Bu təsvirləri müzakirə edin. Onlar oxşadırmı? Nə ilə fərqlənirlər?

Fürsətdən istifadə edib sizin uşaqlarda Allah haqqında olan neqativ və həqiqətə uyğun olmayan təsəvvürlər barədə söhbət edin.

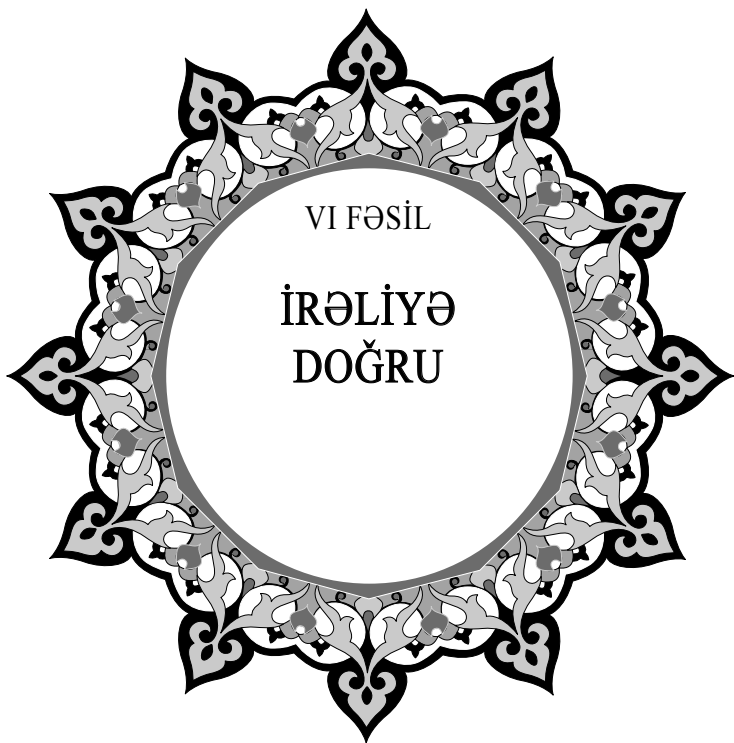
Dua üçün mövzular

- Allahla danışmaq hüququnuza görə Ona təşəkkür edin.
- Allahdan onu dərinəndən dərk etmək üçün kömək etməsini xahiş edin.
- Allahdan xahiş edin ki, onun şəxsiyyəti haqqında yalan təsəvvürləri yox etsin ki, onlar sizə və uşaqlarınıza dua etməkdə mane olur.

Uşağın duası

«İlahi, Sən Özünü mənə tanıtdırdığın üçün Sənə minnətdaram. Xahiş edirəm, özünü mənə göstər. Necə varsan, eləcə. Səni daha yaxşı dərk etmək üçün mənə kömək et.

İsa Məsih naminə, Amin».

VI FƏSİL

İRƏLİYƏ
DOĞRU

Duasız insan köksüz ağaca bənzəyir.

Papa XII Piy

Uşaqları dua etməyə öyrədərkən ən vacib fikirlərdən biri odur ki, bu vaxt biz tələskənliyə yol verməməliyik. İnamın inkişaf prosesində əsas dörd element iştirak edir. Onların hamısına eyni cür diqqət yetirmək lazımdır. Əgər onlardan hər hansı birinə üstünlük versək, onda prosesi çətinləşdirə bilərik. Ancaq Allah elə edə bilər ki, uşaq dörd istiqamətdə eyni vaxtda inkişaf edə bilsin. Ancaq biz, valideynlər uşaqları mənəvi cəhətdən böyüməsində öz iştirakımızla onlara kömək edə bilərik.

Yadda saxlayın ki, Allahla əlaqələrin inkişafı və mənəvi cəhətdən böyümək — bu bütün ömür boyu davam edən bir prosesdir.

Aşağıda, uşaqların inkişaf etməsi üçün lazım olan əsas dörd istiqamət göstərilmişdir.

1. Dua.

Bu istiqamət özündə ancaq duaları birləşdirir. Uşaqlar cürbəcür duaları öyrənirlər, Bibliyanın bizə göstərdiyi şeylər haqqında səmimi-qəlbdən dua edirlər. Eyni zamanda onlar özlərinin başqa problem və ehtiyacları haqqında da dua edirlər.

2. Allahla ünsiyyət.

Bu istiqamət özündə bunu əks etdirir. Uşaqlar dua zamanı Allahı dinləməyi və həmişə dua etməyi öyrənirlər.

- Uşaqlarda Allahla ünsiyyət yaratmağa həvəs yaranır, onu axtarır və sevməyə çalışırlar. Onlar Bibliyanı oxuyub öyrənərək Allahı daha dərindən dərk edirlər.
3. Şəxsiyyətin inkişafı.
Şəxsiyyətin inkişafı dedikdə o başa düşülür ki, uşaqlar böyüyüb ağıllaşır, öz xasiyyətlərini təkmilləşdirərək, Allahın öyrətdiyi kimi yaşamağa başlayırlar. Onların dualarında və insanlarla qarşılıqlı əlaqəsində biz Müqəddəs Ruhun məhsulunu görürük ki, bunlar da «məhəbbət, sevinc, sülh, səbr, xeyirxahlıq, mərhəmət, iman, mülayimlik və öz nəfsinə qalib gəlməkdir».
- Onlar həvari (apostol) Pavelin Qalatlılara göndərdiyi məktubda sadalanmışdır. (bax: Qal. 5:22-23).
4. İmanın artması.
Uşaqlar Allaha tapınmağı öyrənirlər. Onlar Ondan heç nəyi gizlətməməyi öyrənirlər. Onlar Allahla danışır və hər şeydə Ona tabe olurlar. Onlar öz həyatlarında Onun iştirakını görməyi öyrənirlər, Onun sevgisinə və Onun xoş niyyətinə inanırlar.

TƏLƏSMƏK LAZIM DEYİL

Bizim uşaqlar yuxarıda göstərilən dörd istiqamətin hər birində eyni zamanda inkişaf etməlidirlər ki, onlar mənəvi cəhətdən inkişaf etsinlər, nəticədə də

*Bizim əsas məqsədimiz–
uşaqları Allahdan Dua
etməyi öyrətməsini xahiş
etməkdir.*

öz həyatlarının başqa sahələrində də xeyir-dua sahibi olsunlar.

Əgər siz uşaqlarınızı dua etməyi öyrədirsiniz, ancaq dua həyatının başqa elementlərini gözdən qaçıırırsınız, onda onların duaları formal xarakter daşıyacaq, onlar duaya vərdiş kimi əməl edəcəklər və bunun da bir xeyri olmayacaq.

Əgər uşaqlar Allahla bilavasitə dostluq əlaqələrini inkişaf etdirib, başqa istiqamətləri yaddan çıxartsalar, onda onlar nizam-intizama öyrənməyəcək və bilməyəcəklər ki, imanı necə artırmaq olar.

Əgər biz öz diqqətimizi yalnız şəxsiyyətin inkişafı prosesinə yönəltsek, onda bizim uşaqlar ikiüzlü və özündən razı olmağa adamlar kimi böyüyəcək, yalnız özlərini təkmilləşdirməyə çalışacaqlar. Başqa sahələrdə inkişaf etmədən iman artırmaq olmaz. Ancaq harmonik inkişaf bizə istədiyimiz nəticəni verə bilər. Bu proses bizə çox mürəkkəb görünə bilər, ancaq bu belə deyil.

Allah bizim eyni zamanda dörd istiqamətdə inkişafımızı nəzərdə tutmuşdur və O bizim inkişafımız üçün məsuliyyət daşıyır.

Həqiqətdə isə bizim əsas məqsədimiz-uşaqları Allahdan dua etməyi öyrətməsini xahiş etməkdir.

Biz uşaqlara məsləhət görə bilərik ki, onlar Allaha belə bir xahişlə müraciət etsinlər: «İlahi, mən Səninlə bir az söhbət etmək istəyirəm. Sənə dua etmək üçün mənə kömək edərsənmi!».

Sonra, onlar dua etməzdən qabaq bir neçə saniyə gözləsinlər. Əlbəttə, ola bilər ki, uşaqların dua etmək prosesinin başlanğıcında dəyişiklik baş verməsin. Ancaq son nəticədə bu xahiş öz bəhrəsini verəcəkdir.

Roma şəhəri bir gün ərzində tikilməyib. Uşaqları dua etməyi öyrədərkən onları bir pillədən başqa pilləyə qaldırmaq lazımdır. Ancaq bunu ardıcılığı pozmadan etmək lazımdır, hiss etmək lazımdır ki, onlar hansı sürətlə materialı mənimsəyə bilirlər. Bəzən biz düşünürük ki, uşaqlar hər şeyi birdən öyrənməlidirlər. Ancaq, yaxşı olar ki, divarı tələsmədən, kərpici kərpic üstünə qoyaraq tikək. Çünki, tez tikilən divar tez də uça bilər.

Bundan sonra sizə əməli məsləhətlər veriləcək ki, burada sabit və arasıkəsilmədən mənəvi inkişafa uşağın xarakterini və onun öyrənməyə olan bacarığını nəzərə almaqla nail olmaq mümkündür.

ALLAHIN RƏHBƏRLİYİ

Biz uşaqlara deməliyik ki, hər şeyi Allah idarə edir və O istəyir ki, onlar Məsihi imanda böyüsünlər. O da çox mühümdür

ki, yaddan çıxarmaq lazım deyil ki, tədris prosesi və tərbiyə işini də Allah idarə edir.

Bir neçə il ərzində, mənəvi cəhətdən böyümək üçün, mən səylə dua edir və hər günü Bibliyanı öyrənməyə həsr edirdim.

Həftələrlə, aylarla, mən saat mexanizmi kimi çalışırdım. Sonra mən başqa işlərlə məşğul olmağa başladım, gündəlik duaların arasını kəsdim və Bibliyanı oxumağa son qoydum.

Bu baş verəndə, mən özümü məzəmmətlədim və Allahdan bağışlanmağımı xahiş etdim. «Mən bunu etmək istəyirəm İlahi, ancaq...» Hər dəfə də özümə bəraət qazandırırdım. Həmişə də bəraətimin mahiyyəti belə olurdu: «İlahi, mən Səninlə ünsiyyətə olmaq istəyirəm, ancaq buna vaxt tapa bilmirəm».

Bir dəfə, növbəti dəfə mən özümü buna görə günahkar bilir və özümə əzab verirdim və özümə bəraət qazandırırdım ki, mənim gözlərimin önündə belə bir şəkil canlandı ki, hansı ki, həqiqətdə baş vermişdi.

Mən pilləkənlə aşağı qaçıram, pilləkənin sonunda isə Allah əyləşib və mənimlə görüşmək istəyir. Mən Onu görürəm və Ona deyirəm: «Çox təəssüf edirəm, ancaq bu gün mən Səninlə görüşə bilməyəcəyəm. Çox məşğulam». Və qapıdan güllə kimi çıxıram!

Bu səhnədə məni iki şey mat qoydu. Birincisi, mən öz dostum, qohumum, partnyorum (şərikim) ilə belə vəziyyətə yol verməzdim.

İkincisi, mən başa düşdüm ki, bu kimə üstünlük verəcəksən sualıdır! Mən də özüm-özümdən soruşdum: «Kim kimə rəhbərlik edir?»

Əgər mən sizi səsləyirəmsə, sizə uzaqdan yaxınlaşıramsa və siz də mənim sözlərimi qulaqardına vurursunuzsa, onda burada başçı kimdir? Əlbəttə ki, siz! Mən, nəinki kainatın Yaradıcısından uzaqlaşırım, mən həm də Onunla nə vaxt əlaqə yaradacağım haqda özüm qərar qəbul edirəm.

Elə o zamandan mən dua etməyə başladım. «Ya Rəbb, məni bağışla ki, mən Sənin yerinə qərar qəbul edirəm. Sən böyüksən. Sən mənim Atam və Yaradanımsan. Mən Sənin oğlunam. Mənim Atam, Sənin mənimlə söhbət etməyə vaxtın varmı və

Sən elə edə bilərsən ki, mənim Səninlə əlaqələrim inkişaf etsin?

Elə et ki, mən Səninlə əlaqə saxlamaq üçün boş vaxt tapa bilim. «Ata mən bilirəm ki, Sən də bunu istəyirsən və mən ümidvaram ki, Sən vəziyyətə nəzarət edə biləcəksən».

O gündən başlayaraq mənim dualı həyatım daha da yaxşı və sakit oldu. Mən hər gün dua edir və Allahdan soruşurdum ki, Mənə vaxt ayıra bilərməyi və bu saat onunla ünsiyyətdə ola bilərəmmi?

Əgər hərdən gözlənilməz bir hadisə baş verirsə və mən səhər duasını buraxırsam, özümü məzəmmət etmirəm, Allahdan bağışlanmaq diləmirəm (yəni ki, özüm qərar qəbul etmirəm ki, istədiyim vaxt dua edə bilərəm).

Bunun əvəzində Allahın iradəedici rolunu qəbul edərək, Ondən xahiş edirəm ki, ünsiyyət yaratmaq üçün mənə vaxt ayırsın. Həmişə də Allah mənə vaxt tapır.

Bir dəfə mənə planlaşdırdığım vaxtda dua etmək qismət olmadı və mən avtomobil tıxacına düşdüyüm vaxtda məşğuliyyət axtarırdım. Birdən mən avtomobilin arxa oturacağında Bibliya kitabını gördüm. Götürüb oxumağa başladım.

Başqa bir dəfə gecə yarısı oyandım və yata bilmədim. Və başa düşdüm ki, Allah bu vaxtı əlaqə yaratmaq üçün ayırıb. Bu vaxtı mən dua etməklə çox gözəl keçirdim, bildirdim ki, bu vaxtı mənə Allah təyin edib, bu görüşümüzü də O təşkil edib.

Biz gərək Allaha üz tutaq və Ondən xahiş edək ki, Onun iradəsinə tabe olmaq üçün bizə kömək etsin və dua vaxtını və onunla əlaqə saatını təyin etsin.

Biz Ona icazə verməliyik ki, bizim uşaqlarımızı da Özü-nə yaxın etsin. Bu o demək deyil ki, biz öz vəzifələrimizi yerinə yetirməməliyik, yəni uşaqları tərbiyə etməməliyik. Onları öyrətməməliyik. Heç də yox. Bu o deməkdir ki, biz lazımsız yerə narahat olmamalıyıq, lazım olmayan yerdə təşəbbüs göstərməməliyik. Bunları Allahın öhdəsinə buraxmamalıyıq. Çünki, biz bilirik ki, Allah bizim uşaqlarımızı bizim özümüzdən də çox sevir və həmişə onların həyatında iştirak edir. Əgər biz valideynlər öz tərəfimizdən Allahın dediklərini

yerinə yetirir və ona tapınırsınızsa, Allah da öz tərəfindən vədini yerinə yetirir.

Biz öz uşaqlarımıza imkan yaratmalıyıq ki, öz imanlarını tədricən artırınsınız. Onların hisslərini, qavrama qabiliyyətlərini, inkişaf və arzularını nəzərə almaq şərtilə.

Əgər bizim etdiyimiz hərəkət ağır döyüşə bənzəyirsə, onda dayanmalı, dua etməli və Allahdan ağıl diləməliyik. Sonra ürəyimizi yumşaltmalı və uşağın ürəyinə yol taparaq onu şadlandırmalı və hər şeyi yenidən başlamaq lazımdır.

Fikirləşin

1. Vaxt tapın və öz dua həyatınız barədə fikirləşin. Ona kim rəhbərlik edir; siz və ya Allah? Bu halda nə deyə bilərsiniz?

Əgər dua həyatınızı özünüz idarə edirsinizsə, onun idarə edilməsini Allaha necə ötürə bilərsiniz?

2. Siz öz uşaqlarınızla hansı ağır döyüşləri aparırsınız?

3. Əgər siz uşaqlarınızı tərbiyə edərkən, onlarla ümumi dil tapa bilmirsinizsə, onda onların ürəyini nə narahat edir?

4. Öz uşaqlarınıza necə yaxınlaşa bilərsiniz? Bu «döyüş» necə son qoya bilərsiniz ki, uşaqlarınızı yaxşı əhvalda tərbiyə

edə biləsiniz. Öz yaradıcılıq qabiliyyətinizi göstərin. Tərbiyə prosesini özünüz üçün də xoşagələndin.

DUA FƏRDİ OLMALIDIR

Biz bütün uşaqlarımızı sevirik. Ancaq, düşünürəm ki, bütün valideynlər mənimlə razılaşırlar hər bir uşaq özünəməxsusdur, öz xarakteri və dünyagörüşü var. Ona görə də onlarla ünsiyyət-də olarkən hər biri ilə fərdi olaraq davranmaq lazımdır.

Bizim uşaqlara qarşı münasibətimiz təkcə fərdiliklə ölçül-mür. Onlar bizim bəzi xüsusiyyətilərimizi özlərində əks etdi-rirlər, ona görə də başqa-başqa uşaqlarla münasibətimiz də fərqli alınır. Allah da bu cür edir.

O bizim hamımızı sevir. O, kimi isə çox, kimi isə az sevə bilməz. Ancaq o öz uşaqlarına cavab verir və hər bir uşaqla, uşağın xasiyyətinə uyğun olaraq və uşağın Onunla hansı tərzdə danışacağına müvafiq olaraq davranır. Allah tamamilə eyni cür iki adam yarada bilər. Ancaq O iki ayrı-ayrı adamla eyni cür danışa bilməz.

Bu ki, çox gözəldir! Çar Davudun yazdığı kimi, Allah hər uşağı Ana bətnində yaradır və hər birini də «gözəl yaradıb» (bax. Ps. 138:13-14).

Allah hər insana bərabər verir, ancaq eyni şeyi vermir. Əgər öz uşaqlarımızdan söhbət etsək, görürük ki, onların hər biri baş-qa-başqa yaradılmışlar. O hər bir uşağa Özü ilə ünsiyyət yaratmaq üçün gözəl inkişaf da vermişdir.

Ona görə də uşaqları dua etməyi öyrədərkən bu xüsusiyyət-lərini nəzərə almaq lazımdır ki, onların hər biri ayrıca fərddir.

Sizə bir neçə məsləhət təklif edirik. Onlar sizə uşaqlarınızı tərbiyə edərkən və öyrədərkən onların tələbatlarını və bacarı-qlarını nəzərə almaqda sizə kömək edə bilər.

1. Uşaqlarınıza Allah və dua haqqında danışın və onların dediklərini diqqətlə dinləyin.

Boş vaxt tapıb, imkan olan kimi, hər bir işi kənara qoyub uşaqlarınızla təkliddə qalmağa çalışın. Ancaq yaxşı oldu ki, onlar sizə müraciət edəndə onları dinləməyə vaxt tapasınız.

Uşaqları diqqətlə dinləmək, onların dua və onun öyrədilməsi prosesi haqqındakı fikirlərini eşitmək və onlara reaksiya vermək — sizin düzgün metod seçdiyinizə ən yaxşı sübutdur.

Çalışın ki, onların suallarının mahiyyətini başa düşəsiniz. Sonra onlara cavab verin, uşaqları narahat edən məsələləri aydınlaşdırın.

Ehtiyalı olun ki, vaxtında dua etməyə çalışmaq və ya tədris prosesi ilə başınızı qatmaq, siz öz uşaqlarınızın qorxu və şübhələrini gözdən qaçırsınız. Və sonda onları dua etməkdən çəkindirə bilərsiniz.

Yadda saxlayın ki, hər bir uşağa fərdi surətdə yanaşmaq lazımdır.

Uşaqlarla yaxşı danışın, onların başa düşmədikləri şeyləri onlara başa salın, onlarla birlikdə suallarına Bibliyada cavab axtarın.

Ən başlıcası isə uşaqlarla söhbət

edib, onların diqqətini Allaha yönəldin. Qoy onlar öz şübhələri, qorxuları barədə Allahla bölüşsünlər və On-
dan kömək istəsinlər. Şübhəsizdir ki, valideynlər və uşaq
arasındakı yaxın əlaqələrin qorunub saxlanması-uşaqla
Allah arasındakı yaxın əlaqələrin qorunmasında bir açar
rolunu oynayır.

2. Diqqət edin ki, uşaqlarınız necə dua edir, nəyi xahiş edirlər.

Bəziləri ucadan dua edir. Başqaları isə astadan və ürəyində. Bəziləri elə sürətlə dua edirlər ki, elə bil onları kimsə qovur. Bəziləri isə elə hey danışır, danışır. Bəziləri öz yaxın adamları üçün həmişə dua edir, bəzilərinə isə bu çox çətin gəlir. Başlıcası budur ki, biz öz uşaqlarımızın duasını şablon dualara çevirməyək. Diqqət yetirin, görün sizin uşaqlarınız nəyə üstünlük verir və öz tədris prosesinizi onların istəklərinə uyğun aparın. Onlarda hər

şeyin yaxşı alındığını söyləyib onları tərifləyin və ehtiyatla, onların bilmədikləri şeylərdə onlara kömək edin. Yadda saxlayın ki, hər bir uşağa fərdi surətdə yanaşmaq lazımdır.

3. Yadda saxlayın ki, Allah cürbəcür tipli şəxsiyyətlər yaratmış və hər insana fərqli xasiyyətlər vermişdir.

Şəxsiyyətlər haqqında biliyimizi artırandan sonra biz öz tədris üsulumuzu və tərbiyəmizi uşaqlarımızın xasiyyətlərinə, bacarıqlarına uyğun olaraq dəyişdirə, uyğunlaşdırabilirik. Çünki, biz başa düşəcəyik ki, o necə düşünür və hərəkət edir. Bu məsələdə yaxşı kitablar uşaqlarımızın xarakterini başa düşməkdə və onun istedadını üzə çıxarmaqda bizə kömək edə bilər.

(İki gözəl kitab var: Cynthia Ulicy Tobias» *The Way They Learn, How to Discover and Teach to Your Childs Strenqths*»; Gary and Norma Smalley «*The Treasure Tree*, John and Cindy Trent»).

Yadda saxlayın ki, biz öz uşaqlarımızı klassifikasiya edə bilmərik.

Psixoloqların bizə təklif etdiyi kimi onların xarakterlərini şablon kateqoriyalar çərçivəsində öyrənmə bilmərik. Hər bir uşaq özünəməxsusdur. Bu kateqoriyalara onların şəxsiyyətlərinin əsas cəhətlərini başa düşmək üçün müraciət etmək olar.

4. Yadda saxlayın ki, uşaqların inkişaf tempi müxtəlifdir.

Uşaqların imanının artma dərəcəsi və onların inkişaf mərhələsi tədris üsulunu müəyyən etməli və bir pillədən başqa pilləyə keçid mərhələsini təyin etməlidir.

Allah hər bir uşağın Onun yanında və Onun Səltənətində özünəməxsus, xüsusi və tək yerini müəyyən etmişdir. Bizim tərbiyəmiz və öyrətməyimiz onlara həmin bu yeri tutmaqda kömək etməlidir.

Kitabın üçüncü hissəsində uşaqları duaya öyrətməyin pillələri haqqında danışacaq və məsləhət verəcəyik ki, bu məsləhətlərdən istifadə edərək siz uşaqlarınızı bir pillədən başqa

pilləyə keçirə biləcəksiniz. Ancaq, biz yol verə bilmərik ki, pillədən pilləyə keçid inkişaf tempini diqtə etsin.

QARŞIMIZDAKI MƏQSƏD

Tədris prosesi və tərbiyənin məqsədi olmalıdır. Bu məqsəd eyni zamanda bizim əməyimizə verilən mükafatdır. Əgər bizim uşaqlar fortepiano dərsinə gedirlərsə, bu dərsin məqsədi aydındır—forteplanoda çalmağı öyrənmək.

Biz uşaqlara

***duanın məqsədini
öyrənmək imkanı
verməliyik.***

Kor-koranə olaraq uşaqları musiqiyə qoymaq və onlara onun məqsədini açıqlamamaq ağılsızlıqdır. Təsəvvür edin ki, sizin uşaqlar fortepiano musiqisini eşitməyiblər və onlar bilmirlər ki, bu nəyə görə lazımdır. Budur, onları piano arxasına keçməyə məcbur edir, əllərini müəyyən pozada tutmağı və klavişləri döyəcləməyi tələb edirlər. Bu proses tamamilə lazımsız olacaq o vaxta qədər ki, uşaqlar başa düşəcəklər ki, fortepiano musiqi alətidir, onda gözəl musiqilər çalmaqlar, onların dərslərinin və məşqlərinin məqsədi nədir. İndi uşaq biləcək ki, o forteplanoda çalmağı nə üçün öyrənir. Elə bu cür də, biz uşaqlarımıza öyrənmək imkanı verməliyik ki, duanın məqsədi və xeyri nədir və dua dərsləri keçməklə biz onlara kamil dua həyatını hazırlayırıq.

Pasxa bayramı axşamı İsa Məsih Dua oxuyarkən bizim həyatımızın son məqsədini təyin etmiş və eyni zamanda göstərmişdir ki, bu məqsədə çatmaq bizə hansı üstünlükləri verir: «Əbədi həyat o deməkdir ki, Səni vahid, həqiqi Allahı və Gəndərdiyin İsa Məsihi tanısınlar» (Yəhya 17:3).

Aydın olur ki, duanın başlıca məqsədi və uşaqlarımızın həyatının ən ali məqsədi—Göylər Atasını ilə yaxın əlaqələr qurmaqdır.

Dua—ünsiyyət vasitəsidir, o çoxlu üstünlüklər verən əlaqələr qaydasına salmağa kömək edir.

Bizim şəxsi nümunəmiz və tədris üsulumuz uşağa kömək etməlidir ki, o görsün Allahla yaxın əlaqə qurmaq ona nə kimi üstünlük verir. Uşaqlar başa düşəcəklər ki, biz onlara hansı

məqsədlə duanı öyrədirik. Onlar onu başa düşüb onunla maraqlanacaqlar, imanın artması onların nailiyyətlərinin əsasını təşkil edəcəkdir.

Baxaq görək ki, biz öz uşaqlarımızı Allahla əlaqələrini möhkəmlətməyə necə maraqlandıra bilərik.

1. Ən yaxşı Dost

Başlayaq ondan ki, biz uşaqlara başa düşməyə kömək edək: Allah istəyir ki, onlar ən yaxşı Dost olsun.

Bu məqsədi belə izah etmək olar: «Allah sizi sevir. O sizinlə elə xüsusi əlaqələr qurmaq istəyir ki, başqa uşaqlarla olan əlaqədən fərqlənir. Möhkəm dostluq tədricən yaranır, günbə-gün yaranır. Allah istəyir ki, siz hər gün onun yanına gələsiniz və Ondan xahiş edəsiniz ki, Onu tanımaqda sizə kömək etsin.

Əgər biz bunu ediriksə, bizdə Onunla vaxtımızı keçirməyə güclü maraq yaranır. Dua bizim ən yaxşı məşğuliyyətimizə çevrilir. Vaxtımızı ona həsr edirik ki, biz Tanrıya hər şey haqqında danışırıq. O bizim üçün daha da yaxın olur, dua elə bir şeyə çevrilir ki, o həqiqətən də həmin şeydir — bizim ən yaxşı Dostumuz və Atamızla görüşümüz olur».

Uşaqlara bunu təsvir edərək başa salırıq ki, dua monoloq deyil, onu heç kim eşitmir. Bu iki tərəfli söhbətdir. Uşaqlar sizdən soruşanda ki, «Biz Allahı nə üçün görmürük», onlara deyin ki, Allah özünü bizdən gizlətmir, əgər biz Onu gözlə görmürüksə, ürəyimizlə Onu görə bilərik, dua etməklə Ona çata bilərik.

2. Olmaq istədiyimiz kimi olaq

Allah istəyir ki, biz ABŞ-ın Silahlı Qüvvələrinin devizində yazıldığı kimi «Olmaq istədiyimiz kimi olaq». Öz uşaqlarımızla duanın məqsədi haqqında danışarkən, onlara başqa uşaqlardan onları fərqləndirən cəhətlər haqqında xatırladın. Siz belə deyə bilərsiniz: «Allah adamları müxtəlif yaradıb, ancaq O, səni xüsusi bacarıq və istedadlı yaradıb. Allahın məqsədinə uyğun olaraq sən özünü bu sahədə daha yaxşı reallığa edə bilərsən. Əgər biz Allahdan bizə ağıl bəxş etməyi,

yaşamağı, öyrətməyi, ruhən yüksəlməyi xahiş edirikisə, ona biz Onun Müqəddəs Ruhu ilə doluruq və Onun iradəsi altında yaşamağa başlayırıq. Biz, Allahdan bizi idarə etməyi xahiş ediriksə və Onun hökmlərinə əməl ediriksə, xoşbəxtliyə çatmış oluruq».

3. Xoşbəxt həyat

Hər bir insanın çatmağa çalışdığı başlıca məqsədi (bununla hər uşaq razılaşar) — xoşbəxt həyata nail olmaqdır. Allahın da məqsədi elə budur ki, bizə xoşbəxtlik bəxş etsin. Bunun da əsasını Onunla bilavasitə əlaqə yaratmaq təşkil edir. Siz bu məqsəd haqqında yeniyetmələrə onların xoşladığı sözlərlə, məsələn, «Super» sözü ilə deyə bilərsiniz. Belə başlayın: «Allah — superdir. O hər şeyi bilir. O eyni zamanda hamını və hər şeyi görür. O gələcəyi bilir və Onun bacarmadığı şey yoxdur. O sənə hər şeydə kömək etmək istəyir. O istəyir ki, sən uzun ömürlü və xoşbəxt olasan. O sənə ağıl vermək istəyir, sənə kömək etmək istəyir, səni idarə edir və sənə istənilən vəziyyətdə özünü düzgün aparmağı öyrədir».

İnsanın Allahdan kömək ala bilməsi və xoşbəxt olmağı üçün, Allah ona dua etməyə imkan verir, yəni Onunla hər gün danışmaq imkanı verir, tövsiyə edir. Allah istəyir ki, biz hər şey haqqında Ona söyləyək ki, O bizə kömək edə bilsin və bizə Öz sevgisini bildirəcək. Biz nə qədər çox dua etsək, Allah da bizə o qədər kömək edəcək.

Uşağınıza xatırladın ki, bu dünyada mükəmməl bir şey yoxdur. Allah dedi ki, bizdə problemlər də, çatışmazlıqlar da olacaq. Əgər biz dua etməyi bacarsaq, Allah da bizi çətinlikləri dəf etməyə kömək edəcək və hər şey yaxşıqla sona çatacaq.

4. İnsanlarla gözəl əlaqə

İsa deyib ki, həyatda ən əsas şey Allah və yaxınlarını sevməkdir. Biz Allahdan xahiş edəndə ki, o bizə dostlarımızı və qohumlarımızı sevməyə kömək etsin və başqaları üçün dua edirik, özümüz üçün dua etmirik, yəni ki, birinci yerdə başqa adamların ehtiyacının ödənilməsini nəzərdə tuturuq, Allahdan

xahiş edirik ki, bizi eqoizmdən xilas etsin, qəribə hadisələr baş verir, insanlar sevməyə başlayır və bizi başa düşür, bizim həyatımız yaxşılığa doğru gedir.

Biz o vaxt əsl sevməyi öyrənirik ki, Allahı dərk edirik və Ona imkan veririk ki, O bizi öyrətsin və bizi dəyişdirsin.

***Duaların məqsədi
səadətə oxşayır ki, onu
da bizə Allahla əlaqəmiz
nəsib edir. Bu doğrudan
da belədir.***

Siz bunu uşaqlara belə izah edə bilərsiniz: Siz istərdinizmi ki, başqa uşaqların sizə olan münasibəti yaxşı olsun, onlar sizi başa düşsünlər? Siz Allahı yaxşı tanısanız, Onun məhəbbətini hiss etsəniz, siz də sevməyi öyrənəcəksiniz. Bu da sizə yaşadığınızla yaxşı əlaqələr qurmaqda kömək edəcək. Nəticədə sizin gözəl dostlarınız olacaq. Daha sonralar, siz evlənmək istərkən, sizin təsəvvürünüz olacaq ki, insana yaxşı ər və ya arvad olmaqda nələr kömək edir.

Siz insanlarla dil tapacaqsınız, sevəcəksiniz, kiminlə ki, işləyirsiniz, onlarla yaxşı münasibətiniz olacaq, kilsəyə gedəcəksiniz qonşularınızla və nəhayət siz hörmətli adam olacaqsınız, sizi hamı sevmək və qiymətləndirəcək, diqqət və qayğı görəcəksiniz.

Bunlar o vaxt baş verəcək ki, siz Allahı daha yaxından tanıyırsınız, ondan həmişə xahiş edirik ki, insanları sevməkdə bizə kömək etsin, onlarla yaxşı əlaqələr yaradaq, başqalarına kömək edək.

Duaların məqsədi səadətə oxşayır ki, onu da bizə Allahla əlaqəmiz nəsib edir. Bu doğrudan da belədir. Duanın məqsədi — bizim səadətimizdir. Bunları başa düşmək uşaqlara öyrədəcək ki, dua bizi hara aparır. Onlar da bu uğura çatmaq üçün söylə çalışacaqlar.

Sual və tapşırıqlar

1. Bu fəslin əvvəlindəki uşaqların ruhən inkişafındakı dörd əsas istiqaməti yadınıza salın. Sizin uşaqlar bu istiqamətlərdə necə inkişaf edirlər? Hansı istiqamət xüsusi diqqət tələb edir?

2. Öz uşaqlarınızın adlarını yazın. Hər adın qabağında onun beş əsas xüsusiyyətini qeyd edin ki, onlar onu başqalarından fərqləndirir.

Uşaqların bu xüsusiyyətlərini bilmək sizə necə kömək edə bilər ki, siz onun duaya marağını artırma bilərsiniz.

3. Öz sözlərinizlə duanın məqsədini ifadə edin.

Onları bu fəsildəki məqsədlərlə tutuşdurun.

Uşaqlardan soruşun ki, onlar duanın məqsədi haqda nə düşünürlər. Onların dua haqqındakı bilikləri bu kitabın müəllifinin və ya sizin biliyinizlə uyğundur. Fərqlər hansılardır?

Dualar üçün mövzular

- Allaha şükür edin ki, sizin uşağınız nadir uşaqdır.
- Allahdan xahiş edin o sizə kömək etsin ki, yaxşı müəllim olasınız.
- Allahdan ağıl, səbr, bilik və kömək xahiş edin ki, uşaqları Allaha yaxınlaşdırmaq üçün sizə lazım olacaq.

Uşağın duası

«Səməvi Atamız, Sənə minnətdaram ki, Sən məni başqa uşaqlardan fərqli yaratmısan. Mənə kömək et ki, Sənə səmi-mi-qəlbdən, ürəkdən dua edim.

İsa Məsih naminə. Amin!»

VII FƏSİL

ATA VƏ ANA —
BƏNZƏMƏK
ÜÇÜN BİR
NÜMUNƏDİR

Yalnız qolf oyunu meydançasında mən öz dualarım cavab alırdım.

Billi Qrem

Bir dəfə səhər çağı, mənim böyük qızım (o vaxt onun yeddi yaşı vardı) lap tezdən durmuşdu və mənim necə dua etdiyimi gördü. O, diz üstə çökdü və başını mənim sinəmə söykədi. Mən onu sevinclə salamladım və bərk qucaqladım, ona söylədim ki, yanımda qala bilər, ancaq mən duamı bitirməliyəm. Mən bərkdən dua edirdim, o da sakitcə oturub mənə qulaq asırdı. Bir həftə ərzində hər səhər belə oldu. Onun həyatında necə əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdi! O daha səylə dua etməyi öyrənməyə başladı.

Uşaqlar bizə göz qoyurlar. Bizim hərəkətlərimiz onlara daha çox təsir bağışlayır, nəinki bizim sözlərimiz və əxlaq dərsi keçməyimiz.

«Sənin hərəkətlərin sənin sözlərindən uca danışır»– Atalar məsəli uşaqların tərbiyə edilməsində daha da aktual səslənir.

Nəzəri biliklər almaqdan əlavə, məsələn, «nə etməli», «bunu necə etməli», «nə vaxt, harda və bunu nə üçün etmək lazımdır» — kimi tövsiyələrdən başqa, uşaqlara o da lazımdır ki, biz onlara göstərək ki, qazandığı bilikləri təcrübədə necə tətbiq etmək lazımdır və onlara bu işdə kömək edək.

Həyatı hərəkətdə görəndə, uşaqlar başa düşürlər ki, onlara öyrədilən prinsipləri necə tətbiq etmək lazımdır.

Uşağı tərbiyə edərkən özümüzü nümunə göstərmək ona görə lazımdır ki, uşaq təcrübə qazansın və onun dua həyatı

zəngin olsun, əgər biz deyirik ki, o şey onun həyatının vacib aspektlərindən biridir, həmin o şey də bizim həyatımızın vacib aspektlərindən biri olmalıdır.

Biz valideynlər özümüzü nümunə göstərərək, uşaqlara istiqamət veririk və onlara Allahın obrazını təcəssüm edirik. Qorxmayın. Biz o qədər də kamil olmaya bilərik ki, uşaqları yüksək əxlaqlı tərbiyə edək. Həqiqətdə isə effektiv yol budur ki, Allah və Onun bizim üstümüzdə olan hakimiyyətini qəbul edək.

Kamil görünmək cəhdlərimiz əks nəticələrə gətirib çıxara bilər. Ona görə ki, bizim uşaqlar çox gözəl bilirlər biz kimik. (Bu barədə daha ətraflı, kitabın 9-cu fəslində danışacağıq).

Uşaqlara yol göstərərkən biz öz diqqətimizi üç momentə cəlb etməliyik.

Birinci: Onlara dua həyatının nümunəsini göstərmək lazımdır.

İkinci: Onlara duaya necə düzgün yanaşmaq vacib olduğunu nümayiş etdirmək lazımdır.

Üçüncü: Duaya nəyə görə arxalanmaq mühüm olduğunu göstərmək lazımdır.

Onlardan hər birinə ayrıca nəzər salmaq.

DUAYA HƏYATINDAN NÜMUNƏ GÖSTƏRMƏK LAZIMDIR

Biz öz uşaqlarımıza imkan verməliyik ki, onlar bizim necə dua etməyimizi görsünlər. Əgər biz çox dua edirik və bu zaman yanımızda uşaqlar yoxdur və ya biz astadan dua edirik ki, onlar bilməsinlər, bu ola bilər ki, bizim üçün xeyirlidir, ancaq bu, uşaqlara heç bir xeyir verməyəcək. Ona görə ki, onlar hələ dua etməyi öyrənirlər.

Uşaqların xətrinə «biz öz qınımızdan çıxmalıyıq» və ya heç olmasa onlara danışmalıyıq ki, biz nə işlə məşğuluq.

Açıq olun

Öz dua həyatınızı uşaqlarınızdan gizlətməyin. Öz vaxtınızı elə təşkil edin ki, uşaqlar sizin etdiyiniz dualardan bir neçəsini eşitsinlər.

Əgər bunu etmək mümkün deyilsə, onda uşaqlara dua haqqında danışarkən onlara söyləyin ki, siz necə dua edirsiniz.

Şəxsən hər uşağa deyin ki, bu gün siz onun üçün dua etmişsiniz. Onda o özünü sevilən və lazımlı hesab edər və bilavasitə də siz onlara öz dua həyatınız haqda xəbər vermiş olarsınız.

Əgər sizin uşaqlarınız lazımi qədər böyüyüblərsə və özlərini idarə edə bilirlərsə, onlar başa düşərlər ki, dua vaxtı sizi narahat etmək olmaz və onlar bunu, siz kabinetin qapısı arxasında yox olduğunuz zaman biləcəklər. Onlar biləcəklər ki, orada, bağlı qapı arxasında elə iş baş verir ki, onların atası onu həyatının ən başlıca məşğuliyyəti hesab edir.

Ancaq ki, uşaqları da uzun müddət yalnız buraxmayın ki, onlar darıxmağa başlamasınlar və sizin yoxluğunuzu duymasınlar.

Onlarla keçirdiyiniz vaxt ərzində dua etməyə çalışmayın. Bu əks nəticəyə gətirib çıxara, uşaqlarda duaya qarşı ikrah hissi oyada bilər və onlar elə hesab edəcəklər ki, siz duadan ötrü onlardan uzaqlaşırırsınız.

Ona görə də öz gününüzü elə təşkil edin ki, uşaqlarla keçirdiyiniz vaxt duayadək və ya duadan sonra olsun

uşaqlar özlərini atılmış kimi hesab etməsinlər. Onlar sizə mane olmayacaqlar, çünki onlar bilirlər ki, siz onların yanına nə vaxt gələcəksiniz.

Bu gün, həyatın gərgin anlarında öz gününü elə təşkil etmək çox çətindir ki, uşaqlarla dua etməyə vaxt tapa biləsən.

Hər bir valideynə təkliddə dua etmək üçün vaxt lazımdır və hər bir valideyn öz uşaqlarının bu sahədə hamisi ola bilər.

Bu sualların həlli üçün valideynlər qrafik tərtib etməlidirlər.

Biri ev işləri və uşaqlarla məşğul olur, o birisi isə dua etməyə xəlvət yer tapa bilir və əksinə. Siz heç vaxt fikirləşməyin ki, sizin ər (ya arvad) iş günü ərzində dua etmək üçün vaxt tapa bilər, əgər o (və ya qadın) evdə uşaqlarla qalanda, dua etmək üçün dəqiqələr tapa bilər.

Əgər siz evli deyilsinizsə, onda ciddi qayda tətbiq etmək lazımdır ki, sizin dualarınıza mane ola bilməsinlər.

Sizin uşaqlar bilməlidir ki, siz Allahla əlaqə yaradırsınız.

Uşaqlar bilməlidir ki, siz Allahla əlaqə yaradırsınız. Və bu vaxt sizə heç kim mane olmamalıdır, əgər fəvqəladə hadisə baş verməzsə. Səbrli , həm də möhkəm olun. Əgər sizin uşaqlar duanı istər-istəməz kəsməli olsalar, onları səbrlə dinləyin. Sonra onlara qaydalardan söhbət açın və onları otaqdan çıxarın, əgər onların problemləri o qədər də vacib deyilsə.

Belə hallarda hövsələli olun və hirsələnməyin. Bu kədərli nəticələrə gətirib çıxara bilər. Təsəvvür edin ki, siz bazar günü səhər kilsəyə gedirsiniz və asta gedən maşına çatırsınız. Siz onu ötüb keçirsiniz, başınızı maşından çıxarıb qışqırırsınız: «Sən nə edirsən? Görmürsən ki, mən kilsəyə tələsirəm?»

Gülməli görünür, ancaq uşaqların sizə mane olmağı sizi qıncıqlandırır, elə bu hadisə də əks təsir göstərə bilər.

Həm də yaddan çıxarmayın ki, uşaq sizin qucağınızda oturmaq istəyir, ancaq bu vaxt siz dua edirsiniz, bu da sizə imkan verir ki, siz ona göstərsiniz o necə dua edə bilər. Uşağa deyin ki, o sakit otursun. Əgər o getmək istəyirsə, o bunu hər an edə bilər. Əgər sizin qucağınıza bir neçə uşaq gəlmək istəyirsə, onda növbə ilə təşkil edin. Yanında başqa uşaq olanda uşaqlar fikirlərini cəmləşdirə bilmirlər.

Böyük uşaqlar sizinlə dua etməyi istəyə bilərlər. Belə halda birgə dua etməkdənsə tək dua etmək lazımdır ki, Allahla ünsiyyət yaradasınız.

Yaxşı olar ki, uşaqlar sizin otağınızda qalsınlar və astadan öz dualarını etsinlər.

Ardıcıl olun

Nə edirsinizsə edin, ancaq siz həmişə himayədar olmalısınız. Ardıcıl olmaq sizə çətindir, onda bizim məsləhətlərimiz sizə kömək edər ki, sizdə müntəzəm olaraq dua etməyə vərdiş yaransın.

Bundan əlavə, əgər uşaqlar sizin dua həyatınıza cəlb olunublarsa, bu sizi müntəzəm olaraq dua etməyə vadar edəcəkdir. Bu uşaq sualından — «Sən niyə dua etməmişən?» — sualından başqa heç nə sizə sabit vəziyyətdə qalmağa kömək edə bilməz.

Bu təqdirəlayiqdir. Mənəvi artım sahəsində siz öz uşaqlarınız-la bir-birinizə arxa olmalısınız.

Əgər biz müntəzəm surətdə dua edə bilmiriksə (bu hər kəsin başına gələ bilər), onda biz Allahdan kömək diləməliyik və ona imkan verməliyik ki, bizi idarə etsin. Bu halda biz uşaqlarımıza deyə bilərik ki, (onlar onsuz da bundan xəbər biləcəklər) biz haqq yolundan azmışıq, ancaq biz dua edirik və ümidvarıq Allah bizə kömək edəcək ki, biz dua vaxtını ötürməyək.

Biz gündəliyimizi yenidən tutmalıyıq. Bizim müntəzəm dua etməyi tərk etməyimizin səbəbi o ola bilər ki, biz dua etmək vaxtını düzgün seçməmişik.

*«Sən niyə dua etməmişən?» —
uşaq sualından başqa heç
nə sizə sabit vəziyyətdə
qalmağa kömək edə bilməz!»*

İstənilən halda da biz öz-ümüzə bəraət qazandıрмаğa çalışmamalıyıq! Biz uşaqlara deyəndə ki, «Çox məşğul olduğuma görə dua etməyə vaxtım qalmır» və yaxud «Hamı gözləyir ki, bütün işləri mən görüm», mən kilsədə idim, adamlara kömək edirdim və s. onda uşaqlarda belə fikir yaranar ki, duadan da vacib şeylər var, ona görə də dua etməyi təxirə salmaq olar.

Əgər biz uşaqları bu qayda ilə öyrətsək, onlar da dua etməmək üçün bəhanə tapa biləcəklər. Dua-yemək, yuxu və paltar-dan da mühüm şey olmalıdır. Bu üç şeyə diqqətimizi cəlb edə bilmərik. Çünki, hamı bilir ki, biz niyə yeyirik, yatırırıq, geyinirik.

Müntəzəm olaraq dua edərkən hansı üstünlüklərə sahib olduğumuzu təyin etməliyik və uşaqlara başa salmalıyıq ki, əgər müntəzəm dua etməsələr nəyi itirə bilərlər.

İmprovizə edin

Uşaqlara dua həyatında nümunə göstərin. Onları təkcə səhər və axşam dua etməyi yox, bütün gün ərzində edilən duaları da öyrətmək çox vacibdir.

Bir dəfə öz uşaqlarımla maşında gedərkən elə bir şey baş verdi ki, mən bunun üçün dua etmək istədim. Mən öz-özümə dua etməyə başladım. Birdən mənim ağılıma belə bir fikir gəldi: «Mənim uşaqlarım Allahla danışmağı, bütün gün ərzində

olan problem və ehtiyacları haqda Allaha necə məlumat verməyi hardan öyrənə biləcəklər ki, onlar bunu valideynlərindən nə görüb, nə də eşidiblər?»

Öz-özümə dua etmək əvəzinə uşaqlara öz həyəcanlarım barədə danışdım və onlara təklif etdim ki, mənimlə birgə dua etsinlər. Bundan sonra mən qısa dua etdim və əvvəlki danışığa qayıtdım.

Uşaqlar çox məmnun qalmışdılar ki, onların atası onlara müraciət edərək kömək istədi və bu da çox mühümdür.

O gündən biz uşaqlara aşılamağa çalışdıq ki, dua öz-özünə, daxildən və zorla olmadan edilməlidir. İlk baxışda bu çətin görünə bilər.

Ancaq belə dərslər uşaqlara kömək edə bilər. Onlar başa düşürlər ki, dua onların həyatının əsasıdır və onlara hər cür vəziyyətlərdə kömək edə bilər.

Əgər biz ancaq müəyyən vaxtlarda dua ediriksə, onda belə təəssürat yaranır ki, dua etmək–gördüyünüz bir işin müqabilində Allahın xeyir-duasını almaq üçün gecikmiş bir hərəkətdir.

Bütün gün ərzində dua etməyin çox vacib olduğunu başa düşən uşaqlar, duanın nəyə qadir olduğunu da anlayacaqlar.

Bu çox vacibdir, çünki uşaqları ancaq bu gün maraqlandırır. Günün axırında onları məcbur etmək çətin olacaq ki, onlar başqalarının ehtiyaclarını və özlərinin gün ərzində qarşıladığı problemləri yada salsınlar.

Uşaqları duaya ehtiyac duyduqları anda dua etməyi öyrətmək lazımdır.

DUAYA NECƏ DÜZGÜN YANAŞMAĞI ÖYRƏTMƏLİ

Uşaqlara o şeyi öyrətmək asan olur ki, onun üçün biz çox şey göstəririk. Ancaq təlimat təkə öyrətməklə məhdudlaşmır. Bu o deməkdir ki, biz uşaqlara nəyi işə məqsədyönlü şəkildə öyrədirik və özümüz də öyrətdiyimiz şeyi edirik. Özü də bunu gün ərzində hər dəqiqə edirik. O şeyə nəzarət etmək çox çə-

tindir ki, biz onları bilməyərək, özümüz də bunu istəmədən öyrədirik. Bu da çox mühümdür.

Bizim hərəkətlərimiz və nəyə isə qeyri-ixtiyari reaksiya verməyimiz bizim nəyə inandığınızı göstərən dəqiq indikatora oxşayır.

Düşünmək olar ki, bizim uşaqlarda qurulmuş izləyici sistemi var ki, onlar bu indikatorun köməyi ilə nəyi hiss etdiyimizi başa düşə bilirlər.

Dua etmək bizim üçün yorucu bir işdirsə, sevinc gətirmirsə, onda biz Allahdan xahiş etməliyik ki, O duanı sevməyi və ondan həzz almağı bizə öyrətsin.

Dua — bizim azadlığımızın məhdudlaşdırılması demək deyildir. O bizim həyatımıza nizam-intizamı qoruyan bir vasitədir.

Dua — bizim həyatımızda ən böyük sevinc və xeyir-duadır.

Əgər bizim duaya münasibətimiz dəyişirsə və biz onu seviriksə, onda bu sevgini biz öz uşaqlarımıza da ötürməliyik.

Bu sahədə sizə kömək edə biləcək məsləhətləri təqdim edirik.

1. Vaxtınızı Allahla ünsiyyətdə keçirin.

Əgər biz vaxtınızı müntəzəm olaraq Allahla ünsiyyətdə keçirsək, özümüzdə, bizim hisslərimizdə və əxlaqımızda mütləq dəyişikliklər baş verəcək.

Nəgmə oxuyan deyir ki, (Zəburdan) biz Allahın yaxınlıqda olmasından sevinc duyuruq. (Zəb. (Ps) 15:11, 20:7).

Dua oxuyarkən biz Allaha xahişlə müraciət edirik və bu zaman «Allahın hər cür ağıldan üstün olan sülhü İsa Məsih vasitəsilə ürəklərinizi və düşüncələrinizi qoruyacaqdır». (Flp. 4:6–7). Siz həyatınızda dəyişiklik hiss edəcəksiniz. Bunu uşaqlar da hiss edəcəklər. Siz bundan istifadə edib uşaqları Allahla ünsiyyətə sövq edə bilərsiniz.

2. Öz hisslərinizi bölüşdürün.

Duadan sonra Allahla ünsiyyət vaxtı bildiyiniz və hiss etdiyiniz şeyi uşaqlarla bölüşdürün. Siz onlara Allaha hansı problemlərinizi danışdığınızı, Ona inandığınızı söyləyə bilərsiniz. Deyə bilərsiniz ki, sizin qəlbiniz sevincə dol-

muşdu, çünki, siz bilirsiniz ki, Allah sizin qayğınıza qalır. Siz uşaqlara dua vaxtı aldığınız ürək rahatlığından danışa bilərsiniz.

3. Dua etməyi öyrətmək üçün ən uyğun vaxt seçin.

Bu cür söhbət üçün uyğun vaxt seçimi çox mühümdür. Əgər siz uşaqlara desəniz ki, siz bu gün vaxtınızı Allahla ünsiyyətdə çox yaxşı keçirdiniz və planlaşdırdığınız nahar təxirə salınır, onda siz lazım olan nəticəni almayacaqsınız. Bu onsuz da aydındır. Hərdən biz qayda-qanunu poza bilərik, başa düşmürük ki, uşaqlarımız üçün hansı şeylər əsasdır.

Əgər siz bu prinsipi yaddan çıxarmamışsınızsa, onda uşaqlarınızın üzündəki ifadədən görə bilərsiniz ki, belə söhbət üçün uyğun vaxt seçilib, ya yox. Əgər belə deyilsə, onda söhbəti daha yaxşı vaxta təxirə salmaq lazımdır.

Sizi həyəcanlandıran dua haqqındakı söhbət üçün uyğun gələn vaxt gecə duasından qabaqkı vaxtdır və bu zaman uşaqlar bu cür mövzunun müzakirəsi üçün daxilən hazır olurlar.

Gecə duası haqqında söz düşmüşkən, yada salmalıyıq ki, siz uşaqlarınızın yataq otağına əzab çəkmiş və yorğun sifətlə, tələm-tələsik dua edib getmək məqsədilə daxil olmayın.

Əgər siz hiss edirsiniz ki, bu belədir, onda arvadınızdan (ərinizdən) xahiş edin ki, sizi əvəz etsin. Ancaq elə edin ki, uşaqlar kimin dua etməli olduğu haqqında sizin mübahisənizi eşitməsinlər. Onlar bunu düzgün başa düşməzlər.

Yaxud da, qarşıda görülmək işin əhəmiyyətini özünüzdən yadına salaraq Allahdan kömək diləyin və son qüvvənizi toplayın ki, uşaqlarınızla dua etdiyiniz vaxtdan həzz alasınız.

4. Fərsətdən istifadə edin.

Əgər uşaq xahiş edərsə ki, siz onunla birgə onun problemləri haqda dua edirsiniz. Onda onu tərifiəyin və sevinclə onun xahişinə əməl edin. Siz məşğulsunuz, ya da yorul-

musunuz, fərq etməz. Ancaq bu vaxt ki, uşaq özü dua etmək istəyir, bu dua etmək üçün ən əlverişli vaxtdır. Bu vaxt o, öyrənmək üçün hazır vəziyyətdə olur.

5. Bayramlar təşkil edin.

Ailə üzvlərinizdən birinin duasına və ya birgə etdiyiniz duaya Allahdan cavab aldıqda, kiçik improvizə edilmiş bayram təşkil edin. Allaha təşəkkür edin, bu hadisəni bayram edin, ləziz yeməklərdən nahar təşkil edin, qonaqlıq verin, uşaqlara dostlarını dəvət etməyə icazə verin ki, onlar birlikdə sevinclərini qeyd etsinlər.

Öhdəsindən gəldiyiniz hər bir tapşırıq mükafata layiq görülməlidir.

Duaya alınmış cavab duanın mükafatıdır. Və əgər siz bu hadisə ilə bağlı bayram təşkil etsəniz, bu hadisə uşaqların yadında daha çox qalar. Mükafat tapaşırığı yerinə yetirən vaxt rast gəldiyiniz çətinliyin əvəzini qat-qat artıq verməlidir.

Fikirləşin

1. Uşaqları dua etməyi öyrədəndə özünüz hansı nümunəni göstərirsiniz?

Əgər siz mərd adamsınızsa, bunu uşaqlarınızdan soruşun. Onlar necə cavab verdilər? Sizi belə cavab qane edirmi?

2. Onlara həqiqətən də yaxşı nümunə göstərmək üçün siz nə edə bilərsiniz? Deyin görək ki, sizin uşaqlar sizin necə dua etdiyinizi görüblər, yoxsa ki, siz bağlı qapı arxasında dua edirsiniz?

3. Uşaqlarla birlikdə hesablayıb görün ki, siz tez-tez hansı bəhanəni gətirirsiniz ki, dua edə bilməmişiniz. Belə bəhanəyə gülün. Dua etmək üçün lazım olan on səbəb sayın.

DUAYA BEL BAĞLAMAĞIN LAZIM OLDUĞUNU GÖSTƏRİN

Biz öz uşaqlarımıza bizim dua həyatımıza daxil olmağa icazə verməliyik. Bu məqsədə çatmaq üçün isə biz onlara eşitdiyimiz duaların tarixi haqqında söhbət açə bilərik, ailəvi dua günləri təşkil edə bilərik. Onlara imkan yaratmalıyıq ki, bizim özümüzü çətin şəraitdə necə apardığımızı gözləri ilə görsünlər.

Cavabı verilən duaların tarixindən əhvalatlar

Mənim uşaqlarım da digər uşaqlar kimi əhvalatlara qulaq asmağı xoşlayırlar. Bir dəfə mən onlara həqiqətən də baş vermiş bir əhvalatı danışdım. Mən bir dəfə Allahdan iyirmi dollar xahiş etdim və onun bu xahişimi necə möcüzəli şəraitdə yetirdiyini onlara danışdım.

Uşaqlar görməlidirlər ki, müqəddəs Ruh valideynlərinizin həyatında nə kimi rol oynayır.

Uşaqlara bu əhvalat çox xoş gəldi və onlar buna oxşar əhvalatlar haqqında yenə də danışmağı xahiş edirdilər.

Bu belə qurtardı ki, biz həqiqətən olmuş, cavabı verilən dualar haqqındakı əhvalatları toplamağa başladıq.

Bu əhvalatlar uşaqları duanı öyrətməkdə və eyni zamanda duadan həzz almaqda əla vasitəyə çevrildi.

İndi bizim ailəmizdə ən maraqlı əhvalatlar Allah tərəfindən cavabı verilən dualar haqqındakı hekayətlərdir.

Özünüzün keçmişiniz barədə uşaqlara danışın; siz necə yaşamısınız, başınıza gələnlərdən hansı dərsi almısınız. Bütün bunlar müəllimin əməyinin əsasını təşkil edir.

Eşitdiyiniz dualar haqqındakı əhvalatları danışmaq, uşaqları həqiqət ardınca yönəltmək, öz həyatından nümunələr göstərmək çox gözəl vasitədir. Bu sizin öz şəxsi təcrübənizdən istifadə edərək, öz dua həyatınızı uşaqlara açma bilərsiniz və onları öyrədə bilərsiniz.

Siz öz həyatınızda birinci dəfə nə vaxt dua etmisiniz? Sizin duanızla ən birinci və effektiv cavab necə olmuşdur? Siz dua etməyi necə öyrənmisiniz? Sizə müntəzəm dua etmək çətin deyildi ki? Allahın sizin yanınızda olduğunu hiss etmisinizmi? Allah sizin duanızın cavabında sizə ağıl öyrədibmi ki, siz biləsiniz, hansı konkret vəziyyətdə necə çıxış yolu tapa bilərsiniz?

Siz başqalarının əvəzinə dua etmisinizmi və dualarınızın nəticəsini görmüsünüzmü?

Siz necə inandınız ki, dua etmək və Allahla ünsiyyətdə olmaq sizin həyatınızın əsasını təşkil edir.

Bu qanuni suallara səmimi cavablarınız sizin uşaqlarınıza kömək edəcək və onlar görəcəklər ki, Müqəddəs Ruh valideynlərinizin həyatında nə kimi rol oynayır.

Mənim dostum redaktor mənə Allaha doğru necə gəldiyini danışdı. «Bir dəfə mən lap gənc olanda, bizim missiyanın yaxınlığında qəbilələrarası münaqişə baş verdi və mənim missioner atamdan xahiş etdilər ki, polisə dalınca getsin». O, Folksvagen maşınında dar yolda aşağı enərkən, döyüşçülərdən biri ona tərəf nizə atdı. Nizə də şüşə və qapı arasındakı rezin qata ilişib qaldı.

Münaqişə zonasından uzaqlaşandan sonra atam maşından düşüb nizəni çıxarır. Sonralar biz bildik ki, həmin o vaxtda atam vuruşan qəbilələr arasındakı yolda gedərkən, mənim Kanadada yaşayan babam, özündə güclü bir arzu hiss edir ki, öz oğlu, yəni mənim atam haqqında dua etsin.

O, dizləri üstə çökür və dua etməyə başlayır. Və Allah da atamı xilas edir. Biz də bundan sonra inanmağa başladıq ki, Allah bizim dualarımıza cavab verir».

Eşitdiyiniz duaların siyahısını tərtib etmək yaxşı ideyadır.

Hər əhvalatın əsas anlarını qısaca yazın. Sonra bu yazdığınız qeydlərdən uşaqlarla söhbət edərkən istifadə edin.

Siz dualar haqqında bir neçə əhvalatı onlara danışsanız və söyləsəniz ki, Allah həmin dualara cavab verib, qəribə hadisələr baş verə bilər.

Sizin uşaqlar özləri də bu hissləri keçirməyə can atacaqlar ki, sonralar bu əhvalatları danışsınlar. Onlar çox şad olacaqlar ki, onların da deməyə sözləri olacaq.

Allahın hələ cavab vermədiyi dualar haqqındakı əhvalatlar!

Uşaqlar sizin dua həyatınızın sonrakı mərhələlərindən danışarkən Allahın hələ cavab vermədiyi dualar haqqında danışın. Bir dəfə gecə vaxtı mən özümü son dərəcə üzgün hiss edirdim. (Bu vaxt mən gücümü topladım ki, dua edim.

Bu vaxt mənim qızlarımdan biri xahiş etdi ki, mən ona eşitdiyim dualar haqqında danışım. Çox fikirləşmədən, mən ona söylədim ki, məndə onun üçün danışmağa təzə bir əhvalat yoxdur, ona görə ki, mən Allahdan öz duama cavab gözləyirəm. Elə ki, mən bunu söylədim, məndə belə bir sual yaranırdı: «Mən nə üçün indiki vəziyyətim haqqında ona danışmayım və şahidlik etməyim ki, mən nə üçün Allaha təvəkkül edirəm? Əlbəttə ki, o saat da məndə şübhə yaranırdı»: Birdən mənim düşündüyüm kimi olmaz? Ancaq mən bu fikirləri bir neçə dəfə hə, nə olsun ki, deyərək başımdan çıxartdım.

Allahın mənim müdafiəmə ehtiyacı yoxdur. Əgər mən hal-hazırda Allaha təvəkkül edirəmsə, qızıma da öz problemim haqda danışa bilərəm. Hətta, əgər ona danışmalı olsam ki, Allah həmişə bizim istədiyimiz kimi hərəkət etmir, mən bunu etməliyəm.

Həqiqətən də mən fikirləşib qurtarmamış, qızım məndən Allahın cavab vermədiyi dua haqqında danışmağı xahiş etdi.

Bu hadisə mənim maliyyə problemim ilə bağlı idi və bir həftə ərzində Allah mənim bu problemimi həll etdi. O, bunu elə etdi ki, hər şeydə Onun əlinin olduğu aydın görünürdü.

Mənim çətinliklərim haqqında bilən qızım, bizim dualarımıza verilən cavabdan heyrətə gəlmişdi.

Uşaqlar bizim nəyin haqqında dua etməyimizi bilməlidir. Onları bizim dua həyatımızın gözlənilməz hadisələrindən agah etmək və bizim üçün dua etmələrini xahiş etmək çox mühümdür.

Gələcək mərhələdə biz onlara hər şeyi xəbər verməli və bizim dualarımızın nəticələri barədə onları xəbərdar etməliyik.

Fikirləşin

Hər bir xristianın heç olmazsa bir əhvalatı var. O, bu halda söhbət açə bilər ki, Allah onun duasına cavab verib və onun həyatına möcüzəli şəkildə müdaxilə edib.

Masa arxasına keçin, qələm və dəftəri götürüb Allahdan onlar haqda düşünməyinizi xahiş edin.

Hər əhvalatın əsas momentlərini qeyd edin:

Tarix: _____

Hadisə: _____

Mənim fikirlərim və dualarım: _____

Bibliyadan məni ruhlandıran şerlər: _____

Allahın cavabı: _____

Nəticə çıxarılmalı olan dərslər: _____

Mən aldığım təcrübəni uşaqları öyrətmək prosesində necə istifadə edə bilərəm: _____

Siz, öz eşitdiyiniz dualar haqqında məcmuə tərtib edən kimi, əlverişli bir məqam tapın ki, o haqda öz uşaqlarınıza məlumat verin.

Əgər öz uşaqlarınızı nə isə çox həyəcanlandırırsa, onlara nağıl edin ki, siz də bir vaxt elə bir vəziyyətə düşmüşünüz. Ancaq siz, Allaha təvəkkül etməyi üstün tutmusunuz. Onlara söyləyin ki, bu sizə çətin vəziyyətdən çıxmağa kömək edib və Allah sizə öz sədaqətinizi nümayiş etdirib.

Ailəvi dua yığıncaqları

Ailəvi dua yığıncaqları təşkil etmək, uşaqları bizim dua həyatımızdan agah etmək və beləliklə də onları dua etməyə öyrətmək yolunda ən yaxşı üsuldur.

Ailəyə aid olan hadisələr baş verərsə, məsələn, köçmək, yeni maşın almaq və ya kilsə seçimi edəndə, biz bir yerdə yığışa bilirik, vəziyyəti müzakirə edirik və ehtiyaclarımızı qeyd edirik. Sonra isə biz birlikdə dua edirik və Allahdan bizə kömək etməsini xahiş edirik.

Bütün ailə ilə birlikdə Allah qarşısında dayanın, Ona bizi eşitdiyi və bizə cavab verdiyi üçün təşəkkür edirik.

Qısa və konkret olun. Ailənin hər üzvünə hadisələrin gedişi barədə məlumat verməyi unutmayın. Allah dualarınıza cavab verəndə hamınız birlikdə Allaha təşəkkür edin və bu hadisəni bayram edin.

Tapşırıq: Ailəvi dualar və onlara cavab kitabı:

Hansı hadisə və təsadüflər ailəvi dua etmək üçün səbəb ola bilər? Mümkün səbəbləri sadalayın və onları uşaqlarla müzakirə edin.

Mümkündür ki, siz ailəvi dualar jurnalı və ya dua təqvimini düzəltmək istəyirsiniz ki, nə haqda dua etdiyinizi və Allahın verdiyi cavabları izləməkdə sizə kömək edə bilsin. Özünüz üçün daha əlverişli variant tapın.

Bu adi vərəqə, taxta (lövhə) və s. ola bilər. Hər dəfə, öz duanıza cavab alanda «təşəkkür etmə gecəsi» təşkil edin. Ailə ilə birlikdə müntəzəm surətdə dua edin və əvvəlki duaları təkrar edin. Siz görəcəksiniz ki, Allah sizin hər bir xahişinizi bir-birinin ardınca yetirdiyini görəndə siz necə vəcdə gələcəksiniz.

«Fırlanan topu» qəbul etməyi öyrənin

O günlər ki, həyat bizə gözlənilməz, xoşagəlməz sürprizlər bəxş edir, o günlər uşaqlara Allaha təvəkkül etmək nümunəsini göstərməyə ən uyğun gələn günlərdir. Uşaqlar çox diqqətlə bizə göz qoyurlar, o vaxt ki, bizə elə gəlir ki, həyat bulaq kimi qaynayır, hər şey öz qaydasındadır. Ancaq Allah bizim dualarımıza cavab vermir.

Belə hallarda onlar görməlidirlər ki, biz dua edirik və ruhdan düşmürük. Bizim və onların inamı sınağa çəkilir. Mənim fikirlərim mübahisəyə səbəb ola bilər, ancaq bu ən mühüm vaxtdır ki, uşaqlara nümayiş etdirək ki, Allaha təvəkkül etmək necə vacibdir. Bu o vaxtdır ki, bizə elə gəlir ki, Allaha təvəkkül etmək olmaz.

Bu çətin günlərdə bizim imanımız ən effektiv vasitəyə çevrilir.

Həvari (apostol) Yaqub və Peterin sözləri bizə çətin anlarda dəstək olur:

Ey qardaşlarım, müxtəlif imtahanlara düşəndə, bunu böyük bir sevinclə qəbul edin. Bilin ki, imanınızın sınması səbr hasil edir. Səbr isə sizə imkan verir ki, siz heç bir nöqsanı olmayan, kamil və tam adamlar olasınız.

Yaqub: 1:2-4

Buna görə indi lazım olduqda müxtəlif imtahanlardan ötrü bir az müddət kədərləndinizsə də şadlıq edin ki, İsa Məsihin hüzurunda imanınız sınaqdan müvəffəqiyyətlə keçməsi sizə mədh, izzət və şərəf gətirsin. Bu imanınız, odla saflaşdırıldığı halda yox olan qızıldan qiymətlidir.

1 Peter 1:6-7

Çox illər bundan qabaq, öz arvadımla birgə nəşriyyat açarkən, biz maliyyə cəhətdən böhran vəziyyətində idik. Biz nə etməli olduğumuzu bilmirdik. Və bu haqda Allaha danışdıq.

Bizim uşaqlar bizə çox diqqətlə göz qoyurlar. Onlar bizi ümidsiz vəziyyətə yox, dua edən görməlidirlər.

Biz dua edir və gözləyirdik ki, Allah bizim ehtiyaclarımızı ödəyəcək. Məbləğ çox böyük, vaxt isə çox az idi. Budur, ödəniş vaxtı çatdı. Sabahı-sı gün səhər saat səkkizdə biz lazım olan məbləği əldə etməliydik. Mən

əlimdən gələn hər şeyi etmişdim. Ancaq gözləmək lazım gəlirdi. Bütün günü ümitsizlikdən ürəyim sıxılındı mən Allaha müraciət edir və sakitləşirdim. Ona ümid edirdim baxmayaraq ki, bizi öz vaxtında vədimizi yerinə yetirməsək, çox pis işlər gözləyirdi. Mən təsəvvür edirdim ki, bizə lazım olan məbləğ ya poçt vasitəsilə gələcək, ya da onları poçtalyon gətirəcək.

Mən düşündüm ki, pullar iş gününün axırında, saat 18-də çatmalıdır. Saat on altı əlli dəqiqədə mən dua etməyi bitirdim və ümitsizliyə qapıldım. Əgər mənim bu dediklərimi: «Nəyə görə məhz mən?», «Sən hardasan», «Mən batdım» deməyimi dua kimi qəbul etsək, mən dua edirdim.

On dəqiqədən sonra, saat on yeddidə zəng çalındı. Mən qayıya cumdum. Mənə heç vaxt poçt gətirməyən kuryer, mənə bir zərf verdi. Zərfdə bir çek var idi ki, oradakı məbləğ mənim bütün maliyyə çətinliklərimi həll etmək üçün və başqa ehtiyaclarım üçün kifayət edərdi.

Mən özümü çox utancaq hiss edirdim. Allah məni bağışlamışdı, çünki, O məni sevirdi. Mənim çaşqınlığımı O xeyirxahlığa çevirmişdi. O vaxtdan, başlayaraq hər dəfə Allahın mənim duama cavabını gözləyərkən mən özümdə güc tapırdım və ümitsizliyə qapılmırdım, bildirdim ki, Allah sədaqətlidir və Onun cavabı «On dəqiqədən sonra» gələcək.

Burada qədim bir atalar sözünü xatırlamaq yerinə düşər: «Əgər həyat sizə limon bəxş edirsə, ondan limonad düzəldin». Əgər biz heç bir şeyə baxmayaraq, Allaha təvəkkül edə bilsək, onda gəlin Allaha təvəkkül edək. Uşaqlarımız bizə göz qoyurlar və biz öz çətin anlarımızda Allahı şərəfləndirə bilərik. Uşaqları müxtəlif sınaqlara düzgün yönəltməyi və pisliklərə cavab verməyi öyrədərkən, biz onları hər şeyi cəsarətlə qarşılamağa hazırlayırıq ki, həyat onlara çətin gəlməsin. Bizim payımıza düşən sınaqlar bunun üçün geniş imkanlar açır.

Suallar

Sizin uşaqları gələcəkdə hansı çətinliklər gözləyə bilər? Sizin dua etməməzdən çıxarılan hansı nəticə, onlara bu çətinliyi dəf etməkdə kömək edə bilər?

Dua üçün mövzular

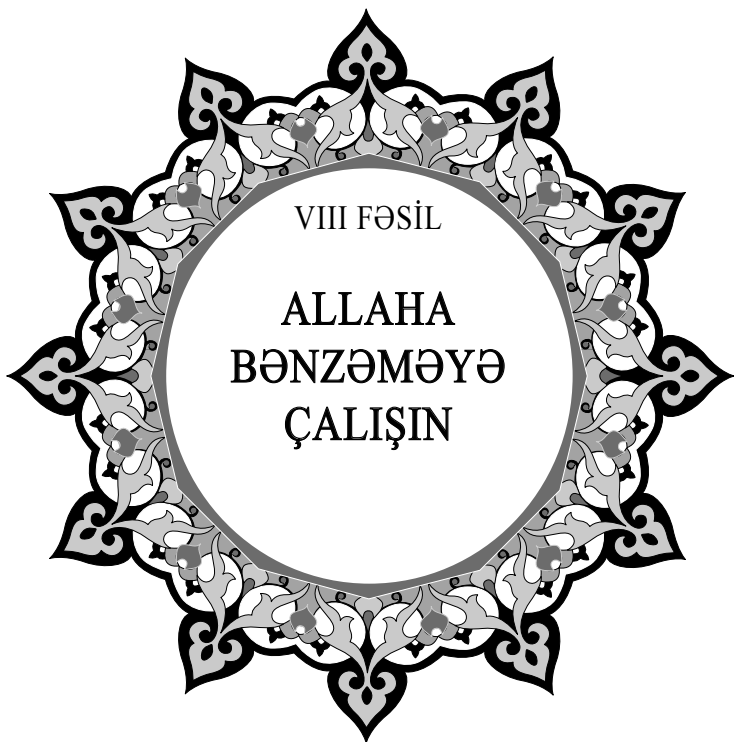
- Son aylarda etdiyiniz dualara aldığımız cavabları yada salın və Onun sədaqətinə görə Allaha təşəkkür edin.
- Allahdan xahiş edin ki, o uşaqlara sizin duaya qarşı müsbət münasibətdə olduğunuzu göstərsin.
- Allahdan xahiş edin ki, qərar qəbul etməzdən qabaq onunla məsləhət almaqda sizə kömək etsin.

- Allahdan xahiş edin ki, uşaqları hansı yollarla, Onunla açıq danışmağa ruhlandırmaqda sizə yol göstərsin.

Uşağın duası

«Səməvi Atamız, zəhmət olmasa, mənə kömək et ki, Sənə hər dəfə çətinliyə düşəndə və köməyə ehtiyacım olanda müraciət etməyi yaddan çıxarmayım.

İsa Məsih xatirinə. Amin».

VIII FƏSİL

ALLAHA
BƏNZƏMƏYƏ
ÇALIŞIN

*Dua — sizin sükanınız, yoxsa ehtiyat
təkarinizdir?*

Korri Ten Boom

Öz timsalınızda uşaqları dua etməyi öyrətmək daha effektiv ola bilər. Başqa effektiv üsul isə özünü Allaha bənzətməkdir. Əgər siz Allaha bənzəməyə çalışsanız, onda siz uşaqlarınıza Onu daha yaxın başa düşməyə və duanın mahiyyətini anlamağa kömək edə bilərsiniz.

İzah edirəm:

Bizim uşaqlar Allahı görə bilməzlər. Lakin, onlar bizi görürlər. Biz onlara deyirik ki, Allah-onların Səmavi Atasıdır. Deməli, O başqa atalara bənzəyir.

Əvvəlcə, uşaqlar Allahı, bizi görən kimi görürlər. Allah özünü bizim Səmavi Atamız adlandırır. O bizi özünə bənzər yaratmışdır. Başqa sözlə desək, bizim üzərimizə elə bir vəzifə qoyulmuşdur ki, biz öz uşaqlarımızla Allahın bizimlə davrandığı kimi hərəkət etməliyik ki, onlarda Allah haqqında düzgün təsəvvür formalaşsın.

Biz, bizim içimizdə yaşayan Allahı əks etdirən güzgü ola bilərik. Allah istəyir ki, bizim uşaqlar Ona və Onun oğlu İsa Məsihə oxşasınlar. Ancaq Tanrı istəyir ki, onlar təkcə Onun və İsanın nümunəsi əsasında öyrənməsinlər. O, istəyir ki, onlar Ona oxşamağa çalışsınlar və bizim onlara verdiyimiz nümunələrdən qidalanaraq bunu etsinlər.

Allaha bənzəməyə çalışanlar, biz uşaqlara elə xidmət edə bilərik ki, necə ki, Allah onlara xidmət göstərir və onları elə sevir ki, ancaq Allah belə sevə bilər.

ALLAHA XİDMƏT NÜMUNƏSİ

Allah xidmətçi kimi

Pasxa naharından qabaq Məsih otaqda olan şagirdlərini çox təəccübləndirmiş, hətta şok vəziyyətinə salmışdı. O stolun arxasından qalxmış, özünün üst paltarını çıxarmış, çiyinə dəsmal ataraq onların ayaqlarını yumağa başlamışdı. Şagirdlər səndəllərdə bütün günü tozlu yollarda getdiklərindən, ayaqları çox çirkli idi. Adətən belə işləri, evdə ən aşağı vəzifəni tutan xidmətçilər görməli idilər. Evdə xidmətçi olmadığından, şagirdlər ayaqlarını özləri də yuya bilərdilər və son hədd olaraq İsanın da ayaqlarını da yumağı Müəllimə təklif edə bilərdilər.

Onlar Məsihin sözlərini dərhal başa düşmədilər. «Aranızda ən böyük olan, digərlərinin nökrə olsun, kim özünü yüksəldirsə, alçaldılacaq və kim özünü alçaldırsa, yüksəldiləcəkdir». (Matta 23:11-12).

Şagirdlər İsa Məsihin səltənətində kimin şərəfli yer tutacağı haqda mübahisə edirdilər. Müəllimin ayaqlarını yumaq onların nəzərində gecədə iştirak edənlərin ən aşağı yeri tutmaq kimi idi.

Şagirdlərin diqqətini Öz sözlərinə cəlb etmək məqsədi ilə «İsa özünü alçaltmışdı». Şagirdlərinin ayaqlarını yuyub qurtarandan sonra, onlardan soruşdu ki, Onun nə etdiyini onlar başa düşdülərmi? Əgər Mən, Rəbb və Müəllim, sizin ayaqlarınızı yudumsa, siz də bir-birinizin ayaqlarını yumalısınız. (Yəhya 13:13-14).

Bu hərəkəti ilə İsa göstərdi ki, hakimiyyətə sahib olan adam da, Onun indicə etdiyi kimi etməlidir. Məsih bizim ehtiyacımızı, arzumuzu və firavanlığımızı özününkündən üstün tutur. O, Allaha və insanlara xidmət etdi. Sonra əzablı ölümü qəbul etdi ki, insanlar əbədi həyata malik olsunlar.

Mən əminəm şagirdlər hesab edirdilər ki, onlar İsaya xidmət etməli idilər. Çünki, dahilərə, böyüklərə xidmət edirlər! Onlar elə fikirləşirdilər ki, İsa xalqı ona görə öyrədir, xəstələri ona görə sağaldır ki, özünü yüksəltsin, məşhur və qüdrətli

olsun. Özünün Səltənətini burada, yerdə də yüksəltsin. Həqiqətdə isə Məsihin hər bir hərəkəti, Onun duasının hər bir anı, dərslərinin hər saati, sevgisinin hər cür təzahürü, Onun göstərdiyi hər möcüzə onun şagirdlərinə və şagirdi olacaq kəslərə xidmət nümunəsidir.

Məsih Özü üçün heç nə etməyib. Həqiqi lider və həqiqi dahi şəxsiyyət olaraq, O özünü başqalarına xidmət etməyə həsr etmişdir.

Öz şagirdlərinin ayaqlarını yumaqla, Məsih onların diqqətini buna cəlb etmək istəmişdir. Sonra O, onlara da belə addım atmağı tövsiyə edir.

Allah sevgidir. Yerin yaradılması, Özünün tək oğlunu qurban verməsi, insanı səbrlə və arasıkəsilməyən səylə həqiqi yola yönəltməsi — bütün bunları O bizim üçün etmiş və edir. Özünə heç nə etmir. Allah deyəndə ki, «Mən sizin Allahınız olacağam». O bunu nəzərdə tuturdu ki, «Mən sizi sevəcəyəm, sizin qayğınıza qalacağam. Mən sizə xeyir-dua verəcəyəm və sizə xidmət edəcəyəm».

Validənlər xidmətçi kimi

«Qul öz ağasından üstün deyildir». (Yəhya 13:16). Biz, İsa Məsihin ardıcılırları da xidmət etməliyik. Allah bizi valideyn edəndə, bizi gələcək nəsillər üçün xidmətçi etmişdir.

Allah bizi valideyn edəndə, bizi gələcək nəsillər üçün xidmətçi etmişdir.

Allah bizə hakimiyyət verəndə özünə götürdüyü vəzifələr kimi, bizim də üzərimizə həmin vəzifəni qoyur. Bunlar hansılardır: Bizdən asılı olanları təmənnasız sevməli, onların qayğısına qalmalı və onlara xidmət etməliyik.

Hakimiyyətiniz altında olanlara nə qədər çox xidmət etsəniz öz ehtiyac və istəyiniz haqda daha az düşünər, onların arzu və ehtiyaclarını daha üstün tutarsınız.

Biz Allahın övladlarına göstərməliyik ki, O onları sevir, onların qayğısına qalır və onlara xidmət göstərir. Əgər biz onlara belə bir fikri aşılaraq ki, hakimiyyətə malik olan heç kimə qulluq etməməlidir, ancaq hamı ona xidmət etməlidir, onda uşa-

qlar bunu necə başa düşürlər və Allahın məhəbbətini və onlara xidmət etmək istəyini necə qəbul edirlər?

Biz öz hərəkətimizlə göstərməliyik ki, birinci (özünü birinci sayan) axırıncı olacaq, axırıncı isə (özünü axırıncı sayan) birinci olacaq.

Bu fikri daha ətraflı, o adamlara izah etmək lazımdır ki, mən deyəndə ki, Allah bizə xidmət etmək istəyir, onlar utancaqlıq hissi keçirirlər.

Biz elə mühitdə böyümüşük ki, xidmətçi ən aşağı təbəqəni təşkil edir və hamı böyük adamlara xidmət etməlidir. Ancaq İsa bu fikri rədd etmiş və Özünün təlimi və həyatı ilə sübut etmişdir ki, bu belə deyil.

Sizin bacara bildiyiniz ən böyük iş — yaxınlarınıza xidmət etmək, onların qayğısına qalmaq və onları sevməkdir. Xidmət — mehriban əlaqələrin, məhəbbətin və həyatın özünün açarıdır. Əsl həyat — xidmət etməkdir. Allah belə yaratmışdır.

Allah istəyir ki, biz də ona oxşayaq. Onun kimi qayğıkeş Ata olaq, öz uşaqlarımıza xidmət edək. Və əvəzində təmənna

Xidmət — mehriban əlaqələrin, məhəbbətin və həyatın özünün açarıdır. Əsl həyat — xidmət etməkdir.

ummayaq. O, ancaq bizə xeyir gətirən şeyləri tələb edir. Onun fikirləşdiyi və etdiyi bütün işlər bizim xeyrimiz üçün baş verir.

Biz uşaqlardan xahiş edəndə ki, nə isə etsinlər. Ona görə yox ki, bizi tənbəllik basıb, heç nə etmək istəmirik. Əsla yox. Buradan məqsəd onları öyrətməkdir. Biz onlara təhsil verəndə onları böyük həyata hazırlamaq məqsədilə bunu etməliyik. Ona görə yox ki, onlara çətinlikləri dəf edərək bizim həyatımızı yüngülləşdirsinlər. Bizim uşaqlar bizdən bir şeyi xahiş edəndə, onu rəhbər tutmalıyıq ki, bizim verdiyimiz cavab onların marağına və ehtiyacına cavab versin, nəinki bizim arzumıza.

Uşaqlara onların dualarına cavab verən və onları sevən Səməvi Atanı göstərmək üçün əvvəlcə biz özümüzə soruşmalıyıq: «Onlar üçün daha vacib olan nədir?»

Əgər biz, xidmətçi-valideynlər öz həyatımızı uşaqların nəminə qurban versək, nəticə bizi heyran edər.

Bəzən uşaqlar bizi dilə tuturlar ki, onlara verdiyiniz cavabı dəyişdirək. Niyə? Ona görə ki, onlar bilirlər: hansı ədalətli və ağlabatandır.

Həqiqətən də 99 faiz hallarda biz öz qərarımızı dəyişdirmişdik, verdiyimiz ilk qərarlar düzgün deyilmiş. Çünki, biz uşaqlar haqqında düşünməmiş, onların xidmətçisi kimi hərəkət etməmişdik.

Yeri gəlmişkən, balansın qorunması prinsipini xatırlamaq yerinə düşər. Siz öz həyatınızı uşaqların naminə qurban versəniz, Məsihə oxşayacaq və uşaqları da başqalarının xatirinə belə etməsini öyrədəcəksiniz.

«Allah qorxusu ilə bir-birinizə tabe olun» (bax: Ef. 5:21).

Fikirləşin

1. O səbəblər haqqında fikirləşin ki, onlara görə xidmət etmək sizin üçün ağır bir yükə çevrilir. Məsələn, siz özünüzü alçaldılmış hesab edirsiniz, çünki sizə elə gəlir ki, başqasına xidmət etmək sizin ondan aşağı olduğunuza dəlalət edir. Yaxud da, düşünürsünüz ki, bu sizi uşaqların gözündə hörmətdən salır. Yazın görək hansı inam və prinsiplər sizə uşaqlarınıza xidmət etməkdə mane olur.

2. Siz nə edə bilərsiniz ki, bu məsələni həll edəsiniz və İsa Məsihə bənzəyəsiniz? Öz prinsip və inamınızı rəhbər tutaraq necə hərəkət edirsiniz. Onları dəyişdirmək üçün siz nə edə bilərsiniz?

ALLAH SEVGİSİ NÜMUNƏSİ

Həvarı Pavelin Korinfilərə birinci məktubunun 13-cü fəslində («Məhəbbət haqqında» fəsli) gözəl fikirlər yazılıb. Bu

fəsildən olan şerləri (1 Kor 13:4–8) döş nişanlarında həkk edir, kalliqrafla yazmağı sevir, toylarda, universitet gecələrində və s. yerlərdə bolluca sitat gətirirlər.

Onları elə tez-tez təkrar edirlər ki, onlar heyratə gətirən şer kimi səslənir, nəinki istifadə edilməli olan əməli məsləhət. Ancaq beş şer var ki, onlar bizi Allahın hökmünə uyğun olaraq sevməyi tövsiyə edir. Budur həmin şerlər. Daha yaxşı təsir etmək üçün sətirlərə bölünmüşdür.

Məhəbbət səbirli, xeyirxahdır.

Məhəbbət paxıllıq etməz.

Məhəbbət lovğalanmaz, qürrələnməz.

Kobud davranmaz, öz mənfəətini axtarmaz, hirsələnməz, ona edilən pisliklərin hesabını tutmaz.

Haqsızlığa sevinməz, həqiqətə isə şadlanır,

Hər şeyə qatlaşar, hər şeyə inanar, hər şeyə ümid bəsləyər, hər şeyə tab gətirər.

Məhəbbət əsla tükənməz...

1 Kor 13:4–8

Bir dəfə də bu şerləri təkrar oxuyarkən və fikirləşərkən ki, bunları təcrübədə necə tətbiq etmək olar, mən bir şey duydum ki, onları başa düşməkdə mənə kömək etdi. Mən bilmirəm ki, bunun yunanca orijinalı (əsl) və ənənəvi din mənim fikirlərimlə razılaşarmı? Ancaq, bunu doktrina kimi yox, ilhamverici ideya kimi qəbul edək. Mən inanıram ki, bu şerlərdə qeyd olunan məhəbbətin bütün çalarları bir-birilə qırılmaz surətdə bağlıdır.

Məhəbbət səbirli, xeyirxahdır

Birinci qoşa sətirin xüsusiyyətinə baxaq. Səbr — bir keyfiyyətdir, xeyirxahlıq göstərmək — əməldir. Bəllidir ki, biz səbrsiz olanda, hirsələnirik. Mən fikir vermişəm ki, uşaqlar və həyatdakı vəziyyətlər məni hövsələdən çıxarır, onda mən acıqlı halda xoşagəlməz sözlər işlədirəm.

Bir dəfə axşam mənim əhvalım pis idi, özümü heç cür ələ alıb dua edə bilmirdim və mən öz qızımla da səbrsiz davran-

dım. Mən onunla çox quru danışdım və çıxıb getdim. Uşaq otağından çıxandan sonra başa düşdüm ki, qızıma izah etmək istəyirdim ki, Səməvi Atası onu necə çox sevir, ancaq mən özüm, onun yerdəki atası, ona qarşı kobud davrandım. Mən geri qayıtdım. Onun çarpayısının yanında diz üstə çöküb ondan məni bağışlamasını xahiş etdim. Bundan sonra mən onun yanında bir qədər çox qaldım və ona qarşı çox diqqətli oldum ki, ona Allah sevgisinin nümunəsini göstərim.

Məhəbbət paxıllıq etməz və qürrələnməz

Paxıllığın mənbəyi özünə inamsızlıq və eqoizmdir. Paxıllığın əks üzü isə lovğalıq və özünü tərifləməkdir. Bir valideyn kimi çox ehtiyatlı olmalıyıq və uşaqlığımızın mənliyini təhqir etməməliyik. Ona görə ki, bizi inamsızlıq bürüyüb. Onları öz-ünlə və ya başqa uşaqlarla müqayisə etməməliyik.

«Sən hesab edirsən ki, pis yaşayırsan! Mən uşaq olan-da, məktəbə getmək üçün əlimdə ayaqqabı üçün karton qutu götürüb dərin qarın üstü ilə on mil yolu qət etməli oldum!» belə iradlar uşağın uğurlarının artmasına gətirib çıxarmır. Onlar onu alçaldır.

Məhəbbət lovğalanmaz və ədəbsizlik etməz

Lovğalıq bizi düşünməyə vadar edir ki, biz başqalarından yaxşıyıq. Biz özümüzü başqalarından yüksək tutanda biz kobud və ədəbsiz oluruq. Əgər biz başqaları ilə kobud rəftar ediriksə, yoxlamalıyıq görək ki, bizi lovğalıq bürüməyib ki?

Əgər biz görsək ki, bizim uşaqlar bizimlə müqayisədə o qədər düşüncəli və istedadlı deyillər, onda biz onlarla kobud oluruq, onlara acı sözlər deyirik: «Doğrudanmı sən bunu başa düşmürsən?», «Sənə nə qədər izah etmək olar?», «Sən nə qədər axmaq adamsan?»

Biz Allahın övladlarına göstərməliyik ki, O bizi sevir və bizi ruhlandırır, ancaq biz onun bildiklərinin hətta az hissəsini də bilmirik.

Biz görək özümüzü saxlayaq və uşaqları sevgi ilə tərbiyə edək ki, biz özümüz də bu vaxta qədər öyrənirik. Biz Allahın

övladlarına göstərməliyik ki, O bizi sevir, bizi ruhlandırır, ancaq biz onun bildiklərinin hətta az hissəsini də bilmirik.

Məhəbbət öz mənfəətini axtarmaz, hirsələnməz

Mənim dini rəhbərlərimdən biri öz moizəsində söylədi ki, qəzəbin kökündə eqoizm durur. Biz qəzəblənirik, ona görə ki, bizim arzularımız yerinə yetmir və yaxud bizim istədiyimiz kimi tez yerinə yetmir. Bizim planlarımızın həyata keçməsinə kim isə və ya nə isə mane olanda, biz acıqlanırıq. Elə ki, biz görürük, ürəyimizdə qəzəb qaynamağa başlayır, özümüzdən soruşmalıyıq ki, biz özümüzdə diqqəti çox artırırıq, yaxşı olmazmı ki, biz başqalarının da ehtiyacları, arzuları və planları haqda düşünək. Olur ki, hətta bizim izahatlardan və çəkəndirmələrdən sonra da uşaqlar onlara zərər yetirə biləcək hərəkətlərini davam etdirirlər.

Belə hallarda bizə hirsələnmək vacibdir. Bu qəzəb eqoizmdən irəli gəlir. O alov kimi alışır, eqoizmlə əlaqədar deyil, uşaqlara olan məhəbbətdən irəli gəlir.

Ancaq çox hallarda bizim uşaqlardan narazı olduğumuzun səbəbini axtaranda biz görürük ki, onun mənbəyi bizim eqoizmdir. Belə hallarda biz dayanmalı və öz diqqətimizi bizim qayğı və məhəbbətimizin obyektə olan uşaqlara yönəltməliyik.

Məhəbbət haqsızlığa sevinməz, həqiqətə isə şadlanır

Hər dəfə biz başqalarının səhvini tutanda, biz onları yadda saxlayırıq və yeri düşəndə o adama bu səhvi xatırladıırıq ki, ətrafdakılar da buna diqqət yetirsinlər. Beləliklə də biz, haqsızlığa sevinirik.

Bu səhv bizim silahımıza çevrilir, maraqlı xəbərə dönür, onun vasitəsilə də bizə bu səhvi buraxan adamı idarə etməyə və ona təsir etməyə imkan verir.

Məhəbbət isə əksinə həqiqətə şadlanır. O ruhlandırır. O, səhv buraxan adamı öyrədir, onu aradan qaldırmağa kömək edir və onu heç vaxt təkrar etmir.

Bu həm də onu bildirir ki, məhəbbət diqqəti ona yönəldir ki, insan düzgün hərəkət edir, onu irəli getməyə sövq edir, onu səhvlərinə görə qınamır.

Öz uşaqlarımızın müəllimi kimi biz onlara Allahı göstərməliyik ki, O həmişə bizi bağışlayır, bizi ruhlandırır ki, uğursuzluqlara baxmayaraq gələcəyə inamla baxaq.

Məhəbbət hər şeyə qatlaşır

Sonrakı dörd müddə («Məhəbbət haqqında» fəsil) sonu ilə birləşir və yuxarıda deyilənləri yekunlaşdırır.

«Məhəbbət... — hər şeyi örtür, hər şeyə inanır, hər şeyə ümid edir, hər şeyə tab gətirir».Bibliya deyir ki, Allah — sevgidir. O həmişə bizi qoruyur (müdafiə edir və dəstəkləyir), O həmişə bizə inanır (bizim haqqımızda həmişə yaxşı düşünür və inanır ki, biz ədalətli hərəkət edəcəyik) O həmişə ümid edir. Bu o deməkdir ki, O bizə inanır və bizə görə heç vaxt məyus olmayacaq.

Və nəhayət, Allah hər şeyə qatlaşır. Baxmayaraq ki, Allah bizi tərk qoymur, bizi sevməkdə və qayğımıza qalmaqda davam edir.

Bir valideyn olaraq biz o uşaqlarımızı qoruyuruq və dəstəkləyərək, onlara Allahın obrazını təcəssüm etdiririk. Biz onlar haqqında həmişə yaxşı düşünməli və inanmalıyıq ki, onlar düzgün hərəkət edəcəklər.

Biz onlara həmişə ümid edirik və onlara görə heç vaxt məyus olmuruq. Bizim sevgimiz daimidir, baxmayaraq ki, onları tərbiyə etməkdən və öyrətməkdən yorulmuruq, onların qayğısına qalırıq.

Məhəbbət son hesabda həmişə qalib gəlir. Müqəddəs Yazıda yazılıb ki, Məhəbbət hər şeyə qatlaşır. Mən ailə görmüşəm ki, orada ciddi dini nizam-intizama daha çox diqqət yetirilir, ancaq məhəbbət çatışmır.

Ailə də görmüşəm ki, dini intizam zəifdir, ancaq məhəbbət güclüdür.

O ailələr ki, uşaqları birinci növbədə adamları sevməyi öyrədirlər, onlar möhkəm və dost olurlar. Ancaq, ən diqqətəlayiq

uğur o ailələr qazanır ki, orada uşaqları sevirilər, qayğı ilə dua etməyi öyrədirlər, onlar Allahın xeyir-duasını qazanırlar.

Bibliyada deyilir ki, «Məhəbbətlə hərəkət edən iman mühümdür» (Qal. 5:6).

Həvari Yəhya deyir: «Kim deyirsə ki, «Mən Allahı sevirəm», ancaq qardaşını istəmir, o yalançıdır» (1 Yəhya. 4:20).

*Nə vaxt ki, biz Allaha
bənzəməyə çalışırıq
və Onun kimi sevirik.
Onda biz ən yaxşı
nəticəyə nail oluruq.*

Biz öz nümunəmizlə Allahın övladlarına göstərməliyik ki, Allah bizi sevir, həmişə bizim qayğımızı çəkir, öyrədir, bizi tərbiyə edir və bizə kömək edir ki, biz öz cismani hisslərimizi cilovlayaq. O hər nə edirsə bizim

üçün, xeyrimiz üçün edir.

Allah sevgidir. Məhəbbət hər şeyə qatlaşır. Nə vaxt ki, biz Allaha bənzəməyə çalışırıq və Onun kimi sevirik. Onda biz ən yaxşı nəticəyə nail oluruq.

Suallar

1. Biz öz uşaqlarımıza necə xidmət göstərə bilərik? Beş misal göstərin. Bu işlərin siyahısını tərtib edin və onları həftənin günlərinə bölüşdürün.

Tapşırıq: Təqvim

Öz uşaqlarınız üçün xüsusi təqvim düzəldin. Bir neçə ay qabaqcadan orada qeyd edin ki, onlar üçün nə edə bilərsiniz ki, onlara Allahın sevgisini göstərə bilərsiniz. Bu belə edilir: təqvim alın ki, uşaqların xoşuna gəlsin. Hər ayda iki əsas hadisəni qeyd edin. Sonra fikirləşin ki, bu günlərin birində siz uşaqlara necə xidmət edəcəksiniz ki, onlara məhəbbətinizi göstərə bilərsiniz. Siz xüsusi mərasim planlaşdırma bilərsiniz, uşaqlara sürpriz bəxş edə bilərsiniz, bayram təşkil edin ki, onlar onu səbirsizliklə gözləsinlər. Bu elə sadəcə uşaqla təkbətək ünsiyyət

də ola bilər. Təqvimə uşaqlara bağışlayın, qoy onlar onu göz qabağında assınlar və görsünlər ki, onları hər ay nə gözləyir.

Dua üçün mövzular

- Allaha təşəkkür edin ki, O İsa Məsihin simasında özünün həqiqi məhəbbətini bildirib.
- Allahdan xahiş edin ki, uşaqları sevməyi və onlara xidmət etməyi sizə öyrətsin.
- Allahdan xahiş edin ki, hər şeydə öz məhəbbətinizi uşaqlara izhar etməkdə sizə kömək etsin.

Uşağın duası

«Səməvi Atamız, Sənə mənim valideynlərimə görə təşəkkür edirəm.

Səndən xahiş edirəm ki, atama və anama kömək et ki, mənə Sənin haqqında danışsınlar və mənə Səni göstərsinlər.

İsa Məsih mənimə. Amin».

IX FƏSİL

QEYRİ —
ADİ NEMƏT

*Əziz Allah, mənə qalxmağa kömək et, özüm
ancaq yıxıla bilirəm.*

Yəhudi məsəli

Bir qədər yuxarıda mən sizə demişdim ki, ruhdan düşməyin. Əgər sizdə belə bir hiss yaranıb ki, bu kitab sizdən çox şey tələb edir. İndi isə, bu kitabın ikinci hissəsinin çoxunu oxuyandan sonra belə düşünə bilərsiniz ki, «Bu Rik mənə deyir: «Kamil ol, yaxşı nümunə göstər, öz uşaqlarını sev, onları dua həyatına yönəlt və bütün bunları gələn bazar ertəsinədək yerinə yetir. Hə, az qala yadımdan çıxmışdı, bəlkə sən bir neçə dünya siyasi problemlərini də həll edəsən?» Əlbəttə, bizlərdən heç kim gələn bazar ertəsinədək kamil adam ola bilməz. Uşaqların dini tərbiyəsi isə bunu heç nəzərdə tutmur. Mən sizə elə bir vasitə təklif edirəm ki, mən ona tamamilə etibar edirəm. Onsuz, mən bir valideyn kimi özümü göstərə bilməzdim. Bu da nemətlər əsasında tərbiyədir, yəni Allahın lütfü sayəsindəki tərbiyədir.

BURADA ALLAHIN ƏLİ VAR

Nemətlər əsasında tərbiyənin nə olduğunu başa düşmək üçün və yaxud da, Allahın nemətlərinin xeyirxah uşaqlar tərbiyə etmək sahəsindəki rolunu görmək üçün mənim birinci xristian təcrübəmdəki aspektlərdən birini araşdırıq. Mən xristian olanda mən elə onu gözləyirdim ki, o növbəti dua yığıncağı haçan olacaq.

Bir yaxşı adam məni «dini kursant» adlandırırdı. Mən elə çalışırdım ki, hər şeyi düzgün yerinə yetirim, kamil olum, Allahın çox xoşuna gəlim. Eyni vaxtda də buraxdığım kiçik bir səhvə görə özümü amansızcasına qınayırdım. Mən o yerə gəlib çatırdım ki, əllərim yanıma düşürdü, mən təslim olmağa hazır idim. Mənə Endrü Mürrenin kitabını bağışladılar. Növbəti dəfə özümü qırmanclamaqdan əl çəkib, kitabı oxumağa başladım.

Bu kitabı oxuyaraq oradakı belə sözlərə diqqət verdim: «Filibililərə məktubda yazmışdı»... çünki, Öz iltifatına müvafiq olanı həm istəməyiniz, həm də icra etməyiniz üçün sizdə fəal olan Allahdır». (Flp. 2:13).

Bu şər məni valeh etdi və mənim içimdə kimsə qışqırdı: «Rik Allahın iradəsini yerinə yetirmək üçün əvvəlcə arzu edə bilməzdir ki, sonra onu yerinə yetirə bilsin. Bunu Allah edir. Bu Onun işidir».

Bənd uçdu, mən çox ağladım, başa düşdüm ki, mən necə də özümdən razı olmuşam. İsa təkcə ona görə həyatını qurban vermədi ki, günah problemini həll etsin. O həm də ona görə öldü ki, biz yenə də Allahla əlaqələr qura bilək. O Allahla ki, bizi sevir, bizimlə çalışır, bizi idarə edir, bizi ruhən böyüməyə səsləyir və biz də onun yaratdığı kimi olmalıyıq.

Allaha təslim olan zaman, O, sevgi ilə bizim qəlbimizi və ruhumuzu dəyişdirir.

Biz təslim oluruq, özümüzü fəda edirik. Biz irəliyə doğru, öz qüvvəmizə yox, Allahın və Onun Oğlu İsa Məsihə arxalanaraq gedirik.

Biz Allaha təslim oluruq, ona öz həyatımızı etibar edirik, Ona ruhi yüksəlişimizi etibar edirik və O da Öz məhəbbəti ilə, Müqəddəs Ruhun vasitəsilə bizim qəlbimizi və ruhumuzu dəyişdirir.

Bundan sonra mən Bibliyada başqa şerlərdə rast gəldim ki, onlar şəhadət edirdilər ki, Allah məni idarə edir. Budur, mənim tapdığımın çox az hissəsidir.

İsa Məsih vasitəsilə Öz yanında məqbul olanı sizdə icra edərək, Öz iradəsini həyata keçirməyiniz üçün hər yaxşı əməllə təchiz etsin. Məsihə əbədi izzət olsun. Amin.

İbr. 13:21

Qoy sülh verən Allahın Özü sizi tamamilə təqdis etsin və Rəb-bimiz İsa Məsihin gəlişində bütün ruhunuz, canınız və bədəniniz qüsursuz hifz olunsun. Sizi çağırən Allah sadıqdır və *O bunu edə-cəkdir.* (1 Sal. 5:23-24. Kursiv mənimdir. — R. O.)

Mən sizə yeni ürək verəcək, daxilinizə yeni ruh qoyacağam. Kök-sünüzdən daş ürəyi çıxarıb sizə ətdən olan ürək verəcəyəm. Öz ruhumu sizin daxilinizə qoyacağam. Elə edəcəyəm ki, siz qayda-larıma görə rəftar edəsiniz, hökmlərimə diqqətlə riayət edəsiniz.

Yezek. 36:26-27

Allah özü bizi idarə edir və dəyişiklik edir ki, biz Onun yolu ilə gedək və Onun xeyir-duasını qazanaq. Bizdən tələb olunan yalnız budur ki, Ona etibar edək və Ona təslim olaq ki, irəliyə gedə bilək. Biz Ondən xahiş edək ki, O bizə rəhbərlik etsin, həyatımızın o sahələrində ki, bizim Onun köməyinə ehtiyacı-mız var. Buraya uşaqların da tərbiyəsi daxildir. Allah bizə ağıl verir və biz onun istədiyi kimi valideyn oluruq.

Fikirləşin

1. Verilən şərtlər haqqında fikirləşin (siz özünüz də başqa şərtlər tapa bilərsiniz). Həyatınızın hansı sahələrində görürsünüz ki, Allah sizi idarə edir, sizi həyəcan və narahatlıqdan xilas edir?

2. Hansı vəziyyətlərdə sizə aydın olur ki, siz bir valideyn kimi həqiqətən də Allahın nemətlərinə ehtiyac hiss edirsiniz. Hansı yolla siz maneələri dəf edə bilərsiniz ki, Allahın nemətlərini almaqda sizə mane olur?

3. Siz Allaha daha çox necə inana bilərsiniz? Allaha necə təslim olmağın lazım gəldiyini bilirsinizmi ki, bu sizə uğurla irəliyə getməyə imkan yaradır?

ALLAHIN LÜTFÜ VASİTƏSİLƏ TƏRBIYƏ

Bizim uşaqlar gözəl yaradılmışlar, onların hər biri — qadir Allahın nadir əsəridir. Bütün onlar — Allahın yaratdığı tacdır, özü də elə mürəkkəb quruluşlar ki, alimlər, psixoloqlar və həkimlər uşaq orqanizminin quruluşunun və funksiyasının sirlərinə hətta yaxınlaşa bilməyiblər.

Bunu bilərək, biz qorxmaya bilərik ki, Allah öz uşaqlarını bizim tərbiyəmizə verir. O bunu öz köməyi və zəkası ilə edir. Bəs onda biz necə düşünə bilərik ki, biz uşaqların tərbiyəsində nə isə bilirik?

Allah bizi idarə edir

Allah istəyir ki, biz Ondən xahiş edək ki, O bizi yaxşı valideyn etsin. O bizə ağıl vermək istəyir və günbəgün bu məsul vəzifəni yerinə yetirməkdə bizə kömək edir. Biz kamil ola bilərik. Ancaq, Allah bizi idarə edirsə və biz onun lütfünə arxalanırıqsa, O bizim səhvlərimizi düzəldir və bizə öz nemətlərini göndərir.

Bizim tərbiyəçi kimi ən başlıca vəzifəmiz uşaqları Allahın yanına gətirmək və onları dua etməyi öyrətməkdir.

Bu vəzifəni yerinə yetirərkən, biz Allahdan kömək və ağıl xahiş etməliyik və bizi doğru yola yönəltməyi istəməliyik.

Bizə onun köməyi lazımdır. Çünki ruhən yüksəlmək, yaxşı və sevən müəllim olmaq və həyatımızı uşaqlara qurban vermək üçün onun köməyi olmadan keçinmək olmaz. Ümid edirəm ki, bu o qədər də təmtəraqlı səslənmədi. Bu həyatımızın reallığıdır. Allaha hər gün bunları demək çətin deyil: «Mən bunu özüm edə bilmərəm. Sən demisən ki, mənə rəhbərlik edəcəksən, mənə Sənin arxanca getməyə və Sənin iradəni yerinə yetirməyə sövq edəcəksən. Mənə uşaqlarımı Sənin hökmlərin əsasında tərbiyə etməyimə kömək et».

Siz çətin bir vəziyyətdən çıxış yolu tapa bilmirsinizsə, təlaşa düşməyin, Allahdan kömək və ağıl xahiş edin.

Daha bir gözəl vəziyyət: Allah bizi təkcə dua edərkən və uşaqları dua etməyə öyrədərkən idarə etmir. O hər dəqiqə bizim uşaqların qayğısına qalır, biz harda olsaq belə. Bu hətta reklam plakatına oxşayır, hansı ki, orda insan təsvir olunub və orada belə yazı var: «Mən öz plitəmi təmizləyirəm».

Biz əmin ola bilərik ki, Allah bizim uşaqların həyatında hətta biz onlarla məşğul olmayanda da iştirak edir.

Xeyirxah, mərhəmətli olun və zəif görünməkdən qorxmayın

«Allahın lütfü ilə tərbiyə» ilə əlaqədar olaraq daha bir qeyd. Hər kəs, kim ki, həqiqətən də ruhən xristian kimi artırsa, bunu Allahın mərhəməti sayəsində edir. Kim ki, Allahın lütfü sayəsində yüksəlsə, o başqalarına qarşı da mərhəmətli olur, çünki bilir ki, ancaq Allahın mərhəməti sayəsində (öz söyləri ilə yox) imanda bərkiiyir və irəliyə doğru gedir. (Allahın köməyi olmadan mən heç vaxt özümlə bacara bilməzdim). Öz uşaqlarımıza qarşı Səma Atamız bizə mərhəməti olduğu kimi, biz də olmalıyıq.

Kamil görünməyə çalışmayın. Uşaqları aldada bilməzsən. Lütf sayəsində yüksələn və uşaqlardan da bunu gizlətməyin. Qoy onlar sizin söylərinizi görsünlər və Allahın qələbə qazanmaqda sizə etdiyi köməyi hiss etsinlər. Əlçatan olun, zəif cəhətlərinizin aşkar olunmasından ehtiyat etməyin. Uşaqlarla birlikdə diz üstə dua edərkən, Allahdan bağışlanmağını, səni dəyişdirib mətinləşməyi, yaxşı valideyn olmağı xahiş edin.

Uşaqlarınızın dua həyatının uğurlu olması üçün, onları Allahla ünsiyyətdə olması üçün, onları Allaha təvəkkül etməyi öyrətmək lazımdır. Onlar Allahdan xahiş etməlidirlər ki, O onları öyrətsin, dəyişdirsin, başlıcası isə Onu tanımağa kömək etsin.

Onlar bunu bizə göz qoymaqla edə bilərlər və bizim Allahla necə təvəkkül etməyimizi və imanda artmağımızı, bizim səhvlərimizi və tədricən valideyn kimi yetkinləşməyimizi görə bilərlər.

Allahın lütfü ilə artın və uşaqlardan da necə ruhən artmağınızı gizlətməyin.

Kamil olmamağın üstünlüyü

İsraillilərin nəsiləri, hansı ki, Allah onları tərs və dözülməz adlandırmışdı və onlar səhrada həlak olmuşdular, elə bir nəsil tərbiyə etmişdilər ki, onlar Kənanı, müqəddəs torpağı zəbt etmişdilər.

Mümkündür ki, bu nəsil israillilərin ən yaxşı nəslidir ki, onların haqqında Bibliyada söz açılır. Onlar Allahı sevirdilər və Onun ardınca gedirdilər. Ancaq onlar elə bir nəsil yetişdirdilər ki, Bibliyada deyildiyi kimi, Allahı tanımırdılar və Kənan bütələrinə sitayiş edirdilər.

Nə üçün? Məgər «mömin valideynlər» və «mömin uşaqlar» anlayışları arasında bərabərlik işarəsi qoymaq olmazmı? Xeyr. Bu iki anlayışın bərabərsizliyi imanın artım faktoru ilə müəyyən edilir. Əgər israillilərin birinci nəslə inadkar və tərs idilərse də, onlar öyrənməyə başlamış və dəyişirdilər. Onlar səhvlərə yol verəndə, Allahdan bağışlanmağı və kömək etməyi xahiş edirdilər. Onların uşaqları da onlarla birlikdə səhrada dolaşırdılar. Onlar öz valideynlərinin səhvlərini, Allahın möcüzələrini və cəzasını da görmüşdülər. Onlar öz valideynləri ilə birlikdə imanda artmağa başlamışdılar və son məqamda Allaha xidmət etməyi öyrənmişdilər.

Müqəddəs torpaqda onların sakit və təmin olunmuş həyatı var idi. Onlar keçmiş çətinliklərlə qarşılaşmırdılar və keçmiş möcüzə və cinayətin ardınca verilən cəzanı da görmürdülər. Nəticədə onlar öz uşaqlarına özləri ilə birlikdə ruhən artması üçün heç nə öyrətmirdilər.

Əgər biz kamil deyiliksə, buna sevinməliyik ki, dindar (mömin) uşaqlar tərbiyə etmək üçün tərbiyəçi roluna gözəl uyğun gəlirik.

LİNKOLNUN DUALARI

İkinci hissənin əvvəlində biz Avraam Linkolnun adını çəkmişdik. O hesab edirdi ki, dua — onun həyatının əsasıdır. Onun

bioqrafiyasını oxuyarkən, siz görəcəksiniz ki, o duanı sonuncu vasitə hesab edirdi.

Ucaboy, güclü cavan oğlan öz tanışları arasında həddən artıq məşhur idi. O şən idi və cürbəcür əhvalatları elə danışa bilirdi ki, çox az adam bunu edə bilərdi.

O, çalışqan işçi idi, hüquq məktəbini bitirmişdi və itkilərə, faciəli vəziyyətlərə və aşağı enmələrə baxmayaraq, heç nə onun irəli getmək əzmini qıra bilmədi və öz məqsədinə doğru gedirdi.

Onun ABŞ prezidenti seçilməsindən az sonra Linkolnün üzərinə ölkəni vətəndaş müharibəsinin dəhşətlərindən keçirmək vəzifəsi düşdü. O, camaat qarşısındakı çıxışlarında və şəxsi danışıklarda duadan söhbət açarkən boynuna alırdı ki, öz gücünün və aqlının kifayət etmədiyini görməyə başlayıb.

Bir dəfə prezident Linkoln demişdi:

Mən çox tez o fikrə gəlmişdim ki, hər şeyə qadir olan Allahın bilavasitə köməyi olmadan mənim gücüm heç bir işə çatmaz. Mən tez-tez istəyirdim ki, olduğumdan da artıq mömin olum. Ancaq, çətinliklərdən qorxaraq, hansı ki, mənim hökumətimin qarşısında dururdu, mən başqa heç bir vasitə görmürdüm və Allaha təvəkkül etməyə başladım ki, O bu işləri ədalətlə həll edəcək.

Başqa vaxt yaralanmış əsgərlərə göstərdiyi qayğıya görə ona təşəkkür edən həkimə belə demişdi:

Bir dəfə yağışlı bir gecədə yata bilmirdim. Məni yaralı əsgər və matrosların vəziyyəti narahat edirdi. Onların yaraları mənim ürəyimi ağrıdırdı və mən Allahdan xahiş etməyə başladım ki, mənə onlara necə kömək etmək lazım olduğumu göstərsin.

Allah mənə sanitar hissə açmaq planını göstərdi və O, Allahın o gecə mənə göstərdiyi şəkildə həyata keçdi. Doktor, xeyirxah Səma Atamıza təşəkkür edin, mənə yox.

Tezliklə, Gettisberq yaxınlığındakı döyüşdən sonra Avram Linkolndan soruşdular ki, o vuruşmanın onun üçün yaxşı qurtaracağına nəyə görə belə inanırdı. Bir qədər tərəddüddən sonra o demişdi:

«Yaxşı, mən söyləyəyəm bu necə olub. Döyüşün hələdici anında, hamı panikaya, təşvişə düşmüşdülər və heç kim döyüşün necə bitəcəyini bilmirdi. Və mən, bu ağır vəziyyətdən sarsılaraq öz otağıma çəkildim, qapını bağladım, Allahın qarşısında diz üstə çökdüm və Ona şiddətlə dua etməyə başladım və bizə qələbə verməsini xahiş etdim. Mən Allaha söylədim ki, bu müharibə Onun müharibəsidir, bizim işimiz Onun işidir, ancaq daha bir məğlubiyyətə uğramamalıyıq. Frederiksberq və Çenslorsvill altında məğlub olduğumuz kimi.

Mən təntənəli surətdə Ona vəd etdim ki, əgər O, Gettisberqdə mənim əsgərlərimin yanında duracaqsas, onda mən də Onun yanında duracağam.

Bundan sonra, mən bunu izah edə bilmirəm ki, bu necə oldu, qəlbimdə bir şirin sakitlik baş verdi. Mən bilirdim ki, qadır Allah hər şeyi Öz əlinə alacaq və döyüşün nəticəsi bizim xeyrimizə olacaq. Ona görə də mən təşvişə düşmədim».

Avraam Linkoln duaya daha çox müraciət edirdi və bu haqda açıq bildirirdi. O ölkəyə ən çətin vaxtlarda rəhbərlik edirdi və bunu o zaman edə bildi ki, özü üçün kəşf etdi ki, həyatın əsası-duadır və heç bir əhəmiyyətli işi Allahla əlaqədə olmadan həyata keçirmək olmaz. Bu da ki, dua vasitəsilə mümkündür.

Suallar

1. Siz nədə kamil deyilsiniz?

Öz qüsurlarınızı necə aradan qaldıra bilərsiniz ki, öz uşaqlarınıza Allahın lütfünü göstərə bilərsiniz?

2. Sizin uşaqlar hansı çətinliklərin öhdəsindən gələ bilirlər? Bəzi problemləri göstərin ki, o haqda uşaqlar axırıncı iki həftə və sonuncu həftə ərzində sizə danışsınlar.

3. Siz öz təcrübənizdən necə istifadə edə bilərsiniz ki, o problemlərin öhdəsindən gəlməkdə uşaqlara kömək etsin?

Dua üçün mövzular

- Allaha təşəkkür edin ki, uşaqları tərbiyə edərkən siz həmişə Ona müraciət edə bilərsiniz.
- Fikirləşin görün ki, hansı vəziyyətlərdə sizə bir valideyn kimi Allahın rəhbərliyi tələb olunur. Allahdan ağıl diləyin ki, belə vəziyyətdə nə etmək lazım olduğunu biləsiniz.
- Allaha öz qələbələriniz, məğlubiyyətiniz, ideyanız, söz və işiniz haqda danışın. Ondən xahiş edin ki, onlardan öz izzəti üçün istifadə etsin.
- Allahdan xahiş edin ki, Öz xeyir-duasını sizə və uşaqlarınıza göndərsin və sizi özünə yaxın etsin.

Uşağın duası

«Səmə Atamız, ata və anama görə Sənə minnətdaram. Mənə kömək et ki, mən onlarla, onlar da mənimlə səbrlə davransınlar.

Sənə minnətdaram ki, Sən mənə ata və ana vermişən, onlar məni sevirlər və mənə problemlərimi həll etməkdə kömək edirlər.

İsa Məsih naminə. Amin».

III HİSSƏ

BAŞLADIQ!

Allahı dərk etmək arzusu ilə, vaiz çoxlu dua edir, Müqəddəs Yazını həmişə oxuyur və öyrənirdi və öz ağılı ilə dərk etdi, ən başlıcası o nəticəyə gəldi ki, Allah dualara cavab verir. O görürdü ki, Allah neçə dəfə onun ehtiyaclarını ödədi, özünü doğru yola yönəltdi, onu öyrətdi və dəyişdirdi. O öz dualarına cavab alırdı, çünki, həmişə yaşar Allaha təvəkkül edirdi və Ona xidmət edirdi.

Bir dəfə o yazmışdı ki: «Mən fikirləşirdim ki, Məsih kilsəsində xidmət etməliyəm. Çünki, o mənə firavanlıq bəxş etmişdir. Allahın verdiyi əhd-peymanı tam etibar edirəm».

Dua etdiyinə görə onun imanını da artırdı. Başqaları şübhəyə düşdüyü vaxt o, ümid edirdi. Çətin dövrləri yaşamış adamlarla söhbət edərkən, istər o fəhlə olsun, istər biznesmen və ya alim, o həmişə onları dua etməyə ruhlandırırdı, Allaha təvəkkül etməyi və gözləməyi tapşırırdı ki, O hərəkətə gələcək və onlara kömək edəcək.

Adamlar tez-tez şübhəyə düşürdülər və Allaha inanmağa ehtiyat edirdilər. Vaiz (ruhani) bu haqda belə deyirdi: «Aydın görünürdü ki, adamlar Allahı canlı Allah kimi qəbul etmirdilər. Bu da məni narahat edirdi. Mən də nə isə elə bir şey etmək istəyirdim ki, Allah övladları onu özləri də görsünlər ki, hətta bizim günlərdə də Allah Ona təvəkkül edənləri yalnız qoymur».

Bu adam nəhəng bir layihənin həyata keçməsi üçün dua etməyə başlamışdı. Bu layihə xristian və xristian olmayanlar üçün də gözlə görünə bilən xatırlatma olacaq. «Allah canlıdır və dualara cavab verir!».

Bu din xadiminin bu layihənin həyata keçirilməsi üçün nə pulu, nə də başqa vasitəsi vardı. O çox cəsarətli bir qərar qəbul etdi. Layihənin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar olan çətinliklər barəsində Allahdan başqa heç kimə, heç vaxt danışmayacaq və Allahdan başqa heç kimdən bu haqda xahiş etməyəcək. Və Allah da onun dualarına cavab verir və öz fikirlərini həyata keçirməkdə ona kömək edirdi.

O şeylər ki, Allah Corc Müllərin dualarına görə etmişdi, onun haqqında oxumuş və eşitmiş minlərlə adamı da ruhlandırılmışdı ki, Allaha təvəkkül etmək vacibdir.

Bizim uşaqların da imanı güclü ola bilər. Müntəzəm dualar onların imanının artmasına gətirə bilər və onlar da canlı Allaha görə bilərlər və Allahın rəhbərliyinə inanarlar.

Bu yekun hissədə biz uşaqları gündəlik dua etməyi öyrətməkdə sizə kömək edəcəyik.

Burada əməli məsləhətlər verəcəyik və tapşırıqlar təklif edəcəyik ki, bu məsələlər də sizə kömək edə bilər. Əlbəttə ki, biz sizə tam mükəmməl bir sistem təklif etmirik ki, mümkün ola bilən sualların hamısına cavab verə bilsin.

Hər bir vəziyyət və hər bir uşaq nadir haldır. Ona görə də yalnız Allah sizə lazım olan cavabı verə bilər.

Sonrakı fəsillər sizə kömək edə bilər ki, siz öz uşaqlarınızın imanının artmasına və onlar ilə Allah arasında əlaqələrin inkişafında yardımçı olmağı bacarasınız.

X FƏSİL

DUADA
KAMİLLƏŞƏRƏK

Dua Allahı dəyişdirmir, dua edəni dəyişdirir.

Sören Kyerkeqor

Dünyamız çox mürəkkəbdir, orada adi qərarlara yer yoxdur. Buna görə də cürbəcür vəziyyətlərdə çıxış yolu tapmaq haqqında çoxlu mübahisələr edirlər. Amerika vətəndaşları, siyasətçi və iqtisadçılar bir sualın həllində heç cür yekdil qərara gələ bilmirlər. Büdcə balanslaşmış olmalıdır mı? Əgər belədirsə bu balans necə nail olmaq olar?

Kanadalılar mübahisə edirlər ki, fransızca danışan Kvebek əyalətinə muxtariyyət vermək olarmı? Sosioloqlar mübahisə edirlər ki, işləyən valideynlər öz uşaqları ilə az vaxt keçirərək, onlara qarşı diqqəti artırmaqla bu boşluğu doldura bilərlər mi? Bəziləri hə, bəziləri də yox cavabı verirlər.

Biz uşaqlara dua etməyi öyrədərkən, birmənalı cavab verməkdən çəkinməliyik. Tərbiyə və duanı öyrətmək prosesi hər uşaq üçün nadir bir haldır. Ona görə də hər bir vəziyyət öz həllini tələb edir. Və biz də onların hamısını bu kitabın səhifələrində sadalaya bilmərik.

Bununla təsəlli tapacağıq ki, burada qeyd olunan fikirləri biz ölkə prezidentlərindən, alim, psixoloq, din xadimlərindən yox, adicə valideynlərdən eşitmişik ki, onlar dua edir və inanırlar ki, Allah onlara ağıl verəcək və güc verəcək ki, bu cür çətin məsələlərin öhdəsindən uğurla gələcəklər.

Beləliklə də, bu yekun hissədə ən əsas suallara toxunacağıq və sizə gözəl informasiya bazası təqdim edəcəyik ki, siz ona

istinad edə biləcəksiniz. Ancaq valideyn kimi siz tamamilə Allahdan asılısınız və siz hər şeydən qabaq Ondan ağıl və kömək xahiş etməlisiniz.

Uşaq nəyi isə etmək bacarığına tədricən yiyələnməlidir.

Təhsil metoduna aid olan daha bir xəbərdarlıq: Yadda saxlayın ki, uşaqları itələmək, məcbur etmək olmaz. Hər bir uşaq bir fərddir. O ona görə yaradılıb ki, Allahla özünün əlaqələrini qura bilsin. Elə əlaqələr ki, tədris prosesinin özündən də dua vacibdir. Əgər siz buradakı məsləhətlərdən birindən istifadə etmişsiniz və o sizə kömək etməyib, onda sadəcə olaraq dua edin və başqa bir qərar haqqında düşünün.

Ancaq tərbiyə prosesinin arasını kəsməyin! Yadda saxlayın ki, Allah sizə kömək etməyə həmişə hazırdır.

DUA ETMƏK BACARIĞINI NECƏ TƏKMİLLƏŞDİRMƏLİ!

Uşaq nəyi isə etmək bacarığını ancaq tədricən inkişaf etdirə bilər. Hələ uşaqlar çox balaca olanda, biz onlara ən elementar şeyləri öyrətməyə başlayırıq və ümid edirik ki, yetkinlik çağına onlar yaxşı hazırlanmış halda qədəm qoyacaqlar və özlərini göstərə biləcəklər.

Duaya öyrətmə prosesi də istisna deyil. Əvvəlcə uşaqları sadə şeylərə alısdırmağa çalışırıq. Qısaca dua etməyi öyrədirik. Sonra onlara mənəvi cəhətdən artmağa kömək edirik. Onlar ata ocağını tərk edən günə kimi, onları dua həyatının kamil olmağına çalışırıq.

Son məqsədə çatmaq üçün yoldan azmamaq naminə biz öz qarşımızda aralıq məqsədlər də qoymalıyıq. Bir məqsəddən o biri məqsədə keçid dövrünü mənəvi artmağın pillələri hesab etmək olar ki, onu da bizim uşaqlar keçməlidir.

Əlbəttə ki, biz yaddan çıxarmamalıyıq ki, pillədən pilləyə addımlamaq inkişaf tempini diqtə etməməlidir. Əksinə, mənəvi artım (böyümə) bir pillədən başqa pilləyə keçməyi diqtə etməlidir. Çünki, duaya öyrətmə prosesi hər bir uşaq üçün fərdidir və onu qabaqlamaq olmaz.

ŞAMUEL VƏ İSA

Mənəvi cəhətdən artımın tipik mərhələsinə nümunə olaraq Şamuelin həyatını göstərmək olar. Onun haqqında Bibiliyada deyilir ki, o hər kişilərdən idi, qorxmadan Allah həqiqətlərini yayan peyğəmbər idi və Rəbbin bütün hökmlərinə əməl edirdi. Uşaq olanda da o qeyri-adi idi. Şamuel — Bibliyada haqqında söhbət açılan oğlan uşaqlarından biridir. Başqa bir uşaq isə hansı ki, onun uşaqlığı haqqında müəyyən təsəvvürlərə malik-kik-bu da İsadır.

Bu iki oğlanın uşaqlıq illərini müqayisə etmək çox maraqlı olar.

1. Şamuel doğulmamışdan qabaq, Hanna onu Rəbbə həsr etmişdi ki, O onun oğlunu Özü üçün tərbiyə etsin. İsa doğulmamışdan qabaq Rəbb Onu bizə vermişdi ki, biz Onu dünyamızda özümüz üçün tərbiyə edək.
2. Şamuel doğulanda, onun anası Rəbbi vəsf edən nəğmələr oxudu. Məryəm də İsaya hamilə qalanda, O da Hannanın nəğməsinə oxşar vəsf edən nəğmə oxudu.
3. Hər iki oğlan Allahdan gələn ağılla dolmuşdu və Onun mərhəmətini qazanmışdılar. Bu nəğmələri müqayisə edin. (1 Padş. 2:26 və Luka. 2:52)
4. Hər iki oğlan özlərinin dua həyatında dönüş anını yaşamışdılar. Şamuelin on iki yaşı olanda Allah onunla məbəddə danışmışdı. Bu onun Allahla ünsiyyətində dəyişikliyə səbəb olmuşdu. İsanın isə, on iki yaşı olanda onun üç gün məbəddə qalması onun Allahla ünsiyyətində dönüş nöqtəsinə çevrilmişdi. Valideynləri nəhayət, İsanı tapanda, O, Məryəmin sualına belə cavab vermişdi:
«...Məni nə üçün axtarırsınız? Bilirsinizmi ki, Mən Atamın evində olmalıyam?» (Lk. 2:49) Baxmayaraq ki, İsa öz yerdəki valideynlərinə qulaq asırdı, Onun tərbiyəsinə dəki başlıca rol Allahın əlində idi.

Məryəmin, ehtimal ki, bir nümunəyə ehtiyacı var idi ki, ona uyğun olaraq o Allahın Oğlunu elə tərbiyə etməli idi ki, Allah

İbrahimə verdiyi vədini yerinə yetirsin. Belə bir nümunə Şamuel idi. O, bizim üçün də nümunə ola bilər.

ŞAMUELİN İNKİŞAF MƏRHƏLƏLƏRİ

Şamuelin uşaqlığına dair Bibliyada altı hekayət vardır ki, bunlar da onun fiziki və mənəvi inkişafının müxtəlif mərhələlərinə uyğundur. Bu altı mərhələ uşaqların tərbiyə edilməsində nümunə ola bilər. Onların anadan olmasından ta ki, mənəvi yetkinlik dövrünə qədər. Bizim uşaqlar da imanda Şamuel kimi artırlar, yəni tədricən. Ona görə də tədris prosesi həmin bu mərhələlərə uyğun gəlməlidir.

Ancaq indi, hər şeydən əvvəl, Hannadan nümunə götürməliyik. Və öz uşaqlarımızı Allahın əlinə verməliyik. Biz onların əvəzinə qərar qəbul edə bilmərik. Ancaq onları Allaha həsr edərək, biz öz yerimizə qərar veririk.

Belə həsrətmə (istənilən yaşda) — sadəcə dua etmək deyildir. Bu o deməkdir ki, biz öz öhdəmizə elə bir vəzifə götürürük ki, gücümüz çatana qədər uşaqları tərbiyə edək və onları Allahın ardınca getməyi öyrədək. Belə başa düşülür ki, biz Allahın köməkliliylə uşaqları elə həyat sürməyə öyrətməliyik ki, onun mərkəzində İsa dayanır. Və biz Allahla yaxın əlaqələr qurmaqda onlara kömək etməliyik.

1. Qayğı və yedizdirmə (1 Padş. 1:10–23 bax)

Hanna Şamuelə üç il döşündən süd verdi. Bu müddət ərzində O, ona çox qayğı ilə qulluq edirdi. O zamanlar Yaxın Şərqdəki qadınlar uşaqlara üç və daha çox il süd əmizdirirdilər (Belə uzun müddət döşdən əmizdirməyin səbəbi o idi ki, başqa südlər isti iqlim şəraitində tez xarab olurdu).

Əgər Hannadan nümunə götürsək, onda uşağın birinci üç yaşında daha çox nazını çəkməliyik. Uşağı Allahın əlinə verdikdən sonra isə onu tək qoymayın. Onun qayğısına qalın, onu yedizdirib–geyindirin.

O gündən ki, hamiləlik dövrü başlandı, heç olmazsa onun üç yaşı olana qədər onun üçün qısa və sadə dua edin. Qoy o başa

düşsün ki, Allah onu sevir və onun qayğısını çəkir. Onu müntəzəm olaraq sadə Bibliya həqiqətləri ilə tanış edin, ona «təmiz söz südü» verin (bax: 1 Petr 2:2)

O həqiqətlər bunlardır: 1) Allah səni sevir; 2) Hər şeyi yaradan Allahdır; 3) Allah bizim qayğımızı çəkir və 4) Dua — Allahla danışqdır.

Üç yaşına qədər uşağın nazını çəkin, uşağın həyatını Allahın əlinə ver—dikdən sonra isə onu tək qoymayın.

Fikirləşin

Öz uşaqlarınıza (onların yaşından asılı olmayaraq) bu dörd həqiqəti necə izah edərsiniz? Siz Allahın onlara məhəbbətini necə nümayiş etdirə bilərsiniz və yaxud da o haqda xatırlada bilərsiniz. Siz hansı üsulla öz uşaqlarınıza Allahın gücü və onların həyatında Onun rolunu necə göstərə bilərsiniz? Onlarla onun əlaqə yaratmaq istəyini?

2. Allahla tanışlıq (bax: 1 Padş. 1:24–28)

Hanna Şamueli süddən ayırıb məbədə gətirdi ki, orada yaşasın.

«Mən onu bütün ömrü boyu Allaha qullaq etmək üçün verirəm».

1 Padş. 1:28

Hannanın qərarını qəti hesab etmək olar. Ancaq başlıcası budur ki, o öz oğlunu Allahın əlinə verdi.

2-ci mərhələ dörd yaşdan altı yaşadək olan dövrü əhatə edir, bu vaxt biz uşaqlara fəal surətdə Allahın hökmlərini öyrətməliyik və onlara kömək etməliyik ki, özlərini Allaha həsr etsinlər.

Bu mərhələnin başlanğıcında yuxudan qabaq və ya tamam istənilən vaxtda, uşaqların həvəsi olanda biz onlarla birlikdə

elə dua etməliyik ki, onlar başa düşsünlər: biz onlar üçün dua edirik. Qoy onlar da bizim ardımızca sadə duanı təkrar etsinlər. Bu mərhələnin sonunda onlar sadə sözlərlə dua etməyi öyrənməlidirlər.

Uşaqla birlikdə bir duadan başqasına keçməkdə tələsməyin. Əmin olun ki, o daha böyüyünü öyrənmək istəyir, onda onu tədrisin başqa pilləsinə keçirin.

Məsələn, gördünüz ki, sizin uşaq üçün elə bir vaxt çatıb ki, o nəinki sizin etdiyiniz duaya qulaq asır, onu sizin ardınızca ya təkrar etmək, ya da təkrar etmək istəmir, özü müstəqil dua etmək istəyir, onda bir neçə axşam ərzində bir neçə növ duanı növbə ilə oxuyun.

Dua etməzdən qabaq, uşaqdan soruşun ki, o nə haqda Allahla danışmaq istəyir. Ondan soruşun ki, dua etməklə nə demək istəyir. Ya da ona söyləyin ki, o Allahla nə haqda söhbət edə bilər, duaya günün hansı hadisələri və şeyləri haqqında, onu bu zaman maraqlandıran hansı xüsusi hallar haqqında, öz ehtiyac və arzuları haqqında, dostları və qohumları, duaya ehtiyacı onları haqqında və s.

O, həmçinin Allaha gün ərzində baş verən yaxşı hadisələrə görə təşəkkür edə bilər. Bu, uşağa başa düşməyə kömək edə bilər ki, nə haqda və necə dua etmək olar. Ən əsası da odur ki, onu hər şey üçün Allaha təşəkkür və təvəkkül etməyi öyrədsiniz.

Başlıcası isə budur ki, uşaq bu mərhələdə başa düşməlidir: onun həyatında duanın və Allahın nə kimi rolu vardır və duanın məqsədi nədir. O, başa düşməlidir ki, bütün ömrü boyu hər gün dua etmək lazımdır.

Allah özünü dərk etməyə, Onun qayğı və köməyini qəbul etməyə bizə imkan verir.

Bu mərhələdə uşaqlar bu beş Həqiqəti bilməlidirlər:

1. Allah bizim dualarımızı eşidir.
2. Allah bizim dostumuz olmaq istəyir.
3. Allah deyir ki, hər gün Ona nə haqda fikirləşdiyimizi, nəyə ehtiyacımız olduğunu danışmalıyıq.

4. Duanın mühüm əhəmiyyəti var.
5. Allah istəyir ki, biz başqalarının da yerinə dua edək.

Siz bu həqiqətləri uşaqlara öyrədəndə çalışın ki, uşaqlarla elə mehriban danışın ki, onlar üçün sizə qulaq asmaq maraqlı olsun. Ancaq qısaca deyin. O haqda dua edin ki, onları narahat edir. Onların diqqətini ciddi suallara yönəldin (zorla yox). Əgər sizin uşaq dua vaxtı yerində qurdalanır, gözlərini açır və fikrini yayındırırsa, onu diqqətini cəmləşdirməyə inandırın. O ciddi olmalıdır.

3. Allahın qayğısı (bax: 1 Padş. 2:18-21)

Şamuelin uşaqlığından bəhs edən bu parçadan görürük ki, Şamuel lazım olan hər şeylə təmin olunmuşdu. Çünki, anası tikirdi və hər il onun məbəddə qulluq etməsinə görə paltar gətirirdi.

Keşişlərin özlərinin torpağı yox idi ki, onun gəliri ilə işləyib yaşasınlar. Onların qisməti Allaha xidmət etmək idi. Ancaq əvvəlki ayələrdə Elinin yaramaz oğullarından bəhs edilir. Allaha etibar etmək əvəzinə onlar öz yeməklərini özləri qazanırdılar. Bununla da Allahın qanunu pozur, Onun xalqını isə qarət edirdilər.

Bu parçanın sonunda deyilir ki, «kiçik Şamuel Rəbbin hüzurunda böyüyürdü». (bax. 1 Padş. 2:21) Şamuel öyrəndi ki, Allah onun qayğısına qalır.

Sizin uşaq da bilməlidir ki, onun imanı artarsa və Allahın hökmlərinə əməl edərsə, Allah da onun qayğısına qalar, ehtiyaclarını ödəyər və dualarına cavab verir. Bibliyada deyilir ki, biz Allahı sevirik, çünki əvvəlcə O bizi sevib.

Üçüncü mərhələdə, yəni yeddi yaşdan doqquz yaşa qədərki dövrdə uşaqlar görməlidir ki, Allah onları sevir və onların qayğısına qalır. Bax, elə bu vaxtdan başlayaraq uşaqlar sizin həyətlərinizi dinləsinlər və bilsinlər ki, Allah sizin dualarınıza necə cavab verirdi və başlasınlar özlərinin dualarına verilmiş cavabları toplamağa. Onlar Allahdan konkret şeyləri xahiş etməlidirlər ki, konkret cavab və kömək ala bilsinlər. Bu mərhə-

lədə uşaq müstəqil surətdə dua edir. Ancaq sizin rəhbərliyiniz altında və sizin köməyinizdən istifadə edərək.

O özü ona lazım olan arzu və ehtiyacın nədən ibarət olduğunu tapmalı, Allahdan xahiş etməyi öyrənməlidir ki, O da ona kömək etsin və onun qayğısına qalsın.

Bu iki məsləhət uşaqlara dua etməkdə kömək istədiyiniz vaxt sizə faydalı ola bilər.

Birinci: Uşağa təklif edin ki, bir qədər qeyri-adi surətdə dua etsin. Söhbət o duadan gedir ki, pinq-ponq oyunu kimi bir tərzdə edilir. Yəni, əvvəlcə uşaq öz ehtiyacı barədə dua edir, sonra siz onun üçün dua edirsiniz, sonra yenə o dua edir və yenə siz.

Yeddi-dəqiqə yaşda olan uşaqlar görməlidir ki, Allah onları sevir və onların qayğısına qalır.

İkinci: Nə haqda dua edə-cəyinizi ətraflı müzakirə edin. Oturun və uşaqla gün ərzində başına gələnlər haqda söhbət edin. Öyrənin görün ki, onu

həyəcanlandıran, narahat edən nədir, o nə istəyir, ona nə lazımdır. Beləliklə də siz siyahı tərtib edə bilərsiniz ki, dua edərkən Allaha nə haqda danışacaqsınız. Sonra isə dua edin.

Məhz bu vaxtdan başlayaraq uşaqları Allaha təvəkkül etməyi öyrətməlisiniz. Bunun üçün uşaqları Allah sevgisinə və Allahın onların qayğısına qalmağa hazır olduğuna inandırmaq lazımdır. Onun varlığı haqqında onlara danışın. Burada sizin köməyinizə Bibliyadan ayələr çata bilər ki, onları hər axşam uşaqlarla birlikdə oxuya bilərsiniz (Məsələn, Zəbur 37-25, Yeş 26:3, Yəhya 16:24)

Bundan başqa Allahın onların dualarına verdiyi cavabları anlamaqda, eşitdikləri dualar haqqındakı əhvalatları tapmaqda, onların imanının artmasına kömək et.

4. Şəxsiyyətin inkişafı (bax: 1 Padş. 2:22-26)

Padşahların birinci kitabının 2-ci fəslində Elinin öz oğulları ilə olan münaqişə haqqında oxuyuruq. Münaqişənin səbəbi onların pis əxlaqlı olması və onlar haqqında yayılan dedi-qodulardır. Oğullar öz atalarına qulaq asmırdılar. Şamuel haqqında isə əksinə, yaxşı məlumatlara rast gəlirik: «Kiçik – Şamuel isə

getdikcə böyüyür, Rəbbin və insanların gözündə hörmət qazanırdı» (1 Padş. 2:26)

Dördüncü mərhələdə (təxminən 10-11 yaşlarda) bizim uşaqlar dua etməyi öyrənməli və özlərini Allahın iradəsinə tabe etməlidirlər. Onlar bilməlidirlər ki, Allah onlara ağıl öyrədir, onlara rəhbərlik etmək istəyir və özlərini göstərməkdə, realizə etməkdə kömək etmək istəyir. Bu yaşda onların bunu bilməyi çox vacibdir ki, Bibliyada deyilir: «Biz özümüzü necə aparmalıyıq və Allah bizdən nəyi gözləyir».

Bu mərhələdə uşaqlar müstəqil surətdə dua etməyə çalışırlar. Siz əvvəlki kimi onların yanında olmalısınız ki, lazım olduqda onlara kömək edəsiniz və onları müntəzəm olaraq dua etməyə həvəsləndirərsiniz. Ancaq bunu həmişə yox, vaxtaşırı edin ki, rəngarənglik olsun və uşaqlar da bunu istəsinlər.

Bu mərhələdə də əvvəlki kimi uşağın çarpayısı başında oturmaq və onlarla dua haqqında söhbət etmək çox vacibdir. Ona özünüzdən dua həyatınızdan danışın, özünüzdən yüksəlişinizdən söz açın, nəyi öyrənmisiniz və nəyi öyrənirsiniz, onu başa salın, onun həyatında indi nələrin baş verdiyini ondan soruşun.

Siz ona başa sala bilərsiniz ki, nə haqda dua etməlidir və bu haqda necə dua etmək lazımdır. Sizin uşaq müstəqil dua etməyə başlayanda, ola bilsin istəyir ki, siz onun yanında olasınız və onun duasını eşidəsiniz.

Və yaxud da, adi duanı bərkdən oxumaq, nə haqda isə astadan dua etmək istəyir. Əladır. Uşaq Allahla əlaqə yaratmağı öyrənmək istəyir və Ona o şeylər haqqında danışmaq istəyir ki, başqalarına bu haqda danışmaq istəmir. Ən nəhayət, sizin uşaq istəyir ki, siz onu tək buraxasınız ki, o müstəqil surətdə dua edə bilsin.

Bu mərhələdə onun necə böyüdüyünü ona bildirin. Onu heç vaxt tənqid edib deməyin ki, «yaxşı olardı ki, sən öz xasiyyətinə və səhvlərini düzəltmək haqqında dua edəsən». Onu dost-

10-11 yaşlı uşaqların bilməyi çox vacibdir ki, Bibliyada deyilir: Biz özümüzü necə aparmalıyıq və Allah da bizdən nə istəyir.

casına ruhlandırın, onun xasiyyətində gördüyünüz yaxşı cəhətlərdən danışın və onu tərifləyin ki, onun imanını artsın. Uşağı yatmadan qabaq müstəqil surətdə dua etməyə göndərməyin. Bu mərhələdə yatmadan qabaq dua etmək sizin və uşaqların ünsiyyətdə olmağınız üçün yaxşı vaxtdır.

Birgə dua etməkdən yayınmağınız kədərli nəticəyə səbəb ola bilər.

Fikirləşin

Yazın görək, uşağı ruhlandırmaq üçün ona hansı sözləri deyə bilərsiniz? Həyatın hansı sahələrində onun böyüdüyunü görürsünüz. Bu haqda ona danışın.

5. Ünsiyyət, rəhbərlik və itaət (bax: 1 Padş. 2:27–3:18)

Bu parçada biz oxuyuruq ki, bir nəfər Allah adamı Elinin oğulları üzərində məbəddə özlərini pis apardıqlarına və Elinin üzərində oğullarının özlərini pis aparmalarının qabağını alma-dığına görə Allah məhkəməsi elan edir.

Bu belə olmuşdu: «Elinin oğulları Allahla bir olmaqdan və Onu dərk etməkdən imtina etmişdilər. Onlar Allahın hökmlərinə məhəl qoymur, Onun rəhbərliyini inkar edir, İlahi qanunları yerinə yetirmir, Allahın iradəsinə qarşı çıxır, pis-pis işlərlə məşğul olurdular».

Sonrakı fəsildə yenə də Şamuelin imanda artmasına şahidlik edən məlumat verilir (1 Padş. 3:1–18). Bu parçada söylənilir ki, kiçik oğlan Şamuel Allahın səsinə eşidir. O bu səsi üç dəfə eşidir və elə güman edir ki, onu Eli çağırır və peyğəmbərin yanına gəlir ki, onu nə üçün çağırıldığını soruşsun.

Üçüncü dəfə Eli başa düşür ki, oğlanı çağıran Kimdir və Şamuelə deyir ki, əgər O yenə də bu səsi eşitsə, belə desin: «Danış, ya Rəbb! Qulun qulaq asır» (1 Padş. 3:9). Şamuel belə

edir və Rəbb ona Eli və onun oğullarını nələrin gözlədiyini danışır.

Səhər yenə də Şamuel öz xidmətini edirdi. Eli ondan gecəki söhbəti danışmağı xahiş etdi; Rəbb ona nə deyib? Oğlan da qorxa-qorxa hər şeyi olduğu kimi nağıl etdi.

Təzadlar aydın görünür. Elinin oğullarından fərqli olaraq Şamuel Allahı dərk etmək imkanını çox qiymətləndirirdi və Onun yaxınlığından qürur duyurdu. O öz həyatını Allahın iradəsinə tabe etmək istəyirdi və Allaha qulaq asırdı.

Şamuel haqqındakı hekayə aşağıdakı sözlərlə qurtarır (hansı ki, onu və onunla birlikdə bizi də altıncı mərhələyə–ruhi kamiliyə çatdırır).

Şamuel böyüdü. Rəbb onunla idi və Rəbb onun sözlərindən heç birini boşa çıxartmadı. Dandan Birsaviyə qədər bütün İsrail xəbər tutdu ki, Şamuel Allahın peyğəmbəri olmaq şərəfinə layiq görülmüşdür. Rəbb də Özünü Şamuelə Sözlə tanıdandan sonra Şalomda tez-tez görünməyə başladı.

Şamuelin də bütün İsrailə sözü vardı...

1 Padş. 3:19–4:1

Bizim uşaqlar yeniyetməlik çağına çatanda, onlar mütləq bunu bilməlidirlər:

1. Allahı axtarmalı, Onu və Onun Kəlamını dərk etməkdə və Onunla ünsiyyət yaratmaqda kömək etməyi Ondən xahiş etməli.
2. Öz həyatını Allaha etibar etməli, Ondən ağıl istəməli və Rəhbərlik etməsini xahiş etməli (son məqsədə çatmaqda və az əhəmiyyətli problemləri həll etməkdə).
3. Allahdan xahiş etməli ki, O onları ona tabe olmaqda və Onun ardıcılı olmaqda uğur qazana bilsinlər.

Daima dua etməyin lazım olduğu fikrini, yəni bütün gün ərzində dua etməyin lazım olduğunu bütün mərhələlərdə qeyd etmək lazımdır. Ancaq beşinci mərhələdə uşaqları belə dua etməyə öyrətmək valideynlərin əsas məsələsi olaraq qalır. Əgər sizin yeniyetmə hər şeyi gecikmədən Allaha danış-

mağlı öyrənməyiblərsə (yəni gün ərzində baş verənləri) onda axşam duası və ümumiyyətlə duanın özü də onlar üçün qiy-mətini itirir.

Axşam duasında Allaha səmimi-qəlbdən müraciət etmək mümkün deyil. Əgər siz bütün gün ərzində bir dəfə də olsun Onu yadınıza salmamısınız. Bizim həyatımızın əsasını Allahla ünsiyyət təşkil etməlidir. Hər şey onun üstündə qurulur və hər şey ondan başlanır.

Ona görə də yatmadan qabaqkı vaxt sizin və uşaqlarınız üçün «məşq meydançasına» çevrilə bilməz. Siz öz uşaqlarınızı idarə edirsiniz və onlara hər gün kömək edirsiniz. Hər dəqiqə, deməli, bütün ömür boyu.

6. Mənəvi kamillik (bax: 1 Padş. 3:20–21)

Şamuelin həyatından olan bu sonuncu dəlil onun fiziki və mənəvi kamillik dövrünə aiddir. Şamuel daha məbəddə yaşamırdı. Orada ancaq Eli və öz valideynləri ilə əlaqədə idi. İndi o israillilər arasında yaşayırdı. «Bütün İsrail, Dandan Virsaviyə qədər bildi ki, Şamuel Allahın peyğəmbəri olmaq şərəfinə nail olmuşdur. Bu da Şamuelin bütün İsrailə sözü idi». (1 Padş. 3:20–4:1).

Bu son mərhələdə bizim uşaqlar mənəvi kamilliyə çatırlar, Allahın iradəsini yerinə yetirirlər. Ona qulaq asırlar, Onunla ünsiyyət yaradırlar və onların həyatı mənə kəsb edir.

Sizin uşaqlar çətinliyə rast gələndə, onlara kömək edin, sözlərinizlə onları dəstəkləyin, onları ruhlandırın. Bu imkan-dan istifadə edin, əvvəllər olduğu kimi onlarla söhbət edin. Onlara o haqda danışın ki, Allah sizin hansısa duanıza cavab verib, onların diqqətini Allaha yönəldin, onlara öz köməyinizi təklif edin və onlarla birlikdə dua edin.

Əgər sizin uşaqlar dua öyrənməyin birinci mərhələsini başa vurublarsa, onda onlar beşinci və altıncı mərhələni də keçməyə hazır olacaqlar. Onlar biləcəklər ki, Allah onları sevir və onlara ən yaxşı şeylər arzulayır. O, onları yaradıb və idarə edir. Onla-rın qayğısına qalır və dualarına cavab verir. Onlarda inam yara-nacaq ki, onlar dəyişə bilərlər, öyrənə bilərlər və İsa Məsihdə

ucala bilərlər, öz imkanlarından istiadə edə bilərlər ki, bunu da onlara Allah bəxş edib.

Sadəcə desək, əgər biz öz uşaqlarımızı dua etməyi tədricən öyrətsək, onda onlar həlledici mərhələyə –mənəvi kamilliyə çatmağa yüz faiz nail olacaqlar.

Mümkündür ki, bəzi oxucuların böyük uşaqları var ki, mənəvi artımın pillələrində, onları yaşına uyğun gəlməyin pilləsində dayanıblar. Qorxulu bir şey yoxdur. Yaşın nə fərqi var? Məsələn, mən özümün mənəvi inkişafım haqda fikirləşərkən, gəncliyimdə keçdiyim mənəvi artımın pillələrini xatırlayıram:

1. Öyrəndim ki, Allah məni sevir.
2. Bildim ki, dua etmək lazımdır və dua etməyi öyrəndim.
3. Allah sevgisini qəbul etməyi öyrəndim. Öyrəndim ki, Allah mənim dualarıma cavab verir və mənim ehtiyaclarımı ödəyir.
4. Öyrəndim ki, Allah istəyir ki, Mən Ona oxşamalıyam və O mənə kömək edəcək ki, mən dəyişim və mənəvi cəhətdən yüksəlim.
5. Allahla əlaqələrimi genişləndirdim. Öyrəndim ki, Allahın fikri var və onun üzünü axtarmağa başladım.
6. Onun sözünə qulaq asmağa və rəhbərliyini qəbul etməyi öyrəndim.

Uşaqları duaya öyrətmək prosesi Allah sevgisi ilə tanışlıqdan başlayır. Sonra uşaqlar Allaha qulaq asmağı öyrənir və Onunla əlaqə yaradır, sonra isə Onun iradəsini yerinə yetirməyi öyrənirlər.

Sizin uşağın yaşından asılı olmayaraq uşağı dua etməyə öyrətməyi Allah sevgisi haqqındakı hekayə ilə başlayın və beləcə də davam edin. Bir qədər böyük uşaqlar daha tez inkişaf edəcəklər. Ancaq izləməyi unutmayın ki, onlar hansı mərhələdədirlər və Allah onları necə idarə edir. Siz uşaqları məcbur edə bilməzsiniz ki, onların mənəvi inkişafı fiziki inkişaflarına uyğun gəlsin. Siz onu izləməlisiniz ki, Allahı dərk etməkdə necə uğur qazanırlar və onları pillədən pilləyə keçirin.

Əgər siz öz uşaqlarınızı onlar keçid dövrünü yaşayan vaxt dua etməyi öyrədirsinizsə, onda siz arzu etməyəcəksiniz ki, bu kitabda, uşaqlarla birgə dua etməyə çağıran göstərişlərə əməl edəsiniz.

Məsələn, sizin on dörd yaşlı yeniyetmə oğul və qızınıza duanın ideyası pinq-ponq oyunu üzərində qurulduğu üçün xoşagəlməsin.

Sizin uşağın yaşından asılı olmayaraq uşağı dua etməyi öyrətməyə Allah sevgisi haqqındakı hekayə ilə başlayın və beləcə də davam edin.

Onlar ola bilər ki, sizinlə dua etmək istəsinlər, ya da ki, sizin duanıza qulaq asmaq istəsinlər və ya da sadəcə olaraq sizin yanınızda oturub sizinlə söhbət etmək arzusunda olsunlar.

Ola bilər ki, onlar özləri bu kitabı oxumaq istəsinlər. Yadda saxlayın ki, uşaqları məcbur etmək olmaz ki, bu da çox mühümdür: onlar hələ yeniyetmədirlər.

Allah heç kimi məcbur etmir. O məhəbbətlə özünə insanı cəlb edir və bunu elə aktiv surətdə edir ki, o cür də aktivliklə Onunla insan ünsiyyət yaratmağa çalışır. Ən yaxşı odur ki, yeniyetməyə öz həyatınızdan bəzi əhvalatları danışasınız ki, o vaxt siz mənəvi inkişafın dördüncü pilləsində idiniz. Bu da onu ruhlandırır və ona dostcasına dəstək olar.

Günaha görə cəza–ölümdür. Əgər sizin uşaqlar Şamuel kimi mənəvi cəhətdən inkişaf etsələr əbədi həyata malik olacaqlar.

Tapşırıq: Mənəvi inkişafın pillələri və dua

Bir vərəq götürün, yuxarı hissəsində bütün uşaqlarınızın adlarını yazın. Sonra göstərin ki, onlardan hər biri mənəvi inkişafın hansı pilləsini tutur. Onlar həmin pillədə dayanaraq dua haqqında nəyi bilməlidirlər? Allah haqqında? Siz bu biliyi əldə etmək üçün onlara necə kömək edə bilərsiniz?

Suallar

Sizin uşaq mənəvi inkişafın hansı pilləsində durub və onu hansı pillədə görmək istərdiniz?

Yazın görək ki, mənəvi inkişafın sonrakı pilləsinə keçmək üçün uşağınıza necə kömək edə bilərsiniz?

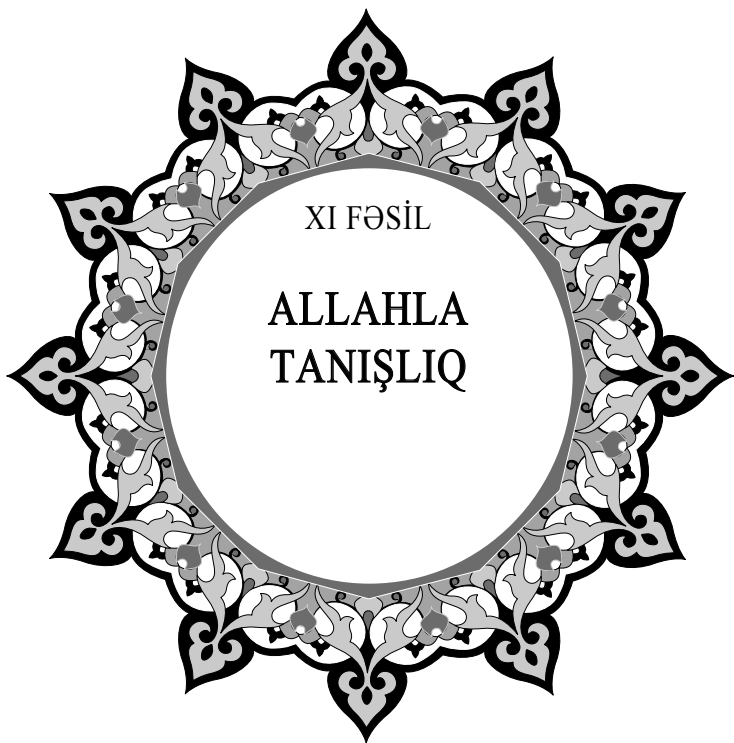
Dua üçün mövzular

- Allaha təşəkkür edin ki, siz və uşağınız dua edərək hər gün ona yaxınlaşa bilərsiniz.
- Allahdan xahiş edin ki, uşaqlara mənəvi kamilliyə çatmaq üçün sizə kömək etsin.
- Allahdan xahiş edin ki, uşağın imanını möhkəmlətsin və onlarda Onu dərk etmək üçün maraq oyatsın.

Uşağın duası

«Mənim, əziz Səmavi Atam. Mən Səni daha yaxşı tanımaq istəyirəm. Zəhmət olmazsa, mənə göstər, Sənin haqqında necə çox öyrənmək olar. Mənə kömək et ki, vaxtımın çoxunu Səninlə ünsiyyətdə keçirim.

İsa Məsih naminə. Amin».

XI FƏSİL

ALLAHLA
TANIŞLIQ

Əgər bizim həyatımız Allahın təyin etdiyi kimi deyilsə, bunun səbəbi Allahın Sevgisinə, Onun Qüdrətinə inanmamamız və Allahın Hökmlərini yerinə yetirməməyimizdir.

Endrü Mürrey

Allaha edilən duanın iki təfsirinə nəzər salaq. (bax: Mat. 6:9–13).

Bu onu göstərir ki, Allahın Kim olduğunu cürbəcür başa düşmək olar. Bu göstərilən misal ona sübutdur ki, bizim dualarımız və ondan gözlədiyimizə əsaslanaraq belə nəticəyə gəlirik: biz və uşaqlarımız əslində hansı Allaha inanırıq.

«Bizim mükəmməl, sevən Atamız. Sən göylərdə — işıq və sevincin olduğu yerdəsen. O yerdə ki, orada bəxtiyarlıq hökm sürür, orada kədər və pisliklər yoxdur.

Adın Müqəddəsdir. Hər bir insan Sənin böyüklüyünü görməlidir.

Sənin həqiqət və bəxtiyarlıq Səltənətin gəlsin, buraya, bizim yerə və insanlar Sənin sevdiyin xalq olmaq üçün azad olsunlar. Yerdə də Sənin İradın olsun. İnsanlar yer üzündə kamil bir dünyada yaşasınlar, göylərdə olduğu kimi yerdə də xoşbəxt olsunlar. Çünki, göylərdəki insanlar Sənə bənzərdirlər, bir-birlərini şəksiz sevirilər və Sənin onlar üçün hazırladığından böyük həzz alırlar.

Səndən xahiş edirəm ki, bizim gündəlik ehtiyacımızı ödə. Necə ki, Sən həmişə bunu gözəl formada edirsən. Günahlarımızı və səhvlərimizi bağışla, ona görə ki, Sən bizə böyümək imkanı verirsən, ona görə də biz Səni çox sevirik və bizim həyatımıza daxil etdiyin kəsləri də sevirik və bağışlayırıq...»

«Hər şeyi bilən Səməvi Atamız. Adın Müqəddəsdir. Səni dərk etmək mümkün deyildir. Səltənətin gəlsin ki, Sənə tabe olmayanların hamısı məhv edilsin. Yerdəki insanların da hər birinə, göydə olduğu kimi, Sənin iradənin çatsın ki, hər şey mükəmməl olsun. Gündəlik ehtiyacımızı hər gün çatdır ki, acından ölməyək. (Mən Səni öz xahişlərimlə çox yormağ istəmirəm.) Mənim günahlarımı bağışla, necə ki (Qoyma ki, Cəhənnəmdə əzab çəkim), mən də günahkarların günahından keçirəm...»

Biz öz uşaqlarımıza göstərməliyik ki, Allah necədir və O, onlar üçün nə etməyə hazırdır. Əgər onlar inanmırsa ki, Allah onları sevir və ya onlar elə hesab edirlər ki, Allah onlara baxaraq hesablayır ki, onlar Onun ümidlərini doğruldacaqlar, onda onların dualarının heç bir əhəmiyyəti olmayacaq. Uşaqlar Allahla ünsiyyət yaratmağı öyrənməyəcəklər və heç bir müsbət nəticəyə nail olmayacaqlar. Onlar bizdən öyrənməlidirlər ki, Allah xeyirxahdır və O, öz İradəsinə uyğun hərəkət edir.

Uşaqlar bizim nə haqda danışdığımızı anlayan vaxtdan Allah haqqında ilkin biliyə malik olmalıdır.

Allah bizi ona görə yaradı ki, biz Onunla ünsiyyətdə olaq. Bizim uşaqlar həqiqətdə də başa düşəndə ki, Allah Kimdir və O onlara nə arzu edir, onda onlar üçün Allahla ünsiyyət qurmaq çətin olmayacaq və onlar da elə dua edəcəklər ki, Allah onların dualarına cavab verəcək.

Uşaqlarınıza Allah haqqındakı beş həqiqəti izah edin. Bu onlara mənəvi cəhətdən böyüməyə kömək edir. Bu fəsildə sizə məsləhətlər təklif olunur. Siz də onlardan istifadə edərək uşaqlara bu həqiqəti dərk etməkdə yardımçı ola bilərsiniz. Bibliyadan ayələr verilib ki, siz onları uşaqlarla birgə oxuya bilərsiniz və ya əzbərləyə bilərsiniz.

1. ALLAH — ƏBƏDİ YARADANDIR

Uşaqların Allah haqqında verdiyi ən geniş yayılmış suallar belədir: Allahı kim yaratmışdır? O hardan gəlmişdir? Allah kimə oxşayır? Onun dostları varmı, yoxsa O təkdir?

Uşaqlar bizim nə haqda danışdığımızı anlayan vaxtdan Allah haqqında ilkin biliyə malik olmalıdır. Aşağıdakı bu həqiqətləri onlar bilməlidirlər:

- Görünən və görünməyən hər bir şeyi Allah yaratmışdır.
- Allah təkdir, Qüdrətlidir. Hər şeyi bilir və hər yerdə olur.
- Allahı heç kim yaratmayıb, Onu heç kim doğmayıb. Allah zamanı yaradıb, İnsanı yaratmaq üçün xəlv edib. Hər şeyin əvvəli və sonunu təyin edib.

Biz fikirləşirik ki, hər şeyin əvvəli və sonu var. Çünki Allah bu dünyanın əvvəllini və sonunu müəyyən etmişdir. Ancaq O, yaratdığıınınin fəvqındadır (ondan üstündür).

Məsləhətlər

Biz uşaqlara izah edəndə ki, Allah Kimdir? Onlara Onun elə xüsusiyyətləri haqqında araşdırma aparmaqda kömək etməliyik ki, onu biz özümüz də çətin dərk edirik. Onlara danışanda ki, Allah həmişə mövcud olub, hər şeyi bilir, hər şeyi bacarır və eyni vaxtda hər yerdə ola bilər, bunu onlara alleqoriyadan istifadə edərək başa salmaq lazımdır.

Mən, Allahı dərk etmək üçün etdiyim hərəkətləri iki balaca dağsiçanının (xomyak) etdiyi hərəkətlərlə müqayisə etməyi xoşlayıram. Onlar, şüşə yeşikdə oturaraq mübahisə edirlər ki, yeşikdən kənarda da şeylər varmı? Yeşiyin divarları onlara bu şeylərə toxunmağa imkan vermir və dağsiçanları belə qərara gəlirlər ki, onlar həqiqi deyillər və onların gördükləri yalnız şəkillərdir.

Onlar bu haqda nə dolğun informasiyaya, nə də onu həzm etmək qabiliyyətinə malik deyillər? Ancaq bu o demək deyil ki, bayırda heç nə yoxdur (Siz bu alleqoriyadan istifadə edərkən, dağsiçanlarını evinizdə olan heyvanlarla əvəz edə bilərsiniz).

Siz uşaqlara izah etmək istəyəndə ki, Allah hansı üsulla eyni vaxtda hər yerdə ola bilər, hər şeyi bilir, harda nə baş verir, ondan xəbərdardır, bütün duaları eyni vaxtda eşidir, onlara qəfəsdə bağlı halda qalmış dağsiçanlarını misal göstərmək olar.

Allah tərəfindən yaradılan hər bir uşaq nadirdir, ancaq imkanları məhduddur. Allah insana eyni zamanda hər yerdə olmaq bacarığını bəxş etməmişdir və həm də onun üçün bəzi məhdudiyyətlər qoymuşdur. Bibliyada deyilir ki, Allah hər şeydən xəbərdardır və hər yerdə vardır. Onun üçün mümkün olmayan şey yoxdur.

O bizi yaradanda, bizə eyni zamanda bir neçə yerdə olmaq qabiliyyətini verməmişdir və bizə o qədər bilik vermişdir ki, bizi nəyə və nə qədər öyrədirlər ki, müəyyən vəzifələrin öhdəsindən gələ bilək.

Ona görə də belə düşünmək sadəlövhlik olar ki, özümüdə nəzər salaraq belə deyək: Allahın da imkanları məhdud olmalıdır, çünki bizim imkanlarımız məhduddur. Əgər insanların dünyanın yaranma sirlərinə yiyələnmək bacarığı haqqında mühakimə yürütsək, onda bizi şübhə və şübhəli halda yaşayan dağsiçanına oxşatmaq olar. Bibliya deyir ki, biz hətta təsəvvür edə bilmərik ki, bu dünyanı tərk edəndən sonra Allah bizim üçün nələr hazırlayıb. O vaxta qədər də O bizim imkanlarımıza məhdudiyyət qoyub.

Ən başlıca Bibliya ayələri

Sizə ən başlıca Bibliya ayələrini təqdim edirik ki, uşaqlar oxusunlar və yadda saxlasınlar. Bu ayələr onlara başa düşməyə kömək edir ki, Allah hər yerdə var, qüdrətlidir və hər şeyi bilir.

Hara gedim ki, ruhun orada olmasın?
Hara qaçım ki, hüsurunda olmayım?
Əgər göylərə çıxsam, Sən oradasan.
Ölülər diyarında yatsam, Sən oradasan.
Qanad çalıb gündoğana uçsam belə,
Sənin sağ əlin bələdçi olacaq
Sağ əlin məni qoruyacaq.

Zəbur 139:7-10

...Ey Xudavəndi-Ələm! Böyük gücünlə və qüdrətli əlinlə Yeri, Göyü yaratdın. Sənin edə bilməyəcəyin heç bir şey yoxdur.

Yerem. 32:17

Allah böyükdür, Onun qalası möhkəmdir və Onun ağılı ölçül-məzdir.

İs. 46:10

Uşaqların Tanrıya cavabları

Üç həqiqət: 1. Allah təkdir; 2. Allah — bu dünyanın Ya-radıcısı və Hökmdarıdır. 3. Əbədidir, əzəli və sonu yoxdur — bunlar Allah haqqında elementar dünyagörüşünün əsasıdır.

Biz başa düşməliyik ki, uşaqlar Allahla tanış olmaq üçün əvvəlcə İsa Məsihi tanımalıdırlar.

Uşaqlar hələ üç yaşında olarkən İsa Məsihin Xilaskar oldu-ğunu təyin edə bilirlər. Öz uşaqlarığımızı Allahla tanış etmək üçün istifadə edə biləcəyimiz məsləhətlər bunlardır.

1. İsa Məsihin həyatı, ölümü və dirilməsi haqqındakı əhva-latı uşaq üçün oxuyun.

2. Ona Yəhya 3:16 ayəsini oxuyun və izah edin ki, bizlər-dən heç kim kamil deyil və biz hərdən səhv hərəkətlər edirik. «Bu — günah adlanır və bu günah da bizi Allahın övladları ol-mağa mane olur. Günahın cəzası ölüm və Allahdan uzaq olmaqdır. Ancaq Allah Özünün Yeganə Oğ-lunu Yer üzünə göndərmişdir ki, O çarmıxda bizim əvəzimizə ölsün. İsa bizim yerimizi tutdu. Əgər biz Allahdan günahlarımızı bağışlamağı xa-hiş ediriksə və İsa da bu günahlarımıza görə özünü qur-ban veribse, O bizi bağışlayar. O bizi öz övladı edər.

Uşaqlar hələ üç yaşında olarkən İsa Məsihin Xilaskar olduğunu təyin edə bilirlər.

3. Uşaqdan soruşun görüm, o lap indicə Allahdan bağışlan-mağını və Onun uşağı olmağını arzu edirmi? Elə indicə deməklə siz hər halda öz uşağınıza ixtiyar verirsiniz ki, o bunu gələn dəfə də edə bilər, əgər tövbə etməyə hazır deyilsə. Əgər o yox desə, ona bu hekayəni başqa vaxt-da oxuyun. Allah onu müqəddəs Ruhla qüvvələndirər, uşaq buna razı olarsa, qoy o bu sadə duanı oxusun:

«Allahım, mən bilirəm ki, pis və düzgün olmayan addım atmışam. Buna təəssüf edirəm. Mən bilirəm ki, İsa bi-

zim günahlarımıza görə ölüb və ölümlərdən dirilib. Mən bilirəm ki, O, Aləmin Rəbbidir. Allahım, bağışla məni. Sənə təvəkkül etməyə icazə ver. Kömək et ki, Sənə itaətdə olum və həmişə düzgün qərar qəbul edim. Məni sevdininə görə Sənə təşəkkür edirəm və məni övladlığa götürdüyün üçün Sənə minnətdaram. İsa Məsih naminə. Amin».

Sonra uşaqla birlikdə sevin. «Beləliklə, sizə deyirəm ki, tövbə edən bir günahkar üçün də Allahın mələkləri hüsurunda sevinc olur». (Lk. 15:10)

Göylər sevinir. Siz də sevinin Allah övladı olmuş uşağınızın ad gününü qeyd edin». (Yəhya 1:2)

Fikirləşin

1. Uşağın bilməsi nəyə görə vacibdir ki, Allah onu Yara-dandır.

2. Bu faktı onun qəbul etməsi onun gündəlik həyatına necə təsir edə bilər?

2. ALLAH BİZİ SEVİR

Sevmək — təslim olmaqdır.

Yəhya 3:16 ayəsi məşhur ayədir və belə başlanır: «Allah dünyanı elə sevdi ki, vahid Oğlunu ona verdi...». Bu addım məhəbbətdən irəli gələn bir addım idi. Sevmək-təslim olmaqdır. Həvari Pavel deyib ki, sevən Allah səxavətli olmaq istəyir: «Məgər Öz Oğlunu əsirgəməyib hamımız üçün onu təslim edən, Onunla bərabər bütün şeyləri bizə ehsan etməyəcəydirmi?»

Biz uşaqlara deyəndə ki, Allah — sevgidir və O, onları sevir, onlara bu sözlərin əsl mənasını başa düşməkdə kömək edin. Rəbb onlara nəinki yaxşı münasibət bəsləyir, O həm də onlara qarşı səxavətlidir. O da istəyir ki, onlar da Onun kimi səxavətli olsunlar. (Yəhya 3:16–18).

Uşaqlarınız bilməlidirlər ki, sevgi olan Allah onları elə sevir ki, bunu özləri təsəvvür edə bilməzlər. O heç vaxt yorulmur və onlara kömək etməkdən çəkinmir. Allah deyəndə ki, «Mən səni sevirəm», «sevirəm» sözü hər şeydən əvvəl hərəkəti bildirir.

Məsləhətlər

Uşağın yadına hər zaman salın ki, Allahın məhəbbəti onlardır. Duadan qabaq və sonra ona deyin ki, Allah onu sevir. Sonra söyləyin ki, Allah nə edirsə, onu sevdiyi üçün edir. (Bunu, uşağın etdiyi dua ilə əlaqədar olduğunu təsdiq edin):

«Allah səni sevir, O sənin duanı eşidir və onlara cavab verir. O bilir ki, sən velosiped istəyirsən».

«Allah səni sevir və problemini həll etmək üçün sənə kömək etmək istəyir: məsələn, sənə dostunla barışmağa kömək edir».

«Allah səni sevir və istəyir ki, sən xoşbəxt olasan».

«Məhəbbət əməldə bilinir» məsələni uşaqlar daha yaxşı mənimsəsinlər deyə məhəbbətinizi işdə bildirin, ailə üzvlərinizə hədiyyələr bağışlayın.

Bu, cürbəcür sürprizlər ola bilər ki, siz onu ancaq ürəklə edəsiniz.

Öz yaxınlarınıza nə vaxt «məhəbbət hədiyyəsi» verəcəyinizə qərar verin və bunu onlara bildirməyin. Uşaqlar sizə kömək edə bilər. Bu onlara göstərir ki, məhəbbət konkret bir addımla, hərəkətlə bağlı olmalıdır. Onda başa düşərlər ki, onun qayğısına qalanda, onu sevəndə insan nə qədər sevinc hissi keçirir.

Bibliyada deyilir ki, Allah bizə istədiyimizdən və fikrimizdə tutduğumuzdan da çox verir. Allah tez-tez bizi Öz cavabları ilə mat qoyur. Belə hadisə olanda, biz deyə bilərik ki, Allah bizə «sevgi» göndərib.

Ən başlıca Bibliya ayəsi

Bu ayə Allahın bizə olan sevgisinə işarədir:

«Baxın görün ki, Atamız öz sevgisinə necə izhar edir ki, biz Allahın övladları adlanaq və Allahın övladı olaq». (1 Yəhya 3:1; habelə Rom 8:32 və 1 Yəhya 4:16).

3. ALLAH MƏRHƏMƏTLİ VƏ XEYİRXAHDIR

Biz, layiq olub-olmamağımızdan asılı olmayaraq xeyir-bərəkət alırıq. Biz deyəndə ki, Allah xeyirxah və mərhəmətlidir, biz bunu nəzərdə tuturuq ki, O bizim dualarımıza cavab verir və bizim ehtiyaclarımızı layiq olmadığımız halda da ödəyir. O, bunu ona görə edir ki, bizi sevir, bizə kömək etmək istəyir, çünki, Onun İradəsi belədir. O mərhəmətli olduğu üçün bizi cəzalandırmır, baxmayaraq ki, biz buna layiq, çünki, biz günahkarıq. Beləliklə də lütfkar Allahın taxtına cəsarətlə yaxınlaşaq ki, vaxtında yardıma malik olmaq üçün mərhəmət alıb, lütf tapaq. (İbrani 4:16)

Allah çox mərhəmətlidir. Bu haqda hər kəs bilməlidir. O kəslər ki, inamını artırmaq və duasına cavab almaq istəyir.

Hərdən düşünürük ki, Allah bizi eşidir, çünki yaxşıyıq və ya da biz onun sevimli bəndəsiyik. Və əksinə: biz Allahdan xahiş və təvəkkül etməyə qorxuruq, çünki, o qədər də yaxşı deyilik və ya fikirləşirik ki, Allah bizdən razı deyil. Allah bizi kamil olmağa və yaxşı işlər görməyə ruhlandırır. İsa Məsihin simasında O bizim dostumuzdur və stadionda oturub əlindəki saniyəölçənlə bizim nəticələrimizi ölçən hakimimiz deyil.

Biz və uşaqlarımız dua ilə Allaha müraciət edib nəyi isə Ondən xahiş edən vaxt öz gördüyümüz yaxşı işləri və xidmətlərimizi gözə soxmamalıyıq.

Allah bizi sevdiyi üçün bizim Ona müraciət etməyimizə imkan verir və bizi eşitmək istəyir və bizə mənəvi cəhətdən artığımızı, özümüzə qiymət verməyimizə və hansı işləri gördüyümüzə baxmayaraq cavab vermək istəyir.

Onun cavabları mərhəmətindən asılıdır, bizim xidmətlərimizdən yox. Ona görə də biz Ona cəsarətlə müraciət edib kö-

mək ala bilərik. Biz heç nəyə layiq deyilik. Ancaq , Allah ondan istəyənlərə qarşı çox mərhəmətlidir. İbranilərə məktubda yazıldığı kimi «biz cəsarətlə onun taxtına yaxınlaşıyıq ki, ondan ismət alaq» (İbran. 4:16)

Əgər uşaqlar bunu başa düşürlərsə onlar üçün Allahı Dost kimi qəbul etmək asan olacaq. Elə bir Dost ki, inkişaf etmək üçün onlara sevgi ilə kömək edir. Mükəmməl olmağı tələb edən və səhvlərə görə cəza verən hakim kimi yox.

Məsləhətlər

Ailənidə «mərhəmət» günü elan edin. Hər hansı bir günü seçin və uşaqlara izah edin ki, «mərhəmət» nə deməkdir. Söyləyin ki, bu gün ərzində hər şeyi sevgi ilə etmək lazımdır, «layiqəm-layiq deyiləm» prinsipi ilə yox. Bu çox əyləncəli və şən olacaqdır, əgər siz bizim məsləhətlərə qulaq assanız. Evdə olanların hamısından xahiş edin ki, bir-birinə mərhəmət göstərsinlər. Başqa sözlə, uşaq sizdən nəyi isə xahiş etsə (imkan daxilində, əlbəttə) ona cavab verin, iki nöqtəyi nəzərdən çıxış etməklə:

1) Onun xahişini yerinə yetirmək üçün mənim imkanım varmı?

2) Bu onun xeyrinə olacaqmı? Bu zaman əhəmiyyəti yoxdur ki, öz arzusunun yerinə yetirilməsi üçün onun əsası varmı, ev tapşırığını edib, ya yox, otağını yığışdırıb, ya yox. Əgər siz uşağınızdan sizin üçün nəyi isə etməni xahiş etsəniz, onun tərəfindən heç bir şərt irəli sürülməməlidir. Məsələn, «Bir az əvvəl mən bunu etdim,» «Bu gün mənim növbəm deyil» və ya «mənim ondan zəhləm gedir» və s. arqumentlər qəbul edilməməlidir. O ancaq cavab verməlidir ki, «Yaxşı».

Belə bir günü uşaqlar da təşkil edə bilərlər. Əvvəlcə, mümkündür ki, onlar bir-birini tələblərlə «bomba» atəsinə tutacaqlar, ancaq sonra hər şey yoluna düşəcək. Xahiş bu sözlərlə başlasa, yaxşı olar: «Mən səndən mərhəmət diləyirəm».

«Mərhəmət» günü — uşaqlara Allahın rəhmdil olmasını xatırladan yaxşı vasitədir. O həm də onların başqalarına qarşı Allahın istədiyi kimi mərhəmətli olmağı öyrədir. Bir ailəni

göz önünə gətirin ki, orada hamı bir-birinə məhəbbətlə kömək edir, çünki onlar mərhəmətli olmağı qərara alıblar.

Ən başlıca Bibiliya ayələri

Allahın mərhəmətli olmasını göstərən bir neçə gözəl ayələr:

Beləliklə, Səməvi Atamız kimi mərhəmətli olun (Lk. 6:36, İbran. 4:16 bax).

Ey Xudavənd, eşit, ey Xudavənd, bağışla, ey Xudavənd diqqət et və hərəkətə gəl. Ey Allahım, Öz adın naminə gecikmə, çünki şəhərin və xalqın Sənə məxsusdur.

Dan. 9:18

4. ALLAH SƏDAQƏTLİDİR

Biz Allahın yanına öz xahişimizlə gəldikdə, yaddan çıxarmamalıyıq ki, O sədaqətlidir və Ona təvəkkül edirik ki, O bizim ehtiyaclarımıza laqeyd qala bilməz.

Sadiq adamlar dönməzdir, mötəbərdir və etibara layiqdirlər. Biz ona bel bağlaya bilərik ki, onlar öz vədlərini yerinə yetirəcəklər. Bibliyada Allahın sədaqəti haqqında danışarkən,

bir fikir xüsusi vurğulanır ki, O tamamilə etibarlıdır, İsa Məsih naminə bizə verdiyi vədi yerinə yetirəcəyinə inanmalıyıq.

Biz Allahın yanına öz xahişimizlə gəldikdə, yaddan çıxarmamalıyıq ki, O sədaqətlidir və Ona təvəkkül edirik ki, O bizim ehtiyaclarımıza laqeyd qala bilməz. Biz Ona imkan verə bilmərik ki, bizim uşaqlar Allahın yanına elə fikirlə gəlməməlidirlər ki, Allah onların dualarına istəsə cavab verər, istəməsə yox. Belə bir fikir Allahın sədaqətli olması fikrinə tamamilə ziddir.

Əgər biz Allahdan xahişimizi yerinə yetirməsini rica edirik-sə, şübhə edirik ki, O bizi eşidir, ancaq biz onun cavabına ümid bəsləməməliyik.

Əgər sizlərdən birinin hikməti əskikdirsə, hər kəsə comərdliklə və gileylənməyərək verən Allahdan diləsin, ona veriləcəkdir. Amma qoy inamla diləsin, heç şübhə etməsin. Çünki, şübhə edən, küləyin qaldırdığı və təlatümə gətirdiyi dəniz dalğasına bənzər.

Qoy belə adam düşünməsin ki, Rəbbdən bir şey alacaqdır. Mütərəddid adam etdiyi heç bir şeydə sabit deyil.

Yaqub 1:5–8

Yaqub bizi şübhə etməkdən çəkindirir. Mahiyyət etibarı ilə o deyir: «O kəs ki, hesab edir, dua lotereyadır, burada uduzmaq da olar. Qoy o ümid etməsin ki, öz duasına cavab alacaq. Nəyə görə? Ona görə ki, O, inanmır. Onun şübhəsi — Allahın onun duasına cavab verməməsinin bir səbəbidir. Əgər biz uşaqlara imkan versək ki, onlar belə fikrə gəlsinlər ki, Allah istəsə onların dualarına cavab verər, istəməsə yox. O onlara cavab verməyəcək və onların da dua etməyə həvəsləri sönəcək. Uşaqlar bilməlidir ki, Allah sədaqətlidir. Ona inanmaq və təvəkkül etmək lazımdır.

Elə olurmu ki, biz öz dualarımıza mənfi cavab alırıq. Bəli. Olur ki, biz bilmirik ki, bizim duamızın cavabı nə olacaq! Bəli. Olurmu ki, biz bilirik ki, Allah bizə müsbət cavab verəcək? Bəli, olur. Bəs biz uşaqlarımızı bu cavabları ayırd etməyi necə öyrədə bilərik?

Məsləhətlər

Üç cür dua mövcuddur:

1. Allahın dualara verdiyi «yox» cavabları.

Siz uşaqları xəbərdar etməlisiniz ki, belə dualar etməsinlər. Allah Öz Kəlamında deyir ki, elə şeylər var ki, onlar haqqında biz Allahdan xahiş etməməliyik. Biz Allahdan o şeyləri xahiş edə bilmərik ki, Onlar Onun İradəsinə və varlığına zidd olsunlar. Əgər biz dua edərkən, Allahdan xahiş etsək ki, O bizim uşağı incidəni cəzalandırsın. O belə duaya yox cavabı verəcək. Eləcə də biz Allahın müsbət cavab verməsinə ümid bəsləyə bilmərik ki, biz dua edərkən Onun iradəsinə tabe olmuruq və Onun bizim qayğımıza qalmasına inanmırıq. (Yaqub 4:1–3, 1 Yəhya 5:14–15)

2. Allahın «hə» cavabı verdiyi dualar.

Bu o dualardır ki, biz orada Allahın vəd verdiyini yerinə yetirməsini xahiş edirik. Ancaq bu duaları «vəd olunanı

seç və onun yerinə yetirməsini tələb et» kimi dualarla səhv salmaq olmaz. Çünki, bunlar bizim xahişimizi yerinə yetirməlidir.

Bəla bundadır ki, belə dualarda bizim Allahla ünsiyyət yaratmaqda o xüsusiyyət nəzərə alınmır ki, Allah mərhəmətlidir.

Bu iki dua arasındakı fərqləri belə təsvir etmək olar. Siz öz uşaqlarınızı yedirtməlisiniz və onlar bunu bilirlər. Siz onları sevərək, əlinizdən gələni edirsiniz ki, onlar tox olsunlar. Siz özünüzü o zaman necə hiss edərsiniz ki, uşağınız şam yeməyinə beş dəqiqə qalmış sizin yanınıza gəlir və deyir: «Ey, mənim yeməyim hanı?» Qanuna görə sən məni yedirməlisən. Mən isə acam!» sonra isə yedi və sizə fikir vermədən, təşəkkür etmədən çıxıb getdi?» Gələn dəfə, yəqin ki, o tez hazırlanan ərşə payını alacaq. Bəli, siz onu yedirməyə borclusunuz, ona görə ki, onları sevirsiniz və istəyirsiniz ki, onlar yaxşı yemək yesinlər, onları xoşbəxt və sağlam görmək istəyirsiniz.

Yəqin ki, siz istəyirsiniz uşaqlarla əlaqələriniz yaxşılaşsın. Buna uşaqlar da kömək edə bilirlər. Sizə iddia, tələb irəli sürməklə yox, təşəkkür və minnətdar olmaqla.

Bəli, biz ümid edə bilərik ki, Allah müəyyən dualara müsbət cavab verə bilər və uşaqları Onun sədaqətinə inanmağı öyrətməliyik. Çünki O bizi sevir və bizə qarşı mərhəmətlidir. O bizim xahişimizi yerinə yetirir. Bu zaman o nəzərə alır ki, biz onunla əlaqələri necə qururuq. Dua — əlaqələrin inkişafı üsuludur, ticarət avtomatı yox. Elə şeylər var ki, əgər biz Ondan xahiş etsək, Allah da bizə öz mərhəməti və xeyirxahlığı sayəsində vəd etdiyini bizə verəcək.

Belə şeylərə aiddir: Ağıl (Yaqub 1: 5), mənəvi artım (1 Kor. 1:8–9, 1 Fes. 5:23–24), tamahdan çəkinmə (1 Kor. 10:13) və şeytandan mühafizə (2 Fes. 3:3).

Bütün Əhdi-Cədidi Allahın xeyirxahlığı və vədlərinin şahidi olan sənəd kim qəbul etmək olar. Allahın hər vədi, hansılar ki, Müqəddəs Yazının səhifələrində danışılır, dua

mövzusuna çevrilir. Hansı ki, o duaya Allah hə cavabı verir. Beləliklə də, Allahın bizdən tələb etdiyi hər bir şey–Allahın mütləq yerinə yetirəcəyi şeylər haqqındakı duadır. Biz ondan xahiş etməliyik ki, bizə səxavətli olmaqda kömək etsin, sevak, dostlarla, iş yoldaşları ilə, eyni sinif uşaqları ilə sülh şəraitində yaşayaq, səbrli və xeyirxah olaq, kilsə icmasına qaynayıb–qarışaq.

Bu cür duaların hər birinə Allah müsbət cavab verir. Ona görə ki, onlar Bibliyadakı Allahın iradəsinə uyğun olaraq baş verir.

Belə duaların çoxunu dəfələrlə təkrar etmək lazımdır. Çünki, vəd olunan şeylərin həyata keçməsi üçün vaxt tələb olunur: məsələn, Ağıl bəxş etmək.

Əsas odur ki, bizim uşaqlar bilsinlər: Allah öz vaxtında onların duasına cavab verəcək. Ola bilər ki, bu onların istədiyi kimi olmasın. O sədaqətlidir və ona görə də cavab verir.

*Dua — əlaqələrin
inkışafı üsuludur,
ticarət avtomatı yox.*

3. Allahın müsbət və mənfi cavab verə biləcəyi dualar
Biz bu dualarla Allaha müraciət edə bilərik. Ancaq onlar elə spesifik xüsusiyyətə malikdir ki, Bibliyada onların haqqında konkret bir söz deyilmir.

Müqəddəs Yazının bu sözlərini necə başa düşmək olar? «Hər nə istəsəniz, sizə veriləcəkdir». Bunlar elə o cür dualara aid deyilmi? Həm hə, həm də yox. «Hər nə istəsəniz» sözləri altında bu ayənin kontekstində olan şeylər və Müqəddəs Yazının başqa yerlərində yazılanlarla səs–ləşənlər başa düşülməlidir.

Məsələn, Yəhyanın İncilinin 14–16–cı fəsillərində bütün iman gətirənlərin Ata Allah, Oğul və Müqəddəs Ruh arasında olan yeni əlaqələrdən yazılmışdır. Bu əlaqələr qurmaq üçün, Allahın Sevgisini, Onun nemətlərini və içimizdə yaşayan Müqəddəs Ruhun vasitəsilə Onunla ünsiyyətdə olmaq lazımdır. Bir də Allahın iradəsinə tabe olmaq, Ona təvəkkül etmək və Onun hökmlərinə riayət etmək çox vacibdir.

«Siz məni yox, Mən sizi seçmişəm. Mən sizi seçdim ki, gedib məhsul verəsiniz və məhsulunuz baqi olsun deyə, sizi təyin etdim ki, mənim Adımla Atadan hər nə istə-səniz sizə versin. Bir-birinizi sevəsiniz deyə, bu şeyləri sizə əmr edirəm». (Yəhya 15:16–17)

Başqa sözlə desək «hər nə istə-səniz» kəlməsi o vaxt aktual ola bilər ki, biz Onun qarşısında təslim və tabe oluruq, Onun sevgisinə inanırıq və Onu öz Atamız kimi qəbul etməyə hazırıq.

«Allahın qarşısında malik olduğunuz cəsarət isə bundan ibarətdir ki, əgər biz Onun iradəsinə uyğun şəkildə bir şey diləyirikse, O bizi eşidir.

Və əgər biz biliriksə ki, O hər dinlədiyimizi eşidir, biz Ondən diləmiş olduqlarımızı aldığımızı da bilirik. (1 Yə-

Başqa sözlə desək, «Her nə istə-səniz» kəlməsi o vaxt aktual ola bilər ki, biz onun qarşısında təslim və tabe oluruq.

hyanın məktubu. 5:14–15) Yəhya düzəliş verir: «Onun iradəsinə uyğun şəkildə xahiş edirik».

Bu sözlər o dualara aiddir ki, Allah Özünün «hə» ca-

vabını bildirir. O həm də elə dualara aiddir ki, Allah o dualara həm müsbət, həm də mənfi cavabını verə bilər. «Siz hər nəyi istə-səniz» kəlmələri sübutdur ki, Allah istəyir ki, biz Ona etibar edək və bütün problemlərimizi Ona danışaq.

Onlar həm də göstərir ki, O bizim dualarımıza müsbət cavab vermək istəyir və elə qərar verir ki, bizim xeyrimizə olsun. Bəzən bu xeyir bizim gözlədiyimiz kimi olmur.

Bizim hər bir duamız Allahın iradəsinə tabe olmalıdır. Biz Ona və Onun zəkasına etibar etməliyik. Əgər belə olsa, onda bizim işlərimiz də öz qaydasınca gedər. Çünki, Allah bizim xeyrimizi istəyir. Ancaq bizdən fərqli olaraq, bizim üçün nəyin yaxşı olduğunu bilir.

Uşaq duaları ki var, Allah onlara həm müsbət, həm də mənfi cavab verə bilər. O dualar aiddir ki, onlarda hər

hansı bir əşya xahiş edilir, uşaqlar onu almaq istəyir. Məktəb və kilsənin həyatında hər hansı bir rol oynamaq istəyirlər və ya da yeni bir əyləncə istəyir və hansısa düşürgədə dincəlməyi arzulayırlar.

Qoy sizin uşaqlar Allahla danışsınlar. Qoy Ona həyəcanları barədə desinlər. Nə haqda düşünülər və nə istəyirlər, bunu bildirsinlər.

Sonra onlar söyləməlidirlər ki, Allaha etibar edirlər və istəyirlər ki, Allah onların xeyri nədirsə, o barədə özü qərar qəbul etsin.

Uşaqlar dua edərkən əmin deyillər ki, Allah onların xahişinə müsbət cavab verəcək-ya, yox. Ancaq onlar bilirlər ki, Allah onlara rəhbərlik edir və hər şeyi yaxşı surətdə həll edəcək. O, bunu necə edəcək, bunun elə bir əhəmiyyəti yoxdur.

Əsas Bibliya ayələri

Bibliyadakı bu ayələr Allahın sədaqətli olduğunu göstərir. Rəbb bütün yollarında adildir, hər işində sadıqdır.

Zəbur, Məzmur 145:17

İqrar etdiyimiz ümidi tərəddüd etmədən möhkəm tutmaq, zira vədi verən Allah sadıqdır. (İbran. 10:23 və ya İbran. 11:1)

5. ALLAH EHTİRAMA LAYİQDİR

Əgər biz bir adama etibar ediriksə, deməli, biz onu yaxşı tanıyıırıq və ona görə də ona inanırıq.

Adamların bir-birinə söyləyə biləcəkləri ən yaxşı təriflərdən biri budur ki, işlə əlaqədar olaraq deyirlər: «Mən sənə etibar edirəm. Eyni zamanda isə sədaqət işdə, hərəkətdə özünü göstərir, etibarlılıq isə görünür daha çox xasiyyətdən irəli gəlir.

Allah mütləq etibara layiqdir. Biz öz həyatımızı Onun əlinə tapşırıırıq, nəyə ümid edirik, bizim üçün daha qiymətli nədir və hər şeyi Ona etibar edə bilərik və həm də yüz faiz əminlik ki, O bizi heç vaxt darda qoymaz.

Biz uşaqlara hər şeyi Allaha etibar etməyi öyrətməliyik: keçmişimizi, bu günümüzü, gələcəyimizi və həm də özümüzü. Onları hər gün belə dua etməyə ruhlandırmalıyıq: «Ya Rəbb, mən özümü Sənə tamamilə təslim edirəm. Səndən xahiş edirəm ki, mənə kömək edəsən ki, Sənin məni görmək istədiyini kimi olum. Məni oraya yönəlt ki, Sənin fikrincə mən orada olmalıyam».

Əgər bizim uşaqlar mənimsələr ki, Allah etibara layiqdir, onda onlar Ona təvəkkül edəcəklər, onların ürəyində sevinc və sülh hökm sürəcək, onların ürəyi ümidlə dolacaq. (bax: Roma 15:13).

Allaha təvəkkül etmək və onun nəticəsi kimi, Onun bizə qayğısı və həyatımızın mühafizəsi, bizim Onunla əlaqələrimizin əsasını təşkil edir.

Allah sadıq və xeyirxahdır. Bunun haqqında uşaqların bilməsi, öz dualarına Allahdan cavab gözləyən zaman onların kəmərinə gəlir, onlara dayaq olur.

Məsləhətlər

Allahın ehtirama layiq olduğunu göstərən Bibliya ayələri-ni və başqa bu kimi ayələri bir vərəqə yazın və soyuducunun üstündə asın.

Hər səhər bunları oxuyun və uşaqlara onun mənasını izah edin. Bu həm sizin, həm də uşaqlarınızın yadına salacaq ki, Allah sizin ehtiyacınızı bilir, onları unutmur. Bir azdan siz və uşaqlarınız bu Müqəddəs Yazıdan olan parçaları əzbər öyrənə bilərsiniz.

Ən əsas Bibliya ayələri

Ürəyiniz narahat olmasın: Allaha iman edin. Mənə də (İsaya) iman edin.

Yəhya 14:1

Müqəddəs Yazı deyir: «Ona iman edən hər kəs utandırılmayacaqdır».

Roma 10:11

Bütün qəlbinlə Rəbbə güvən, öz idrakına etibar etmə. Bütün yollarında Onu tanı, O sənin yollarını hamar edər.

Məsəl. 3:5-6

Fikirləşin

1. Yadınıza salın ki, axıncı dəfə uşaqlara Allah haqqında nə danışmışınız. Allah haqqında danışarkən əsas diqqəti nəyə yönəltmişiniz? O haqdamı ki, O çox mərhəmətlidir, ədalətlidir və sizi sevir?

2. Birinci növbədə uşaqlara Allahın hansı keyfiyyətləri haqda danışmışınız?

Sonda uşaqlara söyləyin: «Allah xeyirxahdır. O, sizi öz sədaqəti və sevgisi ilə mat qoya bilər». Sonra ayə uşaqlara Allahdan öz dualarına cavab gözləyən vaxt dayaq ola bilər: «Xahiş etdiyiniz, yaxud düşündüyünüzdən artıq tükənməz firavanlıqla, bizdə olan fəal qüdrətə görə hərəkət etməyə qadir olan Allaha, imanlılar cəmiyyətində və Məsih İsadə bütün nəsillər boyunca əbədi izzət olsun!»

Tapşırıq: «İnam sandıqçası»

«İnam sandıqçası» düzəldin. Boş bir ayaqqabı qutusu (və ya hər hansı bir qutu) götürün və onu uşaqlarla birgə bəzədin ki, o qəşəng bir mücrüyə oxşasın. Karandaş və kiçik kağız parçaları götürün. İki qrupa ayrılın və yazın ki, hansı sualların həllini Allaha etibar edirsiniz. Baxın görün ki, kim daha çox sual yazacaq. Sonra isə, uşaqların birində problem olarsa, kağızda yazın ki, o nədən ibarətdir, onun həlli üçün dua edin və vərəqi «öz inam sandıqçanıza» qoyun.

Əgər uşaq yenə də həyəcanlanarsa, sandıqçanı onun yadına salın, onu ruhlandırın, onunla birgə dua edin və Allaha təşəkkür edərək söyləyin ki, siz Ona təvəkkül edirsiniz.

Suallar

1. Siz uşaqların Allah və dua haqqındakı suallarına adətən harda cavab axtarırsınız?

2. Allah haqqında hansı sualları uşaqlar tez-tez verirlər?

Dua üçün mövzular

- Allaha təşəkkür edin ki, O özünü sizə tanıdır.
- Allahdan xahiş edin ki, O sizə, uşaqların suallarına sadə və aydın cavab verməyi öyrətsin.

Uşağın duası

«Əziz Allah, mənim çoxlu sualım var. Sənə təşəkkür edirəm ki, Səni dərk etmək üçün mənə imkan verirsən. Səndən xahiş edirəm ki, suallarıma cavab tapmaqda mənə kömək edəsən.

İsa Məsih naminə. Amin».

XII FƏSİL

DUALARA
VERİLƏN
CAVABLAR

Sənin cavablarını qəbul etmək üçün bizə kömək et, Ya Rəbb! Elə et ki, Sənin bizi eşitdiyinə şübhəmiz olmasın. Şübhəmiz olmasın ki, Sənin cavabların düzgün və dəqiqdir.

Sənin cavabların bizdə şəkk-şübhə oyatmasın. Elə et ki, duamıza Səndən düzgün və dəqiq cavab aldığımızı sevinclə bildirək. Amin.

Martin Lüter Kinq

Uşaqlar tez inanırlar. Onları tez inandırmaq olar ki, Allah onların dualarına cavab verir. Ancaq, biz də onlarda bu inamı dəstəkləməliyik. Onları Allahın yolunu getməyə yönəltməklə, öz təcrübəmizdən misallar gətirməklə və Allahın bizi eşitdiyinə və kömək etməyə hazır olduğuna inandırmaqla buna nail ola bilərik.

İNAM VƏ TƏRƏDDÜD

Uşaqların şübhələrini, tərəddüdlərini müzakirə etməzdən qabaq, öz şübhələrimiz haqda danışaq. Hərdən elə olur ki, bizim uşaqlar Allaha bizdən daha çox etibar etməyə hazır olurlar.

Əgər belədirsə, onda ağılımıza gələn ilk fikir belə olur: «Birdən heç nə alınmadı? Birdən Allah cavab verməzsə?» Bunlar uşaqlarımın qəlbinə yaralayır, onlar bundan peşiman olurlar və daha dua etməyi və Allahı dərk etməyi istəmirlər».

Sakit olun. Əgər siz bizim hamımızı bürüyən bu qorxunun öhdəsindən gələ bilməsək, onda bizim uşaqlar Allahdan öz dualarına cavab gözləməyi tərk edəcəklər.

Nəticədə isə onların duaları formal xarakter daşıyacaq.

Şübhə sizin qəlbinizə yol tapan zaman, dua edəndə Allaha söyləyin ki, inanmaq sizin üçün çətindir. Ondan xahiş edin ki,

şübhələri sizdən uzaq etsin. Ona imkan verin ki, sizi sakitləşdirsin. Müqəddəs Yazını açın ki, imanda güclü olasınız.

Biz hamımız vaxtaşırı həyəcan keçiririk, şübhələr bizə üstün gəlir və nəticədə bizi təşviş büürür. Ya biz, Allahda şübhəyə düşürük və təşvişin qəlbimizə yol tapmasına imkan veririk. Ya da ki, Allaha yaxınlaşıb, öz həyəcanlarımız haqda ona danışırıq, Ona inanmağa qərar veririk və şübhələrdən uzaq olmaqla bizə kömək etməsini xahiş edirik.

İsaya öz oğlunu qıcolmadan və pis ruhlardan xilas etməsi üçün xahişlə müraciət edən kişinin imanı zəif idi; «Əgər bir

**İnam — elə bir sehrli
maddə deyildir ki, biz onu
kövrək qəlbimizdə bəs
olana qədər hazırlayaq.
İnam — bu seçimdir.**

şey əlindən gəlsə, bizə yazığın gəlsin və bizə kömək et».

İsa cavabında ona deyir ki: «Əgər iman edə bilirsənsə, iman edənə hər şey mümkündür. Onda uşağın atası qışqırır ağlaya-ağlaya

dedi: «İman edirəm, Ya Rəbb! İmansızlığımıza qalib gəlməyimizə kömək et!» (Mk. 9:22-24)

O, İsaya öz şübhələrini etiraf etdi və ona belə dedi: «Mən inanıram, inanmaq istəyirəm, ancaq şübhələr məni qoymur. Onların öhdəsindən gəlməkdə mənə kömək edərsənmi?» İsa onun bu xahişinə onun oğlunu sağaltmaqla cavab verdi.

İsa deyirdi ki, əgər bizim imanımız xardal dənəsi qədər olsa idi, biz dağları yerindən oynada bilərdik. İman — elə bir sehrli maddə deyildir ki, biz onu kövrək qəlbimizdə bəs olana qədər hazırlayaq. İman — bir seçimdir. Cinli oğlanın atası daha iman istəmirdi. O inanmaq istəyirdi. Ona görə də şübhələrdən xilas olmaq üçün İsadən kömək istədi. Onun imanı zəif idi. Güman ki, xardal dənəsi boyda idi. Ancaq nəticə heyranedicidir.

Şübhələnməkdən utanmayın. Şübhələnmək — normal haldır. Ancaq şübhəni dua etməklə yox edin. «İmanımızın Banisi və Kamilləşdiricisi İsaya baxaq» (İbran. 12:2).

Yadda saxlayın ki, Allah bizim qəlblərimizdə iman yerləşdirib ki, Allahın bizim köməyimizə mütləq gələcəyinə şübhəmiz olmasın.

Biz seçim edirik. İnanmaq istəyirik və Allahın mərhəmətinə sığınırıq ki, O bizim şübhələrimizi küləyin buludları dağıtdığı kimi dağıtsın.

Fikirləşin

1. Sizin Allaha inamınız hansı vəziyyətdə sınağa çəkilir? Nə üçün?

Sizə belə vəziyyətlərdən çıxmaq üçün nə kömək edir?

2. Sizin uşağın Allaha olan inamı hansı vəziyyətdə sınağa çəkilir?

Sizin uşaqlar eyni sınaqdan keçirlərmə? Hə, ya yox.

3. Siz bu vəziyyətdə uşaqlara necə kömək edə bilərsiniz?

DUALARA CAVAB ALMAĞIN «ŞƏRTLƏRİ»

Hamımız eşitmişik ki, əgər biz öz dualarımıza cavab almaq istəyiriksə, bəzi şərtləri yerinə yetirməliyik. Əgər Allah ona

müraciət edən adama hökm edirsə ki, O yalnız Onun mərhəmətinə və xeyirxahlığına güvənsin, nəinki öz işlərinə və hi-mayədarına, onda hansı şərtlərdən söhbət gedə bilər?

Məgər bu iki vəziyyət təzad təşkil etmirmi?

Yaxşı sualdır. Düzdür, təzad təzad təşkil edir. Ancaq ki, bi-zim şərt kimi qəbul etdiyimiz şey, həqiqətdə isə bizim mənəvi artımın və Allahla ünsiyyətimizin cəmidir.

1. Allahın iradəsi

Allah Öz iradəsini bildirəndən sonra Öz sözündən dönməz. Və əlbəttə, Onun niyyəti, bizim dualarımıza Onun mərhəmət-li və xeyirxah olduğunu sübut edən cavabları ilə təzad təşkil etmir.

Allah bizə ən yaxşı şeyləri vermək, bizi xeyrə çatdırmaq istəyir. Onun niyyəti və cavabları arasında ziddiyyət yoxdur. Allah bizim xeyrimiz üçün olan işi rədd etməz, ona görə ki, birdən «yox» deyər. Allah — sevgi olduğu üçün, O həmişə bi-zim xeyrimiz üçün çalışır. Ona görə də Allahın iradəsi məhdud-ıyyət qoyan şərt kimi yox, Onun sevgisinin iradəsi kimi ifadə olunur.

2. İnam və etibar

Bu bir şərt deyil ki, əməl etmək lazımdır. Bu ancaq Alla-hın prinsipidir ki, ona əsasən O hər şeyi öz daimi məhiyyəti ilə (bizim daima dəyişən həyat tərzimizlə yox) edir. Nəmətdir, qanun deyil. İnam və etibar — məhdudedici şərt deyil. Allahın əsrarəngiz xeyirxahlığının zəmanətidir.

3. Bizim əxlaqımız və məsihdəki inkişafımız

Çoxları fikirləşir ki, yetkin xristian olaraq və təcrübə to-playaraq, biz öz dualarımıza çoxlu müsbət cavablar almağa başlayırıq.

Başqa cür desək, mənəvi kamillik duadakı uğura zəmanət verir. Bu təsdiq eyni zamanda həm düzgün, həm də yalandır.

Yalandır, ona görə ki, bizim uşaqların ruhən yetişkənliyindən asılı olmayaraq, Allah onların imanlı dualarına cavab ve-

rir. Onların əxlaqına görə yox, özünün xeyirxahlığı sayəsində. Ancaq, bu da doğrudur ki, Allahı dərk edərək uşaqlar ruhən kamilləşir və onların dua həyatı daha uğurlu alınır.

Ən axırda isə, xristian həyatının mahiyyəti onun Allahla əlaqələrinin inkişafından asılı olur ki, O bizim Göylər Atamız olur və biz Ona imkan veririk ki, O bizim qayğımıza qalsın və bizim ruhən böyüməyimizə kömək etsin, o vaxta qədər ki, biz Onun yaratdığı kimi olaq. Özümüzə yox, Allaha təvəkkül edərək, biz öz dualarımızla çoxlu müsbət cavablar alırıq.

Uşaqlarımızın ruhi inkişafını bağ həyatı ilə müqayisə etmək olar. Bir çox amillərin birləşməsi ağacların inkişafına təsir edir. Onlara boy atmaq üçün məhsuldar torpaq lazımdır. Oksigen, su, qidalı maddə və günəş işığı lazımdır. Ancaq onda zoğlar, yarpaqlar, güllər və nəhayət meyvələr əmələ gəlir.

İnsan — Allahın yaratdığı ən mürəkkəb bir varlıqdır. Lazım olan şərtlərin hamısının olması bizim hüceyrələrimizin harmonik inkişaf etməsinə şərait yaradır, hansı ki, Allahın qoyduğu şərtlər əsasında baş verir. Mən bilmirəm ki, bu necə baş verir. Ancaq, Allah bizi elə yaradıb ki, biz tədrisən, harmonik inkişaf edirik. Məsələn, biz dərk edirik ki, biz bağışlanmışıq. Onda başa düşürük ki, biz də başqalarını bağışlamalıyıq. Allahı dərk edə-edə, biz daha çox Ona inanırıq. Və biz daha çox başa düşürük ki, O bizi necə görmək istəyir və O, bizdən hansı hərəkətləri gözləyir. Bu onu dəyişdirir ki, biz Ondən nəyi gözləyirik. Ruhi artımın inkişaf dinamikası belədir.

***Lazım olan şərtlərin
hamısının olması bizim
hüceyrələrimizin harmo-
nik inkişaf etməsinə şərait
yaradır, hansı ki, Allahın
qoyduğu qaydalar əsasın-
da baş verir.***

Sadəcə desək, biz inamda o dərəcədə artırırıq ki, Allahla əlaqələrimizi möhkəmləndiririk və xristian həyatımızın hər sahəsində uyğun inkişafı görürük. Bizim xeyrimiz üçün Allahın təyin etdiyi proses budur. Fikirləşməyin ki, biz xeyirxah xristianlarıq və yaxşı işlər görürük. Onda Allah da bizim dualara cavab verəcək. Biz öz inamımıza görə və Onun xeyirxahlığına görə cavablar alırıq. O sadıqdır və bizim uşaqlarımızı sevir.

Ruhi cəhətdən kamilləşərək, biz Allahın xeyirxahlığını və sevgisini dərinləndirən dərk edirik.

4. Günahların tövbəsi

Uşaqlar günah işlədəndə, onlara Allahın hökmünü yadlarına salmaq lazımdır: «Əgər biz günahlarımızı tövbə ediriksə, sadıq və adil olan Allah günahlarımızı bağışlayıb, bizi hər yamanlıqdan təmizləyəcəkdir». (1Yəhya 1:9)

Biz imanda tədricən artırırıq. Əgər bizim uşaqlar günah işlədirlərsə, onlara izah etmək lazımdır ki, onlar düzgün hərəkət etməmişlər və bağışlanmaqları lazımdır. Onlar dua etməli və Allahdan bağışlanmağı diləməlidirlər. Ona görə yox ki, O onlardan asılıdır. Ona görə ki, O onlara ən yaxşı şeyi arzu edərək, onlara səhvlərini düzəltməkdə kömək edər və bunun üçün onlara güc və ağıl verir.

O, oyunda səhvlər buraxan oyunçulara məşqçi kimi deyir: «Hər şey qaydasındadır, siz yaxşı oyunçusunuz. Mən sizə kömək edərdim ki, gələn dəfə siz daha da yaxşı oynayasınız».

Bizim uşaqların hərəkətləri, hələ onlar dua etməyi öyrənirlər və inamda artırırlar, duaya cavab almaq üçün maneə yaratmırlar.

Biz heç vaxt öz uşaqlarımızı məcbur etməməliyik ki, Allahdan bağışlanma xahiş etsinlər. Allahın onlara qəzəbi tutmur. O onlara ruhən artmaqda kömək etmək istəyir.

Allah bilir ki, biz kamil ola bilmərik. Bir valideyn kimi, biz öz uşaqlarımızdan tələb edə bilmərik ki, onlar kiçik bir günah və ya bütün günahlara görə (hansı ki, gələcəkdə edə bilərlər) bağışlanma xahiş etsinlər. Nəticədə, onlarda inama artım prosesində düzgün olmayan təsəvvür yarana bilər və Allah da Sevən Ataya yox, tələbkər bir hakimə çevrilə bilər. Biz hamımız bilir ki, bizim içimizdə yaşayan Müqəddəs Ruh, icazə verilən sərhədləri müəyyən edir və biz hiss edirik ki, sərhədi havaxt pozuruq və Allahla barışıqda olmalıyıq. Biz buna öz uşaqlarımızı da öyrətməliyik.

Bəli, günah işlədərək, ondan tövbə etməyərək və düzgün olmayan şeyləri təkrar edərək, biz öz-özümüzə mane oluruq

ki, Allahla ünsiyyət yaradaq. Ancaq bu, uşaqlara aid olmamalıdır. Bizim uşaqların etdiyi hərəkətlər, hələ onlar dua etməyi öyrənir və inamda, artırlar, bu onların dualarına cavab almaqda maneçilik törətməməlidir.

5. Özgələrin günahlarının bağışlanması

Allahdan bağışlanmağı xahiş edərkən, biz dualarımıza cavab almağın başqa şərtinin də lazım olduğunu başa düşürük. Bu da ki, özgə günahlarının bağışlanmasının lazım olduğudur.

Ancaq Allah bizim dualarımıza son dərəcədə Öz mərhəməti və xeyirxahlığı sayəsində cavab verir.

Allah mərhəmətlidir. O bizi bağışlayır. Hətta biz buna layiq olmasaq da belə (Bu nemətdir). O tələb edir ki, biz başqalarını bağışlayaraq (hansı ki, onlar bizi incidiblər) bu həqiqəti başa düşdüyümüzü nümayiş etdirməliyik. Biz, bizi incidənləri bağışlamalıyıq, ona görə yox ki, onlar bağışlanmağa layiqdirlər. Ona görə ki, biz də Səməvi Atamız kimi mərhəmətliyik. Əgər bizim öz uşaqlarımız onların fikrincə, onları incidənləri bağışlaya bilmirlərsə, onda onlar mərhəmət və bağışlamaq ideyasını başa düşməyirlər. Əgər başa düşməyiblərsə, bu o deməkdir ki, Allahdan onları bağışlamağı xahiş edərkən, onlar fikirləşirlər ki, onlar çox yaxşı uşaqlardır və bağışlanmağa layiqdirlər. Heç kim bağışlanmağa layiq deyildir. Və biz də bizi incidənlərdən tələb edə bilmərik ki, onlar bizim bağışlanmağımıza layiq olsunlar.

Əlbəttə, sizin uşaq hirslənəcək ki, siz ona deyirsiniz ki, onu incidəni bağışlasın. «O ki məndən bağışlanmağı xahiş etməyib. O hətta hesab etmir ki, mənə incidib! O deyir ki, mən özüm günahkaram!». Uşağa izah edin ki, bu o qədər də mühüm deyil. Bizim dostlarımız və düşmənlərimiz bizim, onları bağışlamağımıza çalışmamalıdırlar. Əvvəl-axır biz də buna layiq deyilik. Uşaqları öyrədin ki, belə desinlər: «Ya Rəbb, mən mənə incidəni bağışlayıram. Mənə barışmağa kömək et və Sənin istədiyini kimi onlarla münasibət yaratmaqda yardımçı ol».

İsa çox aydın deyir: «Əgər siz insanların günahlarını bağışlasanız onda Səməvi Atanız da sizi bağışlayar. Əgər siz başqa-

lərinin günahlarını bağışlamasınız, onda Atamız da sizin günahınızı bağışlamayacaq». (Matta 6:14-15)

Ancaq, bu duaya cavab almaq üçün olan şərt, başqaları kimi, bu fakta qarşı deyil ki, Allah bizə qarşı mərhəmətlidir. Başqalarının günahını bağışlamaq–Allahın xeyirxahlığına qarşı bizim cavab reaksiyamızdır. Doğrudan da, bizim həyatımız, dua da daxil olmaqla, Allahın ətrafında birləşir.

Fikirləşin

1. Burada oxuduğunuzu nəzərə alaraq, deyin ki, hansı şərtlərə riayət etmək lazımdır ki, Allah sizin dualara cavab versin?

2. O hadisəni xatırlayın ki, Allah sizin duanıza sizin istədiyiniz kimi cavab verməyib. Siz onda hansı dərsi almısınız? Nə olardı ki, Allah sizin istədiyiniz kimi hərəkət etsəydi?

3. Siz bu təcrübədən necə istifadə edə bilərsiniz ki, uşaqlarınıza izah edəsiniz ki, Allah dualara necə cavab verir?

CAVABLARI SƏBRLƏ GÖZLƏMƏLİ

Əlbəttə, çox hallarda uşaqlar başa düşürlər ki, onlar cavab almayacaqlar o vaxt ki, duadan sonra gözlərini açacaqlar. Adə-

tən, uşaqlar səbrsiz olurlar, o zaman ki, onlar bilirlər ki, istəklərinə çatmaqlarına lap az qalıb.

Mən inanıram ki, bu o deməkdir ki, onlar başa düşmərlər ki, onların arzularının yerinə yetməsi üçün nə qədər vaxt lazımdır. Ona görə yox ki, onlar səbrsizdirlər. Səbr etmək inamın olmasına dəlalət edir və inamın dəyişməz yol yoldaşdır.

«İbranilərə məktubun» müəllifinin qeyd etdiyi kimi, «Siz tənbel olmayasınız, amma vəd olunanları iman və səbrlə miras olanlardan nümunə götürəsiniz!» (İbran. 6:12)

Təəccüblü olsa da, uşaqların çoxuna duadan sonra Allaha öz problemlərini etibar etmək çətin olmur. Ancaq böyüyüb, onlar bu üç həqiqəti mənimsəməlidirlər ki, bu onlara səbrli olmaqda kömək edir.

1. Cavab üçün vaxt lazımdır

Allah bizim dualara istənilən vaxt və istənilən cür cavab verə bilsə də, onun cavabı hadisələrin müəyyən gedişi ilə özünü göstərir. Sizin uşağınız Ondan dərslərinə kömək etməyi xahiş edərsə, cavab yəqin ki, belə olacaq; uşaq daha çox hövsələli olacaq, dərstdə daha da diqqətli olacaq, onda oxumağa həvəs oyanacaq və s. Velisoped haqqındakı cavab özündə o dərsi əks etdirəcək ki, pula necə qənaət etmək lazımdır və bir qədər pul qazanmağa imkan yaranacaq. Hətta, əgər o uşağa velisoped ad gününə hədiyyə edilsə belə, Allah adamların vasitəsilə hərəkət edəcək ki, qərara alacaqlar ki, pullarını necə xərcləsinlər və s. Bundan başqa, uşaq həmin hədiyyəni ad günündən bir neçə ay sonra da ala bilər.

Günlərin birində səhər yeməyi vaxtı uşağınıza onun sevimli desertini vəd edin. Əgər uşaq soruşsa ki, o bu ləziz yeməyi nə vaxt alacaq, ondan xahiş edin ki, hövsələli olsun. Deyin ki: «Mən sənə vəd vermişəm və onu yerinə yetirəcəyəm». Ancaq vaxtını deməyin. İmkan daxilində onu axşama qədər gözləməyə vadar edin və sonra lazım olan ərzaqları əldə edin. Deserti hazırlayıb, bir kənara qoyun və hər hansı bir işlə məşğul olun. Lap son dəqiqələrdə, uşaq yatmağa gedərkən, onu çağırın və desertə qonaq edin.

O, öz desertini yeyəndə, bu hadisə və dua ilə bağlı paralel gətirin. Biz Allahdan nəyi isə xahiş ediriksə, O bizi eşidir və bizə cavab verir. Buna müəyyən vaxt lazımdır. Ancaq, hər şey desert vaxtı baş verən kimi, baş verəcək. Siz uşağa vəd etdiyiniz kimi. O deserti alacaq, hesab etmək olar ki, o bunu alacaq. Bu ancaq vaxt tələb edir. Uşağa bu dərsi yadda saxlamaq çətin olmayacaq. Və ona hövsələli olmaqda kömək edəcək və O, cavabı gözləməkdə səbrli olacaq.

***Səbr inama dəlalət
edir və inamın yol
yoldaşdır.***

2. Allahın vaxt seçimi idealdır

Bu izahat uşaqların yəqin ki, xoşlarına gələcək: «Allah hamını sevir. O hər şeyi bilir və bir anda sizin bütün arzularınızı yerinə yetirə bilər. Bir adamın duasına cavab verərkən Allah bilir və verəcəyi cavabın nəticəsinin bütün adamlar üçün hər yerdə, indi və gələcəkdə, necə olacağını götür-qoy edir. Allah hər gün milyardlarla dua eşidir. Ancaq bütün bunları eyni vaxtda saf-çürük etmək, onlara necə cavab vermək və cavabın da başqa adamlara necə təsir edəcəyini təyin etmək Onun üçün çətin deyil. Allahın bacarığı hüdudsuzdur, hədsizdir. Bu cür möhtəşəm mənzərə uşağı mat qoya bilər. Sonra uşaqlara sadə bir həqiqəti başa salın: Allah adətən hadisələrin təbii axarı vasitəsilə bizə cavab verir. Axırda onları Allahın müdrikliyinə inandırın: «Allah özünün hesabı ilə Sənə sənin üçün əlverişli olan bir vaxtda mükəmməl, yetkin bir cavab verir. Ola bilsin ki, bu sənin gözləmədiyin bir vaxtda baş versin. Ancaq, sən inan ki, bu lazım olan anda baş verəcək.

3. Biz heç vaxt ruhdan düşməməliyik

Bir dəfə Uinston Çörçildən universitet məzunları qarşısında çıxış etməsini xahiş etmişdilər. Hamı onun cəlbədicisi, həyəcanlı nitqinə hazır idi. Baş nazir tribunaya qalxır və deyir: «Heç vaxt, heç vaxt, heç vaxt ruhdan düşməyin!» və çıxıb gedir.

Uşaqlarımız və biz dua etməkdən heç vaxt əl çəkməməliyik. Allah bizim dualarımızın heç birini nə yaddan çıxarır, nə də ki, gözdən qaçırır. Elə hallar olub ki, nə haqda dua etdiyim

yadımdan çıxıb, ancaq neçə il keçəndən sonra həmin o keçmiş duama cavab almışam.

Bəzən pul o vaxt əlimə gəlirdi ki, duada arzu etdiyim işi həyata keçirmək üçün vaxt yetişmişdi.

Elə hallar da olub ki, Allah mənim xahişimi mən dua edəndən bir neçə il sonra yerinə yetirib. Bu və ya digər ehtiyacımı ödəmək üçün dua edərkən, hesab edirdim ki, bu mənə elə indi lazımdır. Ancaq, neçə il keçəndən sonra cavab alanda, mən o çoxdan-kı duamı yadıma salırdım və geriye boylanaraq o vaxta, dua etdiyim vaxta nəzər yetirirdim və görürdüm ki, o vaxt duanın cavabını qəbul etmək üçün hazır olmamışam. Allah bizim üçün, başqa adamlar üçün necə nəticə verə biləcəyini də nəzərdə tutur.

Duanı toxum səpməyə bənzətmək olar. Toxumu indi səpirsən məhsulu sonra yığırsan.

Əgər sizin uşaq on iki yaşında olanda maşın sürməyi öyrənmək istədikdə, sizin buna cavabınız müsbət olmayacaq və siz ona deyəcəksiniz ki, sən hələ buna hazır deyilsən. Sən bunu böyüyəndə öyrənə bilərsən.

Öz problemlərinin həllini Allaha etibar etməyi uşaqlara öyrədin. Onlara izah edin ki, Allah hər şeyi hesablayır və hər şeyi nəzərə alandan sonra hərəkət edir. Onlara deyin ki, duanı toxum səpməyə bənzətmək olar. Toxumu bu gün səpirsən, məhsulu isə gələcəkdə yığırsan. Allahın cavabını tez eşitmək arzusu uşaqları çox da məşğul etməməlidir. Bu onlarda Allahın sədaqətinə şübhə oyada və onları özbaşına addım atmağa vadar edə bilər.

Onlarda Allaha yaxınlaşmağa həvəs oyadin, qoy Ona inansınlar, öz həyatlarını Ona etibar etsinlər və Ona imkan versinlər ki, O onların xahişlərini yerinə yetirsin. O hər bir işi gözəl və lazımı vaxtda görür. Yaddan çıxarmayın ki, duanın məqsədi Səməvi Ata ilə ünsiyyətdir, sifariş vermək deyil.

Fikirləşin

Sizin uşaqlar nə haqda dua edirlər?

Onlarla bu haqda söhbət edin və araşdırmağa kömək edin ki, onlar görsünlər ki, onların dua etdikləri mövzu Allahın iradəsi ilə uyğun gəlirmi? Hansı ki, bu haqda Bibliyada yazılıb. Onlar öz dualarını necə dəyişdirə bilərlər ki, O, Allahın iradəsinə daha çox uyğun gəlsin?

İMANIMIZIN SINAĞI

Bibliyada aydın deyilir ki, Allah sədaqətlidir, o bizim dualarımızı eşidir və onlara cavab verir, bizə mənəvi cəhətdən inkişaf etməkdə kömək edir.

Ancaq Bibliyada deyilmir ki, həyatımız asan və buludsuz olacaq. Hətta biz Allahla əlaqələrimizi inkişaf etdirir, düzgün həyat tərzini keçiririksə də, günahə batmış, çoxlu zir-zibil olan bir dünyada yaşayırıq. Biz uşaqları ona hazırlamalıyıq ki, onların imanı sınağa çəkiləcək. Allah deyir ki, belə sınaqlar olacaq. Yaqub öz məktubunda yazır ki, Allah tez-tez bu sınaqların təşəbbüsçüsü kimi çıxış edir. Ancaq o bizim pisliliyimizi istəmir. Bu haqda gələn fəsildə ətraflı danışacağıq:

Ey qardaşlarım, müxtəlif imtahanlara düşəndə, bunu böyük bir sevincə qəbul edin. Bilin ki, imanımızın sınıanması təhəmmül (səbr) hasil edir.

Təhəmmül (səbr) isə öz əməlini ikmal (tamamlama) etsin ki, siz heç bir nöqsanı olmayan, kamil və tam adamlar olasınız.

Yaqub 1:2-4

Mən uşaqlarıma qərribə əhvalatlar danışdım. Onlara deyirdim ki, lap ümitsiz vəziyyətə düşən vaxt Allahdan duama

cavab almışam. Bir neçə ciddi həyat dərsi alaraq, bir şəxsiyyət kimi inkişaf edirdim. Bu da həmin hadisələr ilə bağlı idi. Allah bizi sınağa çəkir, çünki O, Yaqubun dediyi kimi istəyir ki, «Biz heç bir nöqsanı olmayan, kamil və tam adamlar olaq» (Yaqub 1:4)

Bu fikri uşaqlara aşılamaq üçün onların təsəvvüründə qorxulu, «amerikan dəhşət qatarını» canlandıraraq. Siz attraksionun yanında durmuşsunuz. Sizdə, attraksiondakı dəhşət qatarına minmək arzusu çox güclüdür. Nəhayət, siz kabineyə oturunuz, ürəyiniz dəhşətlə döyünür və siz qorxudan çıxırmağa hazırsınız. Ancaq siz bilirsiniz ki, tam təhlükəsiz yerdəsiniz və tezliklə möhkəm torpağa qədəm qoyacaqsınız və bu bilgi sizi sakitləşdirir.

Uşaqlara izah edin ki, Allah bizim imanımızı sınağa çəkməsi «dəhşətli amerikan qatarına» bənzəyir ki, oyunun sonunda biz yenə də salamat və zədəsiz yerə qayıdırıq.

Bu o deməkdir ki, çətin günlər yaşaya-yasaya biz, Allaha özümüzün problemləri haqqında danışmamalıyıq. Ancaq ona görə ki, biz bilirik ki, necə çətinlik olsa, axırı yaxşı olacaq?.. Yox, elə bu vaxtda biz Allahla daha fəal surətdə ünsiyyət yaratmalıyıq. Bizim Onun zəkasına, rəhbərliyinə, gücünə, Onun köməyinə ehtiyacımız var. Çünki, O, bizim şübhələrimizi aradan qaldıra bilən bir Kimsədir. Allah bizi sınağa çəkir, çünki bizi öyrətmək istəyir, imanımızı çox etmək və Özünə yaxın etmək istəyir (uşaqlara 1 Pet 1:7-ni oxumaq olar).

Bundan başqa, imtahan vaxtı dua etməmək, «amerikan dəhşət qatarında» yuxulamaq qədər təhlükəlidir.

Əgər uşaq bunu anlamırsa, o ümitsiz vəziyyətə düşə bilər və düşünür ki, Allah onun qayğısına qalmır, O onun dualarına cavablar vermir və onu dəstəkləmir. Uşağa dərk etməkdə kömək edin, Allah onun öz xeyri üçün onun imanını sınağa çəkir. Qoy sizin oğlunuz və qızınız bunu heç vaxt yaddan çıxartmasınlar. Ola bilər ki, ən həyəcanlı əhvalat bu olsun ki, Allah onun duasına cavabı «amerikan qatarının» sonrakı dövrəsində verə bilər.

ONLARIN ÖHDƏSİNƏ SINAQLARIN NƏ ÜÇÜN DÜŞDÜYÜNÜ UŞAQLAR ANLAMAYANDA

Həvari (apostol) Pavel Roma imperiyası ərazisində çoxlu səyahətlər etmişdir. Bir neçə dəfə ona bu və ya digər şəhərə girmək və orada İncili təbliğ etmək ona nəsib olmamışdır.

Bir dəfə Pavelə şeytan mane olub (bax: 1 Fes 2:18), 2-ci dəfə isə onu Müqəddəs Ruh saxlayıb (bax. Həvarilərin işl. 16:16), bəzən də buna pis hava şəraiti mane olub.

Pavel bilirdi və möhkəm əmin idi ki, hər şey Allahın əlinədir və Allah hər nə etsə, onun xeyrinədir. «Bilirik ki, Allah, Onu sevənlərlə, Onun muradına görə dəvət olunanlarla bərabər hər vəziyyətdə yaxşılıq üçün fəaldır» (bax: Roma. 8:28)

Uşağın hər şeyi başa düşməsi vacib deyil. Baxmayaraq ki, ali hakimiyyət Allahın əlindədir və hər şeyi öz niyyətinə görə həyata keçirir. Bibliyada bu haqda çoxlu dəlillər var ki, bizim həyatımızda baş verən bir çox problemlərə Allah cavabdeh

*Əgər siz uşağınızın
sevimli pişiyini ona dərs
vermək üçün öldürə
bilməmişiniz, Allah da
bunu edə bilməzdi.*

deyildir. (Məsələn, biz ayaq barmağımızı yaraladıqda, deyirik ki, bunu Allah edib?)

Buna görə də biz belə asanlıqla Allaha irad tutmamalıyıq ki, bizim həyatımızda bədbəxtlik baş verib. Allahın niyyəti-bizə ən yaxşı şeyləri verməkdir. Mən sizi ona çağırmışam ki, uşaqlara deyəsiz: Onların xoşuna gələni Allah, xoşlarına gəlməyəni isə şeytan edir.

Məsələn, belə şeylər: ispanaq və brokkoli, bu siyahıya düşməyəcək.

Mən demək istəyirəm ki, əgər siz əmin deyilsinizsə (siz əmin deyilsiniz) ki, sizin ehtimalınız doğrudur, onda bütün bədbəxtlikləri ki, səbəbini izah edə bilmirsiniz, Allahın üstünə atmayın.

Əgər sizin uşağın sevimli pişiyi məşin altına düşübsə, yaxşısı budur deyin ki, başa düşə bilmirsiniz, bu necə oldu və uşaqla birgə dua edin ki, Allah onu sakit etsin (ya da, ona başqa bir pişik tapın).

Ancaq deməyin ki, «Allaha sənin pişiyin lazım olub» və ya «həyatda hər şey öz-özünə baş vermir. Bəlkə də biz, nəyi isə öyrənməliyik».

Əgər siz uşağınızın sevimli pişiyini ona dərs vermək üçün öldürə bilməmisiniz, Allah da bunu edə bilməzdi. Siz bir şeyi başa düşməyəndə, Allahı günahlandırmayın. Öz uşağınızı Onun yanına ağıl və kömək almaq üçün yönəldin. Allah üçün həlli mümkün olmayan problem yoxdur.

Hələ ki, uşaqlar balacadırlar, biz onları öyrətməliyik ki, hər şeyi başa düşməyə çalışsınlar. Sonrakı əhvalat onlara Allahın motivlərini (dəlillərini) başa düşməkdə kömək edə bilər. Hətta onlar Onun tutduğu yolu axıradək dərk edə bilməsələr belə. (bu sadəcə alleqoriya — Dini təlim deyil).

Təsəvvür edin ki, sizin uşaq alpinistdir və onun həyatının mənası zirvələri fəth etməkdir. «İdman ustası» olan Allah da onunla birlikdə dağa dırmanır. O ona yuxarı qalxmağa kömək edir və zirvəyə gedən yolda ona yardım edir. Uşağa deyin ki, «Zirvəyə qalxmaqda məqsəd o deyil ki, sadəcə olaraq zirvəni fəth edəsən» (Fikirləşmə ki, Allah səni oraya qaldıracaq). Bu qalxmağın məqsədi səni yaxşı alpinist və güclü şəxsiyyət olmağın üçündür.

Sənin başına daş düşə bilərmi? Əlbəttə! Allah səni təhlükəyə salır ki, sənə nəyi isə öyrətsin? Yox! O səni xilas edər və doğru yola yönəldər? Hə!

İndi sən yolun ən çətin hissəsinə gəlib çatmışsan və fikirləşirsən ki, ona gücün çatmayacaq, Allah elə sadəcə səni götürüb sonrakı pilləyə qaldıracaq? Yox! (Əgər sən desən ki, riyaziyyat sənün üçün çətinidir. Yaxşı olar ki, futbol oynayım. Allah daha səni öyrətməyəcəkmi və sənə imkan verəcək ki, sən Onun dər-sini qulaqardına vurasan? Yox!). O sənə ağıl verər, ruhlandırır və səni möhkəmləndirər ki, sən bütün çətinliklərin öhdəsindən gələsən və sonrakı pilləyə qalxasan? Hə! Əgər dağa qalxmaq mümkün deyilsə, O sənə kömək edə bilərmi? Əlbəttə! O bilərəkdən səni daha çətin marşrutla aparır ki, səni öyrətsin, bərkitsin və yüksək zirvələri fəth etməyə hazırlaşdırsın? Əlbəttə! O sənə sülh, sevinc bəxş edər, səni dəstəkləyər, səni

tərifləyər, zirvəyə gedən yoldakı qorxunu səndən uzaq edər? Əlbəttə! O sənə kömək edər, azuqə ilə dağa çıxmaq üçün lazım olan ləvazimatla səni təhciz edər? Əlbəttə!»

Uşaqlarınıza deyin ki, onlar hər şeyi dərk etməyə səy göstərməsinlər.

Uşaqlara izah edin ki, dağın zirvəsinə çoxlu cığır var. Allah onlar üçün bir yol ayırıb ki, o yolla gedərək öz məqsədlərinə çata bilərlər və yaxşı adam olarlar. «Sən bu yolla gedərsənmi?

Elə bir yolla ki, o yolda sənin başına daşlar düşməyəcək. Çünki, Allah əmindir ki, orada yerindən oynayan daşlar yoxdur? Hər ehtimala görə-hə! Allah etibara layiqdir».

Uşağa bu Bibliya ayəsini başa salın ki, orada deyilir: «Və Allahın izzətinə nail olmaq ümidi ilə öyünürük və yalnız bununla deyil, sıxıntıdan dözümlülük, dözümlülükdən təcrübə və təcrübədən də ümid hasil olduğunu bilərək sıxıntılarla da öyünürük. Və ümid utandırmaz: çünki bizə verilmiş olan Müqəddəs Ruh vasitəsilə Allahın məhəbbəti ürəklərimizdə coşub daşır.

MƏSLƏHƏT VƏ ÖYRƏTMƏLƏR

Allah tez-tez uşağın duasına cavab verərkən, ona imkan, bacarıq və ağıl verir ki, bu problemi özü həll etsin. Məsələn, əgər uşaq maddi bir şey haqqında dua edirsə, onda Allah ona imkan yaradır ki, o özü pul qazansın və lazım olan şeyi özü əldə etsin. Əgər uşaq dostluğu bərpa etmək üçün dua edirsə, o dostunu axtarıb tapmalı və onunla arada olan problemi müzakirə etməlidir.

Əgər uşaq Allahdan konkret bir şey xahiş edirsə, siz də onunla bir yerdə dua edin. Qoy o Allahdan soruşsun ki, öz məqsədinə çatmaq üçün o özü nə edə bilər. Sonra isə, duanı davam etməzdən qabaq susub bu barədə fikirləşin. Onunla problemin həlli variantlarını müzakirə edin. Sonra ona məsləhət görün ki, o Allaha öz söylərindən danışsın ki, o bu məqsədə çatmaq üçün çalışır. Uşağın öz məqsədinə çatmağına az qalmış, Allah da öz tərəfindən çalışacaq ki, onun arzusu yerinə yetsin.

Xüsusi diqqət yetirməli olduğunuz başlıca suallardan biri budur ki, Allahdan gələn cavabları gözləməyi uşağa öyrədkən, onun sədaqətli olması sualıdır. Bizim ailənin devizi belədir: «Əgər mən hə deyirəmsə, bu o deməkdir ki, mən vədimi yerinə yetirəcəyəm. Əgər mən sənənlə səmimiyyəmsə, deməli sən mənə güvənə bilərsən».

Bu bir oyuna bənzəyir. Çünki, bizim uşaqlar bilirlər ki, onlar bir şeyi etmək üçün bizim razılığımızı alıblarsa, onları hara isə aparacağı vəd etmişiksə və ya onlara nə isə hədiyyə edirik-sə, onlar hesab edə bilirlər ki, onlar istədiklərini alıblar. Uşaq görəndə ki, siz öz sözlünüzün üstündə durursunuz, onda onlar üçün Allaha təvəkkül etmək asanlaşır.

O vaxt xüsusilə diqqətli olun ki, siz uşağınızın Allaha danışdığı arzusunu yerinə yetirməyə çalışsınız. Allah tez-tez sizin vasitənizlə uşağınızın duasına cavab verəcək. Ancaq düşünməyin ki, o həmişə sizin köməyinizdən istifadə edəcək. Allahın buna ehtiyacı yoxdur. Dua edin və hərəkət etməyə tələsməyin. Əmin olun ki, siz uşağınıza nə isə alanda və onun üçün nə isə edəndə düzgün hərəkət edirsiniz.

Əgər siz hesab edirsiniz ki, Allah sizin vasitənizlə uşağın dualarına cavab verir, onda uşağa deyin ki, siz bunun üçün çoxlu dua etmisiniz və Allah tez-tez valideynlərdən uşağın duasına verilən cavablarında istifadə edir. Valideynlər uşaqların qayğısını çəkməyə və onların ehtiyaclarını ödəməyə borcludurlar. Əgər siz gəldiyiniz nəticənin düzgünlüyünə əmin deyilsinizsə, tələsməyin. Mümkündür ki, Allah başqa vasitə ilə uşağa öz Sevgisini bildirəcək. Bu oyunlar ki, sizə təklif edirik, sizə kömək edəcək ki, uşağın inamını möhkəmləndirsin və onlar inansınlar ki, Allah onların dualarına cavab verir.

Oyun: «Xəzinə axtaranlar» və «ləpirçilər»

1. Uşaqlara ləpirçi oyununu öyrədin. Uşaqlar nə isə xahiş edirlər və sonra da onu unudurlar. Əgər yaddan çıxartmasalar da, öz duaları və ona verilən cavab arasındakı əlaqəni görməyə bilirlər. Bu tez-tez kiçik uşaqlarda baş verir. Uşağın yadına salın ki, o nə haqda dua edib və

haçan ki, o istədiyini aldı, Allahın cavabını onun yadına salın. Araşdırın ki, Allah onun xahişini necə yerinə yetirdi. Uşağa deyin ki, onun duasına verilən cavab-bir əhvalatdır ki, onu yazmaq və danışmaq olar.

Onlara gözəl kitabca alın. (və ya 2-ci fəsildəki kimi iman kitabından istifadə edin).

Qoy onlar oraya öz dualarına verilən cavabları yazsınlar. Onların yadına salın ki, Allaha təşəkkür etməyi unutmasınlar.

2. Uşaqlara «xəzinə axtaranlar» oyununu öyrədin. Evdə şirniyyat gizlədin. İkinci bir yaşlı adamın bu oyuna qatılmasını xahiş edin. O, «xəzinənin» harda gizləndiyini bilməlidir. İndi isə uşaqlara «dəfinə» barədə xəbər verin. Onu tapmaq üçün uşaqlar hər iki böyük adama suallar verə bilərlər ki, onlar cavabında «hə» və ya «yox» cavabı verərlər. Oyunun gedişində ikinci yaşlı qeyri-müəyyən cavablar verməlidir: Məsələn, «mən sənə dəqiq deyə bilmərəm» və ya «mən bilirəm ki, sənə necə kömək edirəm». Bir qədərdən sonra aydın olur ki, «xəzinənin» yerini böyükklərin yalnız biri bilir.
 3. «Xəzinə» tapılan zaman isə uşaqlar böyük həvəslə onu yeməyə başlayır, belə müqayisə aparın: deyəsən, məqsədə çatmaq üçün çoxlu yol var. Ancaq Yeganə Allahdır, bilir ki, bizim üçün nə yaxşıdır və ancaq O bizə onu verə bilər.
- Uşaqdan soruşun: «İstədiyini axtarmaq üçün vaxt itirməyinə dəyərmə? Allahı axtar və O sənə hər şeyi çatdırar».

Suallar

1. Deyəndə ki, Allah bizim imanımızı sınağa çəkir, nəyi nəzərdə tuturuq?

O bunu nə üçün edir?

2. Sizin imanınızın bir sınağı haqda yazın. Allah sizin imanınızı necə sınağa çəkdi? Bundan özünüz üçün hansı nəticəni çıxartdınız? Uşaqların imanını möhkəmlətmək üçün bu təcrübədən necə istifadə edə bilərsiniz?

Dua üçün mövzular

- Allaha təşəkkür edin ki, O sizin düşə biləcəyiniz vəziyyətlərdə Öz Hökmünü sizə nümayiş etdirir.
- Allaha təşəkkür edin ki, bütün mürəkkəb vəziyyətlərdə, O sizə lazım olan hər şeyi verir ki, çətin vəziyyətdən çıxə bilərsiniz.
- Allahdan xahiş edin ki, sizin imanınızı möhkəmləndirsin və sizə göstərsin ki, uşağın imanını möhkəmlətmək üçün siz nə edə bilərsiniz.

Uşağın duası

«Ya Allah, Sənə təşəkkür edirəm ki, mənə hər gün kömək edirsən. Mənə inanmağa kömək et ki, Sən mənim dualarıma ən yaxşı cavab verməyi yaxşı bilirsən.

İsa Məsih naminə. Amin»

Dua — dindarlar üçün rezin saqqız deyildir ki, fikirləşəsiniz ki, onu nə qədər uzada bilərsiniz.

Layonel Blu

Biz valideynlər uşaqlarımızın sadəcə olaraq adi hamiləri deyilik ki, onları o vaxtadək böyüdək və müdafiə edək ki, onlar boya-başa çıtsınlar.

Biz — tərbiyəçilərlik. Özü də tək-cə qanun və qaydaları öyrədən yox, onların nəzəri biliklərini təcrübədə sınaqdan keçirməkdə kömək edən tərbiyəçilərlik. Bu duaya da aiddir. Bir neçə sualı aydınlaşdıraq.

DUANI NECƏ BAŞLAMALI VƏ BİTİRMƏLİ

İsa Məsih öz şagirdlərinə Özünün ölüb-dirilməsindən sonra necə yaşamalını olduqlarını öyrədirdi. O onlara demişdi ki, onlar Allaha onun naminə müraciət etməlidirlər. (bax, Yəhya 15:16, 16:23–24, 26–27). Pavelin necə dua etdiyini bilmək üçün Onun Efeslilərə məktubunu (bax: Ef. 1:17) və Koloslulara məktubunu (bax Kol 1:3) oxumaq lazımdır. Baxmayaraq ki, Yazının çox hissəsi bizi Ata Allaha müraciət etməyi öyrədir, bəzi yerlərdə isə Onun Oğluna necə müraciət etmək də göstərilmişdir.

İsa Rəbbdir. Ancaq O, Ata Allah yox, Müqəddəs Üçlüyün biridir. Ona görə də, bizim uşaqlar İsaya dua edirlərsə, onlar eyni Allaha müraciət edirlər. Onların başa düşməsi üçün ki, dua nədir və necə dua etmək lazımdır, yaxşı olar ki, onları Bibliya-dakı kimi başlamaq və bitirmək lazımdır. Burada söhbət duanın

əsas elementlərindən gedir. 1) Duaya başlarkən biz Allaha müraciət edirik; «Ey Atamız!» 2) Sonra isə biz Allahın Oğlunun adını yada salırıq ki, ona görə bizim duamız eşidiləcək; «İsa naminə»; 3) Axırda biz deyirik: «Amin»! Bu üç əsas element bir neçə ciddi dərsin mövzusuudur ki, uşaqlar onu mənimsəməyə borcludurlar.

1. Müraciət

Hər dəfə uşaqlar öz dualarında Allaha Ata kimi müraciət edirlər. Onların təsəvvüründə onların Yer üzündəki ataları canlanır. Allah istəyir ki, Ona öz Ataları kimi müraciət etsinlər. Və Onun yanına öz duaları ilə gəldikdə, xatırlasınlar ki, Allah onları yaradıb və onların qayğısına qalmağa hazırdır. Müraciət bütün duaya ton verir. Uşaqların

Allah istəyir ki, uşaqlar Ona Ataya müraciət edən kimi müraciət etsinlər. Öz duaları ilə Onun yanına gəldikdə isə xatırlasınlar ki, O onları yaradıb, onları sevir və onların qayğısına qalmağa hazırdır.

duasını sevən və qayğıkeş Səməvi Ata eşidir, hansı ki, onlarla ünsiyyətdə olmağı istəyir, onları öyrədir, onlara rəhbərlik edir və onlara müdriklik verir.

Uşaqları elə öyrədin ki, onlar hər duanı Səməvi Ataya müraciətlə başlasınlar və onlara izah edin ki, bu nəyi bildirir. Uşaq «dantist» sözünü eşidəndə bilir ki, kimin yanına gedir, nəyi və nə üçün bu adam etməyə çalışır.

Duanın əvvəlində uşaq «Ata» sözünü tələffüz edən vaxt, onun gözləri önündə Onun obrazı canlanır. Bu da O obrazdır ki, uşaq Ona müraciət edir.

Uşağı həvəsləndirin ki, Allaha müraciət edəndə geniş müraciət etsinlər və Onun keyfiyyətlərini sadalasınlar. Vaxtaşırı olaraq bunu özünüz də edin və uşağa nümunə göstərin: «Əziz, sevimli və qüdrətli Səməvi Atamız, mənim qayğıma qalan Ata...»

Hər duanı Allaha müraciət etməklə başlamaq zəruridirmi?

Biz yol ilə gedərkən, ola bilməzmi ki, Onunla danışaq? Axı, O bizi hər yerdə eşidir və bilir ki, biz Onunla danışırıq, deyilmi?

Bəli, bu həqiqətdir və əlbəttə ki, belə asanlıqla Allahla danışa bilərsiniz. Ancaq, uşaqları adamlarla düzgün danışmağı öyrədərkən biz istəyirik ki, bizim varislərimiz aydın və başa düşülən tərzdə öz fikirlərini izah etsinlər və bu vaxt öz həmsöhbətlərinə hörmət etsinlər. Ona görə də biz onları inandırmalıyıq ki, hər duanı hər dəfə Allaha müraciətlə başlamaq lazımdır. Və Onunla bu cür danışmaq vacibdir.

Allaha müraciət edərkən, uşaqlar özlərini toplayır və Ona öz hörmət və ehtiramını göstərirlər. Onlar başa düşürlər ki, elə bir sərhəd mövcuddur ki, onları o fikirdən yayındırır ki, Onlar Allaha bu barədə danışacaqdılar.

2. İsanın adının hallanması (yada salınması)

Şübhə etməyə bilərik ki, Allah bizim duamızı eşidir. Çünki, İsa bizim günahlarımızı qanı bahasına satın aldı və Allahla bizim aramızdakı əlaqəni bərpa etdi. Ancaq biz öz duamızı «İsa Məsih naminə» sözləri ilə ağırlaşdırmamalıyıq ki, Allah bizi eşitsin. O, bu sözlərin olmadığı duaları çıxdax etmək istəmir. Biz, Allahın övladları olan vaxt, bizim və Səməvi Atamız arasında rabitə yaranır. Ona görə ki, İsa bizə görə ölüb və biz Onun qurbanını qəbul etmişik, yəni rabitə İsaya minnətdar olmaqla yaranır. «İsa Məsih naminə». Başqa sözlə isə, Səməvi Atamızla bəzi şeyləri həll etmək üçün Səməvi Atanın yanına gəlmək vacib deyil. Bizə bu icazəni aldığımıza görə İsaya minnətdarlıq ki, neçənci dəfə və əbədi olaraq bizim günahlarımızı öz üzərinə götürdü.

Hər halda isə əminəm ki, uşaqlar öz dualarına «İsa Məsih naminə» sözlərini əlavə etməlidirlər. Bu sözlərin mənasını uşaqlara izah edərkən, biz onlara bunu xatırlatmalıyıq:

1. Allahın lütfü haqqında

Biz dua edə bilərik və Allahın sevgisinə əminik. Ona görə yox ki, biz onu qazanmışıq. Yox. Ona görə ki, İsa bizə görə özünü qurban verib. «İsa Məsih naminə» sözləri bizə əta olunan lütfü xatırladır.

2. Allah eşidir və cavab verir

Allaha bizim dualarımızı eşitməkdə və cavab verməkdə heç nə mane ola bilməz. Heç nə! İsanın adı, Yazıda deyildi ki, hər bir addan üstündür. (Flp. 2:9).

3. Allahın iradəsi haqqında

Biz, İsanın iradəsi ilə razılaşdırılmayan duaları İsa Məsih naminə edə bilmərik. Bu o deməkdir ki, Allahın da iradəsi belədir. Allah nə haqda müraciət etdiyimizi eşidir, eşidilənləri süzgəcdən keçirir və Öz iradəsinə uyğun hərəkət edir. Bu üç həqiqəti birdəfəlik və həmişəlik mənimsəyərək, bizim uşaqlar «İsa Məsih naminə» sözlərini deyərək, Onları həmişə yad edəcəklər.

Bu sözlər xatırlatma kimi qəbul edilməlidir. İsanın sayəsində biz bilir ki, Allah bizi sevir, bizim duaları eşidir və dualarımıza cavab verir. Biz bilir ki, Onun üçün mümkün olmayan şey yoxdur və heç bir qüvvə bizi eşitməkdə və cavab verməkdə Ona mane ola bilməz.

Biz bilir ki, O hər şeyi bilir və Öz niyyətinə uyğun olaraq bizə cavab verir və o da həmişə bizim xeyrimizədir.

3. Nəticə

Nəhayət, yekun sözü olan «Amin» haqqında. Bu söz belədir: «Qoy belə olsun və ya qoy yerinə yetsin», bu Allahın vədinə uyğundur. Hər duanın axırında «Amin» demək çox vacibdir ki, o, Allaha göndərilmiş olsun. Bu ona bənzəyir ki, biz «Göndərməli» düyməsini basırıq və elektron məlumatı yola salırıq. Yox! «Amin» sözü duanın tərkib hissəsi kimi ciddi məqsədə xidmət edir.

Birincisi, o diqqəti cəmləşdirməyə kömək edir. Allahla danışıq bizim öz fikirlərimizdən və adamlarla ünsiyyətdən ayrımağa xidmət edir.

Uşaqlar bilir ki, «Amin» sözü səslənməmiş onlar öz fikirlərini Allahla ünsiyyətə cəlb etməlidirlər.

İkincisi və ən mühümü budur ki, biz «Amin» deyəndə Allaha inamımızı ifadə edirik və bilir ki, O bizi eşidib və dualarımıza cavab verib. Siz uşaqlara izah edəndə vaxt deyən ki, biz nəyə görə «Amin» deyirik. Onda onları duanı belə sözlərlə bitirməyi

öyrədin: «Sənə minnətdaram, ya Rəbb! Sən mənim duamı eşidir və onlara cavab verirsən. Mən bilirəm ki, sənə danışdığım haqda öz iradəyə uyğun olaraq qərar verəcəksən». Sadə desək «Amin» — hər duanın axırında duanın bitməsinə bildirən və Allahın bizi eşitdiyinə və bizə cavab verdiyinə işarə olan bir xatırlatmadır.

DUADA — İŞGÜZAR SÖHBƏTLƏRİN VƏ DOSTCASINA DANIŞIĞIN HARMONİK BİRLƏŞMƏSİ

Dostlar öz aralarında həm dostcasına, həm də işgüzar surətdə ünsiyyət yarada bilərlər:

1. İşgüzar söhbət

İşgüzar söhbətlərdə biz qarşılıqlı əlaqələrin işə aid olan məsələləri müzakirə edirik. Məsələn, əgər biz uşaqlarla münasibəti müzakirə ediriksə, onda biz valideyn kimi nəzarət etməliyik ki, onlar ev tapşırıqlarını yerinə yetiriblər, ya yox. Onların maliyyə problemlərini və s. müzakirə etməliyik.

2. Dostcasına söhbət

Dostcasına söhbətdə biz çoxlu mövzularda söhbət edə bilərik: biz özümüzü necə hiss edirik, biz nəyi sevirik, nə haqda fikirləşirik və s. Bu gür əlaqə bizə bir-birimizi daha yaxşı tanımağa kömək edir. İmkan verir ki, öz dərdlərimizi birlikdə bölüşdürək və vaxtımızı səmərəli keçirək.

Bu şeyləri dua haqqında da demək olar. Bibliyada deyilir ki, Allahla hansı mövzuları biz və uşaqlarımız müzakirə etməliyik. Ancaq, Allah istəmir ki, sizin uşaqlar ancaq bununla məhdudlaşsınlar. O istəyir ki, onlar Onunla dostluq əlaqələrini inkişaf etdirdinslər, ona öz həyəcanları haqqında danışsınlar və Ondan soruşsunlar ki, O onları necə görmək istəyir.

Uşaqları belə öyrətmək çox vacibdir ki, adamlarla işgüzar söhbətdə olduğu kimi, Allahla söhbət də işgüzar və dostcasına

da ola bilər. Allahla işgüzar söhbət aparmaq — Bibliyadan əzbər öyrəndiyin, mənasını bildiyin duaların oxunuşuna dəlalət edir.

Bibliya bizi hakimiyyətdə olanlar üçün də dua etməyə çağırır. Ona görə də biz uşaqlarımızı öyrətməliyik ki, onlar bi-

Uşaqlar yadda saxlamalıdır ki, Allahla söhbət işgüzar və dostcasına ola bilər.

zim üçün, müəllimlər üçün, qanun keşikçiləri üçün, hökmdarlar və s. üçün dua etsinlər. Müəllimlər üçün olan dualar həmişə dəyişməz ola bilər. Bu mümkün olan bir şeydir. O, bir neçə

dəfə təkrar oluna bilər. Şagird və müəllim arasındakı danışığ kimi:

«Mən gedə bilərəmmi?»

— Ev tapşırığını yerinə yetirmisənmi?

— Yox, mən onu sonra edəəm.

— Zəhmət olmasa tapşırığı yerinə yetir, sonra get».

Belə işgüzar söhbət tez-tez təkrar oluna bilər. Ancaq dua belə olmamalıdır. Uşaqlar böyüyüb, cürbəcür adamlarla ünsiyyətdə olanda, başa düşəcəklər ki, özünü azad hiss etmək nə deməkdir. Kiminlə isə ünsiyyət qurmaq, bu məcburiyyət olmadan istənilən mövzuda söhbət etmək deməkdir.

Uşaqlara Allahla işgüzar və dostcasına söhbətin mümkün olmasının lazım olduğunu izah edərkən, insanlar arasındakı əlaqəni misal gətirin. Uşağı öyrətməyin ən yaxşı üsulu duada işgüzar və dostcasına söhbətin elementlərini birləşdirib başa salmaqdır. Bu da onunla işgüzar söhbətə başlamaq, sonra isə onu dostcasına söhbətə çevirməkdir. Sonra ona göstərin ki, işgüzar söhbət dostcasına söhbətdən nə ilə fərqlənir və dua ilə paralel müqayisə aparın.

Fikirləşin

1. Sizin dualarınız öz stilinə görə işgüzar söhbətə, yaxud səmimi dostcasına söhbətə daha çox yaxındır?

Bir həftə ərzində gündəlik tutun və izləyin görün ki, nə qədər «işgüzar» dua olub, nə qədər də eləcə dualar ki, onun vasitəsilə Allahla ünsiyyətdən zövq almısınız. Siz hansı nəticəyə sahib olmusunuz.

Öz dualarınızda işgüzar danışığ və dostcasına söhbətin elementlərini hansı yolla harmonik olaraq uzlaşdırı bilərsiniz?

2. Öz uşaqlarınızla bir yerdə dua edərkən öz diqqətinizi siz haraya daha çox cəmləşdirirsiniz, uşaqlar haraya?

Siz nə edə bilərsiniz ki, uşaqlarınızın dua həyatı daha harmonik olsun?

ÖYRƏNDİYİNİZ DUALAR

Duanın məqsədi onun uzun və ya gözəl olmasında deyildir. Duanın köməyi ilə biz Səməvi Atamızla ünsiyyət yaratmağı, Ona təvəkkül etməyi və Ondən cavab almağı öyrənirik.

Öyrəndiyimiz dualar gözəl, ilhamverici nümunə, eyni zamanda da duanı öyrətməyə vasitə rolunu oynaya bilər. Ancaq

ehtiyatlı olun. Həçansa öyrəndiyimiz duaları təkrar edərkən biz xəyalən başqa bir aləmə düşə bilərik.

Uşaqlar hər hansı duanı əzbərləməmişdən qabaq, onlara onun mənasını başa salın. Əmin olun ki, onlar onu başa düşüblər. Onları məcbur edin ki, duanı astadan oxusunlar və duanın sözlərinin mənasına diqqət yetirsinlər.

Öyrəndiyimiz dualar gözəl, ilhamverici nümunə, eyni zamanda da duanı öyrətməyə vasitə rolunu oynaya bilər.

Qoy onlar duanın sonunda özlərindən bəzi sözləri artırınsınlar: məsələn; «İlahi, mən doğrudan da belə düşünürəm».

Öyrəndikləri dualar uşaqların həyatında az əhəmiyyətə malik olmalıdır. Uşaq əzbər bildiyi duanı söylədikdən sonra, qoy öz sözləri ilə də dua etsin. Uşaqların çoxusu öz fikirlərini o qədər də cəmləşdirə bilmirlər ki, öyrəndikləri duanın sözlərini dərinləndən başa düşsünlər və ürəklə, inamla dua etsinlər.

Təkcə duaların öyrənilməsi onlara Allahla açıq əlaqə yaratmağa kömək edə bilməz.

TƏKRARDAN UZAQ OLUN

Hər bir uşaq müəyyən bir dua tapmaq istəyir ki, o həm sizin, həm də özünün xoşuna gəlsin və hər gün inadla onu təkrar etsin. Bu vaxt o fikirləşir ki: «Əgər bu düzdürsə, nə üçün bunun üzərində çox dayanmayım?»

İki qayda var ki, unutmamaq olmaz: sizə əsəbiləşmək olmaz və uşaqlara imkan vermək olmaz ki, təkcə bu dualara diqqət yetirsinlər. Bunu bir daha sizin yadınıza salıram.

Fəaliyyətə başlayın. Hələ ki, sizin uşaqlar çox balacadır, onlara kömək edin ki, hər axşam dua edərkən, dualarına keçən günə bağlı olan bir xahiş də əlavə etsinlər. Onlarla ötən günün hadisələrini və problemlərini, onların gələcək planlarını müzakirə edin və öyrənin ki, onlar nə haqda dua etmək istəyirlər. Onlara danışın ki, Allah onlara bu problemləri həll etməkdə kömək edə bilər və onlar bu haqda necə dua etməlidirlər. Uşaqlar bir az böyüyən kimi onlara başqa dualar da öyrədin. On-

lara başa salın ki, Allaha daha hansı şeylərdən danışa bilərlər. Bunu o vaxta qədər edin ki, onların problemləri haqqında etdikləri dualar, hər gün təkrar etdikləri duadan çox davam etsin. Müəyyən bir mərhələdə siz özünüz görəcəksiniz ki, uşaqlar başa düşüblər ki, dua–bir prosesdir və daima təkrar olunan xahişlərin sayı azalaraq üç ən sevimli duaya çatacaq.

DUA EDƏRKƏN VƏZİYYƏTLƏR

Məsələ belədir: diz üstə çökməli, ya yox?

Bibliyada dua etmək üçün müxtəlif vəziyyətlər mövcuddur. Orada dua edərkən ancaq bir vəziyyətdə olmaq göstərilir. Dua vəziyyəti duanın növündən və dua edənin əhvalından asılıdır. Musa peyğəmbər Allahın qəzəbini gözlədiyi və Onun mərhəmət etməsinə ehtiyac olduğu halda, üzü üstə yığılırdı.

Davud isə Allahı mədh edərkən və Ona minnətdarlıq edərkən rəqs edərmiş. İlyas və başqa peyğəmbərlər camaat arasındakı dua edərkən ayaq üstə dururdular ki, dua edənlər onu görüb sözlərini eşitsinlər. Bir başqa vaxt, İlyas, Allahdan yağış yağdırmasını xahiş edərkən, torpaq üstündə oturub, başını aşağı əyərmiş.

Dua vəziyyəti duanın növündən və dua edənin əhvalından asılıdır.

Kəsərli dualar özünü toplamağı tələb edir və bu cür vəziyyət peyğəmbərə fikrini cəmləşdirməyə kömək edərmiş. Düzgün və ya qeyri–düzgün dua vəziyyətləri yoxdur. Uşaqlara dua vəziyyətləri haqda danışmadan qabaq bu üç sualı müzakirə edək?

Ehtiram, diqqət və bədənin dili. Yenə də duanı adamlar arasındakı söhbətlə müqayisə edək.

Uşaqlar başa düşürlər ki, onlarla danışarkən biz onlardan bizə ehtiram göstərmələrini gözləyirik. Onlar bunu edə bilərlər, əgər onlar bizə diqqətlə qulaq assalar və yerlərində yırğalanmasalar.

Diqqətli olmaq dedikdə onu nəzərdə tuturuq ki, əgər uşaqların başı oyuncaqlara qarışıbsa və bir gözü də televizora baxırsa, onda onlar bizim sözlərimizə fikir verməyəcəklər. Bə-

dənin dili dedikdə isə o başa düşülür ki, biz uşağı məzəmmət etdikdə o yanakı, ya da arxasını bizə çevirib durmamalıdır. Tamamilə aydındır ki, uşaqlar öz duruşları ilə özlərini necə hiss etdiklərini ətrafdakılara nümayiş etdirirlər.

Uşaqlar bunu başa düşəndə onları ehtiram göstərməyi öyrədin və onlar bir yerdə sakit dursunlar. Onlara izah edin ki, yumulu gözlərlə diqqəti daha çox cəmləşdirmək olur. Onlara deyin ki, özlərini necə hiss etmələrindən asılı olaraq vəziyyətlərini dəyişə bilirlər.

Əgər siz yuxudan əvvəl dua edirsinizsə, onda uşaq uzanmaq istəyəcək. Əgər o, o saat yatacaqsa, ona uzanmağa icazə verməyin. Ondən xahiş edin ki, çarpayının kənarında otursun, ya da diz üstə çöksün.

Bu, aşağıdakı məsləhətlərə əməl etsəniz, dua vaxtı uşağa diqqətli olmağı öyrədə bilərsiniz.

- Əgər uşaq yuxudan qabaq yeməyə vermiş edibsə, duanı bitirən kimi onu stol arxasına dəvət edin. Əgər o görsə ki, onu ləzzətli peçenye gözləyir, o diqqətli olacaq və dua edəcək.
- Əgər uşaq yerində qurdalanırsa və oynamaq istəyirsə, ona deyən ki, dua edəndən sonra onunla oynayacaqsınız, indi isə özünü sakit aparsın və duasını etsin. Əgər görsəniz ki, o yerində rahat oturmur, onda gözləyin ki, o sakitləşsin və sonra duanı davam etdirin.
- Uşağın diqqətini yayındıran oyuncaqları gizlədin. Əgər o sizə özünün narazılığını bildirsə, ona deyən ki, söhbət edərkən sakit və diqqətli olmaq çox vacibdir. Duadan sonra oyuncaqlarını qaytaracağınızı ona vəd verin.
- Uşaqlarda maraq oyadın! Əgər uşaq diqqətini cəmləşdirə bilmirsə, qısa dua edin. Onu narahat edən məsələ haqqında dua edin. Sonra onu tərifləyin ki, özünü yaxşı aparıb (dua etdiyi otuz saniyə ərzində).
- Vaxtaşırı olaraq, şəraitdən asılı olaraq vəziyyətinizi dəyişdirin. Əgər siz parkda dua etmək istəyirsinizsə, uşağı da özünüzlə aparın. Əgər siz stol arxasında oturub əlinizdəki

karandaşı oynadaraq dua etməyi xoşlayırsınızsa, onda qoy uşaq da belə etsin. Əgər siz Allahdan konkret bir şeyi xahiş edirsinizsə, sizə məsləhət görürəm ki, oğlunuz və ya qızınızla birgə diz üstə oturun (Uşağı Allahdan xahiş etməyi öyrədikən onu diz üstə çökməyə məcbur etməyin. Çünki, o bunu bir vaxtlar xatırlayanda özünü alcaldılmış hiss edə bilər).

Uşaqların diqqətini Allahın sevgisinə yönəldin, Onun onlara kömək etmək istədiyinə inandırın. Qısaca olaraq — «Allah, bağışla» — desinlər ki, onlardan tələb olunan budur. Onları tərifləyin və bərk-bərk qucaqlayın.

HÜNDÜRDƏN VƏ DODAQALTI DUA ETMƏK

Bibliyada səssiz və hündürdən edilən dualara çoxlu misal var. Aydındır ki, bir qrup adam dua edirsə, onda hamının eşidə biləcəyi səslə dua etmək lazımdır. Siz öz uşaqlarınızla bir yerdə dua edirsiniz və onlara dua etmək öyrədirsiniz, onda uca səslə dua etmək ən optimal variantdır. Çünki, siz uşaqların etdiyi duanı eşitmirsinizsə, onda onlara kömək edə bilməzsiniz.

Hərdən uşaq istəmir ki, onun duasını siz eşidəsiniz. Bu halda ona imkan verin ki, dodaqaltı dua etsin, bir şərtlə ki, duanı bitirəndə sizi xəbərdar etsin.

Uşaq böyüyəndən sonra özü bildiyi kimi dua edərkən, təbii ki, o özü tək dua etmək istəyəcək. Əgər o diqqətini çətinliklə cəmləşdirsə, onu dilə tutun ki, ucadan dua etsin, hətta əgər onu güclə eşitsən belə.

UŞAQ NƏ QƏDƏR VAXT DUA ETMƏLİDİR?

Nə qədər dua etməyin əhəmiyyəti yoxdur. İsa bizi öyrədikən çoxsözlükdən uzaq olmağı məsləhət görürdü. Allah bizi ona görə eşidir ki, biz çox danışırıq. Əsla yox. Müəyyən frazaların təkrar edilərək duanı uzatmağın xeyri yoxdur. Bu boş söhbətdir. Əgər siz dua edərkən, duanı uzatmağı qarşınıza məqsəd qoymusunuz, onda siz nəhaq yerə vaxt itirirsiniz.

Əgər biz uşaqları tədricən o şeylərə alışdırsaq ki, onlar haqqında dua etməyi Bibliya bizə məsləhət görür və onları Allahı dərk etmək üçün söylərini artırmağa sərf etdikləri vaxt, əlbəttə ki, bir qədər artıq olacaq. İnsan Allah nə qədər yaxşı olursa, o qədər də çox vaxtını dua etməklə keçirəcək.

Duanın vaxtının yarım saatdan bir saata qədər artırmağa çalışmaq — yaxşı məqsəddir. Uşaqlar bilməlidirlər ki, nə üçün çalışmalıdırlar. Ancaq onlar məqsədlərinə o vaxt çata bilərlər ki, duanı sevsinlər və onun haqqında daha çox biliyə sahib olsunlar. Qoy bu proses nə qədər lazımdırsa davam etsin.

YEMƏKDƏN QABAQ VƏ BAŞQA ADAMLARLA BİRGƏ EDİLƏN DUA

Yaxşı olardı ki, əgər uşaq birinci dəfə başqa adamlarla birlikdə dua edərsə, onu öz evində etsin. Birinci pillə — sizin öz yaxınlarınızla necə dua etdiyinizi görüb eşitməkdir. Sonrakı pillədə bəs edər ki, uşaq sizinlə birlikdə planlaşdırmadığınız bir vaxtda dua edir. Uşaqlar bir az dua etməyi öyrənilərsə və duanı nahardan qabaq etmək istəyirlərsə, onlara bunu etməyə icazə verin. Bu, uşaqları başqa adamlarla birlikdə dua etməyə öyrətmək üçün ən gözəl imkandır.

Uşaqlar çox balaca olanda, ümumi dualar sadə olmalıdır ki, uşaqlar bu duada iştirak edəndə onları öyrənə və başa düşə bilsinlər.

Uşaq birinci dəfə dua edərkən qoy o duanı qısaca etsin və ya sizin etdiyiniz duanı təkrar etsin. Onu o dəqiqə tərifləyin və ruhlandırın. Uşaqları qonaqların yanında dua etməyi məcbur etməyin. Ondan dua etmək istəyirmi? — deyə soruşun. Əgər o imtina edərsə, bunda qorxulu bir şey yoxdur. Onun imtina etməsinin səbəbini siz tək qalanda öyrənə bilərsiniz. Uşaqdan xahiş etməyin ki, o qonaqların yanında dua etsin. Əgər o birinci dəfə dua etməyi öyrənirsə, o bundan sıxıla bilər. Əgər siz hesab edirsiniz ki, uşaq o biri pilləyə keçməyə hazırdır və o qonaqların yanında dua edə bilər. Onda bu haqda onunla əvvəlcədən razılığa gəlin ki, o bundan utanmasın.

Hərdən sizin uşaqlardan biri nahardan qabaq dua etməyə başlarsa, onu hər dəfə duasını bir qədər dəyişdirməyi və Allahdan ailənin cari ehtiyaclarını ödəməyi xahiş etməyə sövq edin.

Yad adamların yanında ucadan dua edərkən, siz öz danışığı-nıza aludə olaraq, əsas məsələni yadınızdan çıxara bilərsiniz.

Uşaqlara bu sahədə kömək edin.

Onlara dua etmək üçün Allahdan kömək göstərməsini xahiş etməyi öyrədin. Uca səslə dua etməzdən qabaq, onlara danışın ki, nahardan qabaq dua etmək sadə bir ayin (ritual) deyildir, onlar inanmalıdır ki, Allah onları sevir və dualarına cavab verir.

Yaxşı olardı ki, əgər uşaq birinci dəfə başqa adamlarla birlikdə dua edərsə, onu öz evində etsin.

Başqa adamlarla birlikdə dua edərkən, uşaqlar şəxsi və birgə dua arasındakı fərqi başa düşməlidirlər.

Birgə dua zamanı qrupun ehtiyacları üçün dua edirlər. Şəxsən dua etdikdə isə sizi narahat edən şeylər haqqında dua edərsən. Nahardan qabaq etdiyiniz duada bütün ehtiyaclarını saymaq lazım deyil. O qısa olmalıdır. Yeməyə görə təşəkkür, xeyir-dua haqqında xahişdən və ya təxirəsalınmaz məsələdən ibarət olmalıdır. Sonra yeməyə başlayın. Əgər siz, hamı ac olduğu halda, uzun-uzadı dua edərsinizsə, uşaqların diqqəti yayılacaq və onlar heç nə öyrənməyəcəklər. Çünki, onları məşğul edən bir məsələ var ki, o da tezliklə yeməkdən ibarətdir. Dua yığıncaqlarında əgər bir adam dua edərsə, onda hamının diqqəti onda olmalıdır, elə bil ki, onlar özləri dua edirlər və onlar dua edənlə razılaşmalıdırlar.

Əgər siz, ailə problemlerinizi həll etmək üçün dua etməyə bütün ailə üzvlərinizi yığmaq istəyirsinizsə, onda bu işi o vaxt onlara təklif edin ki, onların hamısı bu problemi həll etməkdə maraqlıdırlar. Siz öz ailənizi ümumi duaya çağıra bilərsiniz. Əgər bunun üçün xüsusi səbəb var və sizin təşəbbüsünüz də öz bəhrəsini verəcək. Bunun üçün ən yaxşı vaxt — yatmadan qabaqkı vaxtdır. Birincisi, uşaqlar artıq bilirlər ki, onlar yatmadan qabaq dua etməlidirlər. İkincisi, bu sizin evdəki ni-zam-intizama bir yenilik gətirər.

Əgər siz müntəzəm olaraq ailəvi dua yığıncağı keçirmək istəyirsinizsə, bunu həftədə bir dəfə, yatmadan qabaq etmək olar. Yaxud da, onlar üçün xüsusi vaxt ayırın ki, ailə üzvlərini-zin narazılığına səbəb olmasın.

Ailəvi duaları qabaqcadan planlaşdırın ki, bu haqda hamı bilsin. Ailəvi dualar qısa olmalıdır. Unutmayın ki, uşaqlar bir predmet üstündə diqqətlərini uzun müddət saxlaya bilmirlər. Bu dua saatını cəlbedici etməyə çalışın. Məsələn, dua edəndən sonra onları dondurmaya qonaq edin. Əmin olun ki, belə dua etmək müsbət nəticəyə səbəb olur. Öyrənmək istəyini və öyrəndiklərini təcrübədə tətbiq etmək arzusu ilə alışıb yananları öyrətmək çox asandır.

Biz uşaqları qrup halında öyrətməyə məqsədyönlü surətdə çalışmalıyıq. Əgər onlar xristianlar arasında böyüyürlərsə, onda onlar özləri də dua yığıncaqlarında iştirak etməyi və ona başçılıq etməyi arzulayacaqlar. Onları bu işə hazırlaşdırın.

Suallar

1. Sizi birinci dəfə dua etməyi necə öyrətmişdilər?

Bu metod effekt vermişdimi? Hə, ya yox. Nə üçün?

2. Siz xristian olan andan sizin dua həyatınızda hansı dəyişikliklər baş verdi? O daha ağıllı, daha mütəşəkkil oldumu? Nəyə görə?

Dua üçün mövzular

- Hər gün Onunla ünsiyyətdə olduğunuz və sevinc tapdığınızıza görə Allaha təşəkkür edin.
- Ondən xahiş edin ki, öz həyatınızı Ona etibar etməyə sizə kömək göstərsin, Onun iradəsini başa düşməkdə sizə yardım etsin. Öz iradənizi yeritməyi Ondən xahiş etməyin.
- Allahdan xahiş edin ki, O sizə kömək etsin, dua edəndə işgüzar danışığın və dostcasına söhbətin elementlərini harmonik birləşdirməyin necə mümkün olduğunu uşaqlara göstərə biləsiniz.

Uşağın duası

«Səməvi Ata, Sənə təşəkkür edirəm ki, Səninlə hər gün ünsiyyət yarada bilirəm. Mənə dua edəndə düzgün sözlər seçməyi öyrət.

İsa Məsih naminə. Amin».

XIV FƏSİL

NƏ HAQDA
DUA ETMƏK
LAZIMDIR

*Dünyada dindarların dualarının nəticəsində
qəbul olunduğundan da çox, nəzərəçarpacaq
dərəcədə çox hadisələr baş verir.*

Lord Tennison

Uşaqlar bilməlidirlər ki, onlar Allahla istədikləri şeylər haqqında, istənilən vaxt və istədikəri yerdə danışa bilirlər.

Ancaq elə şeylər var ki, Allahın hökmünə görə dua edərkən onları da yaddan çıxartmaq olmaz. Məsələn, biz hakimiyyətdə olanlar üçün də dua etməliyik. «Beləliklə, hər şeydən əvvəl xahiş edirəm ki, Allah yoluna tam bağlılıq və vüqarla sakit və rahat ömür sürməyimiz üçün, bütün insanlar, o cümlədən hökmdarlar və hakimiyyət sahibi olan hamı üçün niyaz, dua, şəfaət və şükürlər edilsin». (1 Tim 2:1-2)

Uşaqlara izah edərkən elə şeylər də vardır ki, onların haqqında da dua etməlidirlər. O halda biz uzun və mürəkkəb terminlərdən cürbəcür duaların təsvirini vermək üçün istifadə etməməliyik. Biz dua haqqında danışarkən, dini terminlərdən istifadə edir, onu bir çox növlərə ayırır və s. etməklə duanı mürəkkəbləşdiririk və uşaqlara belə bir fikri təlqin edirik ki, dua etməyi öyrənmək, guya xarici dil öyrənmək kimi bir şeydir. Beləliklə, biz uşaqlara dua etməyi öyrətməyə kömək etmirik.

Biz uşaqlara nə haqda dua etməyi söyləyə bilərik və paralel olaraq bizimlə danışdıqları kimi də Allahla danışa bilirlər.

Biz bir-birimizlə cürbəcür məsələlər və problemlər haqqında necə danışırıqsa, duada da cürbəcür şeylər haqqında Allaha məlumat veririk.

Uşaqlar bizimlə ünsiyyətdə olaraq bizdən onlara lazım olan şeyləri xahiş edirlər və nəyi istəyirlərsə onu da xahiş edirlər.

Biz hamımızı maraqlandıran şeylər haqqında söhbət edirik. Məsələn, qarşıdakı hadisələr və bayramlar, başqa adamların ehtiyac və problemləri haqda danışırıq. Onlara necə kömək

***Biz uşaqlara göstəriş verə
bilərik ki, nə haqda dua etsin-
lər. Bu zaman onlara bizimlə
danışmalarının Allahla danı-
şmaları arasındakı
oxşarlığı misal göstərə
bilərik.***

göstərməyi düşünürük. İman məsələləri haqqında söhbət aparır və düşünürük ki necə edək ki, dindarların sayı daha da çoxalsın.

Biz uşaqlara onların təhsili, uğurları haqqında danışırıq.

Münasibətlərimizi müzakirə edirik, bir-birimizdən bağışlanma diləyirik, seçkilərdən danışırıq, bir-birimizə təşəkkür edirik. Biz bunu söhbət, danışmaq adlandırırıq və onu növlərə ayırmırıq. Bütün bunlar haqqında uşaqlar da Allahla danışa bilərlər.

RƏBBİN DUASI: DUA NÜMUNƏSİ

Rəbbin duasında haqqında dua etməli olduğumuz bütün əsas problemlər müəyyən edilmişdir. (bax. Matta 6:9-13) İsa o duanı Öz şagirdlərinə əsas kimi və dua nümunəsi kimi tövsiyə etmişdir.

Baxın, Bibliyada qeyd olunan bu duanın hər kəlməsinin qısa təfsiri aşağıdakı kimidir:

«Ey, göylərdə olan Atamız! İsa Göylər Atamızla ünsiyyət qurmaq imkanı haqqında belə deyir. Biz də Onunla söhbət edə bilərik və Onu dərk edə bilərik.

«Adın Müqəddəs tutulsun!» Biz Allahı mədh etməliyik ki, görün O Kimdir və nələr yaratmışdır. Uşaqlara sadəcə olaraq deyən ki, Allaha təşəkkür etmək lazımdır.

«Səltənətin gəlsin!». Bu da İsanın İkinci gəlişi haqqında yox, Kilsənin möhkəmləndirilməsi haqqındadır. Biz müjdənin geniş yayılması haqqında, Kilsənin möhkəmləndirilməsi və hər bir xristianın imanının artması üçün dua etməliyik».

«Göydə olduğu kimi, Yerdə də Sənin iradəən olsun». Yenə də, bu dua gələcək əsrlər haqqında deyil, bizim həyatımızın və bizi əhatə edən ailənin də Allahın İradəsinə tabe olmasıdır. Biz hakimiyyətdə olanlar üçün də dua etməliyik və cari hadisələri də yaddan çıxarmamalıyıq. (bax: 1Tim 2:1-2).

«Gündəlik çöreyimizi bizə bu gün ver» Biz Allahdan xahiş edirik ki, bizim qayğımıza qalsın və ehtiyaclarımızı ödəsin. Biz Allaha hər şeyimizi etibar etməliyik: problemlərimizi, arzularımızı, həyəcanlarımızı və s.

«Bizim borclarımızı bağışla». «Borc» ifadəsi dedikdə, ağır günahlar deyil, naqisliklər başa düşülməlidir. Biz Allaha Müqəddəs Ruhun köməyi ilə imanımızın artması haqqında danışmalıyıq.

«Bizə borclu olanları bağışladığımız kimi». Biz başqaları üçün də dua edirik. Təkcə bizi incidənlər üçün deyil, hamı üçün, bizim kimi uğursuzluqlara düşər olanlar üçün də dua edirik.

«Və bizi imtahana çəkmə, lakin bizi şərdən (şeytandan) xilas et».

Biz Allahdan bizi idarə etməsini və qorumasını xahiş edir, ondan ağıl diləyirik. Onun göstərişlərini gözləyirik. Biz şeytanın yox, Allahın qoyduğu yol ilə getməli olduğumuz haqda dua etməliyik.

«Çünki səltənət, qüdrət və izzət əbədi olaraq Sənindir. Amin». Allah öz iradəsini yerinə yetirmək üçün hər bir hakimiyyətə malikdir və dualarımıza cavab verir. O, etibarlıdır və biz Ona iradəsini yerinə yetirməkdə mane olmamalıyıq. Allahın bizi eşitdiyinə və dualarımıza cavab verdiyinə təsdiq əlaməti olaraq biz «Amin» deyirik.

Xahişlər və minnətdar olma

Biz bütün bunları öz uşağıımıza necə öyrədə bilərik? Onu lap kiçik yaşlarından öyrətməyə başlayın və ona o qədər vaxt verin ki, o sizin dərslərinizi başa düşsün və mənimsəsin.

Birinci növbədə duanı necə başlayıb necə bitirməyi ona göstərin. Sonra qoy o «Səməvi Atamız» və «Amin» sözləri arasına razılıq, təşəkkür («Adın Müqəddəs tutulsun» ifadəsi-

nin uşaq variantı) və xahişi («Gündəlik çörəyimizi bizə bu gün ver», ifadəsinin uşaq variantı) sözlərini yerləşdirin. Yaxud da öz ehtiyac və problemləri haqda danışsın.

Uşaq öz həyatında baş verən sevincli, fərəhli hadisələrə görə Allaha təşəkkür edə bilər. Sonra isə Allahdan iki-üç arzusunu yerinə yetirməyi xahiş edə bilər və Ondan gələcəkdə ciddi qərarları qəbul etməsində kömək göstərməsini də istəyə bilər.

Beləliklə, duanı təzəcə öyrənməyə başlayan uşağın duası belə başlaya bilər:

«Ey Səməvi Atam, mən Səni sevirəm. Dondurma üçün Sənə minnətdaram. Mənim qayğıma qaldığın üçün Sənə təşəkkür edirəm. Səndən xahiş edirəm ki, mənim ad günüm şən keçsin. Sən mənə velosiped sürməyi öyrənməkdə kömək edə bilərsənmi? Məni sevdiyin üçün Sənə minnətdaram. Dualarıma cavab verdiyin üçün Sənə təşəkkür edirəm.

İsa Məsih naminə. Amin».

Başqa dualar — Rəbbin duasının variantlarıdır

Lazım gələndə başqa xahişləri də əlavə etmək olar. Başqa cür desək indiki halda uşağa izah edirsinizsə ki, O Allahdan bağışlanma xahiş etsin və inansın ki, O ona kömək edəcək. Və həmin günün axşamı duanı sizin söhbətin mövzusuna uyğun gələn xahişlə doldurmaq olar. Bu da, «bizim borclarımızı bağışla» ifadəsinin uşaq versiyasıdır, ya da ki, o xahiş ola bilər ki, Allah ona qüsurlarını düzəltməkdə kömək etsin və onu öz istədiyi kimi etsin.

Sonralar duanı belə sözlərlə genişləndirmək olar: «Allahım, mənə kömək et ki, qardaşımla mehriban olum. Sənin iradənlə hərəkət etmək üçün mənə kömək et. Və onda mən biləcəyəm ki, düzgün addım atıram». Yadda saxlayın ki, dua edəndə lazımı ehtiyaclardan danışmaq lazımdır.

Əgər siz öz uşağınızı öyrədirsiniz ki, o həmişə vicdanlı, namuslu olsun və o da həmin günün axşamı Allaha belə xahişlə müraciət etməlidir. «Mənim yadıma sal ki, mən həmişə doğru danışmalıyam».

Uşaq böyümə mərhələsinə uyğun olaraq aşağıdakı dualardan istifadə edə bilər:

- Kilsə haqqındakı dualar («Səltənətin gəlsin» ifadəsinin uşaq versiyası).
Bu dualar həyatın müxtəlif sahələrində Allahın iradəsinin yerinə yetməsinə sübut ola bilər. Bu dualar missionerlər üçün də edilə bilər, hansıları ki, uşaqlar onlarla görüşüb və ya haqqında eşidiblər. Dostlar və qohumlar üçün dua edə bilər, hansılar ki, hələ xristian olmayıblar. Kilsə haqqında dualar edə bilərlər ki, Kilsənin çoxlu imkanı olsun ki, adamlara kömək edə bilsin.
- Hökmdarlar haqqında dualar (Göylərdə olduğu kimi, Yerdə də «Sənin iradənin olsun» ifadəsinin uşaq versiyası).
Bu dualar aşağıdakılar üçündür: valideynlər, müəllimlər, bazar günü məktəbinin müəllimləri, dayələr üçün. Uşaqlar böyüyəndən sonra prezident və vətənə olan duaları əlavə etmək olar.
- Bacı və qardaşlar, qohumlar, tanışlar üçün dualar (Bizim borcluları bağışladığımız kimi, ifadəsinin uşaq versiyası).
- Allahın rəhbərliyi haqqında olan dualar (Bizi imtahana çəkmə, lakin şərdən xilas et ifadəsinin uşaq versiyası).
«Allah bizə ağıl versin və hər cür vəziyyətdə bizə rəhbərlik etsin» duaları.
«Allah, mənə kömək et ki, Sənin niyyətini dərk edim» duası.
Allahın Kəlamını dərk etmək və Onun hökmlərinə əməl etmək haqqında dua və s.

Bu duaların bəziləri uşaqlara kiçik yaşlarından öyrənməyə kömək edə bilər ki, onlar bunu bilsinlər: Allah istəyir ki, O Allaha təvəkkül etsin və Onun ardınca getsin. Əgər uşağın duası təkcə xahişlərdən ibarət olsa, uşaq düşünəcək ki, dua etmək — mağazaya getmək kimi bir şeydir. Biz valideynlər uşağın yadına salmağa borcluyuq ki, onlar Allaha təvəkkül etsinlər, öz həyatlarını Ona etibar etsinlər və Onun ardınca getsinlər.

Biz öz uşaqlarımıza deməliyik ki, dinsizləri xilas etmək nəminə onlar Məsihin Bədəninin üzvü kimi və Onun ordusunun döyüşçüləri kimi öz vəzifələrini yerinə yetirməlidirlər.

Uşaqları bu şeylər haqqında dua etməyi öyrədin. Onda onlar harmonik həyat yaşayacaqlar və onların Allah haqqında, özləri haqda və öz təyinatları (yaradılmaqlarının məqsədi) haqda dolğun təsəvvür yaranacaq.

***Canlı Allah ilə sərbəst
ünsiyyətə üstünlük verin.***

Ancaq yadda saxlayın ki, bu sxemi həddən artıq canfəşanlıqla həyata keçirməyə çalışmayın. Bunu bir əlavə kimi istifadə edin və göz qoyun ki, uşaqlar öz gündəlik ehtiyacları üçün dua etsinlər və səmimi olsunlar. Bu hərəkət sxemini başa salıb ondan tədricən elə uzaqlaşın ki, uşağınız öz diqqətini canlı Allah ilə ünsiyyətə cəmləşdirsin. Siz uşağa göstəriş verə bilərsiniz ki, daha nələr haqda dua edə bilər. Ancaq unutmayın ki, hər gecə dua edərkən bütün xahişləri və təşəkkürləri təkrar deməyə borclu deyildir (sizin onunla danışdığınızı). Ən yaxşı dua odur ki, orada yalnız bir problemdən söz açılır. Hər şeydən qabaq sizin uşaq bir neçə ayrıca məsələnin həlli üçün dua edəcəkdir. Bu da yaxşıdır. Yaxşı olardı ki, dua qısa və məzmunlu olsun, uzun və boş olmasın.

Dua edərkən öz ehtiyacı haqqında düşünərək dua etsin. Eyni xahişi təkrar-təkrar söyləməyin, çünki bu uşaq üçün dua etmək cansıxıcı olar.

Onu bu işdə irəli getməyə ruhlandırın, dua üçün yeni mövzular tapdıqda isə tərifləyin.

Uşaq duasında şerlər

«Mən nə haqda dua edirəm» adlı şer Rəbb duasının bir neçə uşaq versiyasını özündə əks etdirir və onlar Məsihin duasında olduğu kimi ardıcıl sıralanıb. Ancaq, əlçatan formada. Bu, uşağa nədən dua etməli olduğunu yadında saxlamağa kömək edir. Siz bu şeri uşağa söyləyə bilərsiniz, onunla hər axşam bu şeri özünün siyahısı olana qədər təkrar edə bilərsiniz.

Onu ifadəli şəkildə oxuyun ki, uşaq üçün maraqlı olsun. Bu şer bütün uşaqlara kömək edə bilməz. Çünki, yuxarıda danışıl-

dığı kimi, uşaqların Allahla ünsiyyəti cürbəcür inkişaf mərhələsində olur.

Mən nə haqda dua edirəm

Hər dəfə Allahla danışan zaman,
Minnətdar oluram, həmişə, inan.
Müqəddəs Kilsəyə mənim duam var.
Dünyəvi hökmdar yaddanmı çıxar!
Hər nə istəyirəm, arzu edirəm.
Mən, İsa Məsihlə birgə edirəm.
Varlığımla, sevgi ilə, duada,
Yad edirəm başqa adamları da.
Dua edirəm ki, olum mən xoşbəxt.
Allahın yolundan çıxmayım heç vaxt.
Allah hər şeyi eşidən, görəndir.
Bütün dualara cavab verəndir.
İsa Məsih naminə, olsun belə.
Gətirirəm «Amin» sözünü dilə.

Ola bilər ki, uşaqlardan hansı biri bu şəri əzbərləmək və öz duasını yaratmaq üçün ondan istifadə edə bilər. Uşaqları ruhlandırın ki, onlar hər gecə dua edərkən öz dualarını şəxsi xahişləri ilə zəngin etsinlər. Onları buna məcbur etmədən Allahla dostcasına ünsiyyət yaratmağa həvəsləndirin ki, Onlar Allahla öz problemlərindən danışarkən səmimi olsunlar, sıxılmasınlar.

BİR QƏDƏR BÖYÜK OLANLAR ÜÇÜN

Bu şer mərhələsini keçən uşaqlar üçün axşam duasına bir nümunə təklif edirik. O da Rəbbin duası və uşaq şerinə uyğun sxem üzrə qurulmuşdur.

«Əziz Atamız, mən Səni sevirəm. Mən Səni daha dərin-dən dərk etmək istəyirəm. Sən mənimlə həmişə mehriban ol-musan».

Öz ailəm üçün və getməyə hazırlaşdığımız səfərə görə sənə minnətdaram.

Bizi hifz et və vaxtımızı şən keçirməyə kömək et (Sxemdən kənara çıxmağa olan misal budur: bu dəfə sizin uşaq səfərə görə Allaha təşəkkür edir: bu çox yaxşıdır ki, o hələ getmədiyi səfərə görə Allaha təşəkkür edir).

Uşaqları ruhlandırın ki, onlar hər gecə dua edərkən öz dualarını şəxsi xahişləri ilə zənginləşdirlər.

Kilsəmizə görə də sənə minnətdaram. Gənclər qrupunun cümə günü yaxşı çıxış etməsinə kömək et. Mənə göstəriş ver ki, mən necə pul qazana bilərəm ki, gələn ay onu missionerlərə nəzir kimi verə bilim.

Ya Rəbb, mənim müəlliməmin başına ağıl qoy ki, mənim sinif yoldaşlarım yenə də necə düzgün addım atmaq lazım olduğunu bilsin.

Mənim valideynlərimə seçkilərdə iştirak etmək üçün idrak, ağıl ver.

Allah, mən öz konkimi sındırmışam. Onları təmir edə bilən adamı tapmaqda mənə kömək et. Mən təzə konki ala bilərəmmi! Elə et ki, mən yenidən Tommi ilə birlikdə konki sürə bilim. Mənə səhərki sınaq yazıya yaxşı yazırlaşmaqda kömək et.

Allah, Sənə minnətdaram ki, Sən mənə oxumaqda və imanımı artırmaqda kömək edirsən. Mən bilirəm ki, öz qardaşım ilə mehriban davranmalıyam. Səndən xahiş edirəm ki, bunu həmişə mənim yadıma sal. Bibliyanı daha yaxşı başa düşməkdə kömək et.

Ya Rəbb, Tominin atası təzə iş axtarır. Ona bu işi tapmaqda kömək göstər. Sən Cozefə kömək edə bilərsənmi ki, o müəllimlə mübahisə edib onu əsəbləşdirməsin?

Mən Sənin yolunla getmək istəyirəm. Çünki, bu yol ən yaxşı yoldur. Mən həkim olmaq istəyirəm. Ancaq bu haqda Sənin Öz niyyətin var. Mənə bu niyyəti başa düşməkdə kömək et ki, mən düzgün seçim edirəm.

Sənə, mənim dualarımı eşitdiyinə və onlara cavab verdiyin üçün minnətdaram. Hə, mən Sənə minnətdaram ki, Sən mənim Melissa haqqında etdiyim duaya cavab verdin.

İsa Məsih naminə. Amin».

CORC MÜLLERİN İNAMI

Bu hissənin əvvəlində biz Corc Müllərin inamı haqqında söhbət açmışdıq. 1853-cü ildə Avropada çoxlu yetim uşaq var idi və uşaq evləri onların hamısını yerləşdirmək üçün çatışmırdı.

Müllər inanırdı ki, əgər sadə və kasıb adamlar (lap elə onun özü kimi olanlar) Allaha dua edərək yeni uşaq evləri tikmək üçün vəsait əldə edə bilsələr, Allah övladlarının da imanı artar.

Sonralar o, öz motivləri haqqında belə deyirdi:

Mən, əlbəttə ki, öz ürəyimin hökmü ilə hərəkət edirdim. İstəyirdim ki, Allah məndən bu yazıq uşaqların xeyri üçün istifadə etsin. Mən Onun köməyi ilə onları böyüklük həyatına hazırlamaq istəyirdim. Mən onları Allah qorxusu ilə tərbiyə etmək istəyirdim. Ancaq mənim müəssisəmin əsas məqsədi Allahı izzətləndirmək idi və belə də olaraq qalır. Yetim uşaqlar bizim dualarımızın sayəsində hər şeylə təmin olunmuşdular və biz Allahın hədsiz mərhəmətinə inanırdıq.

Nə mən, nə də mənim əməkdaşlarım kömək üçün heç kimə ağız açmamışdıq və bununla da sübut etmişdik ki, Allah sadıqdır və o əvvəlki kimi bizim dualarımıza cavab verir.

Müllər öz işini başlayanda onun inamdan başqa heç nəyi yox idi. O, əmək haqqından imtina etmişdi və heç vaxt heç kimdən bir penni pul da istəməmişdi. Bütün həyatı ərzində onun əlinə səkkiz milyon dollara qədər pul gəlmişdi ki, o dövr üçün bu çox böyük məbləğ idi.

Varlı olmamağına baxmayaraq, o tezliklə yetimlər üçün beş uşaq evi tikdirmişdi. 1870-ci ildə bu evlərdə iki yüz min uşaq yaşayırdı. Müllər heç vaxt borca girmirdi və həmişə də inanırdı ki, Allah yetimlərin və onun özünün ehtiyaclarını ödəyəcək.

Müllərin uşaq evlərinin vaxtlı-vaxtında, onların ehtiyacları haqqında heç xəbərləri olmayan adamlardan, kömək almaları haqqındakı əhvalatlar guya bizim imanımızı artırma bilər.

Allah heç vaxt Corc Mülləri darda qoymurdu. Müllər Allaha pula və maddi ehtiyacları haqqında qayğısına nəinki etibar

edirdi, o həm də Allahdan xahiş edirdi ki, uşaq evinə uşaqları gətirsin. O həm də Allaha, öz ştatını komplektləşdirməyi, uşaq evləri təşkil etməyi və dini və dünyəvi təhsil almaları üçün uşaqlara kömək etməyi də etibar edirdi.

Uşaq evlərindəki təhsilin səviyyəsi o qədər yüksək idi ki, Mülleri onda günahlandırırıldı ki, o kömür şaxtalarını fəhləsiz qoya bilər.

Hər bir şagird bir peşə və sənət sahibi olaraq uşaq evlərini tərk edirdilər və işə düzəldilirdilər. 1880-cı ildə Corc Müllerin təşkilatında nəinki uşaq evləri var idi, onun həm də İngiltərə, İtaliya, İspaniya və Cənubi Amerikada yetmiş iki məktəbi fəaliyyət göstərirdi ki, orada yeddi min uşaq təhsil alırdı.

Uşaqların duaları və Allahla əlaqələri onların imanını möhkəmləndirər və onların həyatını dəyişdirər.

Onun təşkilatı hər həftədə yüz min broşura və Bibliya nəşr edirdi. Onun fantastik ideyalarının həyata keçməsi nəticəsində İngiltərə və başqa ölkələrdə on minlərlə adam xristianlığı qəbul etmişdi.

Bəli, uşaqların duaları və onların Allahla əlaqələri onların imanını artırır və həyatlarını dəyişdirir.

Corc Müllər o adamlara göstərmək istəyirdi ki, Rəbb Canlı Allahdır, O dualara cavab verir, O sadıqdır və Ona təvəkkül etmək lazımdır.

Corc Müllər özünün duaları və həyat tərzilə bunları sübut etmişdir.

Əsas odur ki, uşaqlarımız duanı öz həyatlarının əsasına çevirə bilərlər.

Avraam Linkoln bir çox illər ərzində ən son vasitə kimi duaya müraciət etmişdir. Ancaq, sonra başa düşəndə ki, dua həyatın əsasını təşkil edir, Allah ondan və onun dualarından öz ölkələrinin ən zülmətli günlərini yaşamaqda amerikalılara kömək üçün istifadə etmişdir.

Corc Vaşinqton Karver də böyük uğurlar qazanmışdı. Çünki, o gənc yaşlarından bilirdi ki, ancaq və ancaq Allahla ünsiyyətə olmaq bizim kim olmağımızı və necə yaşayacağımızı müəyyən edir.

Mən ona görə dua edirəm ki, siz öz uşaqlarınız üçün Corc Mül­ler kimi olasınız. Öz həyatınızla duanın imkanlarını və təyinatlarını, məqsədini göstərə biləsiniz.

Mən inanıram ki, harda olursunuz olun, Allah sizi ora yönəldəcək ki, orada dua sizin həyatınızın əsasını təşkil edir və Avraam Linkolnün həyatında olduğu kimi sizin yeganə ümid yerinizdir. Nəhayət, mən dua edirəm ki, Allah sizə və uşaqlarınıza rəhbərlik etsin, sizi onlara dua etməyi öyrətməkdə kömək etsin. Onlar da Corc Vaşinqton Karver kimi Allahla əlaqə yaratsınlar və uğur qazansınlar.

Suallar

1. Dua nə ilə söhbətə bənzəyir? Ondan nə ilə fərqlənir?

2. Sizin daha çox hansı dua xoşunuza gəlir; Əzbərlədiyiniz və ya istədiyiniz kimi etdiyiniz dua?

Öz uşaqlarınız haqda nə deyə bilərsiniz? Onlar necə dua edirlər?

3. Sizin uşaqlarla birgə etdiyiniz duaların daha harmonik və əməli olması üçün siz nə edə bilərsiniz?

4. Sizin fikrinizcə, hazır dualardan hansı vəziyyətlərdə istifadə etmək olar?

Hansı vəziyyətlərdə Allahla sərbəst danışılar aparmaq lazımdır?

Dua həyatının əsas prinsipləri

- Allahla təkcə problemlər baş qaldıranda yox, hər gün danışmaq lazımdır.
- Dua edərkən yadda saxlamaq lazımdır: Allah Kimdir və Onun mahiyyəti nədən ibarətdir? (məsələn, Ondan xahiş etmək lazım deyil ki, o xəsis olsun).
- Bibliyanın tələb etdiyi şeylər haqqında dua etməliyik.
- Allahdan xahiş edək ki, O, bizi dualarımıza cavab verərkən bizim yox, öz iradəsini yerinə yetirsin. Ona inanmalıyıq ki, O bizdən çox bilir.
- Özümüzə soruşmalıyıq ki, bizim imanımız necədir. Əgər o zəifdirsə, onda Allahdan onu möhkəmləndirməyi xahiş etməliyik.
- Allaha minnətdar olmağı unutmamalıyıq. Allah minnətdarlıqla dolu olan duaları sevir.
- Təslim olmayın. Heç nəyə baxmayaraq dua etməli. Allah bizim görmədiyimiz vaxtlarda da hərəkətdədir.

Unutmayın

- Allahla sizin aranızda günah girə bilər. Dua zamanı, etdiyimiz günahları bir-bir sadalayın və bağışlanmağınızı xahiş edin.
- Sizi incidən adamları da bağışlayın. Allahdan bunun üçün kömək istəyin. Bunun necə çətin olduğunu O başa düşür.

Dua üçün mövzular

- Bu kitabı oxuyub öyrəndiklərinizə görə Allaha təşəkkür edin.
- Allahdan xahiş edin ki, öyrəndiklərinizi həyata keçirmək-də sizin və uşağınızın dua həyatında kömək etsin.
- Sizi və uşağınızı dua etməyi öyrətməkdə davam etməsini Allahdan xahiş edin.

Uşağın duası

«Səməvi Atamız, Sənə mənə dua etməyi öyrətdiyin üçün təşəkkür edirəm. Nümunə kimi istifadə etdiyimiz duaları bu kitabda yazan adamlar üçün də Sənə təşəkkür edirəm. Mən böyüyəndə daha yaxşı dua etmək üçün mənə kömək et.

İsa Məsih naminə. Amin».

MÜNDƏRİCAT

Təşəkkürnamə	5
Müqəddimə.....	6
I Hissə. Hazırlaşın!	9
I Fəsil. Hər şeyin yaxşısını uşaqlara verməli!	11
II Fəsil. Uşaqlar dua etmək üçün yaradılmışlar.....	27
II Hissə. Diqqət!	53
III Fəsil. Dua etməli və yaxud dua oxumalı?	55
IV Fəsil. Qoy dua sadə və səmimi olsun	65
V Fəsil. Dua qoy cəlbədicisi olsun və vərdiş halını alsın ...	77
VI Fəsil. İrəliyə doğru.....	91
VII Fəsil. Ata və Ana — bənzəmək üçün bir nümunədir...	109
VIII Fəsil. Allaha bənzəməyə çalışın.....	129
IX Fəsil. Qeyri — adi nemət.....	143
III Hissə. Başladıq!	155
X Fəsil. Duada kamilləşərək	157
XI Fəsil. Allahla tanışlıq	175
XII Fəsil. Dualara verilən cavablar	195
XIII Fəsil. Duanın bəzi incəliklərini öyrətmə.....	217
XIV Fəsil. Nə haqda dua etmək lazımdır	235

Rik Osborn

**UŞAQLARA DUA ETMƏYİ
NECƏ ÖYRƏTMƏLİ**